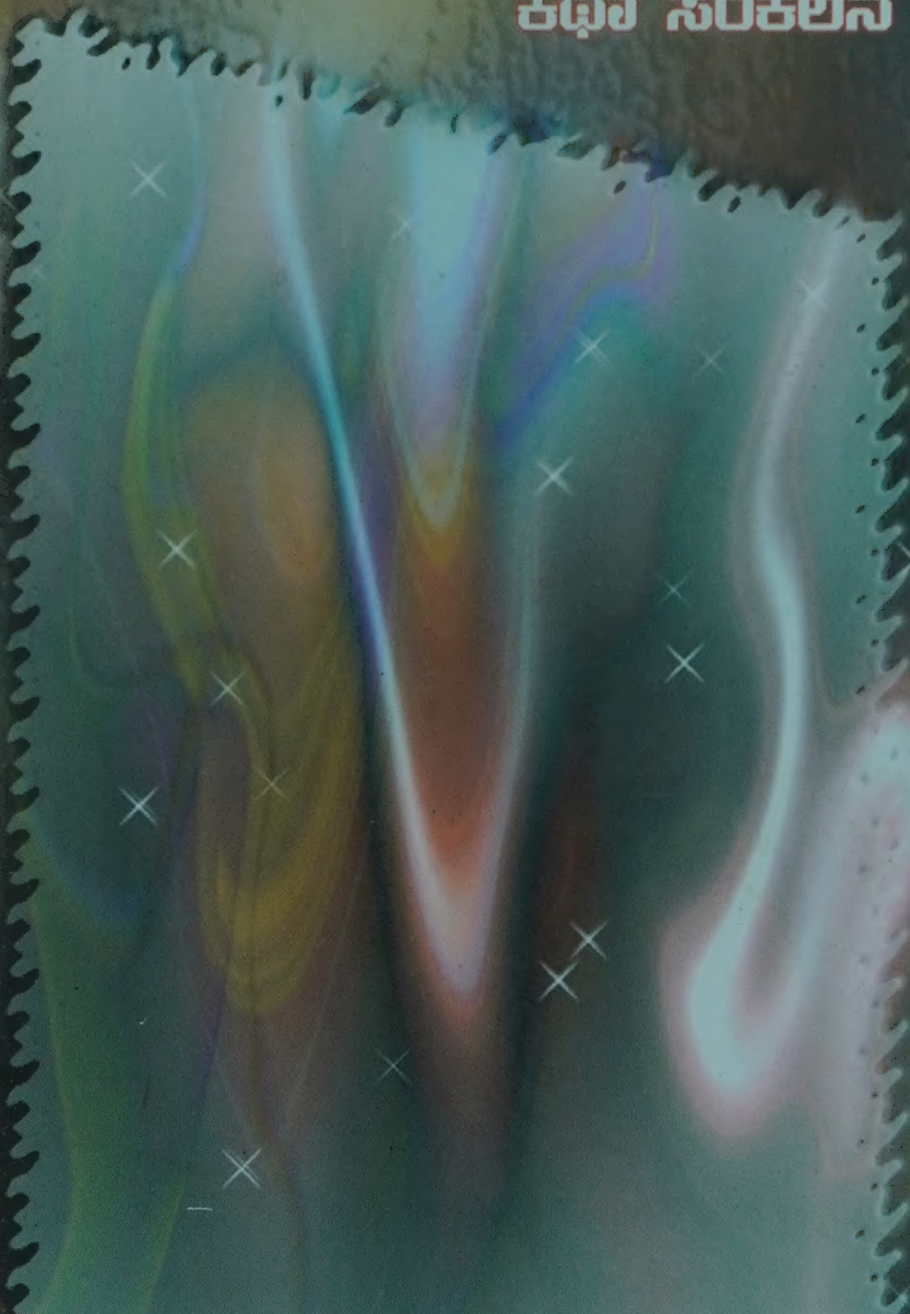
ಹುಡುಕಾಟ

ಕಥಾ ಸಂಕಲನ

ಬಿ.ಟಿ. ಜಾಹ್ನವಿ

ಸವಿತಾ ನಾಗಭೂಷಣರವರಿಗೆ
ವಿಶ್ವಾಸಪೂರ್ವಕವಾಗಿ

ಹುಡುಕಾಟ

ಬಿ.ಟಿ. ಜಾಹ್ನವಿ

ಪ್ರಕಾಶಕರು
ಮಾತಂಗ ಪ್ರಕಾಶನ
ಮಹರ್ಷಿ ಮಾತಂಗ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಟ್ರಸ್ಟ್ (ರಿ)
ನಂ. ೨೪, ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ ನಿಲಯ, ೧ನೇ ತಿರುವು, ಗಾಯತ್ರಿಪುರಂ, ೨ನೇ ಹಂತ
ಉದಯಗಿರಿ ಬಡಾವಣೆ, ಮೈಸೂರು-೫೭೦೦೧೯

HUDUKATA :
A Collection of Short Stories by : **B.T. Jahnavi**
Published by : **Matanga Prakashana**
Maharshi Matanga Educational and Cultural Trust (R)
Mysore- 5700019

ಪ್ರಥಮ ಮುದ್ರಣ : ೨೦೦೭

ಪುಟಗಳು : X+೮೬

ಬೆಲೆ : **ರೂ. ೭೦/-**

ಮುಖಪುಟ ವಿನ್ಯಾಸ:
ಜಿ.ವಿ. ಧನಂಜಯ
ಉಷಾ ಗ್ರಾಫಿಕ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು-೪೦. **Ph : 9844467351**

ಛಾಯಾಕ್ಷರ ಜೋಡಣೆ:
ಕುಮುದ ಗ್ರಾಫಿಕ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು-೨೬ **Ph : 9945814774**

ಮುದ್ರಕರು:
ಜನಪ್ರಗತಿ ಪ್ರೆಸ್
ರಾಜಾಜಿನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು-೧೦

ಅರ್ಪಣೆ

ಸದಾ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲಳಾಗಿರುವಂತೆ
ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಪತಿ **ನಿರಂಜನ**
ಹಾಗೂ ಅಕ್ಕರೆಯ ಮಗ **ವಿಕಾಸ**ನಿಗೆ

ಪರಿವಿಡಿ

ಮುನ್ನುಡಿ	...	vi
ಲೇಖಕಿಯ ನುಡಿ	...	viii
ಪ್ರಕಾಶಕರ ಮಾತು	...	x
೧. ದೇವರ್ ಬಂದಾವ್ ಬನ್ನಿರೋ	...	೧
೨. ಅವ್ವಯ್ಯನ ಹಂಡೇವು	...	೭
೩. ಅನಿವಾರ್ಯ	...	೧೩
೪. ಹುಡುಕಾಟ	...	೧೯
೫. ಕನಸು	...	೨೪
೬. ಜೀರ್ಣ	...	೩೧
೭. ಹುಯ್ಯೋ ಹುಯ್ಯೋ ಮಳೆರಾಯ	...	೩೯
೮. ಬೋರಜ್ಜಿ, ಬಸವ ಹಾಗೂ ಹಂದಿ ಹಿಂಡು	...	೪೪
೯. ದೂಪ್ದಳ್ಳಿ ಸೆಕ್ಸಿ ದುರುಗ	...	೪೯
೧೦. ಮನಸ್ಸಿನಂತೆ ಮಹಾದೇವ	...	೫೮
೧೧. ನೆಪ	...	೬೩
೧೨. ಒಬ್ರು ಸುದ್ದ್ಯಾsssಕೆ... ಒಬ್ರು ಗದ್ಲ್ಯಾsssಕೆ...	...	೭೦
೧೩. ನೆಲಬಾನಿನ ಗೆಳೆತನ	...	೭೮

ಮುನ್ನುಡಿ

'ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆಯುವುದಂತೂ ಬಹಳ ಮುಜುಗರದ ಮತ್ತು ಮುಲಾಜಿನ ಕೆಲಸ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಅಭಿಮತ' ಇದು ಸಹ ಲೇಖಕಿಯ ನುಡಿ.

'ಮುನ್ನುಡಿಕಾರರಿಗಿದು ಸತ್ವಪರೀಕ್ಷೆಯ ಸಮಯ' ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಅಭಿಮತ. ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬರೆದುಕೊಡೋದಕ್ಕೆ ಆಗ್ದೆ ಇದ್ದಮೇಲೆ ಯಾಕ್ರಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ತೀರಾ? ಕೊಡ್ರಿ ಈ ಕಡೆ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯನ್ನ, ನಿಮ್ಮ ಮುನ್ನುಡಿ ಇಲ್ದೆ ಇದ್ರೇನು ಪ್ರಪಂಚ ಮುಳುಗಿ ಹೋಗೋಲ್ಲ!' ಅಂತ (ಹೊರಗಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಮನದ ಒಳಗೆ) ಮೂದಲಿಸುವ ಮುನ್ನವೇ ಬರೆದುಕೊಡುವುದು ಲೇಖಕರ ಸಹನೆಗೆ ತೋರಬಹುದಾದ ಗೌರವವೂ ಹೌದು.

'ಹುಡುಕಾಟ' ಕಥಾಸಂಕಲನ ಹದಿಮೂರು ಕಥೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಅವರ ಎರಡನೆಯ ಕಥಾಸಂಕಲನ. ಕೆಲವು ಕಥೆಗಳ ಒಳಗೆ ಇರುವ ವಸ್ತು, ಶೈಲಿ, ಭಾಷಾ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಅಪ್ಪಟ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸೊಗಡನ್ನು ಸೂಸಿದರೆ, ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಕಥೆಗಳು ಆಧುನಿಕತೆಯ ಸೋಂಕಿಗೆ ಒಳಗಾದ ನಗರ-ಪಟ್ಟಣ ನಿವಾಸಿಗಳ ಇಬ್ಬಂದಿಯ ಬದುಕನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ.

'ದೇವರ್ ಬಂದಾವ್ ಬನ್ನಿರೋ' ಕಥೆಯ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನ ವಿಧವೆ. ಎಳೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಗಂಡನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಆಕೆಯನ್ನು ಮನೆಯವರ ತಣ್ಣನೆಯ ಕ್ರೌರ್ಯ ಹಿಂಡಿ ಹಿಪ್ಪೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ಮನೆದೇವರು ಹುಚ್ಚಿಂಗಮ್ಮನ ಭಕ್ತೆಯಾದ ಆಕೆ ಆ ಮೂಲಕವೇ ತನ್ನ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. "ಅಬ್ಬಾ! ಅದೆಷ್ಟು ಮರ್ಯಾದೆ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನಿಗೆ. ಆಕೆಯುಂಡ ತಟ್ಟೆಯನ್ನೂ ಎತ್ತಲೂ ಬಿಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಈಗ. ಮನೆಯಲ್ಲೀಗ ಶಾಂತಿ ನೆಲೆಸಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನಲ್ಲೂ ಅಷ್ಟೇ ಪರಿವರ್ತನೆ. ಮತ್ತೆ ಕೈ ತುಂಬಾ ಬಳೆ, ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಭಂಡಾರ, ಮುಡಿಯಲ್ಲಿ ಚೆಂಡು ಹೂ, ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ ಮೆದ್ದು ಕೆಂಪಾದ ತುಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಂದಹಾಸ; ಮುಖದಲ್ಲೇನೋ ಹೊಸಕಳೆ, ಸುಖದ ಸೆಲೆ; ಯಾವುದೋ ಮತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವವಳಂತೆ, ಅಮಲಿನಲ್ಲಿ ಮೈ ಮರೆತವಳಂತೆ ಕಂಗಳಲ್ಲೇನೊ ಮಾದಕತೆ..." ಹೀಗೆ ಅವಳ ಬಾಹ್ಯ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದಂತೆ ವರ್ಣಿಸುವ ಲೇಖಕಿ, ಅವಳೊಳಗಿನ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಅಷ್ಟೇ ಸಾಂಕೇತಿಕವಾಗಿ, ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ದೇವವಲ್ಲ ಮನುಷ್ಯಳು, ಪ್ರಾಯದ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಇರಬಹುದಾದ ಸಹಜ ಬಯಕೆಗಳು, ಕನಸುಗಳು ಅವಳನ್ನೂ ಕಾಡುತ್ತವೆ. ಅಂತಲೇ ಅವಳು ತನ್ನ ಖಾಸಗಿ ಬದುಕಿಗೊಂದು ಅರ್ಥ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖಳಾಗುತ್ತಾಳೆ.

ಆದರೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಯ ಪೊರೆ ಎಷ್ಟು ದಪ್ಪವೆಂದರೆ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಮನಸ್ಸಿನ ಸೂಕ್ಷ್ಮಸಂವೇದನೆಗಳು ಅವರ್‍ಯಾರ ಹೃದಯವನ್ನೂ ಮುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ; ಆಕೆಯ ಕೈ ಹಿಡಿಯಬಯಸಿದ್ದ ಕನ್ನನ ಮೆದುಳಿಗೂ ನಾಟುವುದಿಲ್ಲ.

ತನ್ನ ಬಯಕೆಗಳ ಸಮಾಧಿಯ ಮೇಲೆ ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಆರೋಪಿಸಿಕೊಂಡು 'ದೇವರಾ'ಗಿಯೇ ಉಳಿಬುಬಿಡುತ್ತಾಳೆ ಅಸಹಾಯಕಳಾದ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ. ಉಘೋ ಉಘೋ ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಾ ಲೋಬಾನದ ಘಮದೆದುರು ಮೈದೂಗುತ್ತಾ, ಅಳುತ್ತಾ, ಚೀರುತ್ತಾ, ರೊಚ್ಚಿಗೇಳುತ್ತಾ, ಆವೇಶಪಡುತ್ತಾ, ಇತರರಿಗೆ ಆಶೀರ್ವದಿಸುತ್ತಾ... ಕಂಡುಂಡ ಬದುಕಿನ ಯಥಾವತ್ತಾದ ಈ ಚಿತ್ರಣ ಓದುಗರ ಮನವನ್ನು ಸೂರೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಮಮ್ಮಲ ಮರಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಇದರಂತೆಯೇ 'ಅವ್ವಯ್ಯನ ಹಂಡೇವು' ಹಳ್ಳಿಯ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು ಶಿವಮ್ಮನಿಗೆ-ತನ್ನ ಬಾಲ್ಯ, ಯೌವನ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ತವರನ್ನೇ ತನ್ನೊಳಗೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡ ಬೆಲೆ ಕಟ್ಟಲಾಗದ ಆಸ್ತಿ. ಆದರೆ ಆಧುನಿಕ ವಿದ್ಯಾವಂತ ಹೆಣ್ಣು ಸೊಸೆಗೆ ಅದೊಂದು 'ಆಫ್ಟ್ರಾಲ್ ಹಳೇ ಹಂಡೆ' ಅಷ್ಟೆ.

ವಿದ್ಯೆ-ಆಧುನಿಕತೆ-ಜನಮುಖಿಯಾಗದೆ, ಮುಗ್ಧತೆ-ಮಾನವೀಯತೆಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ನುಂಗಿ ನೀರು ಕುಡಿಯುತ್ತಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಲೇಖಕಿ ತಮ್ಮ ಬಹುತೇಕ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಹೆಣೆದಿದ್ದಾರೆ.

'ಬೋರಜ್ಜಿ ಬಸವ, ಹಂದಿ ಹಿಂಡು' ಜೀವ ಸಂಬಂಧಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತನೆಗೆ ತೊಡಗಿಸುವ ಒಂದು ಅಪರೂಪದ ಕಥೆ. ಕಥೆಯ ನಾಯಕಿ ಬೋರಜ್ಜಿ ಮದುವೆಯಾದರೂ ಸುಖ ಕಾಣದೆ, ಗಂಡನ ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆ ತಾಳಲಾರದೆ ಓಡಿಬಂದು ಬೇಡಿ ತಿನ್ನುವ ಸ್ಥಿತಿಗಿಳಿದವಳು.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನ, ಭೋಗಭಾಗ್ಯ ವಂಚಿತೆಯಾದರೂ ಮನಃಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳದೆ, ದನ-ಕರು, ನಾಯಿ, ಹಂದಿಗಳಂತಹ ಮೂಕಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಮಾತೆಯಾಗಿ ಸಲಹುತ್ತಾ ಸಾರ್ಥಕ ಬದುಕಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ- ಜೊತೆಗೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ದುರ್ಗತಿಗೂ ಸಹ ಸಾಕ್ಷಿ. ಗ್ರಾಮೀಣ-ಆಧುನಿಕ ಬದುಕಿನ ಎರಡೂ ಮಗ್ಗುಲನ್ನು ಅಳೆದು ತೂಗಬಲ್ಲ, ಗ್ರಹಿಸಬಲ್ಲ ಒಳನೋಟವೊಂದು ಇಲ್ಲಿಯ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವರಸವಾಗಿ ಹರಿದಾಡುವುದು ಈ ಸಂಕಲನದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ.

'ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆ, ಧ್ಯಾನ, ಕಸುಬುದಾರಿಕೆಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿ ಸಾಧ್ಯ' ಎಂಬ ಲಂಕೇಶರ ಮಾತನ್ನು ನಾನೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಜಾಹ್ನವಿಯವರು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಇನ್ನಷ್ಟು ಉತ್ತಮ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ನೀಡಬಲ್ಲರೆಂಬ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ನನಗಿದೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು **ಬಿ.ಟಿ. ಲಲಿತಾನಾಯಕ್**

ಲೇಖಕಿಯ ನುಡಿಗಳು

ನನ್ನ ಎರಡನೆಯ ಕಥಾಸಂಕಲನ ಸಿದ್ಧಗೊಂಡಿದೆ. ನನಗೇ ಅಚ್ಚರಿ. ಬಾಲ್ಯ ದಿಂದಲೂ ಬರೆಯುವುದು ನನ್ನ ಮೆಚ್ಚಿನ ಹವ್ಯಾಸವಾದರೂ ಎಂದೂ ನಾನೋರ್ವ ಕಥೆಗಾರ್ತಿ ಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದವಳಲ್ಲ. ಆ ಹಂಬಲಪೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮೆಚ್ಚಿನವರಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆಯುವುದು, ನನಗನ್ನಿಸಿದ್ದನ್ನು, ಕೇಳಿದ್ದನ್ನು, ನೋಡಿದ್ದನ್ನು ಬರೆದಿಡುವ ನನ್ನ ಹವ್ಯಾಸದಿಂದ ಅಂತಹ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳ ನಾಲ್ಕಾರು ಪುಸ್ತಕಗಳೇ ಆಗಿದ್ದವು. ಲಗ್ನವಾದ ಮೇಲೆ ಐದಾರು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಒಂದು ದಿನ ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೆಗೆದು ಓದುತ್ತಾ ಕೂತಾಗ ಅದರಲ್ಲಿದ್ದ ಕೆಲವು ಸಂಗತಿಗಳು, ಘಟನೆಗಳು ನನ್ನೊಳಗೆ ಗಾಢವಾಗಿ ಆವರಿಸಿ ಕಥೆಯಾದವು.

ವಸ್ತು, ಶೈಲಿ, ಭಾಷೆ ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ವಿಭಿನ್ನತೆ ಬಯಸಿ, ಇದ್ದುದ್ದನ್ನು ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಬರೆದ ಕಾರಣ 'ವ್ಯಭಿಚಾರ' ನನ್ನ ಮೊದಲ ಕಥೆ, ಒಂದು ರೀತಿಯ sensationಗೆ ಒಳಗಾಯ್ತು. ಹಾಗೆಯೇ ಕಳ್ಳುಬಳ್ಳಿ ಒಳಗುದಿ, ವಿಮುಖ, ದೂಪ್ದಳ್ಳಿ ಸೆಕ್ಸಿ ದುರುಗ ಸಹ. ಆಗ ಇಂದೂಧರ ಹೊನ್ನಾಪುರ ಅವರು ತರುತ್ತಿದ್ದ 'ಸುದ್ದಿ ಸಂಗಾತಿ'ಯಲ್ಲಿ 'ವ್ಯಭಿಚಾರ' ಪ್ರಕಟವಾಗಿ ಜನರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಕಂಡು, ಬರವಣಿಗೆ ಮುಂದುವರಿಸಿದ್ದು ನಿಜ. ಯಾವುದೇ ಮಡಿವಂತಿಕೆ, ಹಿಂಜರಿಕೆ, ಸಂಕೋಚವಿಲ್ಲದ ನನ್ನ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಓದಿ ಕೆಲವರು 'ಶಬ್ಬಾಸ್!' ಎಂದರೆ ನನ್ನೇ ಅನುಮಾನನದಿಂದ ನೋಡಿದವರು ಬಹಳಷ್ಟು. ಆನಂತರ ನನ್ನ ಬರವಣಿಗೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿತ್ತೇನೋ. 'ವಿಮುಖ' ಕಥೆಯನ್ನು ಬಿ.ವಿ. ವೀರಭದ್ರಪ್ಪನವರ ಮಾತಿನಂತೆ 'ಲಂಕೇಶ್ ಪತ್ರಿಕೆ'ಗೆ ಹೆದರುತ್ತೆದ ರುತ್ತಲೇ ಕಳುಹಿಸಿದೆ. ನನ್ನ ಜೀವನದ ಹೊಸ ಅಧ್ಯಾಯವೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯ್ತು. ಅನಂತರ ನಾನು ಸುಮ್ಮನಾದಾಗಲೆಲ್ಲಾ 'ಜಾಹ್ನವಿ ಭಂಡತನದಿಂದ ಯಾವ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಆಗುವುದು ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆ, ಧ್ಯಾನ, ಕಸುಬುದಾರಿಕೆಯಿಂದ. ಈ ಎಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಇವೆ ಯೋಚಿಸಬೇಡ. ಕಥೆ ಬರೆಯುವ ಮುನ್ನ ಆಳವಾಗಿ, ನಿಷ್ಠುರವಾಗಿ, ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಧ್ಯಾನಿಸು. ಅದು ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒಳನೋಟ, ಸ್ಫೂರ್ತಿಯ ಒರತೆ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ' ಎಂದು ಪತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ, ದೂರವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಹೇಳುತ್ತ, ಹೇಳುತ್ತ ನನ್ನ ಅಭ್ಯಾಸ ತಪ್ಪದಂತೆ, ನಾನು ಬರೆಯುವ ಲಹರಿಯಿಂದ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಹೊರಬರದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಂಡವರು ಲಂಕೇಶ್.

ಬಾಲ್ಯದ ಆಟಗಳು, ಹುಡುಗಾಟಗಳು; ಊರಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಅಜ್ಜ-ಅಜ್ಜಿಯ ರೆದುರು ಕೂತು ನಿದ್ದೆ ಮೆತ್ತಿಕೊಂಡ ಕಣ್ಣು ರೆಪ್ಪೆಗಳನ್ನು ಅಂಟದಂತೆ ಬಲವಂತದಿಂದ ಅಗಲವಾಗಿ ತೆರೆದಿಟ್ಟು ರಾತ್ರಿಯಿಡೀ ನಿದ್ದೆಗೆಟ್ಟು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಅದ್ಭುತ ರಮ್ಯ ಕಥೆಗಳು, ನಿಂತ ನಿಲುವಿನಲ್ಲೇ ಅವರು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಪದಗಳು, ಅವರ ಜೀವನೋತ್ಸಾಹ ನನ್ನನ್ನು ಗಾಢವಾಗಿ ತಟ್ಟಿ ಮೆಟ್ಟಿ ನಿಂತು ಇಂದೂ ನನ್ನ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಣಕಿ ಹಾಕುತ್ತವೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆ 'ದೂಪ್ದಳ್ಳಿ ಸೆಕ್ಸಿ ದುರುಗ', 'ಒಬ್ರು ಸುದ್ನ್ಯಾsssಕೆ, ಒಬ್ರು ಗುದ್ನ್ಯಾಕೆsss', 'ದೇವರ್ ಬಂದಾವ್ ಬನ್ನಿರೋ', 'ಅವ್ವಯ್ಯನ ಹಂಡೇವು', 'ಕನಸು', 'ನೆಪ' ಮುಂತಾದ ಕಥೆಗಳು. ನನ್ನ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಹೆಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಧೈರ್ಯ, ದಿಟ್ಟತನ ಹೇರಳವಾಗಿದ್ದು, ತಮಗೆ ವಿಧಿಸಿರುವ ಮಿತಿಗಳನ್ನ, ಹಾಕಿರುವ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನ ಮೀರಿ ಹೊರಬರುವ ಪ್ರಯತ್ನವಿದೆ. ಗೃಹಕೃತ್ಯಗಳಿಗೇ ನಿರ್ಬಂಧಿತ ಹೆಣ್ಣಿನ ಪಾತ್ರಕ್ಕೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾದ ಪಾತ್ರಗಳು. ತಿಳಿದೋ ತಿಳಿಯದೆಯೋ ಬದುಕಿನ ಅನುಭವಗಳು, ಒತ್ತಡಗಳು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೂಪ ಪಡೆದು, ಕನಸು ಮೂಡಿ, ಕಥೆಯಾಗಿ ಹೊರಬಂದು ಈ ಪುಸ್ತಕದೊಳಗೆ ಕೂತಿವೆ. ಯಾರನ್ನೂ ಮೆಚ್ಚಿಸಲು ಬರೆದ ಕಥೆಗಳಿವಲ್ಲ. ಈ ಪುಸ್ತಕ ತಂದು ನಾನೇನು ಯಾರಿಗೂ ದೊಡ್ಡ ಉಪಕಾರವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಜೀವನದಲ್ಲಿನ guiltಗಳು,

ಅಸಹಾಯಕತೆ, ಗೊಂದಲ, ಅವ್ಯಕ್ತ ಭಾವಗಳು, ನೋವು, ಆತಂಕಗಳಿಗೆ outlet ಕಥೆಗಳೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ. ಅವು ಒಂದೊಂದು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಾಗಲೆಲ್ಲಾ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ನಿರುಮ್ಮಳತೆಯೇ ಬಹುಶಃ ಮತ್ತೊಂದು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಲು ಕಾರಣವೂ ಹೌದು. ಇಷ್ಟು ಹೇಳಬಲ್ಲೆನೆ ಹೊರತು ನನ್ನ ಕಥೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೇ ಹೆಚ್ಚು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಂಕೋಚ. ಕಾರಣ ಹೇಳುವುದನ್ನೆಲ್ಲ ನಿಮಗೇ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಈ ಪುಸ್ತಕ ಹೊರಬರಲು ಕಾರಣರಾದವರ ಕುರಿತು ನಾಲ್ಕು ಮಾತು. ಈ ಪುಸ್ತಕ ಇಂದು ನಿಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿದೆ ಎಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಟ್ರಸ್ಟಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಹಾಗೂ ಸಹೋದರ ಸಮಾನರಾದ ದಾಸನೂರು ಕೂಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅವರ ಕಡು ಸಹನೆ. ನನ್ನ ಅನಾರೋಗ್ಯದ ತರಲೆ, ತಾಪತ್ರಯದಿಂದಾಗಿ ಈ ಸಣ್ಣ ಬರಹಕ್ಕೆ ಕೂಸಣ್ಣನವರ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮಯ ಹಾಳು ಮಾಡಿದ ಅಪರಾಧ ನನ್ನದು. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು ನನ್ನಲ್ಲಿನ ಉತ್ಸಾಹ ಬತ್ತದಂತೆ, ಸಾಂತ್ವನದ ನೀರೆರೆದು ಪೋಷಿಸಿದ ಅವರಿಗೆ ನಾನು ಆಭಾರಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ನನ್ನನ್ನು ಒಂದು ನಿಮಿಷವೂ ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂರಲು ಬಿಡದೆ ನಾನು ಸದಾ ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದ, ಕ್ರಿಯಾಶೀಲಳಾಗಿರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಪತಿ ನಿರಂಜನ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಮೌನವಾಗಿಯೇ ಸಮ್ಮತಿ ಸೂಚಿಸಿ, ಸಹಕರಿಸುವ ಮಗ ವಿಕಾಸ ಇವರಿಗೆ ನನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಾಧನೆಯ ಫಲ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಪತ್ರಿಕೆ ಪ್ರಕಾಶನದಿಂದ ಹೊರಬಂದ ನನ್ನ ಮೊದಲ ಕಥಾಸಂಕಲನ 'ಕಳೆದುಕೊಂಡವಳು ಹಾಗೂ ಇತರ ಕಥೆಗಳು' ನಂತರ ಹೆಚ್ಚು ಕಮ್ಮಿ ಹತ್ತು ವರುಷ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯದು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಅಸಡ್ಡೆ, ಅನಾಸಕ್ತಿ, ಅಲಕ್ಷ್ಯಗಳೇ ಕಾರಣ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಕಂಡಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿ, ಉಗಿದು, ಬೈದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಗೆಳತಿ ಭಾರತಿಯನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೆನೆಯದಿರಲಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ನಾನು ಬರೆದದ್ದನ್ನು ಓದಿ, ಮೆಚ್ಚಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಸ್ನೇಹಿತರಿಗೆ, ಬಂಧುಗಳಿಗ ಧನ್ಯವಾದಗಳು. 'Books are the best friends' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ ನನ್ನ ಗಮನವನ್ನು ಪುಸ್ತಕಗಳತ್ತ ಸೆಳೆದ ಅಪ್ಪಾಜಿ ಡಾ॥ ಬಿ.ಯಂ. ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ, ನನ್ನ ಕಥೆ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿಡಿದು ತದೇಕಚಿತ್ತದಿಂದ ನೋಡುತ್ತ ಮನದಲ್ಲೇ ಸಂಭ್ರಮಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಅಮ್ಮ ಯಲ್ಲಮ್ಮ; ನನ್ನ ಕಥೆ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿದೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದೊಡನೆ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಮಿಂಚಿನ ಬೆಳಕು ತುಳುಕಿಸಿ, ತುಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೆದು ಮಂದಹಾಸ ಮೂಡಿಸಿ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಹೆಚ್ಚು ಮಾತನಾಡದ ನನ್ನ ತಮ್ಮ ಬಿ.ಟಿ. ಮೋಹನ್ (ಪಾಪ) ಇವರಿಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ನಾನೆಲ್ಲಿ... ನನ್ನ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ...

ಇನ್ನು ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆಸುವುದಂತೂ ಬಹಳ ಮುಜುಗರ ಮತ್ತು ಮುಲಾಜಿನ ಕೆಲಸ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಮತ. ನನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಓದಲೇಬೇಕಾದ ಕರ್ಮ ಅವರದ್ದು. ಈ ರೀತಿಯ ಹಿಂಸೆ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಕೊಡುವುದು ನನಗೊಗ್ಗದ ವಿಷಯ. ಮುನ್ನುಡಿ ಯಿಲ್ಲದೇ ಪುಸ್ತಕ ತಂದರಾಯ್ತು ಎಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ದಾಸನೂರು ಕೂಸಣ್ಣನವರ ಮಾತಿಗೆ 'ಖಂಡಿತ ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಒಂದೇ ಮಾತಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟ ಖ್ಯಾತಿ ಕಥೆಗಾರ್ತಿ, ಹಿರಿಯರಾದ ಬಿ.ಟಿ. ಲಲಿತಾನಾಯಕ್ ತನ್ಮೂಲಕ ನನಗೆ ಅಪಾರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ, ಸಹಕಾರ ನೀಡಿರುವುದನ್ನು ನಾನೆಂದೂ ಮರೆಯಲಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ನಾನು ಚಿರಋಣಿ. ಇನ್ನು ಓದಲು ಪ್ರಯಾಸವೆನಿಸುವ ಕೆಲವು ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿನ ನನ್ನ ಕೇರಿಯ ಗ್ರಾಮ್ಯ, ಆಡುಭಾಷೆಯನ್ನ ಓದಿಕೊಂಡು, ಹೆಚ್ಚು ತಪ್ಪಿಲ್ಲದಂತೆ ಡಿಟಿಪಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ಎಂ. ಮಹೇಶ್ ಅವರ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಹ್ಯಾಟ್ಸ್ ಆಫ್ ಮತ್ತು ಅಂದದ ಮುಖಪುಟ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿದ ಜಿ.ಪಿ. ಧನಂಜಯ ಇವರಿಗೂ, ಜನಪ್ರಗತಿಯ ಮುದ್ರಕರಿಗೂ ನನ್ನ ಧನ್ಯವಾದ.

ದಾವಣಗೆರೆ **ಬಿ.ಟಿ. ಜಾಹ್ನವಿ**

ಪ್ರಕಾಶಕರ ಮಾತು

ಭಾರತೀಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜ್ವಲಂತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕೇವಲ ಮುಖನೋಟಕ್ಕೆ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ವಿಚಾರ. ಇದರೊಳಗೆ ತೀರ ಸಂಕೀರ್ಣಗೊಂಡ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾತಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಂಗತಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಬೃಹತ್ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಗಂಟಾಗಿ ಬೆಳೆದುಬಿಟ್ಟಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ಅವಲೋಕಿಸಿದಾಗ ಒಂದು ಚಿತ್ರಣ ಸಿಗುವುದು. ಆದರೆ; ಆಳವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಹೊರಟಾಗ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಶೋಷಿತರಾದವರು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಯಾತನಮಯ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಕರುಣಾಜನಕತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಇವರ ಬದುಕಿನ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲು ಮುಂದಾದಾಗ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ರಕ್ತದ ಹನಿ ತೊಟ್ಟಿಕ್ಕುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಹೆಜ್ಜೆಹೆಜ್ಜೆಗೂ ಅಪಮಾನಿತರಾಗಿ ಬಾಳುತ್ತಿರುವ ಕಡೆಗಣಿತ ಸಮಾಜದ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮದೆಯಾದ ಮಾತೃಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಕಥನಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದವರಂತೆ ಜಾಹ್ನವಿ ಸಾಹಿತ್ಯಕವಾಗಿಯೂ ದೊಡ್ಡ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದವರು.

ಲಂಕೇಶ್ ಪತ್ರಿಕೆ ಮೂಲಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಪರಿಚಿತರಾಗಿ, ದಲಿತ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಲೋಕದ ಒಳಮಜಲುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಭೀತಿಯಿಂದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿರುವ ಹಲವರ ಪೈಕಿ ಜಾಹ್ನವಿ ಕೂಡ ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವವರು. ಈ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಸಹ ದಲಿತರಂತೆ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವವರು. ಅದರಲ್ಲೂ ಶೋಷಿತ ವರ್ಗಗಳ ಸ್ತ್ರೀ-ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲಾಗುತ್ತಿರುವ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅವರ ದೈನಂದಿನ ಬದುಕಿನೊಳಗಿನ ರಾಮಾಯಣದಂತಿವೆ. ಅವರದು ಕೇವಲ ಹೊಟ್ಟೆಹೊರೆಯುವ ಸಮಸ್ಯೆ ಆಗಿರದೆ, ಮಾನ-ಮರ್ಯಾದೆ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೆಣಗಾಡುವಂತಹ ನೈಜ ನಗ್ನ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಜಾಹ್ನವಿ ಮನೋಜ್ಞವಾಗಿ ಬಿಡಿಸಿಡಲು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಬರಹಗಾರ್ತಿಯ ಕಥಾಸಂಕಲನ ಹೊರತರಲು ನಮ್ಮ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಮುಂದಾಗಿದೆ.

ಇವರ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಓದಲಾರಂಭಿಸಿದರೆ, ಅವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಮ್ಮ ನಡುವಿನಲ್ಲೇ ಇರುವಂತಹ ಜನರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಜರುಗಿರುವಂತಹ ಸಂಗತಿಗಳೆಂದು ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಜಾಹ್ನವಿ ಅವರ ಭಾಷಾ ಶೈಲಿ ಕೂಡ ದಾವಣಗೆರೆಯ ಮಂಡಕ್ಕಿಯ ಖಾರದಂತೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಾನಿಕ ಒಗರನ್ನು ಸಹ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಕೃತಿಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಒಂದು ಸೌಭಾಗ್ಯವೆಂದೆ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅವರೂ ಅಭಿನಂದನಾರ್ಹರು. ಈ ಪ್ರಕಟಣಾ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶ್ರದ್ಧೆ ವಹಿಸಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿರುವ ಶ್ರೀ ಎನ್.ಹೆಚ್. ಕಂದಾರಿ, ಮುಖ್ಯ ಲೆಕ್ಕಾಧಿಕಾರಿಗಳು, ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್ ಇವರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಅವರ ಪತ್ನಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಬಿ.ಟಿ. ಜಮುನಾ ಕಂದಾರಿ, ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಡಿ.ಟಿ.ಪಿ. ಮಾಡಿರುವ ಎಂ. ಮಹೇಶ್, ಜನಪ್ರಗತಿಯ ಮುದ್ರಕರಿಗೂ ಹಾಗೂ ಮುಖಪುಟ ವಿನ್ಯಾಸಕ ಜಿ.ವಿ. ಧನಂಜಯ ಅವರಿಗೆ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕಿದೆ.

ವಿಜಯದಶಮಿ, ೨೦೦೭

ದಾಸನೂರು ಕೂಸಣ್ಣ
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
ಮಾತಂಗ ಪ್ರಕಾಶನ
ಮಹರ್ಷಿ ಮಾತಂಗ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಟ್ರಸ್ಟ್ (ರಿ)
ಮೈಸೂರು-೧೯

ದೇವರ್ ಬಂದಾವ್ ಬನ್ನಿರೋ

"ನೀವು ಮಾಡ್ತಿರಾದು ಸರಿಯಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾ ಸೇರಿ, ಆಕಿ ಒಂಟಿ ಹೆಂಗ್ಸು ಸಿಕ್ಯಾಳಂತ ಗೋಳು ಹೊಯ್ಕಳಾಕತ್ತೀರಿ... ಅಲ್ಲಾ, ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಖಾಯ್ಲೆ ಬಿದ್ದು ಸತ್ರೆ ಈಕಿದೇನ್ ತಪ್ಪಂತೀನಿ...? ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ್ಯಾಕೆ ಹಿಂಗೆ ಹುರಿಸ್ಕೆಂಡು ತಿನ್ನಾಕತ್ತೀರಿ...? ನಾಯಿಗಿಂತ ಕಡೀ ಮಾಡಿಟ್ಟೀರಿ ಆಕಿ ಪಾಡು. ಅಲ್ಲಾ, ಮನ್ಯಾಗೆ ಕೆಲ್ಸ ಮಾಡ್ಕೆಂಡಿರ ಆಳುಮಕ್ಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಯಾಗೇತಿ ಅವ್ಳ ಬಾಳು. ಹಿಂಗ್ಯಾಕ ಮಾಡ್ತೀರೇ...?" ಚೀರಿ, ಚೀರಿ ಕೇಳಿದ್ದಳು ರೇಣುಕೆ ತನ್ನವ್ವ, ಅಜ್ಜಿ, ಅಪ್ಪ, ಅಜ್ಜ ಎಲ್ಲರನ್ನ ಕೂಡಿಸಿ. ಅವರೂ ಎಲ್ಲರ ಒಮ್ಮೆಗೇ 'ಎಯ್ ಬಾಯ್ಮುಚ್ಗೆಂಡಿರೆ ನಿಂಗ್ಯಾತದ್ದು ತಿಳಿತೇತಿ...' ಅಂತ ಗದರಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಮುಖ ಚಿಕ್ಕಾದದ್ದು ಕಂಡು ಅಜ್ಜಿ 'ಅಲ್ಲಣೇ ರೇಣ್ಕಾ, ಆಕಿಗೇನೂ ಬರಂಗಿಲ್ಲ. ಹೊಲಮನಿ ಕೆಲ್ಸ ಕೇಳ್ಲೇಬ್ಯಾಡ. ನಿಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪಿದ್ದಾಗ ಏನೊ ನೆಡ್ಕಂಡೋತು. ಅವ್ನು ಯಾವ್ದುಕ್ಕು ಹಚ್ತಿರ್ಲಿಲ್ಲ, ಆಳಿಟ್ಟು ಮಾಡ್ಸನು ಬೇಕಂದ್ರೆ. ಈಗ್ಲೂ ಹಂಗೇಯಂದ್ರ ನಡೀಬೇಕಲ್ಲೇ...? ಹೊಲ್ದಾಗ್ ಮಾಡಕಾಗಂಗಿಲ್ಲ ಅಂದ್ರೆ ಮನ್ಯಾಗರ ಮಾಡ್ಬೇಕು. ಈಗೂ ಮಾರಾಣಿಯಂಗೆ ಮಾಡಿಟ್ಟಿದ್ದು ಉಣ್ತೆನಿ ಅಂದ್ರೆ ಯಾರ್ಕೆಳ್ತಾರೇ...?' ಅಂತ ತಮ್ಮ ವರ್ತನೆಗೆ ಸಮಜಾಯಿಷಿ ನೀಡಿದ್ದಳು. 'ಅಲ್ಲಜ್ಜಿ ಕೆಲ್ಸ ಮಾಡ್ಸು ಬ್ಯಾಡನ್ನಂಗಿಲ್ಲ. ಆದ್ರೆ, ಅದಕ್ಕೊಂದು ರೀತಿ ನೀತಿ ಬ್ಯಾಡೇನೂ...? ತಿವಿಯಾದು, ಚುಚ್ಚುಮಾತು, ಹಂಗಿಸೋದು ಮಾತ್ಮಾತಿಗೂ ರಂಡಿ ರಂಡಿ ಅಂತೇಳಿ ನಿನ್ನ ಗಂಡಿಲ್ಲ ಅನ್ನೋದನ್ನ ಆಕಿಗೆ ಎಲ್ರೂ ಜ್ಞಾಪಿಸ್ತನೇ ಇರ್ತಿರಲ್ಲ...? ಆಕಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಎನ್ನೈತಂತ ಆಕೀಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲೇನೂ...? ಎನೇ ಹೇಳ್ರವ್ವಾ ನೀವಾಕಿನ ಮನುಷ್ಯಳಂಗೆ ನಡಿಸ್ಕೆಂತಿಲ್ಲ ಅಷ್ಟೆ' ರೇಣುಕೆ ತನ್ನ ವಾದವನ್ನೆ ಮುಂದುವರಿಸಿದ್ದಳು. 'ನಿನ್ನಂಗೆ ಗಿಲೀಟಿನ್ಮಾತು ನಮ್ಗೆ ಬರಂಗಿಲ್ಲವ್ವ. ನಮ್ದೇನಿದ್ರೂ ಹಿಂದೆ ಒರ್ಟು ಮಾತು. ಇದ್ದದ್ದು ಇದ್ದಂಗೇ ಹೇಳೋರ್ ನಾವು. ನಿನಿಗೆ ಏನ್ ತಿಳೀತೇತೆ ಸಣ್ಣಾಕಿದಿ...? ಆಕಿ ಇನ್ನ ಪ್ರಾಯದಾಕಿ. ಮಕ್ಳಿಲ್ಲ ಮರಿಯಿಲ್ಲ. ನಾಳೀಕೇನರ ಹೆಚ್ಚು ಕಮ್ಮಿ ಆತಂದ್ರೆ ಏನ್ಗತಿ...? ಈಗ್ಲಿಂದ್ಲೇ ಬಿಗಿ ಮಾಡಿದ್ರೆ ಒಂದ್ ಹದ್‌ಬಸ್ತಿನ್ಯಾಗೆ ಇರ್ತಾಳಕಿ...' ಅವ್ವ ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಮೈಯಲ್ಲಾ ಉರಿದೋಗಿತ್ತು ರೇಣುಕೆಗೆ. ಎಂತಹ ಕೊಳಕು ಮನಸ್ಸಿನ ಜನರಿವರು. ಇವರುಗಳ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಾತುಗಳು, ಆ ನಗುಮುಖಗಳು ಇವುಗಳ ಹಿಂದೆ ಇಂತದ್ದೊಂದು ಗಟಾರ ಅಡಗಿದ್ದು; ಅನುಮಾನ ಸಹಿತ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಅವಳಿಗೆ. ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಬದುಕಿದ್ದಾಗ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ಸುರಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಸುಖ, ಸಂತೋಷ ಕಂಡು ಕರುಬುತ್ತಿದ್ದಿರಬೇಕು ಈ ಹೆಂಗಸರು. ಇದುವರೆಗೂ ಇವರ ಗರ್ಭದಲ್ಲೇ ಕುದಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಮತ್ಸರ ಇದೀಗ ಸ್ಫೋಟಗೊಂಡಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನಿಗೆ ಈ ಅವಸ್ಥೆ.

ಇವರೆಲ್ಲರ ಉಪೇಕ್ಷೆ, ತಿರಸ್ಕಾರ, ಆಕೇನ ಕುಗ್ಗಿಸಿ ಕಂಗೆಡಿಸಿದೆ. ಆಕೆ ಬೇರಾವ ಮನುಷ್ಯರ ಎದುರು ಬರಲೇ ಆಗದಂತಹ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡು, ನಡುಮನೆಯ ಹೊಂದಕ್ಕೆ ಹೊರತು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಆಕೆಯ ನೆರಳೂ ಬೀಳುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಅವಸ್ಥೆ ನೋಡಿ ರೇಣುಕೆಯೇ ನೋವಿನಿಂದ ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಎಲ್ಲರನ್ನು ತಿದ್ದಲು ತಾನು ಕಲಿತ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ, ಕಡೆಗೆ ಲಾಭವಿಲ್ಲದೆ ಬರಿಗೈಯಲ್ಲಿ ಬೇಸರದಿಂದ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಮರಳಿದ್ದಳು.

ಎರಡು ವರ್ಷ ದೀರ್ಘ ಅವಧಿಯ ನಂತರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿ ಊರಿನತ್ತ ಪಯಣಿಸುತ್ತಿದ್ದ ರೇಣುಕೆಯ ಮನದಲ್ಲಿ ಏನೋ ಅವ್ಯಕ್ತ ಆತಂಕ. ಹಿಂದಿನಂತೆ ಮುಂದೆ, ಮನೆಯ ಯಾವುದೇ ಕಿರಿಕಿರಿಗೆ ಬೆನ್ನೊಡ್ಡಿ, ಓದಿನ ನೆಪವೊಡ್ಡಿ ಓಡಿಹೋಗು ವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಿದಂತೆ ಆಗಿತ್ತು. ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿ ಎಷ್ಟು ತಲೆ ಕೊಡವಿದರೂ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಮುಖವೇ ಎದುರಿಗೆ ಬಂದಂತಾಗಿ ಬೆಚ್ಚಿ ಬೀಳುವಂತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಿಜ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಇಡೀ ಮನೆತನದಾಗೆ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನಂತಹ ಚೆಲುವಿನ ಇನ್ನೊಬ್ಬಾಕಿ ಇಲ್ಲ. ನಸುಗಪ್ಪು ಬಣ್ಣವಾದರೂ ಮುಖದ ಮೇಲಿನ ಕಳೆ, ಕಣ್ಣಲ್ಲಿನ ಹೊಳಪು, ಆ ನಗೆಯಲ್ಲಿನ ಜೀವ ಮೈಮನ ತಣಿಸುವಂತದ್ದು. ಮುಡಿ ತುಂಬಾ ತೋಟದ ಚೆಂಡು ಹೂ, ಕೈತುಂಬಾ ಬಳೆ, ಹಣೆಮ್ಯಾಗೆ ದುಂಡನೆಯ ಚಂದ್ರ ಭಂಡಾರ... ಅವಳ ಚೆಲುವಿಗೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಮೆರುಗು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದವು. ಸದಾ ಗಂಡನ ಮರೆಯಲ್ಲೇ ಇರಬಯಸುತ್ತಿದ್ದ ಆಕೆಗೆ ಮನೆದೇವರು ಪುಟ್ಟಿಂಗೆಮ್ಮನ ಮೇಲೆ ಏಷ್ಟೊಂದು ಭಯಭಕ್ತಿಯೊ ಗಂಡನ ಮೇಲೂ ಹಾಗೇ. ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನೂ ಹೆಂಡತಿ ಜೋರಾಗಿ ನಡೆದರಲ್ಲಿ ಸವೆದಾಳೋ ಅನ್ನುವ ಹಾಗೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ಶ್ರಮಜೀವಿ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಈ ಮನೆಯನ್ನು ಒಂದು ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದ. ಈ ಮನೆ ಕಾಳುಕಡ್ಡಿ ದುಡ್ಡುಕಾಸು ಕಂಡಿದ್ದೇ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಶ್ರಮದಿಂದ. ಹಿಂಗಾಗಿ ಅವನು ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನನ್ನ ಹಂಗೆ ಮೆರಸಿದರೂ ಉಳಿದವರ್‍ಯಾರು ಆಗ ತುಟಿಪಿಟಕೆನ್ನದೆ ಅವನ ತಾಳಕ್ಕೆ ಇವರು ಮೇಳ ನಡೆಸಿದ್ದರೆಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಸತ್ತನೋ ಸತ್ತ ತಾಳ, ಮೇಳ ಕೂಡೇ ಛಿದ್ರವಾಗಿದ್ದವು.

ಊರು ಸಮೀಪಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ತಳಮಳಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು ರೇಣುಕೆ. ಇನ್ನೇನು ಊರಿನ ಸ್ಟಾಪು ಮೂರ್‍ನಾಲ್ಕು ಫರ್ಲಾಂಗಷ್ಟೇ ಬಸ್ಸು ಕೆರೆ ಏರಿಯ ಬಳಸು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗಿತ್ತು ತಲೆ ಹೊರಕ್ಕಾಕಿದಳು. ಇನ್ನೊಂದು ಪಕ್ಕಕ್ಕೇ ದೊಡ್ಡಜ್ಜನ ಮಗ ಶಿವು ದೊಡ್ಡಪ್ಪನ ತೋಟ. ತೋಟ ನೋಡಿ ಮನ ಕ್ಷಣ ಆತಂಕ ಮರೆತು ಮುದಗೊಂಡಿತು. ದೊಡ್ಡಪ್ಪನ ತೋಟದೊಳಗೆ ಹಾಯುವ ಹಳ್ಳ ತುಂಬಿತ್ತು. ತಲೆಯನ್ನ ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೊರಚಾಚಿ, ಕಣ್ಣಗಲಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದವಳಿಗೆ ಹಳ್ಳಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಮರದ ಸೇತುವೆಯ ಮೇಲೆ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನನ್ನು ಕಂಡಂತಾಗಿ ಬೆಚ್ಚಿ ಮೈ ಕೊಡವಿದಳು. 'ಇದೆಲ್ಲಾದರೂ ಸಾಧ್ಯವೇ...?' ಎಂದುಕೊಂಡು ಇಳಿಯಲು ಸಜ್ಜಾದಳು.

ತಿರುಗಿ ಬಂದಾಗಿನಿಂದಲೂ ರೇಣುಕೆಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿನ ಬದಲಾದ ವಾತಾವರಣ ಕಂಡು ಅಚ್ಚರಿಯೋ ಅಚ್ಚರಿ. ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗಿಂತ ಕಡೆಯಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ಪರಿವರ್ತನೆ ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತೆಂಬ ವಿಸ್ಮಯ. ಅಬ್ಬಾ! ಅದೆಷ್ಟು

ಮರ್ಯಾದೆ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನಿಗೆ. ಆಕೆಯುಂಡ ತಟ್ಟೆಯನ್ನೂ ಎತ್ತಲು ಬಿಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಈಗ. ಮನೆಯಲ್ಲೀಗ ಶಾಂತಿ ನೆಲಸಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನಲ್ಲೂ ಅಷ್ಟೇ ಪರಿವರ್ತನೆ. ಮತ್ತೆ ಕೈ ತುಂಬಾ ಬಳೆ, ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಭಂಡಾರ; ಮುಡಿಯಲ್ಲಿ ಚೆಂಡುಹೂ. ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ ಮೆದ್ದು ಕೆಂಪಾದ ತುಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಂದಹಾಸ; ಮುಖದಲ್ಲೇನೋ ಹೊಸಕಳೆ, ಸುಖದ ಸೆಲೆ; ಯಾವುದೋ ಮತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವಳಂತೆ, ಅಮಲಿನಲಿ ಮೈ ಮರೆತವಳಂತೆ ಕಂಗಳಲ್ಲೇನೋ ಮಾದಕತೆ. 'ಏನೀ ವಿಪರೀತದ ಬದಲಾವಣೆ...?' ತನಗೆ ತಾನೇ ನೂರು ಬಾರಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು ರೇಣುಕೆ. ಬೇರೆ ಯಾರನ್ನೇ ಕೇಳಿದರೂ ಒಡನೆ ಕೈ ಮುಗಿದು 'ಎಲ್ಲಾ ಆಕೀ ಮಹಿಮಾ...' ಎನ್ನುತ್ತ ಆಕೆಯನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಗೊಂದಲದಲ್ಲಿ ಕೆಡವಿದರು. ಆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಊರಿಂದ ಬಂದಿಳಿದಳು ಸಣ್ಣಜ್ಜಿ. ಆಕೆಯನ್ನ ಒಬ್ಬಾಕೀನೆ ತೋಟಕ್ಕೆ ಎಳೆದೊಯ್ದು ಪಟ್ಟು ಹಿಡಿದು ಕೂತಳು ರೇಣುಕೆ 'ಚಿಕ್ಕಮ್ಮಂದು ಏನ್ ಸಮಾಚಾರ ಹೇಳು...?' ಎಂದು. ಸಣ್ಣಜ್ಜಿ ಸೋತು 'ಯವ್ವಾ ಯೇನಂತ ಯೇಳ್ಲಿ ತಾಯಿ...? ಯಲ್ಲಾ ಆಕಿ ಮಹಿಮಾ... ವೊಂದೊಂದಾಟ ಆಡಿಸ್ಲಿಲ್ಲ ಬಿಡಾಕಿ. ಏನ್ ಮ್ಯಾಗಿಂದ್ ಮ್ಯಾಗೆ ನಿಮ್ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮಗೆ ನವ್ವು ಕೊಟ್ಲಂತಿ...? ವಾರಕೊಮ್ಮಿಗ್ಗೆ, ವಾರಕೊಮ್ಮಿಗ್ಗೆ ವಟ್ಯಾಗೆ ಮುರಿಯಾದು, ಭೇದಿವೋಗದು. ಮೈಯಲ್ಲಾ ನವ್ವಾಗಿ, ಗೋಣು ಲಟಲಟಾಂತ ಮುರ್ಕಂತಿದ್ಲು! ಉರಿ... ಉರಿ... ಅಂತ ಮೈಮ್ಯಾಗಿನ ಅರ್ವೆನೆಲ್ಲ ಕಿತ್ತು, ಒಗ್ದು ಕೂದ್ಲು ಕಿತ್ಕಳಾಕಿ... ಮೊಲಿ ಕಿತ್ಕಳಾಕಿ... ಸೀದಾ ಬಾವಿಗೋಗಿ ನೀರ್ ಸೇದ್ಕಂಡು, ಮೈಮ್ಯಾಗೆ ಸುರ್ವಿಕೆಂಡು ದೇವ್ರ ಮನಿಯಾಗೋಗಿ ರಪ್ಪಂತ ಗ್ಯಾನತಪ್ಪಿ ಬೀಳಾಕಿ...' ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸಣ್ಣಜ್ಜಿ ಅತ್ತ ಹೊರಟು ಬಂದ ದೊಡ್ಡಪ್ಪನ ನೋಡಿ ಮಾತು ನಿಲ್ಲಿಸಿದಳು. ಅವ ಇವರನ್ನು ಕಂಡು ನಿಂತು, ನಕ್ಕು ಮಾತಾಡಿಸಿ, ಸಣ್ಣಜ್ಜಿಗೆ 'ಬಂದು ನೋಡು...' ಅಂತ ಹೇಳಿ ತನ್ನ ತೋಟದ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟ. ಸಣ್ಣಜ್ಜಿ ಸೊಟ್ಟಗೆ ನಗುತ್ತ ಪಿಸುನುಡಿದಳು 'ನಿಮ್ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಇಟ್ಗಂತಾನಂತೆ ಶಿವು...' ಅಂತ. 'ಏಯ್ ಏನಿಟ್ಗಂತಾನವ? ಏನ್ ಮಾತಾಡಕತ್ತಿದೀ...?' ರೇಗಿಬಿಟ್ಟಳು ರೇಣುಕೆ. 'ಸಿಟ್ಯಾಕಾಕ್ತಿ ಇದೆಲ್ಲ ನಡೀತೈತೆ... ಶಿವು ನಿಮ್ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಇಟ್ಗಬಹುದೀಗ...' ಅಷ್ಟೇ ಶಾಂತಳಾಗಿ ಸಣ್ಣಜ್ಜಿ ಉತ್ತರಿಸಿದಳು. ರೇಣುಕೆಗೆ ಹೇಸಿಗೆಯೆನಿಸಿತು. ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಪದವೇ ಅಸಹ್ಯವೆನಿಸಿ 'ಇದೆಲ್ಲ ಏನ್ ನಾಟ್ಕ...? ಏನ್ ನೆಡಿಸೀರಿ ನೀವೆಲ್ಲ ಸೇರಿ...? ಇವತ್ತು ನಾ ಬಿಡಾಕ್ಕೈಲ್ಲ...' ಎಂದು ಒಂದೇ ಉಸಿರಿಗೆ ಒದರಿ ಮನಿಯತ್ತ ಬಿರಬಿರನೆ ಹೊಂಟಳು ರೇಣುಕೆ. ಸಣ್ಣಜ್ಜಿ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಕೂಗುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಳು 'ಯವ್ವಾ ರೇಣ್ಕಾ ನಿಲ್ಲೇ... ಅದಂಗಲ್ಲಕಣೇ ತಾಯಿ...' ಎಂದು.

ಎದುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತ ಬಂದ ರೇಣುಕೆ ಮನೆಯೊಳಗಿನ ದೃಶ್ಯ ಕಂಡು ಅವಾಕ್ಕಾಗಿ ನಿಂತಳು. ಅವ್ವ ಕೊಡಪಾನದಾಗೆ ನೀರು ತುಂಬಿ ಹಿಡಿದು ನಿಂತಿದ್ದಳು. ಉಳಿದವರೆಲ್ಲ ಸುತ್ತಲೂ ಭಯಭಕ್ತಿ ತೋರಿ ಕೈಮುಗಿದು ನಿಂತಿದ್ದರು. ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ್ದ ಕೂದಲನ್ನ ಹಾಗೇ ಬಿಚ್ಚಿ ಕೂತು, ಹಣೆ ತುಂಬಾ ಭಂಡಾರ ಬಳಿದುಕೊಂಡು, ಮುಂದಿದ್ದ ಊದುಬತ್ತಿ, ಲೋಬಾನದ ವಾಸನೆ ಆಘ್ರಾಣಿಸುತ್ತ, ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿ ಉನ್ಮತ್ತಳಂತೆ ಅತ್ತಿತ್ತ ವಾಲಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮಧ್ಯ ಮಧ್ಯ ಜೋರಾಗಿ 'ಉಧೋ... ಉಧೋ...'

ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮೈಮರೆತು ಎಲ್ಲವನ್ನ ವೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದವಳನ್ನ ಸಣ್ಣಜ್ಜಿ ಎಚ್ಚರಿಸಿದಳು. 'ರೇಣ್ಕಾ ನಿಮ್ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ದೇವ್ರ ಮನುಸಳು ಈಗ. ಮ್ಯಾಲಿಂದ್ಮ್ಯಾಲೆ ಆಕಿ ಆಡ ಆಟ ನೋಡಿ ಮುಚ್ಚಂಗಿದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಕರ್ಕಂಡೋದ್ರು ಎಲ್ಲಾ ಸೇರ್ಕಂಡು. ಅಲ್ಲೇ ಆ ಮಾತಾಯಿ, ತನ್ನ ಸನ್ನಿಧ್ಯಾಗೆ ಈಕಿ ಮೈಮ್ಯಾಗೆ ಬಂದು ಈಕಿ ನನೀಗೆ ಸೇರ್ಬೇಕಾದಕಿ... ಈಕೀನ ನನ್ ವುದ್ಯಾಗಾಕ್ರಿ... ಮುತ್ತು ಕಟ್ಟುಸ್ರೀ ಅಂತ ಯೇಳ್ಕೆ ಕೊಟ್ಲಂಲೆ. ಆಕಿ ಮಾತ್ನ ಮೀರಾಮುಂಟೇನೇ ತಾಯಿ...? ತಿರ್ಗ ಪುಣ್ಣಿಮೀಗೇ ಮುತ್ತು ಕಟ್ಟೆಬಿಟ್ರು. ಅವತ್ತಿಂದ ಆಮ್ಯ ಆಕಿ ಮ್ಯಾಲೆ ಬಂದೇ ಬತ್ತಾಳೆ. ಆಕಿಯೆಲ್ಲಾ ಕಷ್ಟಗಳೂ ತೀರಿದ್ವು. ಆ ಮಾತಾಯಿ ಯೆಲ್ಲಾ ಪರಿಹಾರ ಮಾಡಿದ್ಲು. ಯೆಲ್ಲಾ ಆಕೀ ಮಹಿಮಾ...' ಸಣ್ಣಜ್ಜಿ ಮಾತು ಕೇಳಿ ರೇಣುಕೆ ಹೌಹಾರಿದಳು.

'ಅಯ್ಯಯ್ಯೊ ಇದೇನಾಗಿ ಹೋತು...? ಯಾಕಿಂಗಾತು...? ಇದಕ್ಯಾರು ಹೊಣೆ...?' ರೇಣುಕೆ ಅರ್ಧರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಕಿ ಹೊಂಟಿರ ಹಾದಿಯ ಅಂತ್ಯ ಅಗ್ನಿ ಗೋಲ... ಪತಂಗದಂಗೆ ಆಕಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸಮೀಪ ಆಗ್ತಿದಾಳೆ. ಅದರಾಗ್ಬಿದ್ದು ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿ ತಾನಾಗಲಿದ್ದೀನಿ ಎಂಬ ಕಟುಸತ್ಯ ಆಕೀಗ ತಿಳಿದಿಲ್ಲೇನು...? ಒಂದೊಂಮ್ಮೆಗ್ಗೆ ಆಕಿ ಬಯಸಿದ್ರೂ ಬಿಡುಗಡೆ ಸಾಧ್ಯವೇ...? ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಯೋಚಿಸುತ್ತ ತಲೆ ಸಿಡಿದಂತಾಗಿ, 'ಇನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ನೇರ ಆಕೀನೇ ಕೇಳಿಬಿಡ್ತೋದು...' ಎಂದು ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಿ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಕೋಣೆ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದರೆ ಒಳಗಿಂದ ಕರುಳು ಕಿತ್ತು ಬರುವಂತಹ ಅಳು! ಜತೆಯಾಗೆ ಯಾರದೋ ಅಸ್ಪಷ್ಟ ದನಿಯೂ ಕೂಡ. ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಕಿವಿಹಚ್ಚಿ ಧ್ಯಾನಿಸಿ ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಆ ಅಸ್ಪಷ್ಟ ಸ್ವರ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಸಣ್ಣಜ್ಜಿದೇ ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯಿತು. 'ಸುಮ್ನೆ ಒಪ್ಕಳೇ ತಾಯಿ. ಶಿವು ನಿನ್ನ ರಾಣಿಯಂಗೆ ಇಟ್ಗಂತಾನೆ. ಅವಗ ಏನ್ ಕಮ್ಮಿ ಆಗೈತಂತ ನೀ ಹಿಂಗೆ ನಕರ ಮಾಡ್ಲಿಕತ್ತಿಯೇ...?' ಸಣ್ಣಜ್ಜಿ ಗಟ್ಟಿಸಿ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು. 'ನೀನ್ಯಾಕೆ ನನ್ ಪ್ರಾಣ ತಿನ್ನಕತ್ತಿ ಅತ್ತಿ...? ಅವ್ನೇನ್ ನನ್ನ ರಾಣಿಯಂಗೆ ಇಟ್ಕಳಾದ್ ಬ್ಯಾಡ ರಾಣಿಯಾಂಗೆ ಲಗ್ನ ಆಗ್ತಾನೇನ್ ಕೇಳಿ ಬಾ...' ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ಅಳುತ್ತಲೇ ಜೋರು ಮಾಡಿದಂತಿತ್ತು. 'ಮುಚ್ಕಂಡು ಕುಂದ್ರೆ ಸಾಕು. ಅವ್ನಿಗೇನ್ ಹೆಂಡ್ತಿ ಮಕ್ಳು ಇಲ್ಲೇನ್ ನಿನ್ ಲಗ್ನ ಆಗಾಕೆ...? ಯಾವನ್ ಲಗ್ನ ಆಗ್ತಾನ್ ನಿನ್ನಾ...?' ಸಣ್ಣಜ್ಜಿ ಮುಂದೆ ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡದಂಗೆ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಜೋರು ದನಿ ಕೇಳಿಸಿತು. 'ಅದಾನೆ ನನ್ನ ಲಗ್ನ ಆಗಾನು ಅದಾನೆ. ಅವ್ನಿಗೇ ಲಗ್ನ ಆದಿ ತೋರುಸ್ತಿನಿ ನಿಮ್ಗೆಲ್ಲ. ಹೊಂಟೋಗಿಲ್ಲಿಂದ ನನ್ ತಲೀ ಕೆಡಿಸ್ಬ್ಯಾಡ...' ದೃಢವಾಗಿತ್ತು ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಮಾತು. ಸಣ್ಣಜ್ಜಿ ಏನೇನೋ ಗೊಣಗುತ್ತ ಬಾಗಿಲತ್ತಲೇ ಹೊಂಟು ಬಂದಂತಾಗಿ, ರೇಣುಕೆ ತನ್ನ ಕೋಣೆಗೆ ಓಡುತ್ತ ಹಿಂದಿರುಗಿದಳು. ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನನ್ನ ಲಗ್ನ ಆಗಲು ತಯಾರಿರುವ ದೊಡ್ಡ ಮನಸ್ಸಿನ ವ್ಯಕ್ತಿ ಯಾರಿರಬಹುದು...? ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ಯೋಚಿಸಿ ನಿದ್ದೆಗೆಟ್ಟಳು.

ಮಟಮಟ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ದೊಡ್ಡಪ್ಪ ಮನಿಗೆ ಬಂದ. ಅದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಹಿತ್ತಲ ಬಾಗಿಲಿಂದ ಹೊರಟಳು ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ. ಆಕಿ ಮುಂದೆ, ರೇಣುಕೆ ಹಿಂದೆ. ಬಳಸುದಾರಿ

ಓಡಿಮು ಹೋದ ದೊಡ್ಡಪ್ಪನ ತೋಟಕ್ಕೆ ನಡೆದು. ಹಳ್ಳದ ಸೇತುವೆ ದಾಟಿ, ಪಕ್ಕದ್ದ ತೋಟ ಕಾಯುವ ಕನ್ನನ ಗುಡಿಸಿಲಿನೊಳಕ್ಕೆ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ಹೋದಾಗ ರೇಣುಕೆ ಅವಕ್ಕಾದಳು. ಸಾವರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಾಗಿಲತ್ತ ಹೊರಟವಳನ್ನು ಒಳಗಿನ ಮಾತುಗಳು ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದವು. 'ಇನ್ನು ನನ್ನಿಂದ ತಡಿಯಾಕಾಗಂಗಿಲ್ಲ ಕನ್ನ... ಶಿವು ಮಾಮ ನನ್ನೇಲೆ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟವ್ನೆ. ನಾನವಗೆ ಸೂಳಿಯಾಗಿ ಬದುಕಾಕೆ ಒಲ್ಲೆ. ನೀನು ಧೈರ್ಯತಗ. ಮನ್ಸು ಮಾಡು ಕನ್ನ, ನಾವಿಬ್ರೂ ಎಲ್ಲಿನ ದೂರ ಹೊಂಟೋಗಿ ಲಗ್ನಾಗಿ ಬಾಳ್ವೆ ಮಾಡನ...' ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಮಾತಿಗೆ ಕನ್ನನ ನಿಟ್ಟುಸಿರೇ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಇದ್ದಂಗಿತ್ತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಮೌನದ ನಂತರ ಆಳದಿಂದ ಬಂದವು ಕನ್ನನ ಭಾರವಾದ ನುಡಿಗಳು 'ಇದೆಲ್ಲ ಆಗಾ ಮಾತೇ...? ಪಡ್ಲಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಬರಾದಾದೀತೆ...?' ಹಿಂದೆಯೇ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಆತುರದ ಮಾತುಗಳು. 'ನನಿಗೇನೂ ಬ್ಯಾಡ. ಈ ಊರು, ಪಡ್ಲಿಗೆ, ಅಮ್ಮ ಊಹೂಂ ಇದ್ಯಾವುದೂ ಒಲ್ಲೆ ನಾನು. ನನಗೆ ನೀನ್ ಬೇಕು ಕನ್ನ... ನನಗೆ ನೀನ್ ಬೇಕು...' ಭಾವೋದ್ವೇಗ, ಅಳು, ನಿಟ್ಟುಸಿರು, ಸಾಂತ್ವನ ಹೀಗೇ ಸಾಗಿ ಕೊನೆಗೂ ಕನ್ನ ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ಕೆರೆಯ ಏರಿ ಮೇಲೆ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನಿಗಾಗಿ ಕಾಯುವ ಭರವಸೆ ಕೊಟ್ಟ 'ನೀನು ಬಂದೇತ್ತೀರ್ತಿಯಲ್ಲಾ...?' ಎಂದು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಕೇಳಿ ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ಗುಡಿಸಲಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದಳು.

ಇನ್ನೂ ಮುಸ್ಸಂಜೆಗೇ ಏನೋ ಆತಂಕ. ತಳಮಳ ರೇಣುಕೆಯನ್ನ ಒಂದೆಡೆ ಕೂರಲು, ನಿಲ್ಲಲು ಬಿಡದೆ ಕಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ರಾತ್ರಿಯಾದಂತೆ ಹೆಚ್ಚಾದ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ತನ್ನ ಕೋಣೆಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವೇ ತೆರೆದು, ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಕೋಣೆಯತ್ತ ನೋಟ ನೆಟ್ಟು ಕೂತಳು. 'ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ಹೊರಡಲು ತಯಾರಿ ನಡೆಸಿರಬೇಕು...' ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತ 'ನಾನೇನಾದರೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲೇ' ಎಂದುಕೊಂಡಳು. ಆದರೆ ಅದರಿಂದ ಎಡವಟ್ಟುಗಳೇ ಜಾಸ್ತಿ ಎನಿಸಿ, ತನಗೇನು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಂಗೆ ಇರುವುದೇ ಲೇಸೆಂದುಕೊಂಡಳು. ಹನ್ನೆರಡು ಹೊಡೆದು, ಊರೇ ಸತ್ತಂಗಿತ್ತು. ಇನ್ನೇನು ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ಪಲಾಯನಗೊಳ್ಳುವ ಆತಂಕದ ಕ್ಷಣಗಳು... ಉಸಿರು ಬಿಗಿಹಿಡಿದು, ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣೆಗ್ಗಿಸಿ ನಿಂತವಳು ಒಮ್ಮೆಗೆ ದಢದಢ ಜೋರಾದ ಸದ್ದು ಕೇಳಿ ಬೆಚ್ಚಿ ಬೆವರಿದಳು. ಉಹೂಂ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಕೋಣೆಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಹೊರಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದರು ಈ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ. ಹಿಂದೆಯೇ ಯಾರೋ ಕೂಗುವ ಸದ್ದು. ಎದುರಿನ ಕೋಣೆಯ ಬಾಗಿಲು, ಹೊರಬಾಗಿಲು ಒಮ್ಮೆಗೆ ತೆರೆದುಕೊಂಡವು. ಮುಂಬಾಗಿಲ ತೆರೆದು ನಿಂತಿದ್ದ ಅಜ್ಜನ ಕಾಲ ಮೇಲೆ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದ ಮಗುವನ್ನು ಹಾಕಿ 'ಯಪ್ಪಾ ನನ್ನ ಮಗೀನ ಪ್ರಾಣ ನಿಮ್ಮ ಕೈಯಾಗೈತೆ... ಆ ಮಾತಾಯೀನ ಕರಿಯಪ್ಪ...' ಆ ಹುಡುಗನ ತಾಯಿಯ ರೋದನ ಎದೆ ಕರಗಿಸುವಂತಿತ್ತು. ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲಿನಂತೆ ನಿಂತಿದ್ದ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನನ್ನ ಸಣ್ಣಜ್ಜಿ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋದಂತಿತ್ತು. ರೇಣುಕೆಯೂ ಹಿಂದೇನೆ ನಡುಮನೆಗೆ ನಡೆದಳು. ಹೊರಗೆ ದೊಡ್ಡಪ್ಪನ ದನಿ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು 'ನಮ್ ಕನ್ನನ ನೆಂಟರ ಪೈಕಿಯಂತೆ. ಬೆಳಗ್ನಿಂದ್ ಏನೇನೋ ಮಾಡಿದ್ರಂತೆ ಆದ್ರೂ ಗುಣ ಕಾಣ್ಲಿಲ್ಲಂತೆ... ಪಾಪ, ನಮ್ ಕನ್ನ ಓಡ್ಬಂದು ಏನ್ಮಾಡ್ತನಣ್ಣಾ...? ಅಂದ. ನಾನ್ ಸೀದಾ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರ್ಕೊಂಡು ಬಂದೆ...'

ಮಾತಾಡುತ್ತಲೇ ದೊಡ್ಡಪ್ಪ, ಕನ್ನ, ಅಪ್ಪ, ಅಜ್ಜ ಅವರೊಡನೆ ಇನ್ನೂ ನಾಲ್ಕೈದು ಮಂದಿ ಒಳಗೆ ಬಂದು ನಿಂತರು. ಕೈಕಟ್ಟಿ ಗೋಡೆಗೊರಗಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಕನ್ನ ಬಗ್ಗಿಸಿದ ತಡೆಯತ್ತಲಿಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ತೀಕ್ಷ್ಣ ನೋಟ ಅವನನ್ನೇ ದಿಟ್ಟಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಎಲ್ಲರೂ ಆಕೆಯ ಸುತ್ತ ಕೈಮುಗಿದು ನಿಂತರು. ಇದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಕಟಕಟನೆ ಹಲ್ಲು ಕಡಿಯುತ್ತ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ಮುನ್ನುಗ್ಗಿದ್ದವಳೇ ಕನ್ನನತ್ತ ಸಾಗಿ, ಅವನ ಕೆನ್ನೆಗೆ ರಪ್ಪನೆ ಬಾರಿಸಿದಳು. ರೋಷದಿಂದ ಕಂಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಳಾಕೆ. ಕನ್ನ ತತ್ತರಿಸಿ, ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಕಾಲ ಬಳಿ ಕುಸಿದ. ಎರಡೂ ಕೈಯತ್ತಿ ಜೋಡಿಸಿ, 'ನನ್ನ ಮನ್ನಿಸಮ್ಮ ತಾಯೀ... ನನ್ನಿಂದ ಅಪಚಾರ ಆತು. ನಂದು ತಪ್ಪಾತವ್ವ ಮಾತಾಯೀ... ನಮ್ಮವ್ವ...' ಎಂದು ಅಂಗಲಾಚತೊಡಗಿದ. ಅದುವರೆಗು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಕಣ್ಣು ಕೆಕ್ಕರಿಸಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಬಳಲಿದಂತೆ ಕಂಡಳು. ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದವು. ಮುಚ್ಚಿದ್ದ ರೆಪ್ಪೆಯಾಸಿನಿಂದ ನೀರು ಸುರಿಯತೊಡಗಿತು. ಮೈ ಜೋರಾಗಿ ಅದುರ ತೊಡಗಿತು. 'ಬಂದ್ಲು ಅಮ್ಮ...' ಎಂದರು ಯಾರೋ. ಯಾರೋ ಕಡ್ಡಿ ಹಚ್ಚಿಟ್ಟರು. ಮತ್ತಾರೊ ಲೋಬಾನ ಹಾಕಿದರು. ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ದನಿ ತಾರಕಕ್ಕೇರಿತ್ತು. 'ಉಧೋ... ಉಧೋ...' ಕೂಗುತ್ತ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಮೈದೂಗಿದಳು. ಹೊರಗಿಂದ ಮತ್ತಾರೋ ಒಳಬರುತ್ತ 'ಬರ್ರಿ, ಬರ್ರಿ, ದೇವ್ರು ಬಂದಾವ್ ಬರ್ರೀ...' ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ರಪ್ಪನೆ ನೆಲಕ್ಕೆ ಕೂತು ಮೈದೂಗುತ್ತಲೇ ಅಳತೊಡಗಿದಳು ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ; ಅಳುತ್ತಳುತ್ತಲೇ ನಗತೊಡಗಿದಳು. ಬಂದವರೆಲ್ಲ ಕೈ ಮುಗಿಯುತ್ತ ಇನ್ನಷ್ಟು ಭಯಭಕ್ತಿ ತುಂಬಿಸಿಕೊಳ್ಳ ತೊಡಗಿದರು.

ರಾತ್ರಿ ಕರಗಿ ಬೆಳಗು ಮೂಡಿದರೂ ಪೂಜೆ ನಡದೇ ಇತ್ತು. ಅಮ್ಮನೂ ಇದ್ದಳು ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನೊಳಗೆ. ಆಕೆಯ ಒಳಗೀಕೆ. ಈಕೆಯ ಒಳಗಾಕೆ. ಒಬ್ಬರೊಳಗೊಬ್ಬರು ಸೇರಿ ಬೆರಕೆ ಆದ, ಸತ್ಯ ಇಷ್ಟಿಷ್ಟೇ ಬಿಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಬೆತ್ತಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

❐

ಅವ್ವಯ್ಯನ ಹಂಡೇವು

ಹುಣಸೆಹಣ್ಣು, ಉಪ್ಪು, ಇಟ್ಟಿಗೆ ಪುಡಿ ಸೇರಿಸಿ, ನಾರಿನಿಂದ ಉಜ್ಜಿ ಉಜ್ಜಿ ತಿಕ್ಕಿ, ತೊಳೆದಿಟ್ಟ ನಿಗನಿಗಿ ಹೊಳೆಯುವ ತಾಮ್ರದ ಹಂಡೇವು ಆ ಮನೆಗೇ ಒಂದು ಕಳೆ. ಅದರೊಳಗೆ ತಣ್ಣಗೆ ತುಂಬಿರುವುದು ಜನುಮಕ್ಕೆ ತಂಪು ಕೊಡುವ ಜೀವಜಲ. ಎಂದೂ ಖಾಲಿಯಾಗದ ದೊಡ್ಡ ಹಂಡೇವು ಶಿವಮ್ಮನಿಗೆ ತವರಿನಿಂದ ಸಿಕ್ಕ ಅಮೂಲ್ಯ ಆಸ್ತಿ. ಹೆತ್ತ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಜೋಪಾನ ಮಾಡುವಂತೆ ಆ ಹಂಡೆಯನ್ನು ಜೋಪಾನ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಅದರ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಕಲೆಯಾಗಲಿ, ರವಷ್ಟು ಧೂಳಾಗಲಿ ಇರಲು ಬಿಡುತ್ತಿರ್ಲಿಲ್ಲ.

ತನ್ನ ಬಾಲ್ಯ, ಯೌವನ, ತನ್ನ ತವರೇ ಅದರಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಶಿವನ ಪಾದ ಸೇರಿರುವ ಅವಳ ಅಪ್ಪಯ್ಯ, ಅವ್ವಯ್ಯನ ಜೀವ ಅದರಲ್ಲಿ ಮಿಡುಕುತ್ತಿದೆ ಎಂದೇ ಅವಳ ಭಾವನೆ. ಅದರೊಳಗಿಂದ ನೀರು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುವಾಗೊಮ್ಮೆ ತನ್ನ ತವರಿನ ಒಂದೊಂದು ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮೊಗೆಮೊಗೆದು ಹೊರಚೆಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದಳು. ಈ ಹಂಡೇವು ಇವಳ ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದದ್ದೇ ಒಂದು ಮನಕಲಕುವ ಕಥೆ.

ಮುತ್ತೇನಟ್ಟಿಯ ಭರಮಪ್ಪ ಮತ್ತು ಗೌರಮ್ಮನ ಏಕೈಕ ಕುಡಿ ಶಿವಮ್ಮ. ಅವಳ ಹಿಂದೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮೂವರು ಕಾಲರಾದಿಂದ ತೀರಿ ಹೋಗಿ ಉಳಿದವಳೊಬ್ಬಳೇ ಶಿವಮ್ಮ. ಅಂತೆಯೇ ತಂದೆ ತಾಯಿಯ ಕಣ್ಮಣಿ. ಅವಳೇನೇ ಆಸೆಪಟ್ಟರೂ ಅದನ್ನು ತಂದು ಕೊಡಲು ಜೀವ ತೇಯುವ ಭರಮಪ್ಪ ಗೌಡರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಕೂಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ದಿನವೂ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಶಿವಮ್ಮನೇ ಬುತ್ತಿ ತರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅಪ್ಪಯ್ಯ ಬುತ್ತಿ ತೆಗೆದು ಉಣ್ಣುವವರೆಗು ಶಿವಮ್ಮ ಪಳ್ಳದಲ್ಲಿ ಸಾಕಾಗುವ ತನಕ ಈಜಾಡಿ, ಪಕ್ಕದ ಕಲ್ಲು ಬಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಂತು ಬಟ್ಟೆ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಭರಮಪ್ಪನ ತಮ್ಮನ ಮಗ ಗರುಡ ಅಲ್ಲಿಗೆ ದನ ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದ. ಬಂದವನೇ ಬಂಡೆಯೇರಿ ತನ್ನ ಬುತ್ತಿ ಗಂಟು ಬಿಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದ.

ರಾಗಿ ಮುದ್ದೆ, ಕೆಂಪಿಂಡಿ, ಬೇಯಿಸಿದ ತತ್ತಿ ಇಬ್ಬರೂ ಹಂಚಿ ಉಂಡ ಮೇಲೆ ಶುರುವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆಟ, ಕಿತ್ತಾಟ, ಆನೆಕಲ್ಲು, ಚೌಕಾಬಾರ ಆಡುತ್ತಾಡುತ್ತಾ ಕಿತ್ತಾಟ ಶುರುವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮೋಸದಿಂದಾದರೂ ಸೈ ಶಿವಮ್ಮನೇ ಗೆಲ್ಲಬೇಕು. ಗರುಡ ಎಷ್ಟು ಹೊಡೆದಾಡಿದ್ರೂ ಈ ಮೋಸಗಾತಿಯನ್ನು ಸೋಲಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಸತ್ಯ ತಿಳಿದಿದ್ದು ನೀನು ಗೆದ್ದುದ್ದೇನು ಲೆಕ್ಕಕ್ಕಿಲ್ಲವೋಗೇ... ಅಂದು ಮತ್ತೆ ದನ ಹೊಡೆದು

ಕೊಂಡು ಪಟ್ಟಿಯತ್ತ ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನ ಹಗೆಯಕ್ಕಿ ಏಷ್ಟ್ಯ ಗಂಗಿಯ ಮೇಲೆ ಕೂತು ಶಿವಮ್ಮನ ಸವಾರಿಯೂ ಮನೆಕಡೀಗೆ ಹೊರಡುತ್ತಿತ್ತು. ಇದು ನಿತ್ಯದ ಸಂಗತಿ.

ಗರುಡ ದನ ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬರದೇ ಇದ್ದ ಒಂದು ದಿವಸ ಶಿವಮ್ಮ ಹಟ ಮಾಡಿ 'ಅಪ್ಪಯ್ಯ ಗೌಡ್ರು ಮನೆತಾವ್ಕೆ ನಾನೂ ಬತ್ತೀನಿ...' ಎಂದು ಓಂದೇನೆ ಹೊರಟಳು. ಗೌಡರ ಮನೆ ಒತ್ತಲಲ್ಲಿ ಗೌಡ್ತಿಯ ದೂರದ ಸಂಬಂಧಿ ಸಿಂಗಿ ಪಾತ್ರೆ ಪಡುಗಗಳ ರಾಶಿ ಮುಂದೆ ಕೂತಿದ್ದಳು ಅವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಕ್ಕುತ್ತಾ, ತೊಳೆಯುತ್ತಾ, ಆಗ ತಾನೇ ತಾಮ್ರದ ಹಂಡೇವನ್ನು ತಿಕ್ಕಿ, ತೊಳೆದು ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಒಣಗಲು ದಬಾಕಿದ್ದಳು. ಆ ಹಂಡೇವಿನ ಬಣ್ಣ, ಹೊಳಪು ಆಟವಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಶಿವಮ್ಮನನ್ನು ಗಾಢವಾಗಿ ಸೆಳೆದು, ಆಕೆ ಓಡಿದವಳೇ ತನ್ನ ಪುಟ್ಟ ಕೈಗಳೆರಡನ್ನೂ ಚಾಚಿ, ಹಂಡೇವನ್ನು ಬಾಚಿಕೊಂಡಳು. ತನ್ನ ತೆಕ್ಕೆಗದು ನಿಲುಕುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಬಿಡದೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ಲು. ಇದನ್ನು ಕಂಡದ್ದೇ ಸಿಂಗಿ ಬೊಬ್ಬೆಯಿಟ್ಟಳು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಧಾವಿಸಿದ ಗೌಡ್ತಿ ದೊಡ್ಡ ರಂಪವೇ ಮಾಡಿದಳು.

'ಲೇ ಭರಮ, ನಿನ್ ಮಗ್ಳು ಮುಟ್ಟಿದ ಆ ಹಂಡೇವು ನಮ್ಮನಿವಳಾಕೆ ಬರಂಗಿಲ್ಲಯಿನ್ನ. ನೋಡು, ನಿನದುನ್ನಾ ವೈಯ್ಯಿ. ಪುಗುಸಟ್ಟೆ ಅಲ್ಲಲೇ ಅದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂರು ರುಪೈ ಆಕ್ಕತಿಯ ಯಂಗೆ ಮಾಡ್ತಿ ನೋಡು? ರುಪೈ ಕ್ವಡು ಇಲ್ಲ ಆ ದುಡ್ಡು ತೀರಗಂಟ ಮನ್ಯಾಗೆ ಜೀತ ಮಾಡು...' ಎಂದು ಗೌಡ್ತಿಯಿಂದ ತಾಕೀತಾಯಿತು. ಇನ್ನೂರು ರುಪೈ ಹೊಂಚಲಾರದವ ಜೀತಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ. ಅಪ್ಪಿಗೆ ಬಲು ಸಂತೋಷವಾಗಿತ್ತು. ಮಗಳು ಆಸೆ ಪಟ್ಟ ಹಂಡೇವು ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ನಿಧಿ ಸಿಕ್ಕಂಗಾಗಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೋಸುಗ ಏನು ಮಾಡಲೂ ಅವ ಸಿದ್ಧನಿದ್ದ. ಮುಖ ಬತ್ತಿಸಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಹೆಂಡತಿ, ಮಗಳಿಗೆ ತಾನೇ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿದ. 'ಮಗ ಆಸೆಪಟ್ಟಿದ್ದು ಸಿಕ್ಕಿ ಬಿಡುತಲ್ಲ ಬಿಡಮ್ಮಿ... ನನಿಗೇನು ಈ ಗೌಡ್ರು ಮನಿ ಬದ್ಕು ಪಸ್ಟಲ್ಲ. ನಮ್ಮಿಂದೆಲ್ಲಿನ ಮಗೀನಾಸೆ ತೀರ್ಸ್ಲಕಾಗ್ತಿತಾ... ಯಂಗೋ ಯಾವ್ದೋ ರೂಪ್ದಾಗೆ ಆ ದ್ಯಾವ್ರೆ ಕ್ವಟ್ಟಿದನೆ. ಮಗ ಆಸೆಪಟ್ಟಿರವದು ಅದನ್ನೂ ಮಗೀನಂಗೆ ಜ್ವಾಪನ ಮಾಡ್ಬೇಕು...'

ಅಂದು ಓೀಗೆ ಹೇಳಿ ಹೋಗಿದ್ದ ಭರಮಪ್ಪ ಮತ್ತೆ ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದ್ದು ಹೆಣವಾಗಿ. ಹುಣಸೆ ಮರದಲ್ಲಿ ಚಿಗುರು ಕೀಳಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿದವ ಅದೇಗೋ ಆಯತಪ್ಪಿ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ. ಬೀಳುವಾಗ ಮರದ ಕೆಳಗಿದ್ದ ಸೈಜುಗಲ್ಲಿಗೆ ಅವನ ತಲೆ ಬಿದ್ದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲೇ ಪ್ರಾಣಬಿಟ್ಟಿದ್ದ. ಹಂಡೇವಿಗೋಸ್ಕರ ಪ್ರಾಣ ತೆತ್ತ ಅಪ್ಪಯ್ಯನ ಆತ್ಮವೂ ಆ ಹಂಡೇವಿನಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗಿದೆ ಎಂದುಕೊಂಡೇ ಅದನ್ನ ಬಲು ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಜತನದಿಂದ ಕಾಪಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು ಶಿವಮ್ಮ. ಅಪ್ಪಯ್ಯನ ನೆನಪಾಗಿ ಎದೆ ಭಾರವಾದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಹಂಡೇವನ್ನು ಬಾಚಿ ತಬ್ಬಿ ಕೆನ್ನೆಯೂರಿ ಕಣ್ಣೀರಿಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಭರಮಪ್ಪ ತೀರಿದ ಆರೇ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಗೌರಮ್ಮನೂ ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿದಾಗ ಒಂಟಿಯಾದವಳು ಶಿವಮ್ಮ. ಆದರೆ ಗರುಡ ಅವಳ ಕೈಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಶಿವಮ್ಮನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡ. ತನ್ನ ದೂರದ ನೆಂಟರೊಬ್ಬರ ಮಗನಿಗೆ ಆಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಲಗ್ನವೂ

ಮಾಡಿದ. ಹುಡುಗ ಕೂಲಿ ಮಾಡಿದರೂ ಇರಲು ಸ್ವಂತ ಮನೆಯಿತ್ತು. ಶಿವಮ್ಮನ ಗಂಡ ಬಸಪ್ಪ ಬಲು ಶೋಕಿ ಮನುಷ್ಯ. ಮೈ ಬಗ್ಗಿಸಿ ದುಡಿಯುವುದೂ ಅವನಿಂದಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಶೋಕಿಯೆಂದರೆ ಹೆಣ್ಣುಗಳು. ಸದಾ ಕೂಲಿಗೆ ಬರುವ ಹೆಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತನ್ನತ್ತ ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹುನ್ನಾರ. ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿ, ಶಕ್ತಿ, ಸಮಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಅದಕ್ಕೆ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ಮೊದಲೇ ಮುಗ್ಧೆಯಾದ ಶಿವಮ್ಮ ಗಂಡನ ಈ ಸ್ವಭಾವ ತಿಳಿದು ಕಂಗೆಟ್ಟಳು. ಅವರ ಜೊತೆ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ಬೇರೆ.

ಮೊದಲನೆಯವ ಸಂಜೀವ ಅವನ ಹಿಂದೆ ಗಂಗಮ್ಮ. ಸಂಜೀವ ಬೇರೆಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಮೀರಿದ ಗಾಂಭೀರ್ಯ, ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ. ಓರಗೆಯ ಹುಡುಗರೆಲ್ಲ ಆಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಇವ ಪಾಟಿ ಚೀಲ ಹಿಡಿದು ಕೂರುತ್ತಿದ್ದ. ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಶಿವಮ್ಮ ಅವನನ್ನು ಶಾಲೆಗೆ ಸೇರಿಸಿದ್ದಳು. ಅಲ್ಲಿ ಹೊಟ್ಟೆಪ್ಪನಳ್ಳಿ ಸಿದ್ದಪ್ಪ ಎಂಬ ಮಾಸ್ತರು. ಅವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಆ ಹುಡುಗ ಬಿದ್ದು, ಅವನ ಭವ್ಯ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಅವರು ಅಂದೇ ಕಂಡಂತೆ ಶಿವಮ್ಮನನ್ನು ಕರೆಸಿ ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ಇವನ ಓದು ಬಿಡಿಸಬೇಡ. ಮುಂದೆ ಇವನೊಬ್ಬ ದೊಡ್ಡ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ ಎಂದರು. ಅಂದೇ ಆಕೆ ಮನದಲ್ಲೇ ನಿರ್ಧರಿಸಿದಳು. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಯಾವುದಕ್ಕ ಹೆದರಿ ಕುಗ್ಗಬಾರದು. ಏನೇ ಆಗಲಿ ನಾನೇ ದುಡಿದು ಮಗನನ್ನು ವಿದ್ಯಾವಂತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು.

ತನ್ನ ಬಳಿಯೇ ಇದ್ದರೆ ಗಂಡನ ದೆಸೆಯಿಂದಾಗಿ ಮಗನ ಓದಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾಗಬಹುದೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಗರುಡನನ್ನು ಕರೆಸಿಕೊಂಡು, ತಾನು ಹೇಗಾದರೂ ದುಡ್ಡನ್ನು ಹೊಂಚಿ ಕಳುಹಿಸುವುದಾಗಿಯೂ, ಮಗನನ್ನು ಒಳ್ಳೆಯ ಶಾಲೆಗೆ ಸೇರಿಸಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡಳು. ಅವಳಾಸೆಯಂತೆಯೇ ಗರುಡ ಸಂಜೀವನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ. ಶಿವಮ್ಮ ಹಗಲೆನ್ನದೆ, ರಾತ್ರಿಯೆನ್ನದೆ ದುಡಿದಳು. ಊರಿನಲ್ಲಿ ಯಾರು ಏನೇ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕರೆದರೂ ಧಾವಿಸಿ ನಾಲ್ಕು ಕಾಸು ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಈ ಮಧ್ಯೆ ಗಂಡನಿಗೆ ಕುಡಿತದ ಚಟವೂ ಸೇರಿ ದಿನವೂ ಈಕೆಯನ್ನು ದುಡ್ಡಿಗಾಗಿ ಪೀಡಿಸತೊಡಗಿದ. ಒಂದು ಮಾತೂ ಎದುರಾಡದೆ, ಮಗಳೆದುರು ರಂಪ ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ತನ್ನ ಕೈಲಾದಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇಲ್ಲವೆಂದರೆ ಅವನೂ ಸುಮ್ಮನಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. 'ಅಟು ದೊಡ್ ಹಂಡೇವು ನಮಗ್ಯಾತ್ಕೆ... ಅದುನ್ನ ಮಾರು...' ಎಂದು ಪೀಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಅದನ್ನ ತಪ್ಪಿಸಲು ಶಿವಮ್ಮ ತಾನು ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ಅವನಿಗೆ ದುಡ್ಡು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಬರೀ ನೀರು ಕುಡಿದೇ ಕಳೆದ ದಿನಗಳೆಷ್ಟೊ ಅವಳ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ.

ಈ ಮಧ್ಯೆ ಮುತ್ತೇನಟ್ಟೆಯಾಗಿದ್ದ ಮಗನಿಗೆ ಆವಾಗವಾಗ ತಂಬಿಟ್ಟುಂಡೆ, ರೊಟ್ಟಿ ಕುಟ್ಟಿದ ಖಾರದಿಂಡಿ ಕೊಟ್ಟು ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಗಾಣದೆತ್ತಿನ ದುಡಿತ ಅವಳ ಮನಸ್ಸು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡರೂ ದೇಹ ಸೋತು ಒಂದು ವಾರ ಮೇಲೇಳದಂತೆ ಮಲಗಿಬಿಟ್ಟಳೊಮ್ಮೆ. ಗಂಡನೇನು ಕ್ಯಾರೆ ಅನ್ನಲಿಲ್ಲ. ಮಗಳು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಕೂಲಿ ಮಾಡಿ ದುಡ್ಡು ತಂದರೂ ಅದು ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಸಾಕಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ದುಡ್ಡಿಗೆ ಸದಾ ಪೀಡಿಸುವ ಗಂಡ. ತಾನು ಹೀಗೆ ಮಲಗಿದರೆ ಆಗದೆಂದು ರೋಸಿ ಎದ್ದು 'ವತಾರ್ಕೆ ಕೂಲಿ ವೋಗಿ ದುಡ್ಡು ತರ್ತೀನಿ ಇವತ್ತೊಂದಿನ ತಡ್ಕ ಮಾರಾಯ...' ಎಂದು ಎಷ್ಟು ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿದರೂ ಕೇಳದೆ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಹಂಡೆಯ ನೀರೆಲ್ಲಾ ಬಗ್ಗಿಸಿ ಅದನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೊರಟೇಬಿಟ್ಟ.

ಅದೆಲ್ಲಿತ್ತೋ ರೋಷ ಶಿವಮ್ಮ ಒಮ್ಮೆ ಜೋರಾಗಿ 'ಪಯ್...' ಎಂದು ಅಬ್ಬರಿಸಿದವಳೆ ನೆರಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮಚ್ಚು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಓಡಿ ಅವನ ದಾರಿಗಡ್ಡ ನಿಂತಳು. ಬಸಪ್ಪ ಬೆದರಿ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿ ನಿಂತ. ಹೆಂಡತಿಯ ಈ ರೂಪ ಅವನಿಗೆ ಹೊಸದು. ಸದಾ ಸೌಮ್ಯಮೂರ್ತಿ, ಎಂದೂ ದನಿಯೇರಿಸಿ ಯಾರಿಗೂ ಮಾತಾಡಿದವಳಲ್ಲ. ಇಂದು ರಣಚಂಡಿಯಂತೆ ಉರಿಗಣ್ಣು ಬಿಡುತ್ತಾ 'ನೀನೇನರ ಒಂದೆಜ್ಜೆ ಮುಂದುಕ್ಕಿಟ್ಟರೆ ಸಿಗ್ದು ಹಾಕ್ಬಿಡ್ತೀನಿ...' ಆ ಪಂಡೇವ್ನ ಕೈನಾಗೆ ಮುಟ್ಟೋ ಯೋಗ್ಯತೆನೂ ನಿನಗಿಲ್ಲ... ಅಂತಾದ್ರಗುಟ್ಟಿ ಮೈಲ್ಗೆ ಮಾಡ್ಬಿಟ್ಟಲ್ಲೋ ಚಂಡಾಳ... ಮರ್ಯಾದೆಗೆ ಅದೆಲ್ಲಿತ್ತೋ, ಯಂಗಿತ್ತೊ ಹಂಗಿಟ್ಟೋ ಸರೋತು ಇಲ್ಲಿದ್ರೇ...' ಎಂದು ಕಟಕಟನೆ ಹಲ್ಲು ಕಡಿದಳು.

ಮೊದಲೇ ಹುಷಾರಿಲ್ಲದೆ ಕಪ್ಪಿಟ್ಟ ಮುಖ, ಕೆದರಿದ ಕೂದಲು, ನಡುಗುವ ಶರೀರ, ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಆಕ್ರೋಶ ವಿಕಾರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ತುಟಿಪಿಟಿಕನ್ನದೆ ಹಿಂದಕ್ಕೋಡಿದವನೆ ಹಂಡೇವೆಲ್ಲಿತ್ತೋ ಅಲ್ಲಿಟ್ಟು ಹೊರಬಂದರೂ ಶಿವಮ್ಮ ಶಾಂತಳಾಗದೆ ಅದೇ ಭಂಗಿಯಲ್ಲಿ ಅವನತ್ತ ಕೆಕ್ಕರಿಸಿಕೊಂಡು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ನೋಟ ಎದುರಿಸಲಾರದವನಂತೆ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸರಿಯುತ್ತಾ ಸರಿಯುತ್ತಾ ಹಾಗೆಯೇ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟ ಬಸವ ಮತ್ತೆಂದೂ ಶಿವಮ್ಮನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳಲೇ ಇಲ್ಲ. ಆಕೆ ಪರಿತಪಿಸಲೂ ಇಲ್ಲ. ಋಣ ತೀರಿತೆಂದು ತಣ್ಣಗಿದ್ದುಬಿಟ್ಟಳು. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಗಮನಿಸಿದ್ದ ಮಗಳೊಮ್ಮೆ ಕೇಳಿದಳು 'ಅವ್ವಯ್ಯ ಆ ಪಂಡೇವ್ನಾಗೆ ಅಂತಾದೇನೈತಿ...?' ಮಗಳನ್ನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ತಬ್ಬಿ ಎದೆಗೊತ್ತಿಕೊಂಡು 'ಗಂಗವ್ವ ನಾನಿನ್ನ ಅವಚ್ಕೊಂಡಿದಿನಲ್ಲ ಹಂಗೆ ಒಂದಪ ಆ ಹಂಡೇವ್ನ ಅವುಚ್ಕೆ. ನೀನೆಂಗೆ ಉಸುರಾಡ್ತಿಯೋ ಹಂಗದೂ ಉಸುರಾಡ್ತೈತೆ. ನಿನೆದೆಯಂಗೆ ಡಬಡಬ ಬಡ್ಕಂತತೋ ಹಂಗದೂ ಡಬಡಬ ಅನ್ನೈತಿ. ನಾನು ನಿನ್ನ ತಲೀಮ್ಯಾಗೆ ಕೈಯಿಟ್ಟು ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡಂಗೆ ಅದೂ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡ್ತೈತೆ. ಕಣ್ಣೀರಾಕಿದ್ರೆ ಕಣ್ಣೊರ್ಸಿ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡ್ತೈತೆ...' ಎಂದು ಪರವಶತೆಯಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದವಳ ತೆಕ್ಕೆಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಗಂಗವ್ವ 'ಹೇ ಬಿಡವ್ವ ನೀನೊಳ್ಳೆ ಮಕ್ಕಂಗೆ ಮಾತಾಡ್ತಿಯಲ್ಲಾ... ಯೇಳ್ಯಾಕೆ ಉಂಡು ಮಕ್ಕಳಂತೆ...' ಎಂದು ಬಿಟ್ಟಾಗ ಭರಿಸಲಾರದ ನೋವೊಂದು ಅವಳನ್ನು ತುಂಬಿ, ಇಡಿಯಾಗಿ ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿ ಎತ್ತಿ ಬಿಸಾಡಿದಂತಾಗಿತ್ತು.

ಅಂದು ಒಂದು ಹನಿ ನೀರೂ ಆಕೆಯ ಗಂಟಲಲ್ಲಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಭಾವನೆ ಯಾರಿಗೂ ಅರ್ಥವಾಗೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಮಗಳನ್ನು ಧಾರೆ ಎರೆದು ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡುವಾಗ ಹಂಡೆಯ ವಿಷಯವನ್ನೇ ಎತ್ತಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ನಂತರ ತನ್ನ ಮಗಳಿಗೇ ಅದನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು, ನನ್ನಂತೆಯೇ ಆಕೆಯೂ ಅದನ್ನು ಜೋಪಾನ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯಂದೇ ಬತ್ತಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಅಂದೆಲ್ಲಾ ಕೂತು ಯೋಚಿಸಿದಾಗಲೂ ಅವಳಿಗೊಂದು ರೀತಿಯ ಸಮಾಧಾನವೇ. ಕಾರಣ ಆ ಹಂಡೇವನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ಬದುಕುವ ಶಕ್ತಿ ಎಲ್ಲಿಯದು ಆಕೆಗೆ...?

ಅವಳು ಲಗ್ನವಾದ ಕ್ಷಣದಿಂದ ಬದುಕಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಒಂಟಿತನಕ್ಕೆ, ಬದುಕಲು ನಡೆಸಿದ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಒಗ್ಗಿಕೊಳ್ಳಲು, ಅದನ್ನು ನೀಗಿಕೊಂಡು ಬದುಕಲು

ಬೇಕಾದ ಮನೋಸ್ಥೈರ್ಯ, ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಹಂಡೇವಿನೊಳಗೆ ಮಿಡುಕುತ್ತಿರುವ ಅಪ್ಪಯ್ಯ, ಅವ್ವಯ್ಯನ ಉಸಿರೇ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಮಗಳನ್ನು ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹುವಾಗಲೂ ಆಕೆಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ ಪೂರೈಸಿದ ಧನ್ಯತೆ ಇತ್ತೆ ಹೊರತು ಅಗಲಿಕೆಯ ನೋವಾಗಲಿ, ದುಃಖವಾಗಲಿ ಕಿಂಚಿತ್ತೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅಂತೆಯೇ ಮಗ ಓದು ಮುಗಿಸಿ, ನೌಕರಿ ಹಿಡಿದು, ಪಟ್ಟಣ ಸೇರಿ ಕೊನೆಗೆ ಪಟ್ಟಣ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಲಗ್ನವಾಗಿ ಮಾವನ ಮನೆ ಅಳಿಯನಾಗಿ ಹೋದಾಗಲೂ ಅದೇ ಭಾವನೆಯಿತ್ತು.

'ನೀನೆಲ್ಲಿರ್ತಿಯೋ ಅಲ್ಲೇ ಹೊಂದ್ಕಂಡು, ಅಪ್ರೇ ಎಲ್ಲಾ ಅಂದ್ಗಂಡು ಇರಪ್ಪ...' ಅಂತ ತುಂಬು ಮನಸ್ಸಿಂದ ಹರಸಿದಾಗ ಮಗ ಒಂದು ರೀತಿಯ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಕುಗ್ಗಿ ನುಡಿದಿದ್ದ. 'ನೀನೂ ಅಲ್ಲೇ ಬಂದ್ಬಿಡವ್ವ, ಎಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಾಗಿರೋಣ...' ಅಂತ. ಆದ್ರೆ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಹೆಂಡತಿ ಜಯಶ್ರೀ ಸುಮ್ಮನೆ ತಲೆಯಾಡಿಸಿ ನಕ್ಕಿದ್ದಳಷ್ಟೇ. ಆ ನಗುವಿಗೆ ತಾನೂ ನಗು ಸೇರಿಸಿ, ಅವಳ ತಲೆ ಸವರಿ 'ಸುಖವಾಗಿರ್ರಿ...' ಅಂದಿದ್ದಳು ಶಿವಮ್ಮ. 'ಇನ್ಮೇಲೆ ಕೂಲಿ ಗೀಲಿ ಅಂತೆಲ್ಲಾ ಹೋಗ್ಬ್ಯಾಡ. ನಾನು ತಿಂಗ್ಳಾ ನಿನಗೆ ದುಡ್ಡು ಕಳುಸ್ತೀನಿ' ಅಂದು ಹೋದ ಮಗ ಹಾಗೇ ನಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ. ಆದರೆ ಅಮ್ಮನದೇನೂ ಖರ್ಚಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದೂ ಅಲ್ದೆ ಮುತ್ತೇನಟ್ಟಿಯಿಂದ ಗರುಡನೂ ಸಂಸಾರ ಸಮೇತ ಬಂದು ಶಿವಮ್ಮನ ಜೊತೇಲಿ ನೆಲಸಿದ್ದ. ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ಕೇಳದ ಮಗ ಹಣ ಕಳಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ. ಅದು ಹಾಗೇ ಶಿವಮ್ಮನ ಸ್ವಾರೆಯ ತಳ ಸೇರುತ್ತಿತ್ತು. ಎಲ್ಲಾ ಸುಖಾಂತ ಎಂದುಕೊಂಡು ನೆಮ್ಮದಿಯ ಉಸಿರು ಬಿಟ್ಟು ಈಗಷ್ಟೇ ಆಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ತಣ್ಣಗಿದ್ದಳೇನೋ ಶುರುವಾಯಿತು ಹೊಟ್ಟೆನೋವು.

ಅದೆಂತಹ ಹೊಟ್ಟೆನೋವೆಂದರೆ ಯಾವ ಮದ್ದಿಗೂ ಶಮನವಾಗದಂತದ್ದು. ತೀರಾ ಹಣ್ಣಾದಳು ಶಿವಮ್ಮ. ರಾತ್ರೋರಾತ್ರಿ ಮಗ, ಮಗಳು ತಮ್ಮ ಸಂಸಾರ ಸಮೇತ ಬಂದರು. ಶಿವಮ್ಮನನ್ನು ನಗರಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುವ ಎಲ್ಲಾ ತಯಾರಿಗಳೂ ನಡೆದವು. ಸಂಜೀವ ಕಾರು ಮಾಡಿದ್ದ. ಮರುದಿನ ಬೆಳಗ್ಗೆಯೇ ಹೊರಡುವುದೆಂದು ತೀರ್ಮಾನವಾಯ್ತು. ಪಡಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋವಿನಿಂದ ಸುಸ್ತಾದ ಶಿವಮ್ಮ ಮಲಗಿ ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿದ್ದಳು. ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಕೂತು ಸಂಜೀವ, ಅವನ ಹೆಂಡತಿ, ಗಂಗವ್ವ ಅವಳ ಗಂಡ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಮಾತು ಶಿವಮ್ಮನ ಖಾಯಿಲೆಯಿಂದ ಶುರುವಾಗಿ ಹಾಗೇ ಸಾಗುತ್ತಾ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಥಳಥಳ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಹಂಡೇವಿನತ್ತ ಬಂದಿತು.

ಮೊದಲ ಬಾರಿ ಅದನ್ನ ಕಂಡಾಗಿನಿಂದಲೂ ಅದರ ಮೇಲೆ ತನಗೆ ಕಣ್ಣಿರುವುದಾಗಿಯೂ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಆಂಟಿಕ್ಸ್ ಜೊತೇಲಿ ಶೋಪೀಸಾಗಿಡಲು ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಗಿರುವುದೆಂದೂ ಜಯಶ್ರೀ ಶುರು ಮಾಡಿದಳು. ಆದರೆ ಒಡನೆ ಸಂಜೀವ, ಗಂಗವ್ವ ಇಬ್ಬರೂ ಆಕೆನ ತಡೆದು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡದೆ ಇರುವುದೇ ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ಆಕೆ ವಾದಿಸುತ್ತಲೇ ಹೋದಳು. ಆಕೆಗೆ, ಇನ್ನದರ ಉಪಯೋಗ ಅತ್ತೆಗೆಲ್ಲಿದೆ? ಸುಮ್ನೆ ಇಲ್ಲಿ ವೇಸ್ಟು ಅಲ್ಲಾದರೆ ನಾಲ್ಕು ಜನ ನೋಡಿ ತಮ್ಮನ್ನ ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಾರೆಂಬ ಅನಿಸಿಕೆ.

ಕೊನೆಗೆ ಗಂಗವ್ವನೂ ಅತ್ತಿಗೆಯ ಮಾತನ್ನೇ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಳು. 'ಹೂಂ ನಣ್ಣ ಈಗಿನ್ನ್ಯಾರು ಅದರಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿಟ್ಗಂಡು ಕುಡಿತಾರೇಳು? ಅವ್ವಯ್ಯಗಂತು

ಮಾಡಕ್ಯಾರೆ ಕೆಲ್ಸಯಿರ್ಲಿಲ್ಲ. ದಿನಾ ಅದುನ್ನ ತಿಕ್ಕಂಡು ಕುಂತಿರ್ತಿದ್ಲು. ಹೌದತ್ತಿಗೆ... ಅದನ್ನು ದಿನಾ ತಿಕ್ಕಿರದಷ್ಟೇ ಫಳಫಳ ಅಂತ ಕಾಣೋದು. ನೀವದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡ್ತೀರಾ...?' ಅಂತ ಕೇಳಿದಳು.

'ಅಯ್ಯಪ್ಪ ಅದೆಲ್ಲ ನನ್ಕೈಲಿ ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೇ ಒಂದು ಉಪಾಯ ಮಾಡಿದ್ದೀನಿ. ಅದರ್ಮೇಲೆ ಪೇಂಟ್ ಮಾಡಿಸಿದ್ರೆ ಹೇಗೆ...?' ಎಂದಳು ಅತ್ತಿಗೆ. 'ಒಳ್ಳೆ ಉಪಾಯ ಅತ್ಗೆ ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತೆ. ನಿಮ್ಮ ಹಾಲ್‌ನಲ್ಲಿಟ್ರೆ ಮನೇಗೇ ಒಂದು ಕಳೆ ಬರುತ್ತೆ...' ಗಂಗಪ್ಪನೂ ಅಷ್ಟೇ ಹುರುಪಿನಿಂದ ಹೇಳಿದಳು. ಆದರೆ ಸಂಜೀವ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. 'ನೋಡು ಅಪ್ಪಯ್ಯ ಆ ಹಂಡೇವ್ನ ಕೊಡೋಕೆ ಸುತರಾಂ ಒಪ್ಪೋಲ್ಲ. ಆಕೆಗದು ತುಂಬಾ ಪ್ರೆಷಿಯಸ್...' ಎಂದವನ ಮಾತಿಗೆ ಹೆಂಡತಿ ಕೆರಳಿಯೇ ಬಿಟ್ಟಳು. 'ನೋಡಿ after all ಆ ಹಳೇದೊಂದು ಹಂಡೆಗೆ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ರಂಪನಾ...? ಎಷ್ಟು ಪ್ರೆಷಿಯಸ್ ಅದು... ಹಾಂ...? ನಿಮ್ಮಪ್ಪ ಏನೂ ಪುಕ್ಕಟ್ಟೆ ಕೊಡೋದು ಬ್ಯಾಡ. ಅಲ್ರೀ ತಿಂಗ್ಳಾ ನೀವು ಕಳಿಸ್ತಿರ್ಲಿಲ್ವಾ ದುಡ್ಡು ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಲೆ ಬಾಳುತ್ತಾ ಆ ಹಂಡೆ...?' ಅವಳ ದನಿಯೇರಿದ್ದು ಗಮನಿಸಿ ಸಂಜೀವ ತಡೆದ. 'ಆಯ್ತು ಮಾರಾಯ್ತಿ ನಿನಗೆ ಆ ಹಂಡೆ ತಾನೇ ಬೇಕು? ಗರುಡ ಮಾಮಂಗೆ ಹೇಳಿದ್ರೆ ನಾಳೆ ಕಾರಿನ ಟಾಪ್ ಮೇಲೆ ಕಟ್ತಾನೇಳು. ಅದೇನಾದ್ರೂ ಆಗ್ಲಿ ತಗೊಂಡೇ ಹೋಗೋಣ. ಈಗ ನಡೀರಿ ಮಲ್ಗಿ. ಬೆಳಗ್ಗೆ ಬೇಗ ಏಳ್ಬೇಕು...' ಎಂದು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಎಬ್ಬಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಟ.

ಬೆಳಗ್ಗೆ ಇವರೆಲ್ಲ ಎದ್ದು ಬಂದಾಗ ಶಿವಮ್ಮನ ಹಾಸಿಗೆ ಖಾಲಿಯಾಗಿತ್ತು. ಕಾರು ಬಂದು ನಿಂತಿತ್ತು. ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಹುಡುಕಿದಾಗ ಆಕೆ ಅಡುಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಂಡೇವನ್ನ ತಬ್ಬಿ ಅದಕ್ಕೆ ಕೆನ್ನೆಯೂರಿ ಕೂತಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಕಪ್ಪನೆಯ ಸ್ವಾರೆ ಇತ್ತು. ಸಂಜೀವ ಅಪ್ಪನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಲು ಹೋದರೆ ಆಕೆ ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿದ್ದಳು. ಶಾಂತವಾಗಿದ್ದಳು. ಎಲ್ಲಾ ಬಾಧೆಗಳಿಂದಲೂ, ಬಂಧನಗಳಿಂದಲೂ ಮುಕ್ತವಾಗಿದ್ದಳು. ಮುಖದಲ್ಲಿ ಮಗುವಿನ ಕಳೆಯಿತ್ತು. ಅವಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ಸ್ವಾರೆಯಲ್ಲಿ ನೋಟುಗಳಿದ್ದವು. ಜೊತೆಗೆ ಕೆಲವು ಪತ್ರಗಳು. ಸಂಜೀವ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ಅಪ್ಪನಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ದುಡ್ಡು, ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಪತ್ರಗಳು ಅಲ್ಲಿದ್ದವು.

ಗರುಡ ಹೇಳಿದ. 'ಸಂಜೀವ ನೀನು ಕಳಿಸಿದ ದುಡ್ನಾಗೆ ಒಂದು ಪೈಸನೂ ಅಕ್ಕಯ್ಯ ಬಳಸ್ಕಂಡಿಲ್ಲ. ನೀನೆಂಗೆಂಗೆ ಕಳುಸ್ತಿದ್ಯೋ ಹಂಗಂಗೆ ಇದ್ರಾಗೆ ಇಟ್ಟಿದ್ಲು. ನಾನು ಸತ್ತ ದಿನ ಅಪ್ಪಿಗೇ ಯಲ್ಲಾ ಕ್ವಡು ಅಂದಿದ್ಲು. ಮತ್ತೆ ಅಪ್ಪ ದಿವುಸಕ್ಕೆ, ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಅಂತ್ಲೂ ವಂದಷ್ಟು ದುಡ್ಡು ಇಟ್ಟವ್ಳೆ...' ಎಂದವನೇ ಬಟ್ಟೆಯ ಗಂಟು ಬಿಚ್ಚಿ ತೋರಿಸಿದ. ಅಲ್ಲಿದ್ದವರೆಲ್ಲ ಅಳಲೂ ಬಾರದಷ್ಟು ಆಘಾತಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಮುಖಗಳೆಲ್ಲಾ ಕಪ್ಪಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದವು. ರಾತ್ರಿ ತಾವಾಡಿದ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲಾ ಅಪ್ಪನ ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದಿವೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಅವೆಲ್ಲಾ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದ್ದವು. ಸಂಜೀವನಿಗೆ ಅಸಹ್ಯವಾಗತೊಡಗಿತು.

ಇನ್ನೆಂದೂ ನಾನು ನನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲಾರೆ ಎನಿಸಿತು. ಅಂಗೈಗಳಿಂದ ಮುಖ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು 'ಅಪ್ಪಾ...' ಎಂದು ಕೂಗಿ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಕುಸಿದ.

ಅನಿವಾರ್ಯ

ಬೆಳಗಿನ ಎಳೆಬಿಸಿಲಿಗೆ ಮೈಯೊಡ್ಡಿ, ನಮ್ಮ ಕಾಂಪೌಂಡಿನ ಮಾಮರದಲ್ಲಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕೋಗಿಲೆಯತ್ತ ಕಿವಿ ನೆಟ್ಟು ಕೂತಿದ್ದ ನನ್ನನ್ನ 'ಏಯ್ ಸುಮಾ... ಸುಮೀ...' ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತ ಬಂದ ಪರಿ ಹಿಡಿದು ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿ ಬಿಟ್ಲು. ಅವಳ ಕಂಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಹೊಳಪು, ಮುಖದಲ್ಲಿನ ನಗು, ಸಂಭ್ರಮ ಆಕೆ ಹೇಳಬೇಕಾದ ವಿಚಾರವನ್ನ ಸಾರಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ರೂ ಏನೂ ಗೊತ್ತಾಗದವಳಂತೆ 'ಏನಿಷ್ಟು ಎಕ್ಸೈಟ್‌ಮೆಂಟೂ...?' ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಸುಮ್ನೆ ನಕ್ಕಳಷ್ಟೆ ಎಂತಹ ಲೈವ್ಲೀ ನಗುವದು! ಅದೂ ಎಷ್ಟೊ ದಿವಸಗಳ ನಂತರ ಪರಿಯ ಮುಖದ್ಮೇಲೆ... 'ಏಯ್ ಪರಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲ ಪಾರೂ ಏನಿಷ್ಟು ಸಂಭ್ರಮ' ರಾಗವಾಗಿ ಕೇಳ್ದೆ. 'ಉಹೂಂ ನಿನ್ ಬಾಯ್ನಲ್ಲಿ ಪರೀನೆ ಸರಿ. ಪಾರೂ... ಊಹೂಂ...' ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗಿಯಂತೆ ತಲೆ ಅಡ್ಡಡ್ಡ ಆಡಿಸುತ್ತ ಹೇಳಿ ನಕ್ಕು 'ಫೋನ್ ಬಂದಿತ್ತು ಹಿ ಇಸ್ ಕಮ್ಮಿಂಗ್...' ಅಂದ್ಲು ಪಿಸುದನೀಲಿ. 'ಹೂ ಇಸ್ ಕಮ್ಮಿಂಗ್...?' ಬೇಕಂದೇ ಕಾಡಿದೆ. 'ಡಾಕ್ಟ್ರು...' 'ಯಾವ ಡಾಕ್ಟ್ರು...?' 'ಯಾವ ಡಾಕ್ಟ್ರು...?' ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಕತ್ತು ಕೊಂಕಿಸಿ 'ಹೃದಯ ತಜ್ಞರು...' ಅಂದ್ಲು. ಅವಳ ಮಾತಿಗೆ ನಾನು ಚುರುಕಾಗಿ ಹೇಳ್ಬಿಟ್ಟೆ 'ಹೃದಯ ತಜ್ಞರಾ...? ಅಂದ್ರೇ... ಹೃದಯ್ದ ಖಾಯ್ಲೆ ವಾಸಿಮಾಡೋ ತಜ್ಞರೋ ಅಥ್ವಾ ಹೃದಯಾಘಾತ ಮಾಡ್ನೋ ತಜ್ಞರೋ...?' ಪರಿ ಒಮ್ಮೆಗೆ ಸೀರಿಯಸ್ಸಾಗಿ ಬಿಟ್ಲು. 'ಸ್ಸಾರಿ ಪರಿ, ಸ್ಸಾರೀಮಾ ಸುಮ್ನೆ ತಮಾಷೆ ಮಾಡ್ದೆ ಅಷ್ಟೆ...' ಆಕೇನ ಮತ್ತೆ ಮೂಡಿಗೆ ತರಲು ಏನೇನೋ ರೇಗಿಸತೊಡಗಿದೆ. ಮೆಲ್ಲಗೆ ಮೊದಲಿನಂತಾದ್ಲು ಪರಿ. 'ಸುಮ ವಿವೇಕ್ ಫೋನ್ ಮಾಡಿದ್ದ ಅಮೆರಿಕದಿಂದ. ನನ್ನ, ಮಗಳ್ನ ತುಂಬಾ ವಿಚಾರಿಸ್ದ ಫೋನಲ್ಲೇ. ಹಣ ಸಾಕಷ್ಟು ಕಳ್ಸಿದಾನಂತೆ. ಮತ್ತೆ ಬೇಕಾದ್ರೆ ಕೇಳ್ಬೇಕಂತೆ etc... etc...' ಪರಿ ತುಂಬಾ ಕೂಲಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ನೋಡಿ ನಂಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಆಯ್ತು. 'ಎಷ್ಟು ನಿರ್ಲಿಪ್ತವಾಗಿ ಹೇಳ್ತಿಯಲ್ಲೆ...? ಅಲ್ಲ, ಫೋನ್ ಮಾಡಿರೋದು ನಿನ್ ಗಂಡ. ಆ ಸಂಬಂಧಕ್ಕಾದ್ರೂ...' ನನ್ನ ಮಾತ್ನ ಪೂರ್ತಿಯಾಗ್ಲಿಕ್ಕೆ ಬಿಡ್ಲಿಲ್ಲ ಪರಿ. 'ದಯವಿಟ್ಟು ಸುಮ್ನಿರೆ ಸುಮಿ. ಈ ಸಂಬಂಧ, ಅದರ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಸಾಕಾಗೋಗ್ಬಿಟ್ಟಿದೆ ನಂಗೆ. ಮನಸ್ಸುಗಳು ಸರಿ ಇರುತ್ವೊ ಇಲ್ವೊ ಕೇವಲ ಸಂಬಂಧ ಅನ್ನೋ ಅನಿವಾರ್ಯದಿಂದ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇರೋದು, ಬದುಕೋದು; ಆ ಅನಿವಾರ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಸೋ ಗೊಂದಲ, ಆ ಗೊಂದಲದಿಂದ ಏಳೋ ಒತ್ತಡ ಟೋಟಲಿ ಇದೆಲ್ಲ ರೇಜಿಗೆ ಕಣೆ...' ಆಕೆ ಮಾತುಗಳ್ನ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಕೇಳಿಸ್ಕೊಂಡು 'ಹಾಗಾದ್ರೆ ನಿನ್ನ ಮತ್ತು ಡಾಕ್ಟರ್ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧ ಅನಿವಾರ್ಯ ಅಲ್ಲ ಅಂತೀಯಾ...?' ಅಂತ ಕೇಳ್ದೆ. 'ಹೌದು ಸುಮ ನಮಗ್ಯಾವ ಅನಿವಾರ್ಯ ಇದೆ

ಹೇಳು...? ಯಾವ್ದೇ ಕಟ್ಟುಪಾಡು, ಸಂಪ್ರದಾಯ ಅನ್ನೋ ಮಣ್ಣುಮಸಿ ಇಲ್ಲ. ಸಾವಿರಾರು ಜನರೆದ್ರು ತಾಳಿ ಕಟ್ಟಿಸ್ಕೊಂಡು, ಅದಕ್ಕೆ ಅವರ್ನೆಲ್ಲ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿಟ್ಕೊಂಡು, ಮಾನಮರ್ಯಾದೆ, ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಅಂತೆಲ್ಲ ಒದ್ದಾಡ್ಕೊಂಡು ಇಬ್ಬರ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧ ಹಳಸಿಹೋಗಿರ್ಲಿ, ಹೇಸಿಹೋಗಿರ್ಲಿ ತಾಳಿ ಕಟ್ಟಿರೋ ಅಥ್ವಾ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡಿರೋ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಗೆ ಜೀವನ್ಪೂರ ಒಟ್ಟಿಗಿದ್ಕೊಂಡು ಹೆಣಗೋದಿದ್ಯಲ್ಲ ಇದಕ್ಕಿಂತ್ಲೂ ನರಕ ಮಾತ್ತಾಪ್ಪಿದೆ ಹೇಳು...' 'ನೀನೇಳೋದು ಸರಿ ಅಂತಿಟ್ಕೊ. ನಿಮ್ಮಿಬ್ರ ಮಧ್ಯೆ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯ ಒತ್ತಡ ಇಲ್ದೆ ಹೋದ್ರೂ ಮಾನಸಿಕವಾದ, ದೈಹಿಕವಾದ ಬಂಧನ ಅಂತೂ ಇದ್ಯಲ್ಲ...?' ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ 'ಹಾಂ! ಇದೆ ಅಲ್ವಾ...? ಅದಕ್ಕೆ ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಸಾಕ್ಷಿಗಳು ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರೀತಿ, ನಂಬುಗೆ ಅಷ್ಟು ಸಾಕು ಏನಂತೀ...?' ಎಂದು ಮರುಪ್ರಶ್ನೆ ಎಸೆದ್ಲು ಪರಿ. 'ಅಂದ್ರೇ ನಂಬ್ಕೆ, ಪ್ರೀತಿ ಇಲ್ಲವಾದ ಕ್ಷಣ ಪರಸ್ಪರ ದೂರ ಆಗ್ಬಿಡೋದು ಸುಲಭ ಅಂತೀಯಾ...?' ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಕೇಳ್ದೆ ನಾನು. 'ಖಂಡಿತನೆ, ಸುಲಭನೂ ಹೌದು. ಸೂಕ್ತನೂ ಹೌದು. ಮನುಷ್ಯ ಮನುಷ್ಯ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ, ಬಾಂಧವ್ಯಕ್ಕೆ ಪೂರಕ ಅಲ್ವೇನೆ ಪ್ರೀತಿ, ವಿಶ್ವಾಸ...? ಅದೇ ಇಲ್ಲಾಂತಾದ್ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ನಡುವಿನ ಭಾವನೆಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವಂತಿಕೆ ಇರೋಕ್ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ? ಟೋಟಲಿ ಮೀನಿಂಗ್ ಲೆಸ್ ಎಲ್ಲಾ. ಆನಂತರದ್ದು ಕೇವಲ ತೋರಿಕೆ, ಪರಸ್ಪರ ಹೇರಿಕೆ ಅಷ್ಟೆ ಜೀವ್ನನೇ ಹೇರಿಕೆ ಅಂತಾಗ್ಬಿಟ್ರೆ ಬದುಕು ಹೇಗೆ ಸಹ್ಯವಾಗುತ್ತೆ...?' ಮನಸ್ನಲ್ಲೆ ಡಾಕ್ಟರ್‌ಗೆ ಶಾಭಾಷ್ ಹೇಳ್ದೆ ನಾನು. ತಮ್ಮ ಎಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಗಳ್ನ ಪರಿಯಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತಿ, ಬೆಳೆಸಿರುವ ರೀತಿಗೆ ಅಚ್ಚರಿಗೊಂಡೆ. ಅಚ್ಚರಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಕಾಫಿ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿ, ಆಕೆಗೊಂದು ಕಪ್ ಕೊಟ್ಟು, ಅದು ಖಾಲಿ ಆಗುವತನಕ ಕಾದು 'ಸೋ ಪರಿ, ನೀನು ಹೇಳೋ ಹಾಗೆ ಮದ್ವೆಯಿಂದ ಹೊರತಾದ ಅಥ್ವಾ ಅನಿವಾರ್ಯದಿಂದ ಹೊರತಾದ ನಿನ್ನ ಮತ್ತು ಡಾಕ್ಟರ್ ಸಂಬಂಧ ಎರಡ್ವರ್ಷದ್ದಲ್ವಾ? ಈ ಎರ್ಡು ವರ್ಷದ ನಿಮ್ಮ ಸಂಬಂಧದ ಗತಿ ಒಂದೇ ಸಮ ಇದ್ಯಾ? ಅಂದ್ರೆ ಶುರುನಲ್ಲಿದ್ದ ಅದೇ ಗಾಢತೆ, ಆಪ್ತತೆ ಅಷ್ಟೇ ಅಟ್ಯಾಚ್‌ಮೆಂಟ್ ಇಗ್ಲೂ ಇದ್ಯಾ...?' ಕೇಳ್ದೆ. 'ಖಂಡಿತ ಇದೆ...' ದೃಢವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ಲು ಪರಿ. ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲಿದ್ದ ದಿಂಬನ್ನೆತ್ತಿ ತೊಡೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡ್ಲು. 'ಆ ತೀವ್ರತೇನೂ ಇದ್ಯಾ...? ನಾನ್ಯಾಕೇಳ್ದೆ ಅಂದ್ರೆ ಯುಶ್ವಲೀ ಮದ್ವೆಯಾದ ಮೂರ್ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದ ನಂತರದ ಬದುಕು ತನ್ನೆಲ್ಲ ರಂಗು, ತೀವ್ರತೆ ಕಳ್ಕೊಂಡು ನೀರಸವಾಗಿ ಕೇವಲ ಹೊಂದಾಣ್ಕೆ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತೆ ಅಂತಾರೆ. ನಿನ್ನ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಹೊಂದಾಣಿಕೆನೆ ಅನಿವಾರ್ಯ ಅಂತ ಅಲ್ವಾ...? ಇವನ್ ಡಾಕ್ಟ್ರು ಕೂಡ ತಮ್ಮ ಹೆಂಡ್ತಿ ಜತೇಲಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಮೂರೊತ್ತು ನಿನ್ ಜತೆ ಇರಲ್ಲ. ನೀವಿಬ್ರು ಪರಸ್ಪರ ನೋಡೋದು, ಸೇರೋದು ತಿಂಗ್ಳಿಗೋ, ಎರಡ್ತಿಂಗ್ಳಿಗೋ ಒಮ್ಮೆ. ಬಹುಶಃ ಇದ್ರಿಂದಾಗಿ ಭಾವನೆಗಳ ತೀವ್ರತೆ ಅಷ್ಟೇ ಗಾಢವಾಗಿ ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿರ್ಲೇಬೇಕು...?' ತೊಡೆಯ ಮೇಲಿದ್ದ ದಿಂಬನ್ನೆತ್ತಿ ಮುಖಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡ ಹಿಡಿದು, ತಲೆಯನ್ನ ಅದಕ್ಕೊತ್ತಿ ಹಿಡಿದ್ಲು ಪರಿ. ದಿಂಬಿನ ಮರೆಯಿಂದಲೇ 'ಹೌದು...' ಅಂದ್ಲು. ನಾನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ 'ಆರ್ ಯೂ ಶೂರ್ ಪರಿ?' ಎಂದೆ. ತಟ್ಟಂತ ತಲೆಯತ್ತಿದ್ಲು 'ಯಾಕ್ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡ್ತಿದಿಯಾ ನನ್ನಾ...? ನಮ್ ಸಂಬಂಧದ ಬಗ್ಗೆ

ನಿಂಗ್ ಅನುಮಾನನ?' 'ತಪ್ಪು ತಿಳೀಬೇಡ. ಹೋದ್ವಾರ ನಿನ್ ಮಗ್ಳು ಬರ್ತಡೇಲಿ ರಾತ್ರಿ ನಿಮ್ಮನೇಲೆ ಉಳ್ಕುದ್ನಲ್ಲಾ ಅವತ್ತು ರಾತ್ರಿ ನೀನು ಫೋನ್ ಮುಂದೆ ಕೂತು ಅಳ್ತಿದ್ದ ರೀತಿ ಈಗ್ಲೂ ಕಣ್ಮುಂದೇನೆ ಇದೆ. ನಂಗೇ ಸಂಕ್ಟ ಕಿತ್ತು ಬರುತ್ತೆ. ನಿನ್ ದನಿ ಕೇಳಿ ಯಾರ್ಜತೆ ಮಾತಾಡ್ತಳಿವ್ಳು ಅಂತ ಕುತೂಹಲ ತಡೀಲಾರ್ದೆ ನಿನ್ ಕೋಣೆಗ್ಬಂದೆ. ನಿನ್ ಮುಂದೆ ನಿರ್ಜೀವವಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಫೋನ್‌ಗೆ ಗೋಗರಿತಿದ್ದೆ ನೀನು. 'ಈ ಪತ್ಗಂಟೆ ಯಾಕಾದ್ರು ಬರುತ್ತೋ ಅನ್ಸುತ್ತೆ ನಂಗೆ. ರೀ ಹನ್ನೊಂದಾಯ್ತಲ್ರೀ... ಎರಡ್ವಾರ್ದಿಂದ ಹೀಗೇ ಸತಾಯಿಸ್ತಿದ್ದಿರಾ... ಯಾಕಂಗ್ಮಾಡ್ತಿರೀ...? ನೀವು ತುಂಬಾ ಬ್ಯುಸಿ ಅಂತ ಗೊತ್ತುರಿ. ಜಾಸ್ತಿ ಮಾತು ಬೇಡ. ಒಂದೇ ಒಂದ್ಸಾರಿ ಪಾರು ಅಂದ್ಬಿಡ್ರಿ ಸಾಕು... ಸಾಕು ರೀ ಪ್ಲೀಸ್... ಪ್ಲೀಸ್ ರೀ... ಪ್ಲೀ...' ಶಬ್ದ ಆದಂತಾಗಿ ಮಾತು ನಿಲ್ಸಿದೆ. ದಿಂಬಿಗೆ ತಲೆಯೊತ್ತಿ ಪರಿ ಬಿಕ್ಕುತ್ತಿದ್ಲು. ಆಕೆಯ ತಲೆ ನೇವರಿಸಿ ಹೇಳ್ದೆ 'ಸಂಕ್ಟ ನಂಗರ್ಥ ಆಗುತ್ತೆ ಪರಿ. ಆತನೇ ಫೋನ್ ಮಾಡ್ಬೇಕು ನೀನು ಮಾಡೋ ಹಾಗಿಲ್ಲ ಆತನ ಹೆಂಡ್ತಿ ಇರ್ತಾಳೇಂತ. ಸದಾ ಕಾನ್‌ಫರೆನ್ಸು ಲೆಕ್ಚರ್ರು ಅಂತ ಬ್ಯುಸಿ ಹಾಗಾಗಿ ಮೊಬೈಲ್‌ಗೆ ಮಾಡಿದ್ರೂ ರಿಸೀವ್ ಮಾಡ್ಕೊಳಲ್ಲ. ಮಾಡ್ತಿನಿ ಅಂದಾಗ ಆತನೇ ಮಾಡ್ಬೇಕು ಅಷ್ಟೆ ಆದ್ರೆ ಪರಿ ನಂಗಿನ್ನೂ ನೆನಪಿದೆ ಕಣೆ. ಶುರುನಲ್ಲಿ ಆತನ ಫೋನ್ ಕೇಳಿಸ್ಕಂಡು ನಾನು ವಾಚ್ ಸೆಟ್ ಮಾಡ್ಕೊಳ್ತಿದ್ದೆ. ನಮ್ ಅಲರಾಂ ಮತ್ತೆ ನಿನ್ ಫೋನ್ ಒಟ್ಗೆ ರಿಂಗಾಗ್ತಿದ್ವು. ಅಷ್ಟೊಂದು ಅಕ್ಯುರೆಸ್ಸಿ! ನೀನ್ಯಾಕೆ ದಬಾಯ್ಸಿ ಕೇಳಲ್ವೆ...?' ಕಣ್ಣೊರೆಸಿಕೊಳ್ತ 'ಸ್ವಲ್ಪ ಮೆಚ್ಯೂರ್ಡ್ ಆಗಿ ಬಿಹೇವ್ ಮಾಡು ಅಂತ ಬೈದ್ಬಿಡ್ತಾರೆ ಕಣೆ...' ಅಂದ್ಲು ಪರಿ. 'ಮೆಚ್ಯೂರ್ಡ್ ಅಂದ್ರೆ ಏನರ್ಥ? ಶುರುನಲ್ಲಿ ದಿನಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಮಾಡ್ತಿರ್ಲಿಲ್ವಾ ಅವ್ರು ಫೋನು? ನೀನೇ ಬೈತಿದ್ದೆ ಹಣ ಜಾಸ್ತಿನಾ ಅಂತ. ಆಗ್ಲೂ ಇಷ್ಟೇ ಬ್ಯುಸಿ ಇರ್ಲಿಲ್ವಾ ಅವ್ರು...? ಆಗ ಅವ್ರು ಮೆಚ್ಯೂರ್ಡ್ ಆಗಿರ್ಲಿಲ್ವಾ...? ಯಾವ್ದೆ ಸಂಪರ್ಕ ಇಲ್ದೆ ಇದ್ದಾಗ್ಲೂ ನಿರ್ಲಿಪ್ತವಾಗಿದ್ದು ಭಾವನೆಗಳನ್ನ ತುಡಿತನ ಅದುಮಿ ಇಟ್ಕೊಳೋದು, ಕ್ರಮೇಣ ಕಳ್ಕೊಳ್ತಾ ಹೋಗೋದು ಇದೇನ ಮೆಚ್ಯೂರಿಟಿ? ಅಲ್ವೆ ಪರಿ, ದಾಂಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಡೇಪಕ್ಷ ಮೂರ್‍ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಾದ್ರು ತೀವ್ರತೆ ಉಳ್ದಿರತ್ತೆ. ಆದ್ರೆ ಅನಿವಾರ್ಯ ಅಲ್ಲ ಅಂತ ಅನ್ನಿಸಿಯೂ ಕೂಡ ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಆ ತೀವ್ರತೆ ಎರ್ಡೆ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸೊರಗ್ತಿದೆ ಯಾಕೆ? ಇದೇನಾ ಮೆಚ್ಯೂರಿಟಿ?' ಆದ್ರೂ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಪರಿ ಡಾಕ್ಟ್ರು ಪರವಹಿಸಿಯೇ ಮಾತಾಡಿದ್ಲು. 'ಯಾವ್ದು ಅಲ್ಲ. ಸಮಯ, ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ವಿವೇಚನೆಯಿಂದ ನಡ್ಕೊಳೋದೇ ಮೆಚ್ಯುರಿಟಿ ಅಷ್ಟೆ ಅಲ್ವೆ ಸಮ್ ವಿಷ್ಯಕ್ಕೆಲ್ಲ ಅರ್ಥ ಹುಡುಕ್ತಾ ಇದ್ಬಿಟ್ರೆ ಬದುಕೋದೆ ದುರ್ಭರ ಆಗ್ಬಿಡುತ್ತಷ್ಟೆ ಕೆಲ್ಸದ ಒತ್ತಡದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗ್ಲು ಒಂದೆ ಸಮ ಇರೋಕಾಗತ್ತ...?' ಏನಂದ್ರೂ ಆ ಮನುಷ್ಯನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡಲ್ವಲ್ಲ ಅಂತ ನಂಗೂ ಮೈಯಲ್ಲ ಉರಿಯೋಕೆ ಶುರುವಾಯ್ತು. ಬಿಡಲಿಲ್ಲ ನಾನು ಮತ್ತೆ ಕೆಣಕ್ದೆ. 'ಇದೇನೋ ಸಣ್ಣ ವಿಷ್ಯ ಸರಿ. ಆದ್ರೆ ಕೆಮ್ಮಣ್ಣುಗುಂಡೀಲಿ ನಡೆದದ್ದು...?' ಅಸಹನೆಯಿಂದ ನನ್ನೇ ನೋಡ್ತಿದ್ದ ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಮ್ಮಣ್ಣಗುಂಡಿ ಅಂದಾಕ್ಷಣ ಬಳಕ್ಕನೆ ನೋವು ತುಂಬಿಕೊಳ್ತು. 'ಅವತ್ತು, ಮರುದಿನ ಬೆಳಗ್ಗೆನೆ ಆತನ ಹೆಂಡ್ತಿ ಮಕ್ಳು ಬರ್ತಾರೆಂತ ಗೊತ್ತಾದ್ಕೂಡ್ಲೆ ನೀನು ಹೊರ್ಟ್ಬು ನಿಂತೆ. ಆದ್ರೆ ಆತ ಪಾರು ಇರು... ಪ್ಲೀಸ್ ಪಾರು... ಅಂತ ಗೋಗರಿತಿದ್ದ. ನೀನು

ಉಳ್ಕೊಂಬಿಟ್ಟೆ ಅದ್ರೆ ಮರುದಿನ ನೀನು ಹೇಗ್ಬಂದೆ? ಹೇಗಿದ್ದೆ...? ನೆನಪಿದ್ಯಾ...? ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲ ಪೀಸಿಂಗ್ನಿಂದ ನಿದ್ದೆಯಿಲ್ದೆ ಸುಸ್ತಾಗಿ, ಬೆಳಗಿನ ಜಾವ ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿದ್ರಿಂದ ನೀನೇಳೋದು ನಿಧಾನ ಮಾಡ್ದಾಗ 'ನೋಡು ನೀನೀಕ್ಷಣ ಎದ್ದು ಹೊರಟ್ರೆ ಸರಿ ನಾನ್ಬಂದು ಬಸ್ಸು ಹತ್ತಿಸ್ತೀನಿ. ಇಲ್ಲಾಂದ್ರೆ ನಾನಂತು ಹೊರ್ಟೆ. ನಿಂಗೆ ಬೇಕಾದಾಗ ಎದ್ದು ಕಾಟೇಜ್ ಖಾಲಿ ಮಾಡ್ಕೊಂಡು ಹೋಗು...' ಅಂತ ಅಂದ್ರು ಅಂತೇಳಿ ಎಷ್ಟು ನೊಂದ್ಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಏಯ್ ಪರಿ ಈ ಅನಿವಾರ್ಯದ ಸಂಬಂಧ, ಅನಿವಾರ್ಯ ಅಲ್ಲದ ಸಂಬಂಧ ಇದೆಲ್ಲ ಭಾಷ್ಯ ಮಾಡೋಕ್ಬರಿ. ಆದ್ರೆ ಜೀವ್ನನೆ ಬೇರೆ. ಇದೆಲ್ಲ ಆಯಾ ಮನುಷ್ಯರ್ಮೇಲೆ, ಆಯಾ ಮನಸ್ಥಿತಿ ಭಾವನೆಗಳ್ಮೇಲೆ, ಆಯಾ ಸಮಯ ಸಂದರ್ಭಗಳ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಿರೋ ಆ ಕ್ಷಣದ ಸತ್ಯಗಳಷ್ಟೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲಕ್ಕು ಸತ್ಯ ಅಂತ ನಂಬ್ಕೊಂಡ್ರೆ ನೀನು ಮೂರ್ಖಳಾಗ್ತಿ. ಈ ಸೈಕೋಲಜಿ, ಫಿಲಾಸಫಿ ಮಾತಾಡೋದು, ಲೆಕ್ಚರ್ ಕೊಡೋದು ಆತನ ಪ್ರೊಫೆಷನ್ನು. ಆದ್ರೆ ಬದುಕು ಬೇರೆ ಅಲ್ವೇನೆ ಪರಿ? ಆತನೋ ಟೋಟಲಿ ಕ್ಯಾಲ್ಕ್ಯುಲೇಟಿವ್, ತುಂಬಾ ಪ್ರಾಕ್ಟಿಕಲ್ ಮನುಷ್ಯ. ನೀನೋ ಟೋಟಲಿ ಇಮೋಷನಲ್. ಅದ್ಯಾಗೆ ನಿಮ್ಮಿಬ್ರಿಗೆ ಹೊಂದಾಣ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ?' ನನ್ನ ಮಾತು ಮುಗಿಯುವ ಹೊತ್ಗೆ ಪರಿ ನಗ್ತಿದ್ಲು. ನಾನಾಕೇನ ವಿಚಿತ್ರ ಪ್ರಾಣಿಯೆಂಬಂತೆ ನೋಡ್ದೆ. ನಗ್ತಾನೇ ಹೇಳಿದ್ಲು. 'ಭಲೇ ನೀನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಭಾಷ್ಯ ಮಾಡ್ತಿ ಸುಮಿ. ನೀನು ಹೇಳೋದೆಲ್ಲ ಸತ್ಯ, ವಾಸ್ತವ ಇರ್ಬಹುದು. ನಂಗದೆಲ್ಲ ಅರ್ಥ ಆಗೋಲ್ಲ. ನಂಗೆ ಗೊತ್ತಿರೋದಿಷ್ಟೆ ನಾನು ರಾಜುನ ಪ್ರೀತಿಸ್ತೀನಿ. ಅವ್ರು ನಂಗೆ ಬೇಕು. ಆತನ ಒಳ್ಳೆತನ, ಕೆಟ್ಟತನ ವಿತ್ ಆಲ್ ಹಿಸ್ ವೀಕ್ನೆಸ್ ನಾನವ್ರನ್ನ ಒಪ್ಕೊಂಡ್ಬಿಟ್ಟಿದೀನಿ...' ಆಕೆ ಮಾತ್ನ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ತಡ್ದು ನಾನು ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳ್ದೆ 'ನಿನ್ ತಪ್ಪಲ್ಲ. ಏನೇ ಅದೂ ಈ ಕದ್ದುಮುಚ್ಚಿ ಅನುಭವಿಸೋ ಸುಖದಲ್ಲಿ, ಈ ಹಾದರದಲ್ಲಿ ಒಂಥರ ಥ್ರಿಲ್ ಇರತ್ತೆ. ಹಾದರನ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಪದಪುಂಜಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರ್ಸಿ, ತನ್ನ ವೃತ್ತಿಯ ಟಾಟಿಕ್ಸ್ ಎಲ್ಲಾ ಬಳಸ್ಕೊಂಡು ನಿನ್ನಂತಹ ಗೊಡ್ಡುಗಳ್ನ ತಯಾರ್ಮಾಡಿ, ದಾಂಪತ್ಯದಲ್ಲಿನ ಏಕತಾನತೆ ಬೇಸರ ಮೂಡಿಸ್ದಾಗ, ಥ್ರಿಲ್ ಬೇಕು ಚೇಂಜ್ ಬೇಕು ಅಂತನ್ನಿಸ್ದಾಗ ಅನುಭವಿಸ್ಲಿಕ್ಕೆ...' ಮಾತು ಮುಂದುವರಿಸೋ ಮೊದ್ಲೆ ನನ್ನ ಕೆನ್ನೆಗೆ ರಪ್ಪನೆ ಬಾರಿಸಿದ್ಲು ಪರಿ. ಸಣ್ಣಗೆ ನಡುಗ್ತಿದ್ಲು. ಗಾಯಗೊಂಡವಳಂತೆ ವಿಲವಿಲನೆ ಒದ್ದಾಡ್ತಿದ್ಲು. 'ನಮ್ಮ ಸಂಬಂಧದ ಬಗ್ಗೆ, ಪ್ರೀತಿ ಬಗ್ಗೆ ಸುಮಿ ನೀನು ಹೀಗೆಲ್ಲ ಮಾತಾಡ್ತಿದ್ದೀಯಾ...?' ಅವ್ಳ ಮಾತುಗಳು ನನ್ನ ಇರಿದ್ವು. ಆಕೇನ ಘಾಸಿಗೊಳಿಸಿದ್ದೆ. 'ನಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿನ ಗೌರವಿಸ್ದೆ ಹೋದ್ರೂ ಪರ್ವಾಯಿಲ್ಲ. ಆದ್ರೆ ಹಾದರ ಅಂತ ಕರ್ದು ಅವಮಾನ ಮಾಡ್ಬೇಡ್ವೆ...' ಅಂತ ಕೈಜೋಡಿಸಿ ಹೊರಟೋದ್ಲು ಪರಿ. ಬಹುಶಃ ನನ್ನೆಂದೂ ಕ್ಷಮಿಸಲಾರ್ಳು ಅವ್ಳು ಅನ್ನಿಸ್ತು. ರಾಜುನ ಬರೀ ಒಪ್ಕೊಳ್ದಲ್ಲ ಪೂರ್ಣ ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳವ್ಳು. ಆತ ಇವ್ಳ ನರನಾಡಿಯಲಿ, ಮಾಂಸ ಪಿಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಹೋಗ್ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ. ಆದ್ರೆ ನನಗ್ಯಾಕೋ ರಾಜು ಮೊದಲಿನಂತಿಲ್ಲ, ಬದಲಾಗ್ತಿದ್ದಾರೆ ಅನ್ನಿಸ್ತಿತ್ತು. ಏನೇ ಆಗ್ಲಿ ಆತ ಇತ್ತ ಬಂದಾಗ ಬೇಕಾಗೋ ಥ್ರಿಲ್ಗೆ ಪರಿ ಅನಿವಾರ್ಯ ಆಗ್ದೆ ಇದ್ರೆ ಸಾಕು ಅಂದ್ಕೊಂಡೆ.

ಅವ್ರು ಫೋನ್ ಮಾಡಿ ಕರೆಯದೆ ಇದ್ರೂ ನಾನು ಡಾಕ್ಟರು ಲೆಕ್ಚರ್ ಇದ್ದ ದಿನ ಆಡಿಟೋರಿಯಂಗೆ ಹೋದೆ. ಪರಿನ ಮುಖ್ಯ ಅವ್ರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಕೂತೆ, ನ್ಯಾತ್ರ ನೋಡ್ತಿದ್ಲು ಇಲ್ಲ ಮಾತೂ ಆಡ್ಲಿಲ್ಲ ಪರಿ. ನಾನೇ ಮಾತಾಡ್ದೆ 'ನೀನು ಬಂದು ತುಂಬಾ ಹೊತ್ತಾಯ್ತಾ?' ಅಂತ. 'ಇಲ್ಲ ಅನ್ನುವಂತೆ ತಲೆಯಾಡಿಸಿದ್ಲು ಅಷ್ಟೆ. ಡಾಕ್ಟ್ರು ಅಲ್ಲಿರಲೇ ಬಾರಾ ಹೇಳಿದ್ರು.'

ಆ ದಿನದ ಲೆಕ್ಚರ್ ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ನಾನು ಆತನಿಗೆ ವಿಷ್ ಮಾಡಲು ಹುಡುಕಿ ಹೊರಟರೆ ಪರಿ ಎಂದಿನ ಹಾಗೆ ದೂರವೆ ಉಳಿದ್ಲು. ನಾನು ವಿಷ್ ಮಾಡಿದ್ಮೇಲೆ 'ಸುಮ, ಪಾರುಗೆ ಗೆಸ್ಟ್ ಹೌಸ್ ಹತ್ರ ವೇಟ್ ಮಾಡ್ಲಿಕ್ಹೇಳಿ. ನಾನಿವರನ್ನೆಲ್ಲ ಕಳ್ಸಿ ಹತ್ತ್ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಬಂದ್ಬಿಡ್ತೀನಿ...' ಅಂತೇಳಿ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಕರಗಿ ಹೋದನಾತ. ಗೆಸ್ಟ್ ಹೌಸ್ನಲ್ಲಿ ಆತನಿಗಾಗಿ ನಾವು ಕಾದದ್ದು ಎರಡು ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ. ಬಂದವನೇ 'ಸ್ಸಾರಿ ಪಾರು ಲೇಟಾಯ್ತು ಮತ್ತೆ...?' ಎಂದು ಫ್ರೆಷ್ ಆಗಿಬರಲು ಮತ್ತರ್ಧ ಗಂಟೆ. 'ಊಟ ಮಾಡೋಣ ಹೊಟ್ಟೆ ಹಸೀತಿದೆ...' ಎಂದೊಡನೆ ಊಟ ಬಂತು. ಊಟ ಮಾಡುತ್ತ ಆತ ತನ್ನ ಪ್ರೋಗ್ರಾಂ ಲಿಸ್ಟ್ ಹಿಂದಿನ ಪ್ರೋಗ್ರಾಂಗಳ ಅನುಭವ, ತನ್ನ ಫ್ಯಾನ್ಸ್‌ಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೊರೆಯುತ್ತ ಹೋದ. ಪರಿ ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ತುಂಬಾ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಆಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ನಾನು ಮಾತ್ರ ಬೆಪ್ಪಳಂತೆ ಇಬ್ಬರನ್ನ ನೋಡ್ತಾ ಕೂತೆ. ಊಟ ಮುಗಿಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಮೇಟಿ ಕರ್ದು 'ನೋಡು ಡ್ರೈವರ್‌ಗೆ ಕಾರ್ ತಂದು ನಿಲ್ಸು ಅಂತೇಳು. ಹತ್ತಕ್ಕೆಲ್ಲ ಹೊರಟ್ಬಿಡ್ಬೇಕು...' ಅಂತೇಳಿದ್ರು ಡಾಕ್ಟ್ರು. ಪರಿ ಎಗರಿಬಿದ್ಲು 'ರೀ ಸೀಪೀಗ್ಲೆ ಹೊರಟ್ರಾ...? ಉಳಿಯಲ್ಲಾ...? ಆ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ತುಳುಕುತ್ತಿದ್ದ ನೋವು, ನಿರಾಶೆ ಗುರುತಿಸುವ ಮನಸ್ಥಿತಿ ಆತನಿಗೆ ಇದ್ದಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನೇ ತಡೀಲಾರ್ದೆ 'ಯಾಕೀಗ್ಲೆ...? ನೀವು ಬೆಳ್ಗೆ ಒಂಭತ್ತಕ್ಕೆ ಹೊರಟ್ರೂ ಪ್ರೋಗ್ರಾಂ ಹೊತ್ಗೆ ಬೆಂಗ್ಳೂರ್ ರೀಚ್ ಆಗ್ಬಹುದಲ್ಲಾ...' ಅಂದೆ. 'ನೋ, ನೋ, ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಬೆಳಗ್ಗೇನೆ ಸುಧಾ, ಮಕ್ಳು ಬಂದ್ಬಿಡ್ತಾರೆ ಬೆಂಗ್ಳೂರ್ಗೆ. ಸುಮ್ನೆ ನನ್ನ ಕಾಯೋದಾಗತ್ತೆ ಅವ್ರಿಗೆ ಅಷ್ಟೆ...' ಆತನ ಮಾತು ಮುಗಿತಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಕಾರ್ ಬಂದು ನಿಲ್ತು. ನಾನು ಪರಿಯತ್ತ ನೋಡ್ದೆ. ಪರಿ ಕಾರನ್ನೇ ನೋಡ್ತಿದ್ಲು. ಡಾಕ್ಟ್ರು ಹೊರಡುವ ತಯಾರಿ ನಡೆಸ್ತಿದ್ರು. ನನಗೆ ರೇಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬಗ್ಗಿ ಪರಿಯ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ 'ಯಾಕೆ ಸುಮ್ನಿದ್ದಿ? ನೀನ್ ಕಾದಿಲ್ವಾ ತಿಂಗ್ಳಿಂದ... ಇದ್ಹೋಗಿ ಅಂತ ಜೋರ್ಮಾಡೆ...' ಅಂದೆ. ಡಾಕ್ಟರು ಸೂಟ್ ಕೇಸ್ ಮುಚ್ಚುತ್ತ 'ಏನದೂ...' ಅಂತ ಕೇಳಿದ್ರು. ತಕ್ಷಣ ಪರಿ 'ಕಾರ್ನಲ್ಲಿ ಇನ್ಯಾರೋ ಇರೋ ಹಾಗಿದೆ... ಅವ್ರು ನಿಮ್ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಕಿರಣ್ ಅಲ್ವಾ...? ಆಕೆ ಯಾರು ಅವ್ರ ಪಕ್ಕ ಇರೋಳು...? ಷಿ ಇಸ್ ಸೋ ಬ್ಯೂಟಿಫುಲ್ ರೀ ಕಿರಣ್ ಹೆಂಡ್ತಿನಾ...?' ಎಂದು ಒಂದೇ ಉಸುರಿಗೆ ಕೇಳಿದ್ಲು. ಸೂಟ್‌ಕೇಸ್ ತಗೊಂಡು ಹೊರಡುತ್ತ ಡಾಕ್ಟರು 'ಯಾರು ಅವ್ಳಾ...? ಸ್ವಾ ಅವ್ನ ಕೀಪೂ...' ಎನ್ನುತ್ತ ಸರಸರನೆ ಹೊರ ನಡೆದ್ರು. ಪರಿ ಅವರೊಡನೆ ಹೊರಟವ್ಳು ಗಕ್ಕನೆ ನಿಂತುಬಿಟ್ಲು.

ನಾವು ಮನೆ ತಲುಪಿದ ಹತ್ತೇ ನಿಮಿಷಕ್ಕೆ ಫೋನ್ಬಂತು. ಪರಿ ಆಗಿನಿಂದ್ಲೂ ಒಂದೇ ಒಂದು ಮಾತಾಡಿರ್ಲಿಲ್ಲ. ಆಕೇನ ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಬಿಟ್ಹೋಗಲು ಭಯವಾಗಿ,

ಮಾತನಾಡದೇ ಹೋದ್ರು ಜತೇಲೇ ಉಳ್ದೆ. ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ರಿಂಗಾದ್ಮೇಲೆ ಫೋನೆತ್ಕೊಂಡ್ಳು. ಡಾಕ್ಟ್ರದ್ದೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಈಕೆ ಕಾರಿನವರೆಗು ಬೀಳ್ಕೊಡಲು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಪಿಚಾರಿಸಿರ್ಬೇಕು. ಪರಿ ರಿಸೀವರ್ ಕಿವಿಯ ಬಳಿ ಇಟ್ಕೊಂಡು ಸುಮ್ನೆ ನಿಂತಿದ್ಳು. ಆಕೆಯ ಭಾವನೆಗಳು ತಿಳಿಯಲಾಗಲಿಲ್ಲ ನನಗೆ ಬೆನ್ನು ಮಾಡಿದ್ಳು. ಕೊನೆಗೂ ಬಾಯ್ಬಿಟ್ಳು.

'ನಿಮ್ಮ ಬಾಯ್ನಲ್ಲಿ ನೋವು, ಬೇಸರ ಅನ್ನೊ ಪದಗಳು ಒಳ್ಳೆ ಜೋಕ್ ತರಹ ಕೇಳಿಸ್ತಿವೆ... ಎಂಥದ್ದೂ ಇಲ್ಲ. ನೀವೀಗ ಹೋಗ್ಬೇಕಾದ್ದೆ ಸೂಕ್ತ. ಖಂಡಿತ. ನಮಸ್ಕಾರ.' ರಿಸೀವರಿಟ್ಳು. ನಾನು ತಡೀಲಾರ್ದೆ ಅವಳತ್ತ ಓಡಿ, ಹಿಂದಿನಿಂದ ಆಕೇನ ತಬ್ಬಿಹಿಡ್ದು ಬಿಕ್ಕಿದೆ. 'ಎಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ಹೇಳ್ತಿಯಲ್ಲೆ ಹೋಗೋದೆ ಸೂಕ್ತ ಅಂತ. ಅಷ್ಟು ಸುಲಭನಾ...' ಪರಿ ನನ್ನತ್ತ ತಿರುಗಿದ್ಳು. 'ಸುಲಭವಾ...' ಅವ್ಳ ದನಿ ನಡುಗ್ತಾ ಇತ್ತು. ಮುಖ ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ಒದ್ದೆಯಾಗಿತ್ತು. 'ಸುಲಭ ಅಲ್ವೇ ಅಲ್ಲ ಸುಮ... ಆದ್ರೆ ಅಸಾಧ್ಯನೂ ಅಲ್ಲ. ನೀನೇ ಹೇಳ್ದಾಗೆ ಎಲ್ಲಾ ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನ ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಇದು ಈ ಕ್ಷಣದ ಸತ್ಯ...' 'ಪರೀ, ಪರೀ...' ಎಂದು ನಾನಾಕೇನ ಗಾಢವಾಗಿ ತಬ್ಬಿಕೊಂಡೆ. ಸಣ್ಣ ಮಗುವಿನಂತೆ ಬಿಕ್ಕುತ್ತಾ ಪರಿ ನನ್ನೆದೆಯಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿದಳು.

❐

ಹುಡುಕಾಟ

ಅಪ್ಪ ಯಾಕ್ಹಿಂಗೆ? ಹೆಚ್ಚು ಮಾತಿಲ್ಲ ಕತೆಯಿಲ್ಲ. ನಗುವಂತು ಕಂಡೇ ಇಲ್ಲ. ಯಾರೊಂದಿಗೂ ಸಲಿಗೆಯಿಂದ ಇದ್ದಿದ್ದನ್ನ ನೋಡಿಲ್ಲ. ಗಂಭೀರ ಮುಖಭಾವ. ಯಾವೊಂದು ಭಾವನೆಗಳೂ ಸುಳಿವುದಿಲ್ಲ. ನೆಂಟರು, ಸ್ನೇಹಿತರು ಅಂತ ನಮ್ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಹೋಗುವವರೂ ಒಬ್ಬರು ಇಬ್ಬರಷ್ಟೆ ಬರುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಮನ ಬಿಚ್ಚುವುದೇ ತಿಳಿಯದ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯ ಹಮ್ಮು ತುಳುಕುವ ಈ ಮನೆಗೆ?

ಅಪ್ಪನಿಗಿಂತಲೂ ಸೋಜಿಗ ಈ ಅಮ್ಮ. ಅವನಿಗೆ ತಕ್ಕ ಮಡದಿ. ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟು ಅಪ್ಪನೆದುರು ಏನೂ ಕೇಳಿದವಳಲ್ಲ, ಹೇಳಿದವಳಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅವನ ಊಟ, ರುಚಿ, ಹದ ಬಲ್ಲವಳು. ಬೇಕು, ಬೇಡ ತಿಳಿದವಳು. ಬೆರೆತು, ಕಲೆತು ಇರುವುದು ಆಕೆಗೂ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಅದೇನು ಭಯವೋ, ಭಕ್ತಿಯೋ ಅರ್ಥವೇ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

ನಮ್ಮ ಮನೆಯೋ ಘನಗಾಂಭೀರ್ಯದ ಬಂಗಲೆ. ಮೌನ, ನಿಶ್ಶಬ್ದ ಪ್ರಧಾನ. ನಗು, ಮಾತು, ಆಸೆಗಳು ಪ್ರಕಟವೇ ಆಗದ ಹಾಗೆ ಅವುಗಳನ್ನ ಆವರಿಸಿ ಹೊಸಕಿತ್ತು ಗಾಂಭೀರ್ಯ. ಯಾರಾದರು ಜೋರಾಗಿ ನಕ್ಕಾಗ, ಸಂತಸದಿಂದ ಸಲಿಗೆಯಿಂದ ಮಾತಾಡಿದಾಗ, ಮೃಷ್ಟಾನ್ನದ ಮುಂದೆ ನಿಂತ ಭಿಕಾರಿ ಮನಸ್ಥಿತಿ ನಮ್ಮದು. ಆವಾಗೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ, ಮನೆ ಬಗ್ಗೆ ಜಿಗುಪ್ಸೆ ಹುಟ್ಟುತ್ತಿತ್ತು. ಇದೂ ಒಂದು ಜೀವನವೆ ಎನಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ನಾನು ಪಿ.ಯು.ಸಿ. ಮುಗಿಸಿ, ಡಿಗ್ರಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ ಒಮ್ಮೆ ಅಮ್ಮನನ್ನು ಕೇಳುವ ಧೈರ್ಯಮಾಡಿದೆ. 'ಇದ್ಯಾಕೆ ಹೀಗೆ? ನಿನಗೂ ಏನೂ ಅನ್ನಿಸೋಲ್ವೆ? ಈ ಮನುಷ್ಯನ್ಯಾಕೆ ಹೀಗೆ? ಅದ್ಯಾಕೆ ಈತ ಎಲ್ಲರಂತಿಲ್ಲ...?'

'ಎಲ್ಲರ ಹಾಗಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಈ ಮನುಷ್ಯ ಈ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿರೋಲ್ಲ. ತನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಮೀರಿ ನಡ್ಕೊಂಡ್ರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಜೀವಂತಿಕೆ ಇರಲ್ಲ. ಯಾರು ಯಾರಾಗಿ ಇರ್ಬೇಕೋ ಹಾಗಿದ್ರೇನೆ ಸರಿ. ಇನ್ನ್ಯಾರೋ ಆಗುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಸಲ್ಲ' ಎಂದುಬಿಟ್ಟಳು ಅಮ್ಮ. ಆಕೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಮಾತಾಡಬಲ್ಲಳು ಅಂತ ತಿಳಿದಿದ್ದೇ ಅಂದು. 'ಯಾರೊಡನೆಯೂ ಮಾತಾಡ್ದೆ, ನಗ್ದೆ ಕಲ್ಲಿನ ಹಾಗಿರೋದ್ರಲ್ಲಿ ಜೀವಂತಿಕೆ ಇದೆ ಅಂತೀಯಾ...?' ನಾನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. 'ಕಲ್ಲನ್ನ ಬರೀ ಕಲ್ಲು ಅಂತ ಭಾವಿಸಿದ್ರೆ ನಿನ್ನನಿಸಿಕೆ ಸರಿ. ನೋಡು, ಕಲ್ಲನ್ನ ಮುಟ್ಟಿದಾಕ್ಷಣ ಕರಗಿ ಹೋಗ್ಬಿಟ್ರೆ, ಇಲ್ಲ ಕೈಗೆಲ್ಲ ಮೆತ್ಕೊಂಡ್ರೆ ನೀನು ಅದನ್ನ ಏನಂತಿ?' ಕೇಳಿದ್ಲು ಅಮ್ಮ.

'ಏನಂತೀವಿ, ಅದು ಕಲ್ಲಲ್ಲ ಬೇರೆ ಅಂತ' ಅಂದೆ. 'ಯಾಕೆ?' ಅಂದ್ಲು.

“ಅಲ್ಲಮ್ಮ, ಕಲ್ಲು ಕರಗೋದಾಗ್ಲಿ, ಮೆತ್ತಗಾಗೋದಾಗ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ವಲ್ಲ. ತನ್ನ ಗುಣಾನ ಕಳ್ಕೊಂಡ್ಮೇಲೆ ಅದು ಕಲ್ಲಾಗಿ ಉಳಿಯೋದಿಲ್ಲ ಅಲ್ವಾ...?”

‘ಯಾಕೆ? ಯಾಕಿಲ್ಲ...?’ ಅಮ್ಮನೂ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ‘ಯಾಕೆಂದ್ರೆ ಅದು ತನ್ನ ಸಹಜತೇನ ಕಳ್ಕೊಂಡ್ಬಿಡುತ್ತೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸ್ತುಗೂ ಅದರದೇ ಆದ ಗುಣ, ಸ್ವರೂಪ, ಮೌಲ್ಯ ಇರುತ್ತೆ. ಅದನ್ನ ಹೊರತುಪಡಿಸಿದ್ರೆ ಜೀವಂತ ಅನ್ನಿಸೋಲ್ಲ...’ ನಾನಂದೆ.

‘ಹಾಗೇನಮ್ಮ, ನನ್ನ ಗಂಡನ ಸಹಜತೆ ಇರೋದು ಅವರ ಗಾಂಭೀರ್ಯದಲ್ಲಿ. ನೀವುಗಳೆಲ್ಲ ಇದೆ ಅಂತ ಭಾವಿಸಿರುವ ಆ ಅಹಂನಲ್ಲಿ...’ ನಾನು ಮುಖ ಸೊಟ್ಟಗೆ ಮಾಡಿದೆ. ನಿಮ್ಮಪ್ಪ ಅನ್ನಬಹುದಿತ್ತು ಅಮ್ಮ. ನನ್ನ ಗಂಡ ಅಂತ ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದ್ದಳು. ಇನ್ನು ಈಕೆಯೊಡನೆ ಅಕ್ಕರಾಸ್ಥೆಯಿಂದ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಹೇಗೋ...? ಎನಿಸಿತು. ಆಕೆಗದು ತಿಳಿಯಿತೋ ಎಂಬಂತೆ ‘ಕೆಲವು ಸಂಬಂಧಗಳೇ ಹಾಗೆ. ನೋಟಕ್ಕೇ ನಿಲುಕುವುದೇ ಬೇರೆ ನಿಲುಕದ್ದು ಬೇರೆ. ಸಂಬಂಧಿಸಿದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅರ್ಥ ಆಗುವಂಥದ್ದು...’ ಅಂದು ಸುಮ್ಮನಾಗಿಬಿಟ್ಟಳು.

ಎಷ್ಟಾದರೂ ಗಂಡನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವವಳಲ್ಲ. ಅವನ ಆಶ್ರಯವೇ ಗತಿ ಅಂದ ಮೇಲೆ ಅವನನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಎಲ್ಲಿಯದು? ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದದ್ದು ಪಂಚಾಮೃತ ಎಂಬಂತೆ ಇನ್ನಿಲ್ಲದ ಗೌರವಾದರಗಳು. ಈಕೆಗೆ ಸ್ವಂತಿಕೆಯೇ ಇಲ್ಲ, ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವೇ ಇಲ್ಲ ಎನಿಸಿ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಬೇಸರ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಜೋರಿದಿದ್ದರೆ, ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ನಾವೂ ಹೀಗಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಗೋಣು ಹಾಕುವುದಷ್ಟೆ ಸೀಮಿತರಾಗಿ. ಅಪ್ಪನೆದುರು ಮಾತೇ ಬಾರದು. ಧೈರ್ಯಕ್ಕೆ ಅವನೆದುರು ಜಾಗವೇ ಇಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆಂದೆ ನನಗೂ ಸ್ನೇಹಿತರೇ ಇಲ್ಲ. ಆಸೆಯಿದ್ದೂ ಬೆರೆವುದಿಲ್ಲ. ನಾನಾಯ್ತು ಓದಾಯ್ತು. ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯ ಸೊಕ್ಕೆಂದು ಎಲ್ಲರು ಮೂಗು ಮುರಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಷ್ಟೇ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ರೂ ನನ್ನ ಆಸೆಗಳು, ಭಾವನೆಗಳು ಅಪ್ಪನ ಗಾಂಭೀರ್ಯದ ಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈಚೆಗೆ ನುಸುಳಲಾರವು.

ಆದರೆ ನನ್ನ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಹೊಸ ತಿರುವು ಬಂದಿದ್ದು, ನನ್ನ ಆಸೆಗಳೆಲ್ಲ ಗರಿಗೆದರಿದ್ದು ಷಣ್ಮುಖಪ್ಪ ನಮ್ಮ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಹೊಸ ಉಪನ್ಯಾಸಕನಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡಾಗ, ಅವನೋರ್ವ ಸಂಘಜೀವಿ, ಸ್ನೇಹಜೀವಿ. ಬರೀ ಪಠ್ಯಕ್ಕೆ ಪಾಠಕ್ಕಷ್ಟೆ ತನ್ನನ್ನ ಮಿತಿಗೊಳಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನ, ಕಷ್ಟನಷ್ಟಗಳನ್ನ ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ವಿಚಾರಿಸುವುದು ತನ್ನ ಕೈಲಾದ ಉಪಶಮನ ನೀಡುವುದು ಇತ್ತು. ನನ್ನ ಸುತ್ತ ನಾನೇ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಬಲೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಬಿಡಿಸಿ, ಹೊರತಂದ. ನಾವಿಬ್ಬರು ಪರಸ್ಪರ ಆಕರ್ಷಿತರಾಗಿ, ನಮ್ಮ ವೈಯಕ್ತಿಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಚರ್ಚಿಸುವಂತಾದಾಗ ಹೇಳಿದ್ದ.

“ನೋಡಮ್ಮ ಹಸಿವು ಅಂದ್ರೆ ನಿನ್ಗೆ ಗೊತ್ತಾ? ಕಷ್ಟ ಅಂದ್ರೆ ಗೊತ್ತಾ? ಕೂಲಿಯವರು ಬೇಯಿಸಿದ್ದನ್ನ ಹೊತ್ತೊತ್ತಿಗೆ ತಿನ್ನೋ ನಿಮ್ಗೆ ಅದರ ಕಲ್ಪನೆಯೂ ಇರಲಾರ್ದು. ಆದರೆ ನಾವು, ಹಸಿವಲ್ಲೆ ಹುಟ್ಟಿ, ಹಸಿವನ್ನೆ ಉಣ್ಣುತ್ತ ಬೆಳೆದವರು. ಎಂಟು ಮಕ್ಕಳನ್ನ ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ಸತ್ತ ಅಪ್ಪ, ಅಮ್ಮ ಜೀತ ಮಾಡಿದ್ಲು. ಹಸಿವು ತಾಳಲಾರದೆ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ

ಕೂಸನ್ನೆತ್ಕೊಂಡು ಭಿಕ್ಷೆಗೆ ಹೋಗ್ತಿದ್ದೆ ನಾನು. ಸಿಕ್ಕಿದ್ದನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಹಂಚಿ ತಿಂದರೆ ಅಷ್ಟೆ ಖುಷಿ. ಕೂಲಿ ಮಾಡೋದು, ಭಿಕ್ಷೆ ಎತ್ತೋದು, ತಮ್ಮ ತಂಗಿಯರನ್ನ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಹಸಿವಾದಾಗ ಅನ್ನ ಹೊಂಚುವುದು, ಇದೆಲ್ಲದರ ನಡುವೆಯೂ ಓದಬೇಕೆಂಬ ಅದಮ್ಯ ಆಸೆ. ನಮ್ಮೂರ ಮೇಷ್ಟ್ರು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದಕ್ಕೆ ಅಕ್ಷರ ಕಲಿಯತೊಡಗಿದೆ. ಅದೂ ಎಲ್ಲಾ ಮುಗಿದ ವೇಳೆ, ಎನರ್ಜಿ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ. ಮೇಷ್ಟ್ರ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಅವರ ಮನೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟೆ ನನ್ನ ಶ್ರದ್ಧೆ, ಸ್ವಾಭಿಮಾನ ಮೆಚ್ಚಿದ ಮೇಷ್ಟ್ರು ನನ್ನ ಕೈಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಈ ಜಂಜಾಟದ ನಡುವೆಯೂ ನಾನೋರ್ವ ಉಪನ್ಯಾಸಕನಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡದ್ದು ರೋಚಕ ಅನುಭವ. ನನ್ನ ಕಾಲಮೇಲೆ ನಾನು ನಿಲ್ಲುವುದು, ನನ್ನ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ರಕ್ಷಣೆ ನೀಡುವುದು ಜೀವನದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ. ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೂ ಬದುಕಿನೊಂದಿಗೆ ನನ್ನದು ನಿರಂತರ ಹೋರಾಟ...”
ನನ್ನ ಬದುಕಿಗೂ, ಅವನ ಬದುಕಿಗೂ ಹೋಲಿಸಲಾಗದ ಅಂತರ. ಆದರೂ ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದಾಗಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದೆವು. ನನ್ನ ಈವರೆಗಿನ ಹುಡುಕಾಟಕ್ಕೆ ಅಂತ್ಯ ಷಣ್ಮುಖಪ್ಪ. ಬದುಕಿನ ಎಲ್ಲ ಸ್ತರಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲ ಅವನೇ ನನ್ನ ಬದುಕಿನ ಅರ್ಥ ಅನಿಸಿದಾಗ ಮದುವೆ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸಿದೆವು. ಅಪ್ಪನಿಗೆ ನನ್ನ ನಿರ್ಧಾರ ಅನುಮಾನಿಸುತ್ತಲೇ ತಿಳಿಸಿದೆ. ಅನಾಹುತಗಳೇ ಜರುಗಬಹುದೆಂಬ ಆತಂಕವೂ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಅಪ್ಪ ತಣ್ಣಗೇ ಹೇಳಿದ್ದ. ‘ನೋಡು, ಅತಿ ಬಡತನದಿಂದ ಮೇಲೆ ಬಂದ ಬಹಳ ಮಂದಿ ಆ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಹೊರಬಂದರೂ ಅವರೊಳಗೆ ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್ ಉಳ್ಕೊಂಡ್ಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತೆ. ಅತಿಯಾದ ಇನ್‌ಫಿರಿಯಾರಿಟಿ ಅಥ್ವಾ ಸುಪೀರಿಯಾರಿಟಿ. ಇಲ್ಲಾ ಎರಡೂ ಇಟ್ಕೊಂಡು ಒದ್ದಾಡ್ತಿರ್‍ತಾರೆ. ಬಡತನ ಕಂಡು, ಉಂಡವರಿಗೆ ಹಣ, ಅಧಿಕಾರ ಬಂದರೆ ಬೇಗನೆ ಅದರ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲವನ್ನ ಮರ್‍ತು ಬಿಡುವ ಅವಕಾಶವೇ ಹೆಚ್ಚು. ಹಾಗಾಗದ ಹಾಗೆ ನೋಡ್ಕೋ. ಏನೋ ಆದರ್ಶ ಯಿಟ್ಕೊಂಡು ಮದ್ವೆ ಆಗ್ತಿದ್ದಿ ಒಳ್ಳೇದಾಗ್ಲಿ...’ ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿ ಬಾಯ್ತೆರ್‍ದು ಬರ್ಫ್‌ನ್ನ ಉಗುಳಿದಂತೆ ಪಿಚ್ಚೆನಿಸಿತ್ತು ಒಂದು ಕ್ಷಣ. ನನ್ನೊಳಗಿನ ಕಹಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಕಾರಲು, ಪ್ರತಿಭಟಿಸಲು ಕಾತರಳಾಗಿ ಕಾದಿದ್ದೆ ಅವನ ಪ್ರತಿರೋಧಕ್ಕೆ. ಸಂಬಂಧ ಪೂರ್ಣ ತೊರೆಯಬೇಕೆಂದಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ತಕರಾರೇ ಮಾಡದೆ ಮತ್ತೆ ಅಪ್ಪ ತನ್ನ ಗೆಲುವು ಸಾಧಿಸಿದ್ದ. ವಿಷ್ಯ ಕೇಳಿ ಷಣ್ಮುಖಪ್ಪನೂ ಸಂಭ್ರಮಪಟ್ಟ.

ಆದರದು ಕ್ಷಣಿಕ. ಮದುವೆಯ ದಿನದಂದೆ ಶುರುವಾಯ್ತು ತಿಕ್ಕಾಟ. ಷಣ್ಮುಖಪ್ಪ ನಮ್ಮವರ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನಡೆ, ನುಡಿಯಲ್ಲೂ ತಪ್ಪೆಣಿಸತೊಡಗಿದ. ತನ್ನ ಬಳಗವನ್ನ ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವ ಆರೋಪ ಹೊರಿಸಿದ ಅಪ್ಪನ ಸ್ವಭಾವ ತಿಳಿದಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಅಮ್ಮ ನನ್ನ ನಿರೀಕ್ಷೆಗೆ ಮೀರಿ ಅವರೊಡನೆ ನಕ್ಕು, ಮಾತಾಡಿ ಉಪಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವನನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಾಕಾಗಿಹೋಯ್ತು. ಮದುವೆ ಮುಗಿಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಭಾ.ಆ.ಸೇ.ಯ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು ಪ್ರಕಟಗೊಂಡವು. ಅವನ ಓದಿಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಬಾರದು, ಭಂಗಬರಬಾರದೆಂಬ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ನಾನು ಅಪ್ಪನ ಮನೆಯಲ್ಲೆ ಉಳಿದೆ. ಮತ್ತೆ ತಿಕ್ಕಾಟ. ಅಪ್ಪ ಷಣ್ಮುಖಪ್ಪನೊಡನೆಯೂ ಅದೇ ಬಿಗು. ಮಾತಿಲ್ಲ ಉಪಚಾರವಿಲ್ಲ. ನನಗದು

ಅಭ್ಯಾಸ; ಆದರೆ ಇವನು ಅಸಹನೆಯಿಂದ ಕುದಿಯ ಹತ್ತಿದ. 'ನಾನು ಬಡವನೆಂದು ತಿರಸ್ಕಾರ ನಿಮ್ಮಪ್ಪನಿಗೆ...' ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದ. 'ಅವನು ಹಾಗೇರಿ. ಅವನನ್ನ ಹಾಗೆ ಒಪ್ಕೊಂಡ್ಬಿಡಿ...', ನನ್ನ ಗೋಗರೆತ. 'ಏನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಅವನೇನು ಪಾಳೇಗಾರ್ನೋ... ಹಣದ ಮದ. ಸೌಜನ್ಯ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ ದುರಹಂಕಾರಿ. ಕಾರು, ಬಂಗಲೆ ಇರದೆ ಇರಬಹುದು, ಆದರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ನೆಮ್ಮದಿ ಇದೆ. ಆತ್ಮಗೌರವ ಇದೆ. ಕಾಲ ಒಂದೇ ಸಮ ಇರೋಲಮ್ಮ. ನಿಮ್ಮಪ್ಪನಿಗೆ ಹೇಳು...' ಇದು ದಿನನಿತ್ಯದ ಗೋಳಾಟವಾಯ್ತು.

ನನ್ನ ಒಂಟಿ ಜೀವನದ ಮುಂದುವರಿದ ಭಾಗ ಈ ವೈವಾಹಿಕ ಜೀವನ ಅಂತ ತಿಳಿದಾಗ ತಡವಾಗಿತ್ತು. ಷಣ್ಮುಖಪ್ಪ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದ. ಅಧಿಕಾರದ ದಾಹ, ಮದಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕು ಮನುಷ್ಯತ್ವ ಕಳ್ಕೊಂಡಿದ್ದ. ಅಧಿಕಾರ ಅವನನ್ನ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಆವರಿಸಿತ್ತೆಂದರೆ ನಗು ಮರೆತ. ಮಾತು ಮರೆತ. ನಾನು ನಗುವುದನ್ನ, ಮಾತನಾಡು ವುದನ್ನೂ ಸಹಿಸದಾದ. ಎಲ್ಲರೊಡನೆ ನಕ್ಕು ಬೆರೆಯುವುದು ತನ್ನ ಘನತೆಗೆ ಕುಂದೆಂದೆಣಿಸಿದ. ಸ್ನೇಹ ಸಂಪರ್ಕ ತನ್ನ ಸರಿಸಮಾನರೊಡನೆ ಮಾತ್ರ. ದುರಂತವೆಂದರೆ ತನ್ನ ಮೂಲವನ್ನೆ ಮರೆತದ್ದು. ಯಾವ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಮೇಲೆ ಬಂದಿದ್ದನೋ ಅದನ್ನು ಅವನೇ ಅವಮಾನಿಸಿದ್ದು. ತನ್ನ ಹುಟ್ಟಿನ ಬಗ್ಗೆ ಹೋರಾಟದ ಬಗ್ಗೆ ಗೌರವ ಕಳೆದು ಕೊಂಡದ್ದು.

ಒಂದು ಬೆಳಗು, ಎಂದಿನಂತೆ ಆಫೀಸಿಗೆ ಹೊರಟು ನಿಂತವನನ್ನು ಚಿಕ್ಕ ಕೂಸೊಂದನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಓಡಿಬಂದ ಬಾಲಕನೊಬ್ಬ ಅಡ್ಡಗಟ್ಟಿ ಕಾಲ್ಹಿಡಿದು, ಹಣಕ್ಕೆ ಪೀಡಿಸಿದ. 'ಥೂ ದರಿದ್ರವೇ! ನನ್ನ ಮುಟ್ಟುವಷ್ಟು ಸೊಕ್ಕ ನಿಂಗೆ...? ಬಿಟ್ಟಿ ಸಿಗುತ್ತೇಂತ ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡ್ತಿಯೇನ್ಲೆ? ಪೊಲೀಸ್ ಕರ್ಸಿ ಒಳಗಾಕಿಸ್ತಿನಿ, ದರಿದ್ರ ನನ್ಮಕ್ಳು' ಎಂದವನೇ ಕಾಲಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನ ಜಾಡಿಸಿಬಿಟ್ಟ. ಎರಡೂ ಮಕ್ಕಳು ಹಾರಿ ಬಿದ್ದು ಅಳತೊಡಗಿದವು. ಕಾರು ಮುಂದೆ ಹೋಯ್ತು. ಅಪ್ಪ ಮದುವೆಗು ಮುನ್ನ ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿತ್ತು.

ನಾನು ಫೋನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಡಯಲ್ ಮಾಡಿದೆ. ಅತ್ತಲಿಂದ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳ ದನಿ ಕೇಳಿಸಿತು. 'ಆಫೀಸಿಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿ ಮಾತಾಡುವ ಅಗತ್ಯವೇನಿತ್ತು?' ಎಂದವ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಹಾರಾಡಿದ. ನಾನು ತಣ್ಣಗೆ ಹೇಳಿದೆ, 'ಸುಮ್ಮನೆ ಕೇಳಿಸಿಕೋ ನಾನು ಹೇಳುವುದನ್ನ. ಬೆಳಗಿನ ಘಟನೆ ನನ್ನ ನೋಯಿಸಿದೆ. ನನ್ನ ಕಣ್ತೆರೆಸಿದೆ. ಇಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ, ನನ್ನ ಬದುಕಿನ ಗತಿ ಈ ತಿರುವು ತಗೊಂಡಿದ್ದೆ ನನಗೆ ಆಘಾತ. ಸಹಿಸಿದ್ದೆ ಇಷ್ಟರವರೆಗೆ, ಏನೋ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿಂದ. ಆ ಮಕ್ಕಳು ಒಂದೇ ಒಂದು ಕ್ಷಣವಾದರೂ ನಿನ್ನ, ನಿನ್ನ ತಂಗಿಯ, ತಮ್ಮನ ಪ್ರತಿರೂಪವಾಗಿ ನಿನಗೆ ಕಾಡದೇ ಹೋದ್ದು ವಿಪರ್ಯಾಸ. ಮೇಷ್ಟ್ರಾಗಿ ಸ್ನೇಹಜೀವಿ ಆದ ಷಣ್ಮುಖಪ್ಪ ಎಲ್ಲಾನವುರು ಕಳಕೊಂಡು ಅಧಿಕಾರ ಗರ ಬಡಿದ ಜಿಲ್ಲಾದಿಕಾರಿ ಷಣ್ಮುಖಪ್ಪ ಒಂದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಎರಡು ವಿಭಿನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ. ಹೀಗೂ ಉಂಟೇ? ಯಾರು ನೀನು? ಯಾವುದು ಸತ್ಯ? ಇದರರ್ಥ ನೀನೂ ಸ್ಥಿರವಲ್ಲ. ಷಣ್ಮುಖಪ್ಪ, ನಾನು ಹಣ ಕಾಣದವನಲ್ಲ. ದರ್ಪ, ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯೂ ಬಲ್ಲೆ. ನನ್ನಪ್ಪನಲ್ಲಿ ಈ ಎಲ್ಲವೂ

ಇವೆ. ಆದರವು ಹುಟ್ಟಿನಿಂದಲೇ ಬಂದಂಥವು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ನಿನ್ನ ಹಾಗೆ ಅಪ್ಪ ಢೋಂಗಿ ಎನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನನ್ನು ಹೆಜ್ಜೆಜ್ಜೆಗೂ ಟೀಕಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನೀನು ಏನಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಿ ಈಗ...? ಅಧಿಕಾರದ, ಐಶ್ವರ್ಯದ ಪೊರೆ ಬಂದು ನಿನ್ನತನ ಕಳ್ಕೊಂಡಿದ್ದಿ; ಅದು ನಿನ್ನ ಗೋರಿ ತಿಳ್ಕೊ. ಅದರಲ್ಲೆ ಕೊಳೆಯುತ್ತಿ ನೀನು. ಆದರೆ ನನಗೆ ಹಾಗಾಗಲು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಹುಟ್ಟಂತು ನನ್ನ ಕೈಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಬದುಕು ನನ್ನದು. ನನಗೆ ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ. ಹಕ್ಕು ನನಗಿದೆ. ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಕಂಡ ಬದುಕಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ಬದುಕನ್ನ ಬಯಸಿ ನಿನ್ನ ಸಂಗಾತಿಯಾದೆ. ಷಣ್ಮುಖಪ್ಪ ನನಗೆ ಅನ್ನಿಸಿದಾಗ ಕೇಕೆ ಹಾಕಬೇಕು; ಅಳಬೇಕು. ನಿನ್ನೊಡನೆ ಪ್ರೀತಿ ಸಮರ ಬೇಕು, ಅನುಭವಗಳು ಬೇಕು. ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಷಣ್ಮುಖಪ್ಪನನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ...? ಷಣ್ಮುಖಪ್ಪ ನಿನ್ನ ಬದುಕು ನಿರಂತರ ಹೋರಾಟವಾಗಿದ್ದರೆ ನನ್ನದು ಹುಡುಕಾಟ. ಇದೋ ಹೊರಟೆ...' ಅಂದು ಫೋನ್ ಬಂದ್ ಮಾಡಿದೆ.

❐

ಕನಸು

ಸೀಗೆಮಠಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಂತೆಯೇ ಇರುವ ಕದರಟ್ಟಿಯೆಂಬ ಕುಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಅಂದು ಸಂಭ್ರಮವೋ ಸಂಭ್ರಮ. ಇತ್ತೀಚೆಗಷ್ಟೇ ನೀರು, ಬೆಳಕು ಕಂಡಿರುವ ಗ್ರಾಮ. ವಿದ್ಯೆಯ ಗಂಧವೇ ತಿಳಿಯದ ಈ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನು ದಾಟಿ, ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಓದಿ ಮುಂದೆ ಬಂದು, ಇಡೀ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲೇ ಬುದ್ಧಿವಂತ ಎಂದು ಇದೀಗ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿರುವ ಒಬ್ಬನೇ ಒಬ್ಬ ಇಂಜಿನಿಯರು ಅಣ್ಣಯ್ಯ ಅಂದು ಕದರಟ್ಟಿಗೆ ಬರುವನಿದ್ದ ಅರನನ್ನು ಎದುರುಗೊಳ್ಳಲು ಗ್ರಾಮದ ಮಂದಿಯೆಲ್ಲ ಊರ ಮುಂದಿನ ಬೇವಿನ ಮರದ ಕಟ್ಟೆಯ ಸುತ್ತ ನೆರದಿದ್ದರು. ಇಡೀ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರೂ ಸೀಗೇಮಠದಾಗೆ ಸ್ಕೂಲು ಮುಂದಿನ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಕಾದು ನಿಂತಿದ್ದರು.

ಕೇವಲ ಹತ್ತೇ ಕುಟುಂಬಗಳು ವಾಸಿಸುವ, ಹತ್ತು ಗುಡಿಸಲುಗಳಿರುವ ಕುಗ್ರಾಮ ಕದರಟ್ಟಿ ಎಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ಮನೆತನಕ್ಕೆ, ಒಂದೇ ಬೆಡಗಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದ ಹತ್ತು ಕುಟುಂಬಗಳು. ಕಡುಬಡತನ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ. ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಲಿನಾಲಿ ಮಾಡಿ ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ದೊಡ್ಡವರೆಲ್ಲ ಸೀಗೆಮಠಕ್ಕೆ ಕೂಲಿಗೆ ಹೋದರೆ, ಸಣ್ಣ ಹುಡುಗರು ಸೀಗೆಮಠದ ದನಗಳನ್ನು ಕರಡಿ ಗುಡ್ಡಕ್ಕೆ ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ಬೆಳಗ್ಗೆ ಹೋದರೆ ಸೂರ್ಯ ಮುಳುಗುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಗುಡಿಸಲು ಮುಖ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ರು. ದನಗಳನ್ನು ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಹುಡುಗರ ಹಿಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದ ಅಣ್ಣಯ್ಯ ಮಾತ್ರ ಇವರೆಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದ, ಹುಡುಗರೆಲ್ಲಾ ಊರಿನ ದನಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರಲು ಹೋದರೆ ಇವನು ಮಾತ್ರ ಸೀಗೆಮಠದ ಪಾಠ ಶಾಲೆಯ ಬಳಿ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ನಿಂತುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದನಂತೆ. ಕಣ್ಣುಬಾಯಿ ತೆರೆದು ಶಾಲೆಯತ್ತ ನೋಟ ನೆಟ್ಟು ನಿಲ್ಲುವ ಅವನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಅಲುಗಾಡಿಸುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಉಳಿದ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಸಾಕಾಗಿ, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ದೊಡ್ಡ ಹುಡುಗರ ಕೈಲಿ ಒದೆ ತಿನ್ನುತಿದ್ದನಂತೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ದಿನವೂ ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪಾಠಶಾಲೆಯ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯರಾದ ಬಸಪ್ಪನವರು ಹುಡುಗನಲ್ಲಿದ್ದ ಕುತೂಹಲ, ಆಸಕ್ತಿ ಗುರುತಿಸಿ ಅವನ ಅಪ್ಪ ಅವ್ವರೊಡನೆ ಮಾತಾಡಿ ಎಲ್ಲಾ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ತಾವೇ ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಅವನನ್ನು ಶಾಲೆಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡರಂತೆ. ಆಸಕ್ತಿ ಇದ್ದರೂ ಗ್ರಹಿಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ನಿಧಾನವಾದ್ದರಿಂದ ಏಳುತ್ತ ಬೀಳುತ್ತ ಹತ್ತನೇ ತರಗತಿ ದಾಟುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಹದಿನೇಳಾದರೂ ಬಸಪ್ಪನವರು ಅವನ ಕೈಬಿಡದೆ, ಮುಂದಿನ ಕಾಲೇಜು ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಅವನನ್ನು ಸರ್ಕಾರಿ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಸೇರಿದರಂತೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಅಣ್ಣಯ್ಯ ನಿಜಕ್ಕೂ ಶ್ರಮಪಟ್ಟು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕೂರದೆ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿ, ಡಿಗ್ರಿ ಮುಗಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಬಸಪ್ಪನವರ ಆದೇಶದಂತೆ ಬಿ.ಇ.ಗೆ ಸೇರಿದನಂತೆ.

ಈಗವನು ದೊಡ್ಡ ಇಂಜಿನಿಯರು. ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಗತ್ತು, ಘನತೆ, ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆಯೂ ಮೈಗೂಡಿ ಎಲ್ಲರೂ ಮರ್ಯಾದೆ ಕೊಡುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ. ಅವನಿಂದಾಗಿ ಈಗ ಗ್ರಾಮದ ಕೆಲ ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆಯ ಮುಖ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಗ್ರಾಮದ ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಅಣ್ಣಯ್ಯನಂಗೆ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರಾಗಬೇಕು ಅಂತ ಕನಸುಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತವರು ಇಂದು. ಆದರ‍್ಯಾಕೋ ಒಬ್ಬರೂ ಕಾಲೇಜು ಮೆಟ್ಟಿಲು ಹತ್ತವಲ್ರು. ಒಂದ್ಮೂರು ಮಂದಿ ಹೈಸ್ಕೂಲು ಓದುತ್ತ ಅಣ್ಣಯ್ಯನ ಜತೇಲೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನೂ ಮದುವೆ ಆಗದ ಅಣ್ಣಯ್ಯನಿಗೆ ಸಹಾಯಕರು. ಅಡಿಗೆಯವರು, ವಾಚ್‌ಮನ್‌ಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಅವರೇ. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು ಕಾಲೇಜು ಓದುವ ಆಸೆಯಿದ್ದರೂ ಸಹ ಅವರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿನ ಕಡುಬಡತನ ಕಂಡು, ಅವರನ್ನು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದ ಅಣ್ಣಯ್ಯ. ಹೀಗಾಗಿ ಅನೇಕರು ಇಂದು ಕದರಟ್ಟಿಯಿಂದ ಪ್ಯೂನ್‌ಗಳು, ಅಟೆಂಡರ್‌ಗಳು, ಗಾರ್ಡ್‌ಗಳಾಗಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಗ್ರಾಮದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರಿ ಕೊಡಿಸಿ, ಜೀವನ ಮಾರ್ಗ ತೋರಿಸಿದ ಅಣ್ಣಯ್ಯ ಇಂದು ಗ್ರಾಮದ ದೇವರಿಗೆ ಸಮಾನ.

ಅಣ್ಣಯ್ಯ ಬಂದು ಜೀಪು ಇಳಿತಿದ್ದಂಗ್ಲೆ ಎಲ್ಲಾ ಜನ ಮುತ್ತಿಕೊಂಡ್ರು. ಅವನ ಸುತ್ತ ಸಣ್ಣ ಹುಡುಗರು, ಯುವಕರು, ದೊಡ್ಡವರು, ಹೆಣ್ಮಕ್ಕಳು, ಮುದುಕರಾದಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ನೆರೆದರು. ಕಷ್ಟಸುಖಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹಂಚಿಕೊಂಡ ಬಳಿಕ ಅಣ್ಣಯ್ಯ ಎಂದಿನಂತೆ ಆವೇಶದಿಂದ ಹೇಳಿದ. 'ನೀವೇನೆ ಹೇಳ್ರಿ ನನಗಂತು ತೃಪ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ನೀವೆಲ್ಲ ನನ್ನೂ ಮೀರ್ಸಂಗೆ ಓದಿ, ಮುಂದೆ ಬಂದಾಗ್ಲೆ ನನ್ನ ಜನ್ಮ ಸಾರ್ಥಕ...' ಹಿರಿಯರೆಲ್ಲ ಆ ಮಾತಿಗೆ ತಲೆದೂಗಿದರು. ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಹಿರಿಯ ಯಂಕ್ಟಜ್ಜ 'ಅಯ್ಯ ಎಲ್ಲಾ ಸುಖ ಪುರುಷ್ರಪ್ಪ... ನಿನ್ನಂಗೆ ಕಷ್ಟ ಪಡಾದು ಈಗ್ನೇರಿಗೆಲ್ಯದು...? ಎಲ್ಲಾ ಮೈಯುಂಡರೇ...' ಅಂದ. ತಟ್ಟನೆ ಈಗ್ತಾನೆ ತುಮಕೂರಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೋ ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಜವಾನ ಆಗಿ ಸೇರಿದ್ದ ಕರಿಬಸ್ಯ 'ಸುಮ್ಕಿರಜ್ಜ ಸಾಕು ಅಲ್ಕಣಜ್ಜೊ ನಂಗೆ ಕೆಲ್ಸ ಬ್ಯಾಡ, ನಾ ಮುಂದುಕೋದ್ತಿನಿ ಅಂತ ಅಪ್ಪಯ್ಯಗೂ, ಅಣ್ಣಯ್ಯಗೂ ಯಷ್ಟು ಯೇಳ್ದೆ ಕೇಳೂ... ಈಗ್ಬ್ಯಾಡ, ಮೊದ್ಲು ಮನ್ಯಾಗಿನ ಕಸ್ಟ ತೀರ್‍ಲಿ, ಅಮ್ಯಾಕೆ ನೋಡನಂತೆ, ಮೊದ್ಲು ಕೆಲ್ಸಕ್ಕೇ ಸೇರ್‍ಕೈ ಅಂತ ಅಣ್ಣಯ್ಯ, ಅಪ್ಪಯ್ಯ ಒಂದಾಗೆ ಸೇರ್‍ಸಿದ್ರಪ್ಪಾ... ಈಗ್ನೋಡ್ರಿ ನಮ್ಮಪ್ಪಯ್ಯ, ಅವ್ವ ಆಗ್ಲೆ ಯಣ್ಣು ಗೊತ್ಮಾಡಿ, ಲಗ್ನ ಕಟ್ಟಿಸ್ಕಂಡು ಬಂದಾರೆ. ಇನ್ನೆಲ್ಲೆ ಪೋದಜ್ಜ...?' ಅಂದುಬಿಟ್ಟ. ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಅಣ್ಣಯ್ಯನೂ ದಂಗಾಗಿ ಹೋದ. ಒಡನೇ ಕರಿಬಸ್ಯನ ಅಪ್ಪ ಮೋಟಪ್ಪ ಗಟ್ಟನೆ ಗದರಿದ ಮಗನ್ನ. 'ಮುಚ್ಕೆಳಲೇ ಬಾಯ್ನ. ಅಲ್ಲಲೇ ಏನ್ ಅಣ್ಣಯ್ಯ ನಿನ್ಗೆ ಕೆಲ್ಸ ಕೊಡ್ಸಿದ್ದೆ ತೆಪ್ಪಾತು ಅನ್ನಂಗ್ಮಾತಾಡ್ತಿ ಯಾಕಲೇ...? ಒಂದೀಟರ ಉಪ್ಕಾರ ಇಲ್ದಾರ್‍ಕಣ್ರಲೇ ನೀವೂ... ಯಿರಿಯೂರಿನ ಬೀಗ್ರು ನಿನ್ ಮಕ ನೋಡಿ ಯೆಣ್ಣು ಕೊಡಾಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲಪ್ಪಾ... ಯೇನೋ ನಮ್ಮಣ್ಣಯ್ಯನ್ ಮಕ ನೋಡಿ ಒಪ್ಗಂಡರೆ. ಆ ಪಾಪಿನೋ ವಳ್ಳೆ ಕೈ ತೊಳ್ದು ಮುಟ್ಟಂಗೈತೆ. ಅಣ್ಣಯ್ಯ ಮನ್ಸು ಮಾಡ್ದಿದ್ರೆ ನಿನ್ ಬಾಗ್ಯವುದಾಗೆಲ್ಲಿತ್ತಲೇ...? ವೋಗಲೇ ಮುಚ್ಕಂಡು ಮುಕ್ಕಿನ...' ಅಂದ. ಏನೋ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಧೈರ್ಯ ತೋರಿದ ಕರಿಬಸ್ಯ ಇನ್ನೆಂದು ಬಾಯಿ ಬಿಡದಂಗೆ ಮಾಡಿದ ಮೋಟಪ್ಪ. ಪಾಪ ಅಣ್ಣಯ್ಯನಿಗೆ ಓದುವ ಹುಡುಗರಂದ್ರೆ ಇಷ್ಟವೇ. ಅವರಿಗಾಗಿ

ಏನೂ ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧ. ಅವರೇನು ಮನೆ ಕಡೆಯ ತೊಂದ್ರೆ ತಾಪತ್ರಯಗಳು, ಕಡುಬಡತನಗಳಿಗೆ ಮರುಗಿ ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ಎಲ್ಲೊ ಅಲ್ಲಿ, ಎಂಥದೋ ಒಂದು ನೌಕರಿ ಕೊಡ್ಸಿ, ಉಪಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ; ತಮ್ಮ ಪೈಕ ಇಡೀ ಜಿಲ್ಲೆಗೇ ತಾನೇ ಒಬ್ಬ ಇಂಜನಿಯರಲ್ಲಾ ಅಂತ ಮಿರುಗುತ್ತಲೂ ಇದ್ದ.

ಆದರೆ ಸವಟ್ಟಿಯ ಒಂಟಿ ಹೆಣ್ಣು ಸಾಕಮ್ಮನ ಮಗ ಚಂದ್ರ ಹಾಗಾಗ್ಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಪುಣ್ಯವೋ ಎಂಬಂತೆ ಚಂದ್ರ ಹೈಸ್ಕೂಲು ಮುಗಿಸುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸೀಗೆಮಠಕ್ಕೆ ಪದವಿ ಕಾಲೇಜು ಬಂದು, ಅವನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಸೇರಿಬಿಟ್ಟ. ಹೀಗಾಗಿ ಅಣ್ಣಯ್ಯನ ಕಾಮದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ. ಚಂದ್ರನ ಸಹಪಾಠಿ ಪಾರು. ತುಂಬಾ ಒಳ್ಳೆಯ ಆದರೆ ಒಲೇ ಕೀಟಲೆಯ ಹುಡುಗಿ. ಆಕೆಯ ಅಪ್ಪ ರಂಗನಾಥ್ ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರೌಢ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿದ್ದರು. ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ ಶಾಲೆ; ಒಂದೇ ಕಾಲೇಜು ಸೇರಿದರು. ಓದಿನಲ್ಲಿ ಸೋಮಾರಿತನ ತೋರುತ್ತಿದ್ದ ಪಾರುಗೆ ಚಂದ್ರನೇ ನೀಟಾಗಿ ನೋಟ್ಸ್ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ; ಆಕೆಗೆ ಅರ್ಥವಾಗದ್ದನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ರಂಗನಾಥ್‌ರಿಗೆ ಚಂದ್ರನ ವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಅಭಿಮಾನ, ಪ್ರೀತಿ. ಅವನನ್ನು ತುಂಬಾ ಹುರಿದುಂಬಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. 'ಬಿ.ಎ. ಮಾಡಿ ಕೆ.ಎ.ಎಸ್. ಪರೀಕ್ಷೆ ತಗಳ್ಳೊ ನೀನು...' ಎಂದು ಸಣ್ಣವನಿಂದಲೇ ಅವನಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದರು. ಅದು ಅವನ ತಲೆಯನ್ನು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೊಕ್ಕಿತ್ತೆಂದರೆ ಅವನಿಗೆ ಓದು ಬರಹದ ಹೊರತು ಬೇರೇನೂ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಬೇರ್ಯಾವ ಪ್ರಪಂಚದ ಪರಿವೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಓದಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಚುರುಕೋ, ಮಿಕ್ಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೇ ಮಂದ. ನೋಡಲೂ ಅಷ್ಟೆ ಪೆದ್ದುಪೆದ್ದಾಗಿ, ಮುಗ್ಧನಂತಿದ್ದ. ಸರಪೇತಲ ಆಸಾಮಿ. ತೆಳ್ಳಗಿನ ದೇಹಕ್ಕ ವಿಪರೀತ ಎತ್ತರದಿಂದಾಗಿ ಬಾಗಿ, ಬಳುಕುತ್ತಿದ್ದ. ಇದ್ದ ಎರಡೇ ಜತೆ ಬಟ್ಟೇನೇ ಅವನ ಉಡುಗೆ. ಕಾಲಿಗೊಂದು ಹಳೆಯ ಹವಾಯಿ ಚಪ್ಪಲಿ. ಸದಾ ಎಣ್ಣೆ ಬಡಿದುಕೊಂಡು ತಿದ್ದಿ ತೀಡಿರುತ್ತಿದ್ದ ಕೂದಲನ್ನ. ಅವನು ಮಾತಾಡಿದರೆ ತೀರ ಸನಿಹ ಇದ್ದವರಿಗ ಮಾತ್ರ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಎಣ್ಣೆಯೂ, ಬೆವರು ಸೇರಿ ಒಂದು ರೀತಿ ಕಮಟು ವಾಸನೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ದಿನವೂ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಎಷ್ಟೆ ಅಂದುಕೊಂಡರೂ ಸಹ ನಾಲ್ಕು ದಿನಕ್ಕೊ, ವಾರಕ್ಕೊಮ್ಮೆಯೋ ಮೈ ತೊಳೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದೇನು ತೊಂದ್ರೆ, ತಾಪತ್ರಯದ ಸಮಸ್ಯೆಯಲ್ಲ ಅಭ್ಯಾಸ ಬಲವಷ್ಟೆ. ಮನಸ್ಸಿದ್ದರೆ ಸೀಗೆಮಠದ ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಲ್ಲಿಂದ ಮೈಯುಜ್ಜಿ ಕೊಂಡು ನಾಲ್ಕೈದು ಸಲ ಮುಳುಗೆದ್ದರೂ ಮುಗಿಯುತ್ತಿತ್ತು ಸ್ನಾನ.

ಪಾರು ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಪೂರ್ಣ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತ. ಅವನನ್ನ ರೇಗಿಸಿ, ಗೋಳಾಡಿಸುವುದೇ ಅವಳಿಗೆಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಖುಷಿ. ಆಕೆಗೆ ಸದಾ ಹೊರಗೆ ಸುತ್ತುವ ಆಸೆ. ಆಕಳನ್ನು ಹಿಂಡುತ್ತ, ಇಂಪಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತ ಕಳೆ ಕಿತ್ತು, ನಾಟಿ ಹಚ್ಚುವ ಆಸೆ. ರಂಗನಾಥ್‌ರಿಗೆ ಅವಳನ್ನು ತುಂಬಾ ಓದಿಸಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆ. ಆದರೆ ಪಾರು ಅದೊಂದು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ಚುರುಕು. ಅದ್ದೇಗೋ ಚಂದ್ರನ ಜತೆ ಸೇರಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದಳಷ್ಟೆ. ರಂಗನಾಥ್‌ರವರು ಚಂದ್ರನಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕೈಲಿಂದಾಗುವ ಎಲ್ಲಾ ನೆರವು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆ.ಎ.ಎಸ್. ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಎಲ್ಲಾ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ತಮ್ಮಿಂದ ಆದಷ್ಟು ಪುಸ್ತಕ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನಿತ್ಯ ದಿನಪತ್ರಿಕೆ ಓದುವ ಅಭ್ಯಾಸ ಅವನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬರುವ ಎಲ್ಲಾ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಓದಿದ ನಂತರ ಅವನಿಗೇ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಗೊಮ್ಮೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮುಖ್ಯ ಘಟನೆಗಳ ವಿವರ ಬೇಕಾದರೆ ಚಂದ್ರನೇ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಮಯ, ತಾರೀಖು ಗಳೊಡನೆ ವಿವರಿಸಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ. ಪತ್ರಿಕೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇ ಬೀಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ರಜಾ ದಿನಗಳೆಂದರೆ ತೀರಿತು. ಎಲ್ಲಾ ಹಳೆ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಹಳೇ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ರಾಶಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಅವುಗಳಲ್ಲೇ ಮುಳುಗಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ. ಪಾರು ಅವನನ್ನು ಆಗಾಗ ರೇಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. 'ಚಂದ್ರ ನೀನು ಹಿಂಗೆ ಸದಾ ಪುಸ್ತಕ, ಹಳೆ ಪೇಪರ್ ಜತ್ಯಾಗಿದ್ರೆ ಒಂದಿನ, ಆ ಪೇಪರ್ ಜತೀಗೆ ನಿನ್ನೂ ರದ್ದಿಗೆ ಹಾಕ್ಬಿಡ್ತಾರೆ ಯಾರನ ಕನ್‌ಫ್ಯೂಸ್ ಮಾಡ್ಕೆಂಡು...' ಎಂದು. ಅದಕ್ಕವನು ಅಷ್ಟೇ ಗಂಭೀರವಾಗಿ 'ಪಾರು ನೀನೂ ನನ್ ಜತೀಗೆ ಓದಿದ್ರೆ ಎಷ್ಟು ಚಂದಾಗಿರ್ತೈತೆ...' ಅನ್ನುತ್ತಿದ್ದ.

ನೋಡಲು ಪೆದ್ದುಪೆದ್ದಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಚಂದ್ರ/ಒಂದೇ ಬಾರಿಗೆ ಬಿ.ಎ. ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಸಾಗಿ ಕದರಟ್ಟಿಯ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಚಂದ್ರಣ್ಣನಾಗಿ; ಇಡೀ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಅಭಿಮಾನಕ್ಕೆ, ಮೆಚ್ಚುಗೆಗೆ ಪಾತ್ರನಾದ. ಅಣ್ಣಯ್ಯಗೂ ಸುದ್ದಿ ಮುಟ್ಟಿತು. ಮೂರು ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ಮದ್ವೆಯಾಗಿದ್ದ ಅಣ್ಣಯ್ಯ. ಈ ಮುಂಚಿನಂತೆ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಊರ ಕಡೀಗೆ. ಅವನು ಬಂದಾಗಲೇ ವರುಷದ ಮೇಲಾಗಿತ್ತು. ಬಂದಾಗ ಸಾಕಮ್ಮನ ಮನಿ ಕಡೀಗೆ ಹೋಗಿದ್ದ. ಆಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ತುಂಬಾ ಮರುಗಿದ್ದ. 'ಇದೇನ್ ಸಾಕಮ್ಮ ಈ ವಯಸ್ನಾಗೆ ಇನ್ನೂ ಕೂಲಿ ಮಾಡ್ತಿ? ಸಾಕಿನ್ನ ನಿನ್ ಮಗನ್ನ ಕೆಲ್ಸಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು. ಬಿ.ಎ. ಮುಗಿದ್ಮೇಲೆ ನಾನೂ ಪ್ರಯತ್ನಿಸ್ತೀನಿ...' ಅಂದಿದ್ದ. ಸಾಕಮ್ಮ ಬಲು ಆದರದಿಂದ ಅಣ್ಣಯ್ಯನ ಕೈಹಿಡಿದು ಹೇಳಿದ್ದಳು 'ಅಣ್ಣಯ್ಯ ನನಗಿರದು ಒಂದೇ ಮಗ, ಒಂದೇ ಕನಸು. ಅವ್ನು ನಿನ್ನಂಗೆ ದೊಡ್ಡು ಮನ್ಸ ಆಗ್ಬಕು. ಅದ್ಕೆ ನನ್ ಜೀವ ಬೇಕರ ಕೊಟ್ಟೆನು...' ಚಂದ್ರನೂ ತಾನು ಕೆ.ಎ.ಎಸ್. ಪರೀಕ್ಷೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಅಭಿಲಾಷೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದಾಗ ಸುಮ್ಮನೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದ್ದ ಅಣ್ಣಯ್ಯ. ಆದರೆ ಈ ಬಾರಿ ಬಂದ ಅಣ್ಣಯ್ಯ ಸುಮ್ಮನೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. 'ಹಳೇ ಪೇಪರ್ ಹರಡ್ಕಂಡು, ಒಂದ್ನಾಕು ಜಿ.ಕೆ. ಪುಸ್ತಕ ಓದಿದ್ರೆ ಕೆ.ಎ.ಎಸ್. ಪಾಸಾಗತ್ತೇನೊ...? ಅದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಕೋಚಿಂಗ್ ಬೇಕು. ಒಳ್ಳೊಳ್ಳೆ ಬುಕ್ಸ್ ಬೇಕು. ಸುಮ್ನೆ ಅಲ್ಲ ಅವೆಲ್ಲ. ನಡೀ ನನ್ ಜತೆ ಅಲ್ಲೇ ಓದ್ಕೊಂಡು, ಅಪ್ಲೈ ಮಾಡೋವಂತೆ...' ಎಂದು ಹೇಳಿ, ತಾಯಿಯಿಂದ ಮಗನಿಗೆ ಹೇಳಿಸಿ, ಒಪ್ಪಿಸಿ ಚಂದ್ರನನ್ನು ತನ್ನೊಡನೆ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಕರಕೊಂಡು ಹೊರಟೇ ಬಿಟ್ಟ. ಸಾಕಮ್ಮ ಕಣ್ಣೊರಿಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ 'ಅಣ್ಣಯ್ಯ ನನ್ ಮಗನ್ನ ನಿನ್ ಮಡ್ಲಿಗೆ ಹಾಕೀನೋಡು. ದೊಡ್ ಪಟ್ನದಾಗೆ ಕೆಟ್ಟು ಕೆರ ಯಿಡಿಬಾರ್ದು ಮತ್ತೆ... ಅವ್ನ ನಿನ್ನೂ ಮೀರ್ಸಿ ಬೆಳಿಬೇಕು. ದೊಡ್ಡ ಮನ್ಸ ಆಗ್ಬಕು...' ಎಂದಳು. ಚಂದ್ರ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಪಯಣಿಸಿದ. ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನಗಳಲ್ಲೇ ಕನ್ನಡ ಎಂ.ಎ. ಮಾಡಲು ಪಾರು ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಹೊರಟಳು.

ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಅಣ್ಣಯ್ಯ, ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಜತೆ ಕದರಟ್ಟಿಗೆ ಬಂದ ಚಂದ್ರ ಪೂರ್ತ ಬದಲಾಯಿಸಿದ್ದ. ಪೂರ ಪಟ್ಟಣದ ಸೊಗಡು ತುಂಬಿ ತಮ್ಮೆದುರು ನಿಂತಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಪಾರು, ರಂಗನಾಥ್ ದಂಗಾದರು. ಆಗ ತಾನೇ ಅರಳಿದ ಮಲ್ಲಿಗೆಯನ್ನ ಮೂಸುವಂತೆ ಪಾರು ಚಂದ್ರನನ್ನ ಮೆಲ್ಲನೆ ಮೂಸಿದಳು ಘಮ್ಮೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದ ಎರಡೆರಡು ಸುತ್ತು ದಪ್ಪಗಾಗಿದ್ದ ಅವನ ಮೈವಡಪಿ, ಬೆನ್ನು ತಟ್ಟಿದರು ರಂಗನಾಥ್ ಖುಷಿಯಿಂದ. ಚಂದ್ರನೂ ಪಾರುವನ್ನು ಮೇಲಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ನೋಡಿ 'ಮುಗೀತ ಕನ್ನಡ ಏಮ್ಮೆ...? ಏನ್ ಚೂರು ಬದಲಾಯಿಸಿಲ್ಲ ಯಂಗಿದ್ದಷ್ಟು ಹಂಗೇ ಇದೀಯಾ...?' ಅಂದ. ಅವನ ಮಾತಲ್ಲಿ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಇಣುಕಿದಂತೆ ಭಾಸವಾಗಿ ಗಲಿಬಿಲಿಗೊಂಡು ಮಾತು ತೋಚದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ತಲೆಯಾಡಿಸಿ ನಿಂತಳು ಪಾರು.

ಊಟ, ಉಪಚಾರ ಎಲ್ಲಾ ಮುಗಿದ ನಂತರ 'ಏನಪ್ಪ ಅಲ್ಲಿ ಸಮಾಚಾರ...? ಹೇಗೆ ನಡೀತಿದೆ ಅಭ್ಯಾಸ? ಬೆಂಗ್ಳೂರ್ ವಾತಾವರಣ ಚನ್ನಾಗಿ ಒಗ್ಗಿದಂಗಿದೆ... ಏನೇನ್ ಮಾಡ್ತಿ ಅಲ್ಲಿ...? ನಿನ್ನ ದಿನಚರಿ ಏನು?' ಎಂದು ಕೇಳಿದರು ರಂಗನಾಥ್, 'ಏನಂತ ಯೇಳ್ಲಿ ಸಾರ್... ಬೆಳಗ್ನಿಂದ ಮಲ್ಗತನ್ಕ ಬಿಸಿ. ಟೈಮು ಹೋಗಾದೆ ಗೊತ್ತಾಗಲ್ಲ...' ರಂಗನಾಥ್ ಒಡನೆ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ 'ಹೌದೌದು ಹಾಗೇ ಇರ್ಬೇಕು. ಏನಾದ್ರು ಸಾಧಿಸ್ಬೇಕಂದ್ರೆ ಸುಮ್ನೆ ಏನಪ್ಪಾ... ಸಾಧನೆ ಮಾಡ್ಬೇಕು ಸಾಧನೆ...' ಅಂದು 'ಹೇಳು, ಹೇಳು ನಿನ್ನ ದಿನಚರಿ ಹೇಳು...' ಅಂದರು. 'ಸಾರ್, ಬೆಳಗ್ಗ ಎದ್ದು ಮಿಲ್ಕ್ ಶಾಪ್‌ನಿಂದ ಮಿಲ್ಕು ತರೋದು, ತಂದು ಬ್ರೌನಿ ಮತ್ತೆ ಶೀಬಾನ ವಾಕಿಂಗ್ ಮಾಡ್ಸದು... ಎಂಟೂವರೆಗೆ ನಮ್ ಮೀನಕ್ಕನ ಅಕ್ಕನ ಮಗ್ನನ್ನ ಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಬರಾದು. ಹನ್ನೆರಡೂವರೆ ಹೊತ್ಗೆ ಮೀನಕ್ಕ ಪೇಯ್ಟಿಂಗ್‌ಗೆ ವೋಗ್ತಾರೆ. ಕರ್ಕಂಡೋಗಿ ಕರ್ಕಂಡು ಬರೋದು. ಸಾಯಂಕಾಲ ಮತ್ತೆ ಸ್ಕೂಲಿನಿಂದ ಪಾಪುನ ಕರ್ಕಂಡ್ಬಂದು, ಮೀನಕ್ಕನ್ನ ಒಂದು ರೌಂಡು ಹೊರಗೆ ಕರ್ಕಂಡೋಗದು...' ಪಾರು ಅವನನ್ನ ಮಧ್ಯೆದಲ್ಲೇ ತಡೆದು 'ನೀನೇ ಯಾಕೆ...?' ಅಂತ ಕೇಳಿದಳು. 'ಅಣ್ಣಯ್ಯ ಬೆಳಗ್ಗ ಹೋದ್ರೆ ರಾತ್ರಿಕೇ ಬರಾದು. ಕಾರ್ ಡ್ರೈವರ್ ಬೇರೆ ಕೆಲ್ಸ ಬಿಟ್ಟಿದಾನೆ. ಇನ್ನೇನು ನಾನೇ ಓಡಿಸ್ತಿನಲ್ಲ ಅಣ್ಣಯ್ಯ ಮತ್ತೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚ್ನೆನೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ನನ್ನ ಡ್ರೈವಿಂಗೇ ಭಾಳ ಸೇಫಂತ ಬೇರೆ ಯಾರ್ ಕೈಗು ಕಾರ್ ಕೊಡಲ್ಲ ಅಣ್ಣಯ್ಯ...' ಅವನ ಮಾತಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಹೆಮ್ಮೆಯಿತ್ತು. 'ಅರೆರೆ! ಕಾರ್ ಡ್ರೈವಿಂಗೆಲ್ಲಾ ಕಲ್ತಿದ್ದಿಯಾ...? ವೆರಿಗುಡ್, ವೆರಿಗುಡ್...' ಎಂದು ರಂಗನಾಥ್ 'ಮತ್ತೆ ಬೇರೆ ಆ್ಯಕ್ಟಿವಿಟೀಸ್...' ಎಂದು ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ರು. 'ಅಯ್ಯೋ ಸಾರ್, ಮಧ್ಯ ಸಿಗೋ ಟೈಮಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಸ್ ಮೂಸಿಕ್ಕು, ಇಂಗ್ಲೀಸ್ ಲಿಟರೇಚರ್ರು ಎಲ್ಲಾ ಕೇಳ್ತಿನಿ, ಓದ್ತೀನಿ. ನಮ್ ಮೀನಕ್ಕ. ನೀನು ಕನ್ನಡ ಮೀಡಿಯಮ್ಮು... ಮೊದ್ಲು ಲಾಂಗ್ವೇಜ್ ಇಂಪ್ರೂ ಮಾಡ್ಕ ಅಂತ ಬರೀ ಇಂಗ್ಲಿಸ್ ಲಿಟರೇಚರ್ರು ಓದಂತ ಯೇಳಿತೆ...' ಅಂದ. 'ಹೌದಾ... ಏನು ಓದಿದೆ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದರು ರಂಗನಾಥ್. 'ಸಾರ್ ನಮ್ಮಕ್ಕನ್ನ ಬಿಡಾಕೋದಾಗ ಅಲ್ಲೇ ಒಂದು ಲೈಬ್ರರಿ ಐತೆ. ಅಲ್ಲಿ ದಿನಾ ವೀಕು, ಟುಡೇ, ಫ್ರಂಟ್‌ಲೈನು, ಹುಮನ್ಸ್ ಎರ್‍ರಾ, ಪೆಮಿನಾ, ಫಿಲಂಪೇರು, ಸ್ಟಾರ್‌ಡಸ್ಟು ಸಾರ್... ಮತ್ತೆ, ಇಂಗ್ಲೀಸ್ ಮೂಸಿಕ್ಕು ಅಷ್ಟೆ ಆಲಿಸಾ,

ಕಾಲೋನಿ ಕಸಿನ್ನು, ಬಾಬ ಸೈಗಲ್ಲು ಅಯ್ಯೊ ಇನ್ನು ಭಾಳ ಅದಾವ್ ಸಾರ್ ಯಲ್ಲ ವೆಸ್‌ಟರ್ನೂ...' ಎಂದವನು ಹೋಗಲು ಏಳುತ್ತ 'ಬಿಟ್ನಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಚನ್ನಾಗಿದೀನಿ ಸಾರ್ ನನಗೇನು ಕೊರ್ತೆ ಇಲ್ಲ. ಅಣ್ಣಯ್ಯ, ಅಕ್ಕ ಚನ್ನಾಗೆ ನೋಡ್ಕೆಂತರೆ. ಬಟ್ಟೆ ಬರೆ, ದುಡ್ಡು ಯಾವ್ದುಕ್ಕು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ...' ಅಂದ. ರಂಗನಾಥ್, ಪಾರು ಮುಖ, ಮುಖ ನೋಡಿಕೊಂಡರು. ಅವ ಹೊರಟೇಬಿಟ್ಟನೆಂದು ಪಾರು ಅವಸರವಲ್ಲಿ 'ಎಲ್ಲಾ ಸರಿ ಚಂದ್ರ ಆದ್ರೆ ನಿನ್ನ ಕೋಚಿಂಗ್ ಕ್ಲಾಸು...? ಕೆ.ಎ.ಎಸ್ಸೂ...?' ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು, 'ಅಯ್ಯೋ ಅದನ್ನೇನು ಮರ್ತಿಲ್ಲಮ್ಮ. ವಾರಕ್ಕೆರಡು ದಿನ ಅಲ್ಲೇ ಮನೆಪತ್ರ ಒಬ್ರು ಯೇಳ್ತಾರೆ ಅವ್ರತ್ತ ವೋಗ್ತಿನಿ. ಅಣ್ಣಯ್ಯನೂ ಒಂದ್ಗಲ್ಪ ಪುಸ್ತಕ ತಂದುಕೊಟ್ಟಾನೆ ಅವ್ನೂ ವೋದ್ತಿನಿ ದಿನಾ ರಾತ್ರಿ ಒಂದ್ಗಂಟೆ...' ಎಂದವ 'ಬರ್ತೀನಿ ಸಾರ್ ಅಣ್ಣ, ಅಕ್ಕ ವೇಟ್ ಮಾಡ್ತಾರೆ ಮತ್ತೆ. ವೋಗಿ ನಿಮ್ಗೆ ಪತ್ರ ಬರೀತಿನಿ...' ಎಂದು ಹೊರಟವನು 'ಬಾ ಪಾರು ಅಲ್ಲಿತನ್ಕ...' ಎಂದು ಪಾರುನ ಕರೆದ. ಕದರಟ್ಟೆಗೆ ಬಸ್ಸು ಹತ್ತೊ ಮುನ್ನ 'ಮೀನಕ್ಕನ ತಂಗಿ, ಅಂದ್ರೆ ಅವರ ದೂರದ ಸಂಬಂಧ ರತ್ನ ಅಂತ ಈಗೊಂದ್ ಮೂರ್ತಿಂಗ್ಳಿಂದ ಅಲ್ಲೇ ಮನೇಲೆ ಇದಾಳೆ... ತುಂಬಾ ಚನ್ನಾಗಿದಾಳೆ ನಿನ್ ತರಾನೇ...' ಅಂದ. ಬಸ್ಸೇರಿ ಕೈಬೀಸಿ ಹೊರಟು ಹೋದ. ಪಾರು ಪೆಚ್ಚಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದಳು. 'ಅಪ್ಪ ಚಂದ್ರ ನಮ್ಮನ್ನ ಗುಗ್ಗುಗಳ್ನ ಮಾಡ್ತಿದ್ನೊ ಅಥ್ವಾ ತಾನಿನ್ನು ಗುಗ್ಗುನೇ ಅಂತ ಸಾಬೀತು ಪಡಿಸ್ತಿದ್ನೊ ಅರ್ಥವಾಗ್ತಿಲ್ಲ. ಅವ್ನು ದೊಡ್ಡ ಆಫೀಸರ್ ಆಗ್ಬೇಕನ್ನೊ ಅವರಮ್ಮನ ಕನಸು, ಅವನ ಕನಸು...' 'ಎಲ್ಲಾ ಕನಸು...' ಅಂದರು ನಡುವೆಯೇ ರಂಗನಾಥ್. ಅವನು ಯಾವತ್ತು ಅಣ್ಣಯ್ಯನ ಜತೇಲಿ ಬೆಂಗ್ಳೂರಿಗೆ ಹೊರಟ್ನೊ ಅವತ್ತೆ ನಂಗೆ ಮನವರಿಕೆ ಆಯ್ತು ಅವನು ಕೆಟ್ಟ ಅಂತ. ಸಾಕಮ್ಮ ಅಣ್ಣಯ್ಯನಂಗೇ ನನ್ ಮಗ, ಆಗ್ಲಿ ಅಂತೇಳ್ಕೊಬೇಕಿತ್ತೆ ಹೊರ್ತು ಅವನನ್ನ ಮೀರ್ಸಂಗೆ ಆಗ್ಬೇಕು ಅಂತ ಹೇಳ್ಕಬಾರ್ದಿತ್ತು. ಈ ವ್ಯಕ್ತಿಪೂಜೆ, ನೀನೇ ನೀನೇ ಅನ್ನೊ ಖ್ಯಾತಿ, ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ, ಅಧಿಕಾರ ಇವುಗಳ್ನೆಲ್ಲ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳೋಕೆ ಆಗ್ಲಿ, ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡೋಕೆ ಆಗ್ಲಿ ತುಂಬಾ ದೊಡ್ಡತನ ಬೇಕು. ಕದರಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಅಣ್ಣಯ್ಯನ ಹಾಗೆ ಬೇರಾರು ಇಲ್ಲಾಂದ್ರೆ ಅಣ್ಣಯ್ಯಂದು ಅಸಮಾನ್ಯ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ, ಉಳಿದವರು ಕಳಪೆ ಅಂತ ಖಂಡಿತ ಅಲ್ಲ. ಉಳಿಗದವರ್ನ ಮೇಲೆತ್ತುವ ಉದಾರತೆಯ ಕೊರತೆ ಅಷ್ಟೆ. ಚಂದ್ರ ಮೂರು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆಯೂ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅಪ್ಲಿಯರೇ ಆಗಿಲ್ಲಾಂದ್ರೆ ಅಷ್ಟೆ ಮುಗೀತು. ಅವನು ಮುಂದಿನ ಸಾರಿ ಬರೋವಾಗ ಜೊತೇಲಿ ಹೆಂಡತಿ, ಮಗೂನ ಕರ್ಕೊಂಡು ಬಂದ್ರೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವಿಲ್ಲ...' ಎಂದರು. ರಂಗನಾಥ್ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟು ಹಾಗೇ ಆಯ್ತು. ಅವನು ಹೋದ ಆರೇ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಅವನ ಮದುವೆಯ ಕರೆಯೋಲೆ ಬಂತು. ಅವನ ಮತ್ತು ರತ್ನಳ ಮದುವೆಯ ಕರೆಯೋಲೆ. ರತ್ನಳನ್ನು ಮನೆ ತುಂಬಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕದರಟ್ಟೆಗೆ ಬಂದಿಳಿದರು ಎಲ್ಲರು. ಆರತಿ ಸಮಾರಂಭವೂ ಮಾಡಿದರು. ಸಾಕಮ್ಮನದಂತೂ ಹೇಳತೀರದ ಸಂಭ್ರಮ. ಮಗ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮಾತಾಡುವುದನ್ನು, ಕಾರು ಬಿಡುವುದನ್ನು 'ಯಾವ ಆಪೀಸರಿಗೆ ಕಮ್ಮಿ...' ಅಂತ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಸಂಭ್ರಮವಾಯ್ತು. ಆಕೆಗಿದ್ದ ಒಬ್ಬನೇ ಮಗನ ಒಂದೇ ಕನಸು ಮರೆತೆಹೋಗಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಚಂದ್ರ ಸಂಪೂರ್ಣ ಡಲ್ಲಾಗಿದ್ದ ಮದುಮಗನಿ ಗಿರಬೇಕಾದ ಸಡಗರ, ಸಂಭ್ರಮ ಒಂದೂ ಕಾಣದೆ ಸೋತವನಂತಿದ್ದ.

'ಏನಪ್ಪಾ ನೀನೊಬ್ಬ ಆಫೀಸರಾಗಿ ಬರ್‍ತಿಯಾ ಅಂದ್ರೆ ಹೆಣ್ತಿನ ಕರ್‍ಕಂಡು ಬಂದ್ಬಿಟ್ಟೆ...' ಎಂದು ಬಂದವರೆಲ್ಲ ತಮಾಷೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಚಂದ್ರ ಸಂಕೋಚದಿಂದ ಮುದುಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ. ಅತ್ತ ಹೊರಗೆ ತನ್ನ ಸುತ್ತ ನೆರೆದಿದ್ದವರಿಗೆ ಅಣ್ಣಯ್ಯ, ನಮ್ಮ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಏನೆಲ್ಲಾ ಸೌಕರ್ಯ ಒದಗಿಸಿದ್ರೂ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕ, ಕಷ್ಟಪಡುವ ಮನೋಭಾವವೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬಂತೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದ 'ಕಾರು, ಊಟ, ಬಟ್ಟೆ ಹಣಕಾಸು ಎಲ್ಲಾ ಇದ್ದು ಅಷ್ಟು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಓದ್ಲಿಲ್ಲಾಂದ್ರೆ ನಾನೇನ್ ಮಾಡ್ಲಿ? ನೋಡಪ್ಪ ನನಗೇನ್ ಸೌಕರ್ಯ ಇತ್ತು? ಯಾರ ಸಪೋರ್ಟಿತ್ತು...? ಏನೇನೂ ಇರ್‍ಲಿಲ್ಲ ಆದ್ರೆ, ನನಗೆ ಛಲ ಇತ್ತು...' 'ಅಯ್ಯೋ ನಿನ್ ಸಮಾಚಾರನೇ ಬ್ಯಾರೆ ಬಿಡು ಅಣ್ಣಯ್ಯ... ಈ ನನ್ ಮಕ್ಕಿಂವ ಯಲ್ಲಾದೀತು...' ಹಿರಿಯಜ್ಜ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ. ರಂಗನಾಥ್, ಪಾರು ಎಲ್ಲಾ ನೋಡುತ್ತ ಕೇಳುತ್ತ ಅಸಹಾಯಕರಾಗಿ ಒಂದು ಕಡೆ ಕೂತಿದ್ದರು.

ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುವ ಮುನ್ನಾ ದಿನ ಚಂದ್ರ, ಪಾರು ಕರಡಿಗುಡ್ಡದಲ್ಲಿ ಭೇಟಿಯಾದರು. ಪಾರುವಿನ ಕೈಹಿಡಿದು ಚಂದ್ರ ಗಳಗಳನೆ ಅತ್ತ. 'ನನ್ನ ಕ್ಷಮ್ಸಿಬಿಡು ಪಾರು... ನಿಮ್ಮಾಸೆ, ಪ್ರಯತ್ನ, ಶ್ರಮ ಎಲ್ಲಾ ಮಣ್ಣು ಪಾಲು ಮಾಡಿದೆ. ಈ ಮದುವೆ ನಾನು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲ ನಿನ್ಗಾಗೆಗು. ಅಣ್ಣಯ್ಯನ್ನ, ಅಕ್ಕನ್ನ ಕಾಲಿಡ್ದು ಕೇಳ್ದೆ ನಂಗಿನ್ನು ಮೂರ್‍ವರ್ಷ ಮದ್ವೆ ಬ್ಯಾಡಂತ. ನಾನು ಆಕೀನ ಯಾವತ್ತು ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡ್ಲಿಲ್ಲ ಅಂತ. ಅದ್ರೂ, ಏನೇನೋ ಅನುಮಾನ ಪಟ್ಟು ದುಡುಕ್ಬಿಟ್ರು. ನನ್ನ ಕನಸು ನುಚ್ಚು ನೂರಾತು. ನೋಡು, ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೋದ್ಮೇಲೆ ವಿಧಾನಸೌಧದಲ್ಲಿ ಕೆಲ್ಸಕ್ಕೆ ಸೇರ್‍ಕಬೇಕು... ಡ್ಯೂಟಿ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಮಾಡ್ಕಬೇಕು...' 'ಏನ್ ಕೆಲ್ಸ...?' ಪಾರುವಿನ ದನಿ ನಡುಗುತ್ತಿತ್ತು. 'ಹಿರಿಯ ಸಹಾಯಕ ಪಾರು ಹಿರಿಯ ಸಹಾಯಕ. ನೀನೇಳ್ತಿದ್ದಿದ್ದು ನಿಜ ಪಾರು 'ಸುಮ್ನೆ ಪುಸ್ತಕ ಓದಿದ್ರೆ ಏನ್ಬಂತು ಸ್ವಲ್ಪನಾದ್ರು ವ್ಯವಹಾರ ಜ್ಞಾನ, ಪ್ರಪಂಚ ಜ್ಞಾನ ಇಲ್ಲ ನಿಂಗೆ...' ಅಂತ. ನಿಜ ಪಾರು ನೀನೇಳ್ದಂಗೆ ಬರೀ ಹಳೇ ಪೇಪರ್ರು, ಹಳೇ ಪುಸ್ತಕದಾಗೇ ಮುಳುಗಿ ಕೊನೆಗೂ ರದಿಗೇ ಬಿದ್ಬಿಟ್ಟೆ. ಅದರಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬರಾಕೆ ಆಗ್ಲೇ ಇಲ್ಲೋಡು...' ಅಂದ. ಪಾರು ಮಾತಾಡಲು ಆಗದೆ ಸುಮ್ನೆ ಅವನ ಕೈಯನ್ನು ಒತ್ತಿದಳು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಕಾರು ಅಲ್ಲಿಗೇ ಬಂದುಬಿಡ್ತು. ತಟ್ಟನೆ ಪಾರು ಕೈಬಿಟ್ಟು ಓಡಿದ ಚಂದ್ರ. 'ಎಲ್ಲಿ ಹಾಳಾಗೋಗಿದ್ದೆ ನೀನು...? ಇಲ್ಲೇನ್ ಮಾಡ್ತಿದ್ದೆ...? ಸ್ವಲ್ಪನಾದ್ರು ಬುದ್ಧಿ ಬೇಡಾ...? ಆ ಹುಡ್ಗಿನ ಈ ಕೊಂಪೇಲಿ ಒಬ್ಳನ್ನೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದಿದ್ದಿಯಲ್ಲಾ...?' ಕಾರು ಹೊರಟರೂ ಮೀನಕ್ಕನ ಕೀರಲು ದನಿ ಪಾರುಗೆ ಕೇಳಿಸುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು.

❐

ಜೀರ್ಣ

'ಏನಿದು ಮಿಸಸ್ ಶ್ರೀಧರ್? ಏನೋ ಬಿಡಿ ಸಂಬಂಧ, ಸರೀಕ ಅಂದ್ರೆ ಸರೀನಪ್ಪ. ಯಾವನೋ ಮನೇಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡೋನ ಸಲುವಾಗಿ ಹೀಗೆ ತಲೆ ಕೆಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳೋದಾ?' ಮಹಿಳಾ ಸಂಘದ ಭಾವಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸಂತೈಸಲು ಸದಸ್ಯನಿಯರ ದಂಡೇ ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿತ್ತು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಪೈಪೋಟಿ. 'ಶುರೂಲೆ ಹೇಳ್ಲಿಲ್ವಾ ನಿಮ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಲುಗೆ ಒಳ್ಳೇದಲ್ಲ ಅಂತ. ಅವ್ನು ಬೇರೆ ಅನ್ನೋ ಭಾವನೇನೆ ಇಲ್ಲ ಅಂದ್ಬಿಟ್ರಿ. ಈಗ್ನೋಡಿ ಹೇಳ್ದೆ ಕೇಳ್ದೆ ಓಡಿಹೋದ...'

"ಯಾವಾಗ್ನೋಡಿದ್ರೂ ಪುಸ್ತಕ ಹಿಡಿದು ಕೂತಿರೋನಪ್ಪ ಟೂಮಚ್ ಬಿಡಿ..."

"ಯಾರ್‍ನಾರ್‍ನ ಎಲ್ಲಿಟ್ಟಿರ್ಬೇಕೊ ಅಲ್ಲಿಟ್ರೆ ಒಳ್ಳೇದು ಅಂದಿದ್ಕೆ ಹೇಗೆ ರೇಗ್ತಿದ್ರಿ ಮೊದ್ಲೂ..."

"ಮಾತ್ಮಾತ್ಗೂ ಮುತ್ತ ಮುತ್ತ ಅಂತ ಕನವರಿಸ್ತಿದ್ರಿ ಮನೆಮಂದಿಯೆಲ್ಲ. ಅವ್ನ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಡಿಪೆಂಡ್ ಆಗ್ಬೇಡೀಂತ ಐ ಹ್ಯಾಡ್ ವಾರ್ನ್ಡ್ ಯು ದಟ್‌ಡೇ ಇಟ್‌ಸೆಲ್ಫ್."

"ಬ್ಲೈಂಡ್ ಬೀಲೀವಿಂಗ್‌ರಿ ನಿಮ್ದು... ಯು ನೋ, ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅವ ಬೀಡಿಗೀಡಿ ಎಳೀತಿದ್ದಾಗಿತ್ತಪ್ಪ..."

'ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲಾರಿ ಆ ಕೊನೆ ಮನೆ ಕೆಲ್ಸ ಮಾಡ್ತಿತ್ತಲ್ಲ ಶಿರೀನ್ ಅಂತ. ಅದುರ್‍ಜತೆ ಹರಟೆ ಹೊಡೀತ ನಿಂತಿರೋದನ್ನ ನಾಲ್ಕೈದು ಸಾರಿ ನಾನೇ ನೋಡಿದ್ದೀನಿ... ಅಂಡ್ ನವಡೇಸ್ ಸರಸ, ಯಾವಾಗ್ಲು ಮುಖ ಊದಿಸ್ಕೊಂಡೇ ಇರ್‍ತಿದ್ದ ಮಾರಾಯ. ಏನಾದ್ರು ಹೇಳಿದ್ರೆ ಮುಖ ನೋಡೋನೂ... ಏನೇ ಹೇಳ್ರಿ ಈ ಕೆಲಸದೋರ್‍ನ ಎಲ್ಲಿಡ್ಬೇಕೋ ಅಲ್ಲಿಟ್ರೆ ಸರಿ. ನಂಬಿಕೆ, ಪ್ರೀತಿ, ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ಖಂಡಿತ ಅರ್ಹರಲ್ಲ ಅವ್ರು. ನೋಡಿ, ನಿಮ್ಮ ಒಳ್ಳೇತನ ಹ್ಯಾಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸ್ಕಂಡ್ರು ತಂದೆ, ಮಗ...' 'ಹೂಂರೀ, ಬಂದ್ರೊಸ್ದರಾಗೆ, ಹೊಟ್ಟೆ ಅರ್ಧಂಬರ್ಧಯಿದ್ದಾಗ ಎಲ್ರೂ ಹೇಳ್ದಂಗೆ ಕೇಳ್ಕಂಡೇ ಇರ್‍ತಾರೆ. ಯಾವಾಗ ಹೊಟ್ತುಂಬ ಬೀಳಾಕತಲ್ಲ ಅವರ ಶೇಪು, ಸೈಜು, ಲಕ್ಷಣ ಎಲ್ಲಾ ಒಮ್ಮೆಗೆ ಚೇಂಜ್ ಆಗ್ಬಿಡ್ತಾವ. ನೀವೇ ನೆನಪು ಮಾಡ್ಕೋರಿ ಅವ ಬಂದ್ರೊಸ್ದರಾಗ ಯಂಗಿದ್ದಂತ...' ಕ್ಷೋಭೆಗೊಂಡಿದ್ದ ಸರಸಳ ಮನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನ ಮತ್ತಷ್ಟು ಉದ್ರೇಕಿಸು ತ್ತಿದ್ದವು ಈ ಮಾತುಗಳು. 'ಹೌದು, ಬಂದಾಗ ಹೇಗಿದ್ದನವ...?' ಹಲ್ಲು ಕಡಿದಳು ಸರಸ.

ಸಬ್ಜೆಕ್ಟ್ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್ ಆಗಿದ್ದ ಶ್ರೀಧರ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಷನ್‌ಗೆಂದು ಪುರ್ಲಟ್ಟಿಯ ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗೆ ಭೇಟಿ ಕೊಟ್ಟ ದಿನ, ಅಲ್ಲಿನ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯಿನಿ ಶಾರದಮ್ಮನವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ್ದ ಈ ಹುಡುಗ ಮುತ್ತಯ್ಯನನ್ನು ತೆಳ್ಳಗೆ ಬೆಳ್ಳಗಿದ್ದ ಹುಡುಗನ ಸೂಜಿಗಲ್ಲಿನಂತಹ ಕಣ್ಣುಗಳು ಸೆಳೆದಿದ್ದವು. ಅದಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಮೇಡಮ್ಮೂ ಅವನ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು.

ಪುರ್ಲಟ್ಟಿಯ ಪಾಲಯ್ಯನ ಮಗ ಮುತ್ತಯ್ಯ. ಕೂಲಿನಾಲಿ ಮಾಡಿ ಜೀವನ. ಎಂಟು ಮಕ್ಕಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಪಾಲಯ್ಯನಿಗೆ. ಮುತ್ತಯ್ಯನೇ ಚಿಕ್ಕವ. ಹೇಗೋ ಊರಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಶಾಲೆಗೆ ಎಲ್ಲರ ಜತೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ. ಆದರವ ಏಳನೇ ಕ್ಲಾಸು ಪಾಸು ಮಾಡಿಬಿಡಬಹುದೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆ ಯಾರಿಗೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮುಂದಿನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಪರವೂರಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಿತ್ತು. ಮುತ್ತಯ್ಯ ಹಟ ಹಿಡಿದ. ಪಾಲಯ್ಯ ಅಸಹಾಯಕನಾಗಿ ಕೈಚೆಲ್ಲಿ ಕೂತ. ನಿರಾಶನಾದ ಮುತ್ತಯ್ಯನ ಸಂಕಟ ಹೇಳತೀರದು. ಅನ್ನ ನೀರು ಬಿಟ್ಟು ಕೊರಗಿದ. ಹೇಗಾದರೂ ಓದಲೇಬೇಕೆಂಬ ಹಟ. ಶಾರದ ಮೇಡಂ ಕೈಕಾಲಿಡಿದ. 'ಟೀಚರ್ ಅಪ್ಪಯ್ಯನಿಗೇಳ್ರಿ ಟೀಚರ್... ನಾನೆಂಗನ ವೋದ್ಲೇಬೇಕು ಟೀಚರ್... ಬೇಕರೆ ಯಾರ್ಮನ್ಯಾಗನ ಸಂಬ್ಳಿದ್ದು ವೋದಕು ಸೈ ಟೀಚರ್...' ಅಂತ ಗೋಗರೆಯುತ್ತ ಆಕೆ ಏನೂ ಹೇಳದಿದ್ದರೂ ತಾನೆ ಅವರ ಮನೆಯ ಕೆಲಸವನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತ ಆಕೆ ಪ್ರಸನ್ನಳಾದಳೇ? ಏನಾದರೂ ಸಹಾಯ ದಕ್ಕಿತೊ? ಎಂಬ ಆಶಾಭಾವದಿಂದ ಕಣ್ಣಾಯಿಸುತ್ತ ಸದಾ ಅವರ ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆಯೇ ಸುತ್ತುತ್ತ ಶಾರದಮ್ಮನನ್ನು ಸಂದಿಗ್ಧತೆಯಲ್ಲಿ, ತೊಳಲಾಟದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದನವ. ಆ ಹೊತ್ತಿಗೇ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದ ಶ್ರೀಧರನೆದುರು ಅವನನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದಳು ಮೇಡಂ.

ದಿನವೂ ಆರರಿಂದ ಒಂಭತ್ತರ ಪೀಕ್ ಹವರ್ನಲ್ಲಿ ಮನೆಕೆಲಸದೊಡನೆ, ತನ್ನೊಡನೆ, ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಸರಸ ಗುದ್ದಾಟ, ಗೊಣಗಾಟ; ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ ರಿಪೀಟ್ ಆಗ್ತಿದ್ದ ಅವಳ 'ಯಾರಾದ್ರು ಒಬ್ಬ ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗನನ್ನೋ, ಹುಡುಗಿನೋ ನೋಡೀಂದ್ರೆ ಮೇಲಿನ ಕೆಲಸಕ್ಕಾದ್ರೂ ಅಷ್ಟು ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತೆ ನಂಗೇ...' ಎಂಬ ಮಾತುಗಳು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ರಿಂಗುಣಿಸಿ ಆಗಲೇ ಪಾಲಯ್ಯನನ್ನು ಬರಹೇಳಿದ ಶ್ರೀಧರ. ತುಂಬಿ ಬಂದ ಸಂತಸದಲ್ಲಿ ಕಣ್ತುಂಬಿ ಪಾಲಯ್ಯ ಶ್ರೀಧರನ ಕಾಲ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು 'ಸಾಹೇಬ್ರೆ ಯಿಂಗಂಬ್ತಿನಿ ಅಂಬ್ತ ತ್ಯಪ್ಪ ತಿಳ್ಕಬ್ಯಾಡ್ರಿ... ನನ್ ಮಗುನ್ನ ಹ್ವಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲ ಅಂಬ್ತ ಕಳುಸ್ತಿಲ್ಲ. ವೋದ್ತಿನಿ ಅಂಬ್ತ ಜೀವನೆ ಬಿಡ್ತತೆ. ಇತ್ನೋಡ್ರಿ ಸಾಹೇಬ್ರೆ ನೀವೇಟನ ದುಡಿಸ್ಕಳ್ರಿ ಅಂಗೆಯ ಒಂತಾಸೊತ್ತು ವೋದಕು ಅವುಕಾಸ ಮಾಡಕ್ವಟ್ರೆ ಸಾಕು ನಮ್ಮಪ್ಪ...' ಅಂದ. ಅವನ ಬೆನ್ನು ತಟ್ಟಿದ ಶ್ರೀಧರ 'ಅವನ ಚಿಂತೆ ಬಿಡು ಪಾಲಯ್ಯ' ಅಂತ ಭರವಸೆ ಕೊಟ್ಟ.

ನಿಧಿ ಸಿಕ್ಕವಳಂತೆ ಸಂಭ್ರಮಿಸಿದಳು ಸರಸ ಮುತ್ತಯ್ಯನನ್ನು ನೋಡಿ. ಆದರೆ ಶ್ರೀಧರ ಆಗಲೇ ಬ್ರೇಕ್ ಹಾಕಿದ 'ಮೇಡಂ ಓದಲೇಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯಿಂದ, ಆ ಛಲಕ್ಕೆ ಮನೆಗೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಂದಿರೋ ಹುಡುಗನೇ ಹೊರತು ತಿನ್ನೋಕೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲ, ಬಡತನ ಅಂತಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಸಹಾಯಕನಾಗುವ ಜತೆಯಲ್ಲೇ ಅವನ ಓದೂ ಸಾಗಬೇಕಿದೆ. ಮನೆಗೆಲಸ

ಪಾರ್ಟ್ ಟೈಮೇ ಹೊರತು ನೋ ಫುಲ್‌ಟೈಮು ನೆನಪಿರ್ಲಿ...' ಮಾತಿನವರಸೆ ಕೀಟಲೆಯಂತಿದ್ದರೂ ಅದರೊಳಗೆ ಇದ್ದ ಗಂಭೀರತೆ ಅರಿವಾಗಿತ್ತು ಸರಸಳಿಗೆ. 'ಡೋಂಟ್ ವರಿ ಸಾರ್...' ಎಂದವಳೇ ತಾನೇ ಮುಂದಾಗಿ ತನ್ನ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಂಟನೇ ತರಗತಿಗೆ ಅವನಿಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಕೊಡಿಸಿ ಓದಲಿಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಾ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಳು. ಮೂರೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಪುರ್ಲಟ್ಟಿಯ ಮುತ್ತಯ್ಯ ಎಲ್ಲರ ಮೆಚ್ಚಿನ ಮುತ್ತನಾದ. ಮನೆಯ ಪ್ರತಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ನೆರವಾಗಿ, ನೆರಳಾದ. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಆಡಿಸುವುದು, ಉಣ್ಣಿಸುವುದು, ತಾನು ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಅವರನ್ನೂ ಕರೆದೊಯ್ದು ಬಿಡುವುದು, ಬರುವಾಗ ತನ್ನೊಟ್ಟಿಗೆ ಕರೆತರುವುದು, ಇದರೊಟ್ಟಿಗೆ ಅಡುಗೆಯನ್ನೂ ಮೆಲ್ಲನೆ ಕಲಿತು ಅದಕ್ಕೂ ಒಗ್ಗಿಕೊಂಡ. ಅವನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಸರಸಳಿಗೆ ಏನೂ ಮಾಡಲು ಬಿಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ತಾನೇ ಮುಂದಾಗುತ್ತಿದ್ದ. ಶ್ರೀಧರನ ಸಾಮಾನೆಲ್ಲ ಮುತ್ತನಿಗಲ್ಲದೆ ಬೇರಾರಿಗೂ ಕಾಣುತ್ತಲೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸಿಗುತ್ತಲೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮುತ್ತಣ್ಣ ನಿಲ್ಲದೆ ಮಕ್ಕಳು ಉಣ್ಣುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಬೆಳಗಿನ ಕಾಫಿಯಿಂದ ರಾತ್ರಿ ಮಲಗುವ ಮುನ್ನಿನ ಹಾಲಿನವರೆಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಚೊಕ್ಕವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತ ಶಾಲೆಗೂ ಹೋಗುತ್ತ, ಅದರಲ್ಲೆ ಬಿಡುವು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಓದುತ್ತ ಸರಸಳ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಕನ್ನಡ ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮುತ್ತ. ಅವನು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಪರಿ, ಕಾಳಜಿ; ಮನೆಯವರ ಬಗೆಗಿನ ಕಳಕಳಿ ಅವನು ಬೇರೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಹುಟ್ಟಲೇ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಆ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಅವನಲ್ಲಿದ್ದ ಅಗಾಧಶಕ್ತಿ, ಕೆಲಸದಲ್ಲೂ ಓದಿನಲ್ಲು ತೋರುತ್ತಿದ್ದ ಶ್ರದ್ಧೆ, ಅಮ್ಮನ ಸಾಂತ್ವನದಂತಹ ಕಾಳಜಿ, ಕಳಕಳಿ; ತುಂಬಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಅವಳ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಅಡಗಿಸಿಡದೆ ಸರಸ 'ಮುತ್ತ ನೀನು ನಮ್ಮಮ್ಮ ಕಣೋ... ಅದ್ಕೇ ದೇವ್ರು ನಿನ್ನ ಇಲ್ಲಿಗೇ ಕಳಿಸಿರೋದು...' ಅಂದರೆ ಮುತ್ತ ಸಂಕೋಚಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. 'ಎಂಥಾ ಮಾತಾಡ್ತಿ ಬಿಡಕ್ಕ... ನೀನು ನಮ್ಮಪ್ಪ. ನಿಮ್ಮಂದೆ ನಾನೆಷ್ಟರವ್ನೂ...? ನಿನ್ನ ನೋಡ್ದೆಂತ ನಾನು ಮರ್ತೆಬಿಟ್ಟೀನಿ...' ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದ. ಈ ಬಾಂಧವ್ಯ ಒಡನಾಟ ನೋಡುವವರ ಕಣ್ಣುರಿಸುವಂತೆ ಇತ್ತು. 'ಮುತ್ತ ಇಲ್ದಿದ್ರೆ ಇವರ ಮನೇಲಿ ಬೆಳಕರಿಯೋದೇ ಇಲ್ಲ...' ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಎಲ್ಲರೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಯಾವುದೋ ಜನ್ಮದ ಅನುಬಂಧ ಮುತ್ತನನ್ನು ಈ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಬೆಸದಿದೆ ಎಂಬಂತಿತ್ತು. ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂತು ಬೋರ್ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಎಂಬ ತಹತಹ ಕ್ರಮೇಣ ಸರಸಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವತನಕ.

ಸಮಯ ಸಿಕ್ಕುವುದೇ ಕಷ್ಟ ಎಂದು ಕೊರಗುತ್ತಿದ್ದ ಸರಸಗೆ ಸಮಯ ಕಳೆವುದು ಹೇಗೆ ಎಂಬ ಚಿಂತೆ ಬಾಧಿಸತೊಡಗಿತು. ಮಕ್ಕಳು, ಗಂಡ, ಮನೆ ಎಂದೇ ಸದಾ ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಕಾಲ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದವಳಿಗೆ ಇತರ ಹವ್ಯಾಸಗಳೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈಕೆಯ ಸ್ನೇಹಿತೆಯರೆಲ್ಲ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಏನೆಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡು ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ತನಗದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ, ಸಮಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಎಲ್ಲರನ್ನು ದೂರವೇ ಇಟ್ಟಿದ್ದಳು. ದೂರ ಇದ್ದೇ ಸದಾ ಸರಸಳ ಮೇಲೊಂದು ಕಣ್ಣಿಟ್ಟಿದ್ದ ನೆರೆಮನೆಯ ಸವಿತ ಮಾತ್ರ ಇತ್ತೀಚಿನ ಅವಳ ನಿರಾಳತೆ, ಸದಾ ಆಕಳಿಸಿ ಮೈಮುರಿಯುತ್ತ ಓಡಾಡುವ ಸೋಮಾರಿತನ, ಸಿಕ್ಕಾಗ ಮೊದಲಿನಂತೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ನಿಂತು

ಮಾತನಾಡುವ ಬಿಡುವು, ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಕಾರಣನಾದ ಮುತ್ತ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಗಮನಿಸಿ ಒಮ್ಮೆ ತನ್ನ ಬಳಗದೊಡನೆ ದಾಳಿಯಿಟ್ಟೇ ಬಿಟ್ಟಳು. ಒಬ್ಬ ಬಡ ಹುಡುಗನನ್ನು ಸಾಕುತ್ತ ವಿದ್ಯೆ ನೀಡುತ್ತಿರುವಂತಹ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೆಲಸವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಒಕ್ಕೊರಲಿನಿಂದ ಹಾಡಿ ಹೊಗಳಿ ಈ ಬಾರಿಯ ಮಹಿಳಾ ಸಂಘದ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವದ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಅವರ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಸನ್ಮಾನಿಸುವುದಾಗಿ ಘೋಷಿಸಿದರು. ಮೊದಲಿಗೆ ಇದೆಲ್ಲ ಸಂಕೋಚವೆನಿಸಿದರೂ ಕ್ರಮೇಣ ಅವರ ಮಾತು, ಹೊಗಳಿಕೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರದಿರಲಿಲ್ಲ ಸರಸಳ ಮೇಲೆ. ಬೀಗುತ್ತಿದ್ದ ಸರಸಳನ್ನು ನೋಡಿ ನಕ್ಕ ಶ್ರೀಧರ್ 'ಅಲೆ ಇವ್ಳ ಲೇ ನೀನೇನು ಅಪ್ಪಿಗೆ ಬಿಟ್ಟಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡ್ತಿದ್ದಿಯಾ...? ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಅವ್ಳ ಈ ಮನೆಗೆ ಏಷ್ಟು ದುಡೀತನೇಳೂ? ನಮ್ಮ ಸಮಾಜ ಸೇವೆಗೆ ನಮ್ಮ ಸ್ವಾರ್ಥ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ. ನಿಜವಾದ ಸಮಾಜಸೇವೆಗೆ ಯಾವ ಸ್ವಾರ್ಥ, ಯಾವ ಉದ್ದೇಶವೂ ಇರಬಾರದು...' ಎಂದ. 'ಇರ್ಬಹೂದ್ರಿ ಆದ್ರೆ ನಾವೂನು ನೋಡಪ್ಪ ನಿನ್ ಕೆಲ್ಸಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಆದರಲ್ಲ ಏನಾದ್ರು ಮಾಡ್ಕೋ ಅಂದು ಬಿಡ್ಬಹುದಿತ್ತಲ್ಲಾ...' ಎಂದು ಸರಸ ಪ್ರತಿ ನುಡಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಬೆಚ್ಚಿದ. ಮಾತು ಮುಂದುವರೆದರೆ ಆಕೆಯ ಧಾಟಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ದಿಕ್ಕುತಪ್ಪಿ ಹೋಗುವ ಎಲ್ಲ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಕಂಡು ಮಾತಾಡದೆ ಸನ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿಸಿದ. ಅಲ್ಲಾಕೆ ತಾನೋರ್ವ ಮಹಾನ್ ಮಹಿಳೆಯಂತೆ ಬೀಗುತ್ತಿದ್ದನ್ನು, ಎಲ್ಲರೆದುರು ಮುತ್ತನನ್ನು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನ್ನು, ಅವ ಆಕೆಯ ಅಪ್ಪುಗೆಯಲ್ಲಿ ಚಡಪಡಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಕಳವಳ ಪಟ್ಟ ಆಗಲೇ ಆಕೆ ಆ ಸಂಘಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಸದಸ್ಯೆಯಾಗಿ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾದ ಘೋಷಣೆಯೂ ಆಯ್ತು. ಘೋಷಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಕಾಲಿರಿಸಿದ ಸರಸ ಅಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕ ಖ್ಯಾತಿಗೆ ತಾನೇ ದಂಗಾಗಿ ಮೈಮರೆತಳು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅತಿಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ಮೀಟಿಂಗ್‌ಗಳು ಸಿಕ್ಕಾಪಟ್ಟೆಯಾಗಿ ಸರಸ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವುದೇ ವಿರಳವಾಗಿ ಮನೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯೆಲ್ಲ ಮುತ್ತನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಂತಾಯ್ತು ಹೆಚ್ಚುಕಮ್ಮಿ. ಇತ್ತ ದೈಹಿಕವಾಗಿ, ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹೊಂದುತ್ತಿದ್ದ ಮುತ್ತ ಮೊದಲಿನ ಹುಡುಗಾಟಿಕೆ, ಮುಗ್ಧತನ ಕಳಕೊಂಡು ಹೆಚ್ಚೆಚ್ಚು ಗಂಭೀರವಾಗುತ್ತಿದ್ದ. ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ.ಯಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಓದಿ, ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಸಾಗಲೇಬೇಕೆಂಬ ಹಟ. ಅತ್ತಲೇ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ. ಒಮ್ಮೆ ಓದಿನಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾದರೆ ಬೇರೇನೂ ಕಾಣಿಸದ, ಕೇಳಿಸದ ಏಕಾಗ್ರತೆ, ಮೈಮರೆವು. ಹಿಂದಿನಂತೆ ಅಕ್ಕನ ಒಂದು ಕೂಗಿಗೆ ಹಾರಿ ಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಈಗ. ನಾಲ್ಕೈದು ಬಾರಿ ಕೂಗಿದಾಗಲೇ ಎಚ್ಚರ. 'ಆಕ್ಟಿವ್ ಮೆಂಬರ್ ಆಫ್ ದಿ ಇಯರ್...' ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದ ಸರಸಳ ಆಕ್ಟಿವ್‌ನೆಸ್‌ಗೆ ಅದೇಕೊ ಮುತ್ತನ ಈ ಗಾಂಭೀರ್ಯ ಅಡಚಣೆ ಅನ್ನಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಅದು ಸೊಕ್ಕು, ಧಿಮಾಕಾಗಿ ತೋರತೊಡಗಿತು. 'ಸೀಮೆಗಿಲ್ಲದ ಓದಾಯ್ತು ಇವನ್ದು...' ಎಂಬ ಅನಿಸಿಕೆ; ಮಕ್ಕಳು ತಪ್ಪಿದಾಗ ಮೊದಲಿನಂತೆ ತಿದ್ದಿದರೆ ಅಧಿಕ ಪ್ರಸಂಗ ಎಂಬ ಭಾವನೆ; ಸರಸ ದಿನೇದಿನೆ ಅಸಹನೆ, ಅಶಾಂತಿಯಿಂದ ಒಳಗೇ ಬೇಯತೊಡಗಿ ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿಯಂತಿದ್ದಳು. ಮಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯ ಹುಟ್ಟುಹಬ್ಬ ಆಕೆ ಸ್ಫೋಟಗೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವನ್ನೂ ಕಲ್ಪಿಸಿತು.

ಮಗಳ ಮೂರನೆ ಹುಟ್ಟುಹಬ್ಬದ ಸಡಗರ ಸರಸಳಿಗಾದರೆ ಕೇವಲ ಒಂದು ವಾರವಿದ್ದ ಪ್ರಿಪರೇಟರಿ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಆತಂಕ ಮುತ್ತನಿಗೆ. ಆದರೂ ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ

ಎರಡು ದಿನ ಮೊದಲೇ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಸಮಾರಂಭದ ತಯಾರಿಗೆ ತಾನೂ ಕೈ ಜೋಡಿಸಿದ್ದ. ಇಡೀ ಮನೆಯನ್ನು ಗುಡಿಸಿ, ಸಾರಿಸಿ ಓರಣ ಮಾಡಿ ಅಣಿಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಾಕಾಗಿಹೋಗಿತ್ತು. ಏನೋ ಹೇಳಿದರೆ ಇನ್ನೇನೋ ಮಾಡಿ ಬೈಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೂ ಇದ್ದ. ಶ್ರೀಧರ್ ಎಷ್ಟೋ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಮುತ್ತನ ಮನಸ್ಥಿತಿಯ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಅದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ತಾಳ್ಮೆ, ಮನಸ್ಥಿತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ ಸರಸಗೆ. ಜತೆಯಲ್ಲಿಂದು ಅವಗಲುಹಾಗಿರದೆ ಮುಖ ಊದಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಎಂಬ ಬಲವಾದ ನಂಬಿಕೆ. ಎಷ್ಟೇ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟರೂ ತನ್ನ ಆತಂಕದಿಂದ ಹೊರಬರದಾದ ಮುತ್ತ. ಕಳೆದ ಮೂರು ದಿನಗಳಿಂದ ಪುಸ್ತಕ ತೆರೆಯಲೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಂಕೆಯಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆ ಹೊಂದುವ ಕನಸೊಂದೆಡೆ, ಮನೆಯಲ್ಲಿನ ಕೆಲಸ, ಉದ್ವಿಗ್ನ ವಾತಾವರಣ ಒಂದೆಡೆ. ನಡುವೆ ಸಿಕ್ಕು ನಲುಗಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಸರಸಳ ಬದಲಾದ ವರ್ತನೆ ಅವನಿಗೊಂದು ಆಘಾತ; ಅರಗಿಸಿಕೊಳ್ಳದಾಗಿದ್ದ. ಅವಳ ಬದಲಾದ ವರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನಾಸೆ, ಗುರಿ, ಕನಸೆಲ್ಲಾ ಮಣ್ಣಾಗುವ ಸೂಚನೆ ಕಂಡು ಭೀತನಾಗಿದ್ದ. ಶ್ರೀಧರನೋ ತನ್ನ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದರೆ ತೀರಿತು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವ ಮತ್ತಷ್ಟು ಅಂತರ್ಮುಖಿಯಾಗಿ ಪಾರ್ಟಿಯ ಸಂಭ್ರಮವನ್ನು ಮರೆತಂದಿದ್ದ. ಎಲ್ಲರೂ ಹೋದ ಹೋದ ಮರುಘಳಿಗೆ ತನ್ನ ಪುಸ್ತಕ ತೆರೆದು ಕೂತೇಬಿಟ್ಟ ಅಷ್ಟೇ, ಸರಸ ಹುಚ್ಚಿಯಂತಾದಳು. ಮನೆಯಲ್ಲಾ ಚಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿ, ಮುಸುರೆ ಮುಸುರೆ ಎನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಓದುತ್ತಿದ್ದವನ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕಿತ್ತು, ಚೆಲ್ಲಾಡಿ ಕಿರುಚಿದಳಾಕೆ 'ಸೂಳೇಮಗನೆ ಎಷ್ಟೋ ಕೊಬ್ಬು ನಿಂಗೆ...? ಹೋಗ್ಲಿ ಪಾಪ ಅಂದ್ರೆ ತಲೆ ಮೇಲೆ ಕೂತಿದ್ದಿಯಾ...? ಹತ್ನೆ ಕ್ಲಾಸಿಗೆ ಬಂದ ತಕ್ಷಣ ನಿನಗಿಷ್ಟು ತಲೆತಿರುಗು ಅಂದ್ರ ಮುಂದೆ ಏನಾದೀಯ ನೀನು...? ನಮ್ಮನೆ ಅನ್ನ ತಿಂದು ನಮ್ಮನ್ನೆ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡ್ತಿಯಾ? ಕೂಗಿದ್ರೆ ಕೇಳಿಸ್ದೋನ ಹಂಗಿರ್ತಿಯ? ಬೋಳಿಮಗ್ನೆ ನಿನ್ಗೆ ಇನ್ನು ಸಲುಗೆ ಕೊಟ್ರೆ ಒಂದಿನ ನಮ್ಮನ್ನೆ ಏನಾದ್ರು ಮಾಡ್ಬಿಡ್ತೀಯ...' ಶ್ರೀಧರನಿಗೂ ಸರಸಳ ಈ ರೂಪ ಹೊಸದು. ಬೇರೇನು ಮಾತನಾಡದೆ ಆಕೇನ ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿ ರೂಮಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದ. ಆದರೆ ಮುತ್ತ ತಲ್ಲಣಿಸಿ ಹೋಗಿದ್ದ. ರಾತ್ರೋ ರಾತ್ರಿ ಎಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟು ಮನೆ ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಿದ. ಬೆಳಗ್ಗೆ ಅವರೆಲ್ಲ ಏಳುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮನೆ ಓರಣವಾಗಿತ್ತು. ಎಲ್ಲವೂ ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ, ನಿಶಬ್ದವಾಗಿತ್ತು. ನೀರಿನ ಜುಳುಜುಳು ಸದ್ದು, ಕಾಫಿಯ ಘಮಘಮ... ಶಾರದೆಯ ಗುನುಗು... ಉಹೂಂ ಏನೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಸ್ಮಶಾನ ಮೌನ! ಎಲ್ಲವೂ ಸರಸಳ ಕಣ್ಮುಂದೆ ಹಾಯಿತು.

ಬಾಯ್ಬಿಟ್ಟು ಏನೂ ಅನ್ನದೆ ಹೋದರೂ ತನ್ನ ಬೇಸರವನ್ನು ಮುಖದಲ್ಲಿ, ವರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿಡದಾದ ಶ್ರೀಧರ್, ಉಣ್ಣುವಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಒಮ್ಮೆ ಮುತ್ತಣ್ಣನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವ ಮಕ್ಕಳು, ಎಲ್ಲರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನವ ಕೇವಲ ಮಾಡಿದ ಎನಿಸಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ವ್ಯಗ್ರಳಾಗಿ 'ಅವನಿಗೊಂದು ಗತಿ ಕಾಣಿಸದೆ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ...' ಎಂದು ಮನದಲ್ಲೇ ಶಪಥ ಮಾಡಿದಳು. ದುಡ್ಡು ಬಿಸಾಕಿದರೆ ಕೆಲಸದವರಿಗೇನು ಕೊರತೆ ಎಂದು ಬೇರೆ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಸಿದಳು. ಈ ಎಲ್ಲದರ ನಡುವೆ ಮಹಿಳಾ ಸಂಘದ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆಯ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ

ಸ್ಪರ್ಧಿಸಿ, ಗೆದ್ದಳು. ಆ ಸಂಭ್ರಮದಲ್ಲಿ ಓಡಾಟದಲ್ಲಿ ಮುತ್ತನನ್ನು ಮರೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಮನೆಗೊಮ್ಮೆ ಕಾಲಿಟ್ಟರೆ ರಪ್ಪನೆ ರಾಚುವ ಖಾಲಿತನ; ಒಳಗೂ ಹೊರಗೂ ಏಗುವ ಕಷ್ಟ ಪೇಚಾಟ; ಶ್ರೀಧರನ ಅಪರೂಪದ ಮೌನ ಅವಳನ್ನು ಬಳಲಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಈ ಮಧ್ಯೆ ಅವಳ ಸ್ನೇಹಿತೆ ಮಿಸಸ್ ರಮಣನ್ ತುಸು ಗೆಲುವಿನ ವಿಚಾರ ತಿಳಿಸಿ 'ನಿಮ್ಗೆ ಹುಡುಗಿ ಬಿಯ್ಯೂ ಅಂದ್ರೆ ನಮ್ಮೂರ್ರಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಹುಡುಗಿ ಕೆಲಸಕ್ಕಿದ್ದಾಳೆ ಕರ್‍ಕೊಂಡ್ಬರ್ತೀನಿ...' ಅಂದಾಗ ಒಡನೆ ಒಪ್ಪಿದಳು. ಮುತ್ತನ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಬೇರೊಬ್ಬರು ಬಂದರೆ ಶ್ರೀಧರ್ ಮೊದಲಿನಂತಾಗುವನು ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ, ನಿರಾಳ. ಆದರೆ ಮಾತುಮಾತಿಗೂ ನಗುತ್ತ, ಮುದ್ದಾಗಿದ್ದ ಹತ್ತು ವರ್ಷದ ಪುಟ್ಟಮ್ಮ, ಅವಳ ತಂದೆಯನ್ನು ನೋಡಿದವನೆ ರೇಗಿಬಿಟ್ಟ ಶ್ರೀಧರ್. 'ಸ್ವಾಮಿ ಕಷ್ಟ ಪ್ಪಟ್ಟೆಪಾಡು...' ಅಂತ ಆತ ಎಷ್ಟು ಬೇಡಿಕೊಂಡರೂ ಇವ ಅಲ್ಲಾಡಲಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಅವನ ಕೈಗೆ ಐನೂರರ ನೋಟೊಂದನ್ನು ತುರುಕಿ ನಿನ್ನ ಮಗಳು ಅರೆಹೊಟ್ಟೇಲೆ ಇಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ನಾಳೆ ನಮ್ಮನೆ ಅನ್ನ ತಿಂದು ಇನ್ನಷ್ಟು ಚಂದಾಗಿ, ಚುರುಕಾದ್ರೆ ಅದನ್ನ ಸಹಿಸೋ ಮನಸ್ಥಿತಿ ಇಲ್ಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮಗ್ಳಿಗಿಂತ ನಿನ್ನ ಮಗ್ಳು ಸುಂದರವಾಗಿ ಕಂಡ್ಬಿಟ್ಟರೆ ನಾಳೆ ಈ ಮನೆ ನರಕವಾಗಿ ಆಕೆ ರಾತ್ರೋರಾತ್ರಿ ಬೀದಿಪಾಲು ಆಗೋ ಗತಿ ಬಂದ್ಬಿಡತ್ತೆ. ಬಡತನ, ಉಪವಾಸ ಇದ್ರೂ ಚಿಂತಿಲ್ಲ. ನಿನ್ ಮಗ್ಳು ನಿನ್ನೆದುರು ಜೀವಂತವಾಗಿರ್‍ತಾಳೆ...' ಎಂದವರನ್ನು ಮುಲಾಜಿಲ್ಲದೆ ಕಳುಹಿಸಿಯೇಬಿಟ್ಟ.

ಅವನ ನಡತೆಯಿಂದ ಮೊದಲೇ ಕಂಗೆಟ್ಟವಳಂತೆ ನಿಂತಿದ್ದ ಸರಸ ಅವನ ಮಾತುಗಳು ತನಗೇ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಬಂದದ್ದು ಎಂದರಿವಾದಾಗ ತಾಳ್ಮೆಗೆಟ್ಟು ಕೂಗಾಡಿದಳು 'ತಿಂದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟೋದ್ರೆ ಅದ್ಕೆ ನಾನು ಕಾರಣ ಏನೂ...? ನಾನೇನೋ ಅವ್ನ ಕೊಂದಾಕಿದ್ದೀನಿ ಅನ್ನಂಗ ಮಾತಾಡ್ತಿರಲ್ರೀ ಇದ್ಯಾವ ಸೀಮೆ ನ್ಯಾಯ ನಿಮ್ಮದು...?' ಆಕೆ ಮಾತು ಮುಗಿಸುವುದನ್ನೆ ಕಾದಿದ್ದವನಂತೆ ಅವಳ ಕೈಗೊಂದು ಪತ್ರ ಕೊಟ್ಟು 'ಓದು...' ಅಂದ. ಮುತ್ತನ ಕೈಬರಹ! 'ಅಕ್ಕ ನನಗೆ ಗೊತ್ತು ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಬಾಳ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದೈತೆ ಅಂತ. ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಬರುವಾಗ ಪ್ರಾಣವನ್ನೆ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಅಂತ ಅನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ದೇವರಾಣೆಗೂ ನಿನ್ನ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿ, ಗೌರವದಿಂದಲೇ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದು ನಾನು. ನೀನು ನನ್ನ ಅಮ್ಮ ಅಂತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ನಾನು ಅದನ್ನ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ ಕಣಕ್ಕ. ನೀನು ಅವತ್ತು ಯಾಪಾಟಿ ಗಲಾಟೆ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟೆ. ನಿನ್ನ ಹಂಗೆ ನಾನು ಯಾವತ್ತೂ ನೋಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಭಾಳ ಹೆದ್ರಿಕೆ ಆತು. ಅದುಕ್ಕೆ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟೆ. ಅಕ್ಕ, ಇತ್ತಿತ್ಲಗೆ ನೀನು ಕೆಟ್ಟ ಮಾತು ಆಡ್ತಿದ್ದೆ. ಧೈರ್ಯ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅದುಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಸಲ ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ. ನಗೆ ಪಸ್ಟ್‌ಕ್ಲಾಸು ತಗಂಡೇ ಬಂದು ನಿನ್ನ ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಕ್ಷಮಿಸಕ್ಕ ಅನ್ನನ ಅಂತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಹೆಡ್‌ಮಾಸ್ಟರು ಹಾಲ್ ಟಿಕೆಟ್ಟು ಕೊಡಲ್ಲ ಅಂದ್ರು...' ಮುಂದಕ್ಕೆ ಓದಲಿಲ್ಲ ಅವಳು. 'ಓಹೊ, ಹಾಲ್‌ಟಿಕೆಟ್ ಕೊಡಿಸಿ ಅಂತ ಈ ಹೊಸ ನಾಟಕ ನೋಡಿ ಆ ಸೂಳೆಮಗ ಸತ್ತು, ನೆಗ್ದು ಬೀಳ್ತೀನಿ ಅಂದ್ರೂ ಹಾಲ್‌ಟಿಕೆಟ್ ಮಾತ್ರ ಕೊಡಸಲ್ಲ ಅವ್ನಿಗೆ...' ಅವುಡುಗಚ್ಚಿ ಹೇಳಿದಳು ಸರಸ. 'ಛೆಛೆ! ಮಹಾನ್ ಸಮಾಜ ಸೇವಕಿಗೆ ಶೋಭಿಸುವಂತಹ ಮಾತಲ್ಲಮ್ಮ ಇವು. ಅದು ಅಲ್ದೆ ಮುತ್ತ ನಿನ್ನ ತನ್ನವ್ವ ಅಂತಿದ್ದ.

ಕೆಟ್ಟ ಶಬ್ದ ಬಳಸಿ ಯಾಕೆ ನಿನ್ನ ನೀನೇ ಸುಮಾರು ಮಾಡ್ಕೊತಿ? ಅಷ್ಟಿಗೆ ಹಾಲ್ ಟಿಕೆಟ್ ಕೊಡಿಸೋ ಕೃಪೆ, ಅಗತ್ಯ ಎರಡೂ ಇಲ್ಲ. ಪರೀಕ್ಷೆ ಮುಗ್ದು ಆಗಲೇ ಎರಡು ತಿಂಗ್ಳಾಯ್ತು. ಮುತ್ತ ಸತ್ತು ಎರಡು ತಿಂಗ್ಳು ಮೇಲಾಯ್ತು...' ಶ್ರೀಧರನ ಮಾತಿಗೆ ಬದಲು ಹೇಳಲು ಬಾಯ್ತೆರೆದ ಅವಳ ಕೊರಳನ್ನು ಅಮುಕಿ ಒಡಿದ ಮಾತುಗಳು ಹೊರಬರಲಾರದೆ ಅಲ್ಲೇ ಹೂತು ಹೋದವು. ಉಸಿರು ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಂತೆ ಬಾಯಗಲಿಸಿ, ಕಣ್ಣಗಲಿಸಿ ಅವನನ್ನೆ ನೋಡಿದಳು. 'ನಿನ್ನ ಮಾತಿನ ಪ್ರಕಾರ ನಿನ್ನ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ, ಅವನ ಚೇಲ ಹೆಡ್‌ಮಾಸ್ಟರ್ ಇಬ್ರೂ ಸೇರಿ ಹಾಲ್ ಟಿಕೆಟ್ ಕೇಳೋಕೆ ಹೋದವ್ನ ಫೀಸು ಕಟ್ಟಿಲ್ಲ, ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕೂಡುಸಲ್ಲ ಅಂತ ಬೈದು, ಬೆದರಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಿದ್ರಂತೆ. ಅವ್ನು ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಅವರಪ್ಪನತ್ರ ಓಡಿ ಹೋದ್ರೆ ಅವ ಏನೂ ಮಾಡೋಕಾಗ್ದೆ ಸಾಹೇಬ್ರನ್ನೇ ಹೋಗಿ ಕೇಳು ಇಲ್ಲ ಎಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟಿಂದು ಕೂಲಿ ಮಾಡು...' ಅಂದ್ಬಿಟ್ಟಿಂತೆ. ಅಷ್ಟೆ ಅದೇ ರಾತ್ರಿ ನೋವು, ನಿರಾಶೆ ತಾಳಲಾರದೆ ಹುಡುಗ ಅವರೂರಿನ ಹುಣಸೆಮರಕ್ಕೆ ನೇಣು ಹಾಕ್ಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಸಾಯೋಕ್ಮುಂಚೆ ಅದು ನಿನ್ಗೆ ಬರ್ದಿರೋ ಪತ್ರ. ಇನ್ನೊಂದು ಜನ್ಮ ಅಂತಿದ್ರೆ ನಿನ್ನ ಹೊಟ್ಟೇಲಿ ಹುಟ್ತಾನಂತೆ ಪಾಪ! ಏನಂತಹ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿದ್ನೆ ಆ ಹುಡ್ಗ ನಿನ್ಗೆ...? ನಿನ್ನೊಳಗೆ ಇಂತಹ ಒಂದು ಪಾಷಾಣ ರೂಪ ಅಡಗಿದೆ ಅಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಸುಳಿವು ಸಿಕ್ಕಿದ್ರೂ ನಾನವ್ನ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರ್ಕೊಂಡೇ ಬರ್ತಿರ್ಲಿಲ್ಲ. ನಿನ್ ವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೋಸ ಹೋಗ್ಬಿಟ್ಟೆ ಆ ಹುಡ್ಗನ ಸಾವಿಗೆ ನಾನೇ ಕಾರಣ ಆಗ್ಬಿಟ್ಟೆ. ಈಗಾಗ್ಲೆ ಆ ಪಾಪಪ್ರಜ್ಞೆ ನನ್ನ ಸುಡ್ತಾ ಇದೆ. ಮತ್ತೆ ಅಂತಹದೆ ತಪ್ಪಾಗೋಕೆ ನಾನು ಬಿಡಲ್ಲ. ನೀನು ಅಧ್ಯಕ್ಷೆಯಾಗಿ ಗೆದ್ದು, ಪಾರ್ಟಿ ಮಾಡ್ತಿದ್ದ ದಿನವೇ ವಿಷಯ ಗೊತ್ತಾಯ್ತು. ಆದ್ರೆ ಅವನ ಸಾವಿನ ಸುದ್ದಿ ನಿಮ್ಮ ಪಾರ್ಟಿಗೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ರಂಗು ತರಬಹುದಂತ ಭಯಬಿದ್ದು ತೆಪ್ಪಗಾದೆ. ಒಂದು ಎಳೆಮನಸ್ಸಿನ ಮಿಡಿತ, ತಾಕಲಾಟ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಅರಿಯಲಾರದ ವಿದ್ಯಾವಂತ, ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯ ಸಮಾಜಸೇವೆಯ ಮೋಜು ನೋಡುತ್ತ ಸುಮ್ಮನಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸರಿ ಸಮಾನರನ್ನು ಆರಿಸ್ಕೊಬೇಕು. ಆಗಲೇ ಅವುಗಳಿಗೂ ಬೆಲೆ, ನಮಗೂ ಬೆಲೆ. ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದಾಗ ಅದೊಂದು ವಿಕೃತತೆಯ ಪರಕಾಷ್ಠೆ ಅಂಡ್ ಇಟ್ ಸರ್ಟನ್ಲಿ ನೀಡ್ಸ್ ಟ್ರೀಟ್‌ಮೆಂಟ್...' ಅನ್ನುತ್ತ ಆಗಿನ ಆಕೆಯ ಮನಸ್ಥಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಯೋಚಿಸದೆ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟ. ಚಳಿ ಬಂದವಳಂತೆ ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ಝಿಲ್ಲನೆ ಬೆವತಿದ್ದ ಸರಸ ತಣ್ಣಗಾಗಿದ್ದಳು.

ಅವರ ವೈವಾಹಿಕ ಜೀವನದ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಎಂದೆಂದೂ ಶ್ರೀಧರ್ ಒರಟಾಗಿ ಮಾತಾಡಿದವನಲ್ಲ. ಕ್ಷಣವೂ ಕಡೆಗಣಿಸಿದವನಲ್ಲ. ಸದಾ ಜತೆಯಾಗಿದ್ದು ಸಹಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದವ. ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಸರಸಗೆ ಒಬ್ಬಂಟಿ, ತಬ್ಬಲಿ ಅನಿಸತೊಡಗಿ; ಬರುಬರುತ್ತ ಕೇವಲ ಅನಿಸಿಕೆಯಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಮನವರಿಕೆಯಾಗುತ್ತ ಹೋಯ್ತು. ಮುತ್ತನ ಸಾವಿನ ಗಳಿಗೆಯ ತೊಳಲಾಟಗಳೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಪಡೆದು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಲೀನವಾದಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಖ್ಯಾತಿ, ಸಮಾಜಸೇವೆ ಎಲ್ಲಾ ಮರೆತುಹೋಯ್ತು. ಮತ್ತೆ ಮುತ್ತನಿಗಾಗಿ, ಶ್ರೀಧರನಿಗಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸಿದಳು. ಆದರೆ ಮುತ್ತ ತಿರುಗಿ ಬಾರದೆ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಪಯಣಿಸಿದ್ದರೆ ಶ್ರೀಧರ ತಿರುಗಿ ನೋಡದ ಸ್ಥಿತಿ ತಲುಪಿದ್ದ. ಯಾತನೆ

ಸಂಕಟ ತಾಳಲಾರದೆ ಸರಸ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಳು. ಬಿಡಲಿಲ್ಲ ಶ್ರೀಧರ. ಆಕೆಯನ್ನು ಬದುಕಿಸಿದ. ಅವಳು ಎಚ್ಚರಗೊಂಡಾಗ 'ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಈ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಡ; ವ್ಯರ್ಥ. ಇವತ್ತು ನಿನಗೇನಾದ್ರೂ ಸಾವು ಸಂಭವಿಸಿದ್ದಿದ್ರೆ ನನಗೆ ಆ ದೇವರ ಮೇಲಿನ ವಿಶ್ವಾಸವೇ ಹೊರಟುಹೋಗ್ತಿತ್ತು. ನೀನು ಮಾಡಿರೋ ಅನ್ಯಾಯದಿಂದ, ಪಾಪದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಇಷ್ಟು ಸುಲಭ ಆಗ್ಬಿಟ್ಟಿದ್ರೆ ಆ ದೇವ್ರನ್ನ ನಾನೆಂದೂ ಕ್ಷಮಿಸ್ತಿರ್ಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ರೆ ನೋಡು. ಪಾಪಿಗೂ ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ನಿನ್ನ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದೆ. ಸರಸ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನ ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಳ್ಳೋದು ಬಲು ಕಷ್ಟ. ಆದ್ರ ಜೀರ್ಣಗೊಂಡಾಗಲೇ ಜೀವಕ್ಕರ್ಥ...' ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಶ್ರೀಧರನನ್ನು ಗಾಢವಾಗಿ ನೋಡಿದಳು ಸರಸ. ಮುಖದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಭಾವನೆಯೂ ಗುರುತಿಸದಾದಳು. ಆದರೆ ಮಾತುಗಳು ಮೊನಚಾಗಿದ್ದವು. ಅವು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಎಲ್ಲಾ ದಾರಿಗಳು ಮುಚ್ಚಿರುವುದು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟವು. ಹಾಗೆಯೇ ನಿರರ್ಥಕವೆಂದಾಕೆ ಭಾವಿಸಿದ್ದನ್ನು ಬದುಕಲೂ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟವು. ಸರಸ ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿ ನಿರಾಳವಾದಳು.

❐

ಹುಯ್ಯೋ ಹುಯ್ಯೋ ಮಳೆರಾಯ

ಮಹಡಿ ಮೇಲಿನ ಕೋಣೆಯ ಕಿಟಕಿಯ ಸರಳುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಇಂದೂ ನಿಂತಿದ್ದಳಾಕೆ. ಬೆಳಗ್ಗಿನಿಂದ ಒಂದೇ ಸಮ ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಮಳೆ ಮನೆಯ ಎದುರಿನ ಚರ್ಚ್ ಅನ್ನು, ಆ ಚರ್ಚ್ ಎದುರಿನ ಮೇರಿಯಮ್ಮನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ತೋಯಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಮೇರಿಯಮ್ಮ ಆಕೆಯನ್ನು ಸೆಳೆದಿದ್ದಳು. ಮನಕ್ಕೆ ನೆಮ್ಮದಿ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆ ಪ್ರೇಮಮಯ ಮುಖ, ವಾತ್ಸಲ್ಯಭರಿತ ನೋಟ ನಿತ್ಯ ಸಾಂತ್ವನ ನೀಡಿ, ಅವಳನ್ನು ಸಂತೈಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ತೊಯ್ಯುತ್ತಾ ನಿಂತ ಮೇರಿಯಮ್ಮನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ತನ್ನ ತವರು, ಬಾಲ್ಯ ನೆನಪಾಗುತ್ತಿದ್ದವು ಆಕೆಗೆ. ಸುರಿಯುವ ಮಳೆಗೆ ಮೈಯ್ಯೊಡ್ಡಿ, ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿ ಗಿರ್ರನೆ ತಿರುಗುತ್ತಾ 'ಹುಯ್ಯೋ ಹುಯ್ಯೋ ಮಳೆರಾಯ... ಕಾಯುತಿದೆ ಈ ಸಮುದಾಯ...' ಎಂದು ಹಾಡುತ್ತ ಕುಣಿಯುತ್ತಿದ್ದ ನೆನಪು. ತನ್ನನ್ನು ಒಳಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಅಮ್ಮನ ಕೈಗೆ ಸಿಗದೆ ಆಕೆಯನ್ನು ಜೂಜಾಟ ಆಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನೆನಪು, ಹಸಿಗೂದಲನ್ನು ಹರಡಿ, ಒಲೆಯ ಮುಂದೆ ಒಣಗಿಸುತ್ತಾ ಕೂತು, ಸುಟ್ಟ ಖಾರದ ಹಪ್ಪಳವನ್ನು ತಿಂದು ನೆಚ್ಚಗಾಗುತ್ತಿದ್ದ ನೆನಪು. ಅಮ್ಮನ ಕಾವಲು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಮರುದಿನ ಮತ್ತೆ ಸುರಿಯುವ ಮಳೆಯ ತೆಕ್ಕೆಗೆ ಸರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ನೆನಪು.

ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿ ನೆನಪುಗಳ ಆಳದಲ್ಲಿ ಹೂತು ಹೋದವಳನ್ನು ಗಾಳಿಯ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಬಂದು ಅವಳ ಮುಖಕ್ಕೆ ರಾಚಿದ ಮಳೆಯ ಹನಿ ಬಾಹ್ಯಲೋಕಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆ ಎಳೆ ತಂದಿತು. ಕಿಟಕಿಯ ಸರಳುಗಳ ಹಿಡಿತ ಬಿಗಿ ಮಾಡಿ, ಮುಖವನ್ನು ಒತ್ತಿ ಮೇರಿಯಮ್ಮನತ್ತ ನೋಟ ಹರಿಸಿದಳು. ಹೃದಯ ನೋವಿನಿಂದ ಚೀರಿತು 'ಅಮ್ಮ ನನಗೆ ಬಿಡುಗಡೆ...' ಚರ್ಚ್‌ನ ಒಳಗಿನಿಂದ ಬಿಳಿಯ ನೀಲವಾಗಿ ತೊಟ್ಟ ವಯಸ್ಸಾದ ಫಾದರ್ ಮೋಂಬತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಆಕೆಗೆ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಭಕ್ತಿ. ಒಮ್ಮೆ ಅವರ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ತಲೆಯಿಟ್ಟು ಬಿಕ್ಕಬೇಕು, ಕಂಠಮಟ್ಟ ತುಂಬಿ ಹೊರಬರಲು ನೆಪಕ್ಕೆ ಕಾದಿರುವ ಸಂಕಟವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಾರಬೇಕು, ರಾಗ ದ್ವೇಷ ವ್ಯಾಮೋಹವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೊರೆದು ಬರಿದಾಗಬೇಕು, ಬರಿದಾದ ಒಡಲು ಆ ದೇಗುಲದ ಪ್ರಶಾಂತತೆ, ಆ ಪ್ರೇಮ, ನಿರಾಳತೆಯನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು... ಏನೇನೋ ಬಯಕೆಗಳು.

ದೂರದ ರಸ್ತೆಯ ತಿರುವಿನಿಂದ ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆಗೆ ಬಂದ ಕೆಂಪು ಕಾರನ್ನು ಕಂಡದ್ದೇ ಆ ಕ್ಷಣ ಬೇರೆಲ್ಲಾ ಮರೆಯಿತು. ತಟ್ಟನೆ ಕಿಟಕಿಯನ್ನು ರಪ್ಪನೆ ಮುಚ್ಚಿ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಓಡಿದಳು.

ಹಾಲ್‌ನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಎಲ್ಲವೂ ಬೆಳಗಿನಂತೆಯೇ ಸರಿಯಾಗಿ ಯಥಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇರುವುದೋ ಎಂದೊಮ್ಮೆ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ, ಅಡುಗೆ ಮನೆಯತ್ತ ಧಾವಿಸಿದಳು. ಗುರುತು ಮಾಡಿದ್ದ ಪಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಆ ಮಟ್ಟಕ್ಕೇ ಸರಿಯಾಗಿದ್ದವು. ಸಾರು, ಒಂದು ಲೋಟ ಅಕ್ಕಿಯ ಅನ್ನ, ನಾಲ್ಕು ಚಪಾತಿ, ಒಂದು ಸವತೆಯ ಪಚಡಿ, ಎರಡು ಲೋಟ ನೀರ್ಮಜ್ಜಿಗೆ. ನಂತರ ತನ್ನನ್ನೊಮ್ಮೆ ನೋಡಿಕೊಂಡಳು. ಉಡುಪು ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ಇತ್ತು. ಆಗುವುದಾದರೂ ಏನದಕ್ಕೆ? ಹೊರಗಿನ ಗಾಳಿ, ಬೆಳಕು ಕೂಡ ಸೋಂಕದಂತಿರುವ ಇದು ಯಾತರಿಂದ ಮಾಸಬೇಕು? ಈಗಷ್ಟೇ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡಂತಿದೆ. ಕನ್ನಡಿಯ ಮುಂದಿನಿಂದ ಸರಿದು ಬರುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಹೊರಗೆ ಕಾರು ನಿಂತ ಸದ್ದು; ಕ್ಷಣ ನಂತರ ಬೀಗ ತೆಗೆಯುತ್ತಿರುವ ಸದ್ದು. ತೆರೆದ ಬಾಗಿಲು ಮರುಕ್ಷಣ ಹಾಗೇ ಮುಚ್ಚಿತು. ಎಂದಿನಂತೆ ಈಕೆಯ ತುಟಿ ಬಿಗ್ಗಿದವು. ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬ್ರೀಫ್‌ಕೇಸ್ ಇವಳ ಕೈಗೆ. ಒಮ್ಮೆಲೇ ಆ ಕ್ಷಣ ಗುಡುಗು. 'ಏನಿದು ಈ ಅವತಾರ...? ಯಾಕೆ ನೀಟಾಗಿ ತಲೆ ಬಾಚಿಲ್ಲಾ...? ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಯಾರಾದರು ನೋಡಿದ್ರೆ ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಏನಂದ್ಕೋತಾರೆ...? ಒಂದ್ವೇಳೆ ಕಾರಿನ ಡ್ರೈವರ್ ಏನಾದರು ನಿನ್ನ ಈ ಅವತಾರದಲ್ಲಿ ಕಂಡಿದ್ರೆ ಖಂಡಿತ ನಾಳೆ ಅದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಚಾರ ಆಗೋಗತ್ತೆ. ನಾನು ನಿನ್ನ ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡ್ಕೊಳ್ತಿಲ್ಲಾ ಅಂತ ಆಡ್ಕೊಳ್ಳೋಕೆ ಶುರು ಮಾಡ್ತಾರೆ. ಆಯಮ್ಮ ತಲೇನೂ ಬಾಚದೆ ಏನೋ ಬೇಸರದಲ್ಲಿ ಇದ್ಲು ಅಂತ ನಿನ್ ಬಗ್ಗೆ ಸಿಂಪಥಿ ತೋರಿಸ್ತಾರೆ...' ಮಳೆಯ ಶಬ್ದದಲ್ಲಿ ಗಂಡನ ಬಡಬಡಿಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗದೇ ಹೋಯ್ತು. ಮೆದುಳೆಲ್ಲಾ ಕಲಸಿದಂತಾಗಿ, ತಲೆ ತಿರುಗತೊಡಗಿತು. ಹೌದು ಯಾಕೆ ಗಮನಿಸಲಿಲ್ಲಾ...? ಹೇಗೆ ಗಮನ ಹೋದೀತು ತಲೆ ಇರುವುದೇ ಮರೆತಿರುವಾಗ!

ಎರಡೇ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ತಲೆಬಾಚಿ ನಿಂತರೂ ಗೊಣಗಾಟ ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. ಗೊಣಗುತ್ತಲೇ ಫೋನಿನ ಲಾಕ್ ತೆರೆದ. ಅವನಿಲ್ಲದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಟಿ.ವಿ. ನೋಡಬಾರದೆಂದು ಮೇನ್ ಸ್ವಿಚ್ ಆಫ್ ಮಾಡಿ, ಆ ಬೋರ್ಡಿಗೆ ಜಡಿದಿದ್ದ ಬೀಗ ತೆರೆದು ಸ್ವಿಚ್ ಆನ್ ಮಾಡಿದ. ಟಿ.ವಿ. ಶಬ್ದ ಮಾಡಿತು... ಫ್ಯಾನ್ ತಿರುಗಿತು... ಲೈಟುಗಳು ಹೊತ್ತಿದವು... ಅಂತೆಯೇ ಇವಳೂ ಚಲಿಸಿದಳು. ಕಾಫಿ ಮಾಡಿ, ಎರಡು ಲೋಟಕ್ಕೆ ಅರ್ಧರ್ಧ ಸುರಿದುಕೊಂಡು ತಂದು ಟಿ.ವಿ.ಯ ಮುಂದಿದ್ದ ಗಂಡನಿಗೊಂದು ಕೊಟ್ಟು ತಾನೊಂದು ಹಿಡಿದು ನಿಂತಳು. ಕಪ್ಪು ಖಾಲಿಯಾದೊಡನೆ ಅವುಗಳನ್ನೆತ್ತಿ ಒಳ ಒಯ್ದು ತೊಳೆಯಲಿಟ್ಟು ಅಡುಗೆಯನ್ನು ಬಿಸಿ ಮಾಡಿದಳು. ಅಷ್ಟೊತ್ತಿಗೆ ಟಿ.ವಿ.ಯಲ್ಲಿ ವಾರ್ತೆ ಮುಗಿದು ಅದು ಬಂದಾಗಿತ್ತು. ಊಟದ ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲವೂ ಸಿದ್ಧಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಅವ ಹಾಜರು. ಎದುರು ಬದುರು ಕೂತು ಊಟ ಮಾಡಿದರೂ ಅಗೆಯುವ, ನುಂಗುವ ಸದ್ದಿನ ಹೊರತು ಮತ್ತೊಂದಿಲ್ಲ. ಊಟದ ನಡುವೆ ಮಾತನಾಡಕೂಡದೆಂಬ ಕಟ್ಟಾಜ್ಞೆ. ತಾಯಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಕೂತು, ಹರಟೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾ, ಸುರಿಯುವ ಮಳೆಯ ರಾಗಕ್ಕೆ ತಾಳ ಹಾಕುತ್ತಾ ಉಂಡರೇ ಅದು ಊಟ. ಊಟ ಮಾಡಿದ ತೃಪ್ತಿ. ಈಗಲೂ ಅಂಗಳವಿದೆ ಹೃದಯವಿಲ್ಲ. ಮಳೆಯಿದೆ ರಾಗವಿಲ್ಲ. ತಟ್ಟೆಯ

ಮುಂದೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೊತ್ತು ಕೂರುವಂತಿಲ್ಲ. ಹತ್ತು ನಿಮಿಷ ಊಟಕ್ಕೆ. ಹತ್ತು ನಿಮಿಷ ಎಲ್ಲಾ ಒರೆಸಿ, ಶುಚಿ ಮಾಡಲು. ಒಮ್ಮೆ ಲೈಟ್ ಕೆಡಿಸಿದರೆ ನಿದ್ದೆ ಬರಲಿ, ಬಿಡಲಿ ಮಲಗುವ ಕೋಣೆ ಸೇರಬೇಕು. ಮದುವೆಯಾದ ಹೊಸದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ ಯಾಕೋ ನಿದ್ದೆ ಬಾರದೆ ತವರಿನಿಂದ ತಂದಿದ್ದ ಕಾದಂಬರಿಯೊಂದನ್ನು ಓದುತ್ತ ಕೂತಿದ್ದಕ್ಕೆ ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿಯೇ ಸಿಡಿದಿತ್ತು. ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಹರಿದು, ಚೂರು ಮಾಡಿ 'ಇಂಥಾ ಹಾಳುಮೂಳು ಓದೋದಿಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಮನೇಲಿ ಪರ್ಮಿಷನ್ ಇಲ್ಲ. ಮಲಗೋ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಓದಿದ್ರೆ ಕಣ್ಣು ಹಾಳು, ಅದರಲ್ಲಿರೋ ಕೆಟ್ಟ ಕೊಳಕು ವಿಚಾರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಓದಿ ಮನಸ್ಸು ಹಾಳು, ನಿದ್ದೆಗೆಟ್ಟರೆ ಆರೋಗ್ಯ ಹಾಳು. ಅನಾವಶ್ಯ ಹಣ, ಸಮಯ, ಆರೋಗ್ಯ ಎಲ್ಲಾ ಹಾಳು. ಹಾಗೆಲ್ಲಾ ಫಾಲ್ತು ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ನನ್ನ ಸಮಯ, ಹಣ ವ್ಯಯ ಆಗೋದು ನನಗಿಷ್ಟವಾಗೋಲ್ಲ. ಮಲಗುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಮಲ್ಕೋ ಅಷ್ಟೇ...' ಎಂದು ಒದರಾಡಿ ತವರ್ಮನೆಯಿಂದ ತಂದಿದ್ದ ಪುಸ್ತಕ ಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೊತ್ತು ಒಯ್ದಿದ್ದಷ್ಟೇ ಗೊತ್ತು.

ಮಲಗಲು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತಿದ್ದಳು ಅಷ್ಟೊತ್ತಿಗೆ ಎರಡು ದೊಡ್ಡ ಪ್ಯಾಕ್ ಹಿಡಿದು ಒಳ ಬಂದನವ. 'ಸಾಯಂಕಾಲ ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿ ಆಫೀಸಿಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿದ್ರು. ನಾಳೆ ಶುಕ್ರವಾರ ಪೂಜೆಯಂತೆ. ಅರಿಶಿಣ ಕುಂಕುಮಕ್ಕೆ ಬರ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ...' ಎಂದು ಪ್ಯಾಕ್ ಕೈಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನಾಕೆ ತೆರೆಯಲಿಲ್ಲ ಹಾಗೆಯೇ ಒಳಗಿಟ್ಟಳು. ಅವಳಿಗೆ ಗೊತ್ತು ಅದೇನೆಂದು. ಹೊಸ ಸೀರೆ, ಚಿನ್ನದ ಸೆಟ್ಟು ಪ್ರತಿಸಾರಿ ಅಮ್ಮನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಹೀಗೆ ಹೊಸ ಸೀರೆ, ಚಿನ್ನದ ಸೆಟ್ಟು, ಪ್ರತಿಸಾರಿ ಅಮ್ಮನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಹೀಗೆ ಹೊಸ ಸೀರೆ, ಹೊಸ ಒಡವೆ ಬರುತ್ತದೆ. 'ಇದೆಲ್ಲಾ ಯಾಕೆ' ಎಂದವಳೊಮ್ಮೆ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ 'ಹೀಗೇ ಹೋಗಿ ನಾನು ಭಿಕಾರಿ ಅಂತ ನಿಮ್ಮನೆಯವರ ಎದುರು ಅವಮಾನ ಮಾಡಬೇಕಂತ ಇದ್ದೀಯಾ...? ನನ್ನ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೆ ಕುಂದು ತರುವ ಯೋಚನೆಯೇನೂ...? ನನ್ನ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ, ಘನತೆ, ಗೌರವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕನಾಗಿ ನೀನು ಇರಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ಉಂಡು ಉಡಬೇಕು. ಸಿಕ್ಕಸಿಕ್ಕವರೊಡನೆ ಮಾತು, ಹರಟೆ, ವೃಥಾ ನಗು ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಸೇರುವುದಿಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸು ಹಾಳು ಮಾಡುವಂತಹ ಕೆಟ್ಟ ವಿಚಾರಗಳು, ಆಸೆಗಳು ಹುಟ್ಟುವಂತಹ ಯಾವುದೇ ಮಾಧ್ಯಮ ನಿನ್ನವರೆಗೆ ತಲುಪಬಾರದು. ನೀನೇ ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಆಸೆ ಪಡಬಾರದು. ನಿನಗೇನು ಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ನಾನೇ ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತೇನೆ...' ಎಂದಿದ್ದವನು ಹಾಗೆಯೇ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನಿಗೆ ಯಾರಲ್ಲೂ ವಿಶ್ವಾಸ, ನಂಬುಗೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರೂ ಸಹ ಇವನು ಮನೆ ಬಿಡುವ ಹೊತ್ತಿಗೇ ಎಲ್ಲಾ ಮುಗಿಸಿ ಹೊರಡಬೇಕು. ಇವಳಾದರೂ ಏನೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದವನ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೆ ಕುಂದು.

ಪ್ರತಿಬಾರಿ ಮನೆಗೆ ಬರುವಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಮಗಳು ಧರಿಸುವ ಭಾರೀ ಸೀರೆ, ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಆಭರಣಗಳು, ಕಾರು ಅವಳು ಸುರಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಸುಖ ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಸಂಕೇತವೆಂಬ ಭಾವನೆ ಮನೆಯವರಿಗೆ. ಅವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಅಳಿಯ ದೇವರು. ಅವನ ಗುಣಗಾನ ಮಾಡುವುದೇ ಒಂದು ಕೆಲಸ. ನಿಟ್ಟುಸಿರಿಟ್ಟು ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿದಳು. ಅಂದು

ಗಲಾಟೆಯಾದಾಗಿನಿಂದ ಹಾಗೆಯೇ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತಲೆಯಿಟ್ಟೊಡನೆ ಕಣ್ಮುಚ್ಚುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಒಳಗಣ್ಣು ತೆರೆಯುತ್ತದೆ. ಅವಲೋಕನ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತದೆ.

ಏನಿದೆ ಇಲ್ಲಿ? ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರೀತಿ, ವಿಶ್ವಾಸ, ಸ್ನೇಹ ಉಹೂಂ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸುಗಳು ಒಂದಾಗಿ ಗೌರವಾದರಗಳು ಹುಟ್ಟುತ್ತಿಲ್ಲ; ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದ ನಿಕಟತೆಯಾಗಲಿ, ಅನ್ಯೋನ್ಯತೆಯಾಗಲಿ ಸಾಧ್ಯವೇ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ; ಭಾವನೆಗಳ ಬಂಜೆತನ. ಅವಳ ಭಾವಪ್ರಪಂಚದ ಮಾನಸಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯ ಗೋಡವೆಯೇ ಬೇಡವಾಗಿದೆ. ಇಬ್ಬರ ಸಂಬಂಧ ಕೇವಲ ದೇಹಪ್ರಧಾನ. ಕೇವಲ ಶಾರೀರಿಕ ಸುಖದ ಹಂತಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿ ಹಾಗೆಯೇ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುವಂತಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅವಳೊಂದು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ವಸ್ತು. ಅವನ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ, ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೆ ಇವಳೊಂದು ಪ್ರದರ್ಶನದ ವಸ್ತು. ಮನೆಯಲ್ಲಿನ ಇತರೆ ಎಲ್ಲಾ ವಸ್ತುಗಳಂತೆ ಇವಳೂ ಅಲಂಕಾರಿಕ ಅಷ್ಟೇ. ದೈಹಿಕ, ಮಾನಸಿಕ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಕೇವಲ ಭೋಗವಸ್ತು ಆಕೆ. ಹಾಗಾದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ ಏನೂ ಇಲ್ಲವೆ...? ಯಾಕಿಲ್ಲ ಇದೆ ಎಲ್ಲವೂ ಇದೆ. ಸಕಲವೂ ಇದೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೊಂದನುಳಿದು. ಇಲ್ಲಿ ಖೈದಿಯಾಗಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಉಸಿರುಗಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಜೋರಾಗಿ ಚೀರಬೇಕೆನಿಸಿದರೂ ಚೀರಲಾರಳು. ಏನೋ ಅಸಹಾಯಕತೆ, ಅಧೈರ್ಯ. ಮುಂದೆ ಜೀವನ ಹೇಗೆಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಭೂತಾಕಾರ ತಳೆದು ಹೆದರಿಸಿ ಗಪ್ಪಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ಮಗದೊಮ್ಮೆ ಇದು ಆತ್ಮಗೌರವದ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲವೇ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಹುಡುಕುವ, ಉತ್ತರ ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಧೈರ್ಯ ಮಾಡಲೇ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು ಮೌನವಾಗಿ, ಆತ್ಮಗೌರವ ಮರೆತು ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಎಂಬ ಅನಿವಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ.

ಅಂದು ಅಂಗಡಿಯ ಬೀಗವನ್ನು ರಾತ್ರಿ ಕಳ್ಳರು ಒಡೆದಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಸುದ್ದಿ ಕೇಳಿ ಇವ ಮನೆಗೆ ಬೀಗ ಹಾಕುವುದನ್ನು ಮರೆತು ಓಡಿದ. ಅವನತ್ತ ಹೋದದ್ದೇ ಈಕೆ ಎದುರಿನ ಚರ್ಚಿನತ್ತ ಧಾವಿಸಿ, ಒಳಹೊಕ್ಕವಳೇ ಫಾದರ್ ಎದುರು ಕುಸಿದಿದ್ದಳು. ಎರಡು ವರ್ಷ ಅದುಮಿಟ್ಟಿದ್ದ ನೋವು, ಸಂಕಟ, ದುಃಖದ ಕಟ್ಟೆಯೊಡೆದಿತ್ತು. ಆಕೆಯ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹೇಳಿದರು ಫಾದರ್ 'ಮಗೂ, ನೀನೊಂದು ಜೀವ..., ಅದಕ್ಕೂ ನೋವಾಗುತ್ತದೆ... ನೋವಾದರೆ ಅಳುತ್ತದೆ, ಪ್ರತಿಭಟಿಸುತ್ತದೆ, ಸಿಡಿದೇಳುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನ ನೀನೇ ತೋರಿಸಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಜಡವಸ್ತುವಿನ ಹಾಗೆ, ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಯಾವುದೋ ಸರಕಿನಂತೆ ನೀನೇಕೆ ಆಗಿಹೋಗಿದ್ದಿ... ಎಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ ಮಗು. ಎಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲೇ ಇದೆ. ಆದರೆ ಇದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮರೆತಿದ್ದಿಯಷ್ಟೇ.'

ಅವಳು ಒಳಬಂದು ಹಾಲ್‌ನ ಸೋಫಾದ ಮೇಲೆ ಕೂತಳು. ಮುಂಬಾಗಿಲು ತೆರೆದೇ ಇತ್ತು. ಇವತ್ತು ಆಗಸ ಶುಭ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಗುಡುಗು, ಮಿಂಚು ಏನೂ ಇಲ್ಲದೆ ಪ್ರಶಾಂತವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಮನೆಗೆ ಬೀಗ ಜಡಿಯದೇ ಹೋದವನ ಮನಸ್ಸು, ಅದು ನೆನಪಾದಾಗಿನಿಂದ ಅಶಾಂತಿಯ ಮಡುವಾಗಿತ್ತು. ಹುಚ್ಚನಂತೆ ಬಡಬಡಿಸುತ್ತ ಕಾರು ಹತ್ತಿ ಮನೆಯತ್ತ ಹೊರಟಿದ್ದ. ಮುಂಬಾಗಿಲ ತೆರೆದೇ ಇದ್ದದನ್ನು ನೋಡಿ ಹಲ್ಲು

ಕಡಿಯುತ್ತ ಒಳನುಗ್ಗಿದ. ಹಾಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಸೋಫಾದ ಮೇಲೆ ಶಾಂತವಾಗಿ ಕೂತಿದ್ದಳಾಕೆ. ಹಿಂದಿನ ಹೆದರಿಕೆ, ಚಡಪಡಿಕೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಎದುರು ನಿಂತವನ ನೋಟಕ್ಕೆ ನೋಟ ನೆಟ್ಟು ನಿಂತಿದ್ದಳು. ಉಳಿದಂತೆ ಎಲ್ಲವೂ ಯಥಾಸ್ಥಿತಿ. ಸ್ವಲ್ಪ ತಡವರಿಸಿದರೂ ಜೋರಾಗಿಯೇ ಕೇಳಿದ. 'ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಯಾಕೆ ಬೀಗ ಹಾಕ್ಕೊಳ್ಳಿಲ್ಲಾ...?' 'ಬೀಗದ ಕೈ ನನ್ನ ಬಳಿಯೇ ಇರೋವಾಗ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೇನು?' ಅವಳ ಮುಖದಷ್ಟೇ ಮಾತೂ ಶಾಂತವಾಗಿದ್ದವು. ಅವನಿಗೇನು ಹೇಳಬೇಕೋ ತೋಚದಾಯ್ತು. ಅವಳ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬೀಗದ ಕೈಯನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಮಹಡಿಯೇರಿ ತನ್ನ ಕೋಣೆ ಸೇರಿದ. ಊಟಕ್ಕೂ ಕೆಳಗಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯಲೂ ಇಲ್ಲ.

ರಾತ್ರಿಯಿಡೀ ನಿದ್ದೆಯಿಲ್ಲದೇ ಬೆಳಗಿನ ಜಾವ ನಿದ್ದೆ ಹತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಆಕೆ ಎದ್ದಿದ್ದು ಸ್ವಲ್ಪ ತಡ. ದಡಬಡನೆ ಎದ್ದು ಹೊರಬಂದರೆ ಅವನ ಕೋಣೆ ಬರಿದಾಗಿತ್ತು. ಇಡೀ ಮನೆ ಹುಡುಕಿದರೂ ಅವನ ಸುಳಿವಿಲ್ಲ. ಓಡುತ್ತಾ ಹೊರಬಂದರೆ ಕಾರೂ ಇಲ್ಲ. ತೋಟದ ಮಾಲಿ ಮಾದೇವಯ್ಯ ಈಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿ 'ಅವ್ವಾ ಸಾಹೇಬ್ರು ಆಗಲೇ ತಿಂಡಿ ತಿಂದು ಹೊಂಟೋದ್ರು...' ಅಂದ. ಮೈಮೇಲೆ ತಣ್ಣಗೆ ಏನೋ ಬಿದ್ದಂತಾಗಿ ಬೆಚ್ಚಿ ನೋಡಿದಳು. ಮಳೆ ಹನಿ! ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಬಿದ್ದ ಹನಿ, ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ಸುರಿದು ಅವಳನ್ನು ತೋಯಿಸಿದಾಗ ಆ ಸ್ಪರ್ಶಕ್ಕೆ ಮೈಮರೆತು ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿದಳು. ಎಷ್ಟೋ ದಿನಗಳಿಂದ ಕಾತರಿಸಿದ್ದ ಘಳಿಗೆಯದು. ಬಾಲ್ಯಕ್ಕೆ ಜಾರಿದ ಮನ ಹುಯ್ಯೋ ಹುಯ್ಯೋ ಮಳೆರಾಯ ಹಾಡಿದರೆ ದೇಹ ಕುಪ್ಪಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಮಿಂಚು, ಜೋರು ಗುಡುಗು. ಸದ್ದಿಗೆ ಬೆಚ್ಚಿ ಕಣ್ತೆರೆದಾಗಲೇ ಆಕೆಗೆ ಅರಿವಾದದ್ದು ಮುಂಬಾಗಿಲು ತೆರೆದೇ ಇತ್ತು.

❑

ಬೋರಜ್ಜಿ, ಬಸವ, ಹಂದಿ ಹಿಂಡು

ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ತಲೆಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ, ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಕೂದಲು ಆರಿಸುತ್ತಾ ಜಗಲಿಯ ಮೇಲೆ ಕೂತಿದ್ದೆ ಬಂದಳು ಬೋರಜ್ಜಿ ಬಗಲಲ್ಲಿ ಜೋಳಿಗೆ, ತಲೆ ಮೇಲೆ ಪಡಲಿಗೆ ಹೊತ್ತು. ಎಂದಿನಂತೆಯೇ 'ಒಂದೀಸು ನೀರು ಕೊಡವ್ವ ಕುಡಿಯಾಕೆ...' ಅಂದು ನನ್ನ ಎದುರಿಗೆ 'ಉಸ್...' ಅನ್ನುತ್ತಾ ಕೂತಿದ್ದಳು. ಜೋಳಿಗೆ ಒಳಗಿಂದ ತೀರಾ ಮಾಗಿ ಕಪ್ಪಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದ ಎರಡು ಬಾಳೆಹಣ್ಣು ಹೊರ ತೆಗೆದು 'ನಮ್ ಬೀದಿ ಬಸ್ವ ಯಾಕೆ ಇಟ್ಟೊತ್ತಾದ್ರು ಬರ್ತಿಲ್ಲಾ...' ಅಂದಳು. 'ನೋಡಜ್ಜಿ ಮರ್ತೆಬಿಟ್ಟಿದ್ದೆ ನಿನ್ ಬಸ್ವ ಹೋದ ಮಂಗಳವಾರ ನೀನು ಬಂದಿದ್ದಾಗ ಬಂದೋಗಿದ್ದು ಮತ್ತೆ ಈ ಕಡೆ ತಲೆ ಹಾಕಿಲ್ಲ. ಮೂರು ದಿನದ ಹಿಂದೆ ನಮ್ಮ ಸುಮಾ ಕಾಲೇಜಿಂದ ಬರೋವಾಗ ಬಸ್‌ಸ್ಟಾಪ್ನಲ್ಲಿ ಆ ಕಲ್ಲು ಕಟ್ಟೆ ಇದೆಯಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ನಂತೆ...' ನನ್ನ ಮಾತು ಕೇಳಿದ್ದೆ ಅಜ್ಜಿ ಚಡಪಡಿಸ ತೊಡಗಿದ್ದಳು. 'ಮೂರೊತ್ತು ಬೀದ್ಬೀದಿ ಸುತ್ತನೂ. ಯಂದೂ ಮಲುಗ್ದನಲ್ಲಾ. ಯೇನಾಗಿದ್ದೀತಾ...? ಪಂದೆಜ್ಜೆ ಪೋಗ್ಬರನೇನು...?' ನಾನು ಉತ್ತರಿಸುವ ಮುನ್ನವೇ ದೂರದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾದ ಬಸವ. ನಮ್ಮನೆಯತ್ತಲೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದ. ಆದರೆ ಯಾಕೋ ಕುಂಟುತ್ತಾ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡಲಾರದೆ ಇಡುತ್ತಿದ್ದಾನೇನೋ ಅನ್ನಿಸ್ತು. 'ಅಯ್ಯೋ ನನ್ ಸಿವ್ನೆ ನಾನೇಳುಲ್ಲೇನವ್ವ ಅಪ್ಪಿಗೇನೋ ಆಗ್ಯೆತೆ ಅಂತ...' ಅಂದವಳೇ ಅಜ್ಜಿ ಅವನತ್ತ ಓಡಿದಳೆನ್ನಬೇಕು. 'ಅಯ್ಯೋ ಬರ್ತಾನೆ ಬಾರಜ್ಜಿ...' ನನ್ನ ಕೂಗು ಎಲ್ಲೋ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರಟುಹೋಯ್ತು. ಬೋರಜ್ಜಿ ಅವನ ಮೈ ಸವರಿದ್ದು, ಲೊಚಲೊಚ ಮುತ್ತಿಟ್ಟಿದ್ದು, ಬಾಲ ನೀವಿ ಕಾಲ ಬಳಿ ಕೂತು ಏನೋ ಪರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡಿತು. ಬಸವ ಅಜ್ಜಿಯ ಆರೈಕೆಗೆ ಕರಗಿದವನಂತೆ 'ಅಂಬಾ... ಅಂಬಾ...' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ಆಕೆ ಅವನ ತಬ್ಬಿ, ತಬ್ಬಿ ಸಂತೈಸುತ್ತಿದ್ದಂತಿತ್ತು. ಅಂತೂ ಹತ್ತು ನಿಮಿಷಗಳ ನಂತರ ಇಬ್ಬರೂ ಮೆಲ್ಲನೆ ನಮ್ಮನೆಯ ಬಳಿ ಬಂದು ನಿಂತರು. ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಅಜ್ಜಿ ತಳಮಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. 'ಯಾಕಜ್ಜಿ ಏನಾಯ್ತು...?' ನಾನು ಗಾಬರಿಗೊಂಡಿದ್ದೆ. 'ಅಲ್ನೋಡೆ ಭಾಗಮ್ಮ ಅವ್ನ ಓಂಗಾಲು ಯಂಗೆ ಊದ್ಕೆಂಡವೆ... ಕಾಲುಜ್ವರ ಬಂದವ್ಕಣೆ ಅಮ್ಮಾ ಒಂತೊಟ್ಟು ಸೀಮೆಣ್ಣೆ ಇದ್ರೆ ಕೊಡವ್ವ...' ಅಂಗಲಾಚುತ್ತಿದ್ದಳು ಅಜ್ಜಿ. ಬಸವನ ಸ್ಥಿತಿಯೇಕೋ ತೀರಾ ಹದಗೆಟ್ಟಿರುವಂತೆ ಅನಿಸುತ್ತಿತ್ತು ನನಗೆ. ಏನು ಮಾಡುವುದೋ ತಿಳಿಯದಾಯಿತು. ಸೀಮೆಎಣ್ಣೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ್ಯಾರೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸೀಮೆಎಣ್ಣೆ ಇಡುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಅಜ್ಜಿಯೋ ದುಃಖವೇ ಮೈವೆತ್ತು ನಿಂತಿದ್ದಾಳೆ. ಬಸವನೊಮ್ಮೆ ಕ್ಷೀಣವಾಗಿ 'ಅಂಬಾ...' ಎಂದು ನರಳಿದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಆಕೆಯ ತಳಮಳ ಇಮ್ಮಡಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಎದೆಯೊಳಗಿನ ದುಃಖ ಉಕ್ಕುಕ್ಕಿ ಬಂದಂತೆ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು

ಚಿಮುಕುತ್ತಿತ್ತು. ಬಸವ ನಾವು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ನಿಲ್ಲಲಾರದೆ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಕುಸಿದು ಹಾಗೆಯೇ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಉರುಳಿದ. ಅಜ್ಜಿ ರೋದಿಸುತ್ತಾ ಅವನನ್ನು ತಬ್ಬಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದಳು. ಹಣ್ಣಾದ ಜಬ್ಬಲು ಜೀವ ಜರ್ಜರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಬಸವನೋ ಕ್ಷಣ ಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಮೆತ್ತಗಾಗುತ್ತಿದ್ದ. ದನಿ ಉಡುಗಿದಂತೆಯೇ ಆಗಿ ನೋಟ ಮಾತ್ರ ಬೋರಜ್ಜಿಯತ್ತಲೇ ನೆಟ್ಟು ಜ್ವರದ ತಾಪದಿಂದಲೋ, ಕಾಲಿನ ನೋವಿನಿಂದಲೋ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ತೇಕುತ್ತಿದ್ದ. ಅಜ್ಜಿಯ ದೈನ್ಯ ನೋಟ ನನ್ನನ್ನು ನಮ್ಮನೆಯ ಹಿಂದಿನ, ಮುಂದಿನ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲು ಓಡಿಯಾಡಿಸಿದರೂ ಅಜ್ಜಿ ಕೇಳಿದ ಒಂತೊಟ್ಟು ಸೀಮೆಎಣ್ಣೆ ಸಿಗದೆ ಹೋಯ್ತು. ನನ್ನ ಅಸಹಾಯಕತೆ ಅರ್ಥವಾಯಿತೋ ಎಂಬಂತೆ ಬೋರಜ್ಜಿ 'ನಮ್ಮನೆತಾವ್ಕೆ ಯಾರನ ಇಟ್ಕಂಡಿದ್ದೋಯಿದ್ರಾರೆ ಕಣವ್ವ ನಾನು ಯಿಂಗೋಗಿ ಯಿಂಗ್ಬರ್ತಿನಿ ಇವನ್ಯಾಕೆ ಒಂಚೂರು ನಿಗಾ ಇಟ್ಟಿರು...' ಅಂದವಳೆ ತನ್ನ ಗುಡಾರದತ್ತ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿದ್ದಳು. ಆಕೆ ಹೋದ ಹಾದಿಯನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾ ನಿಂತಿದ್ದೆ. ಕಾಲ ಬಳಿ ಏನೋ ಮಿಸುಕಾಡಿದಂತಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಕೆಳಗೆ ಉರುಳಿದ್ದ ಬಸವ ಎದ್ದು ನೆಟ್ಟಗೆ ಕೂರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅಜ್ಜಿ ಹೋದ ದಿಕ್ಕನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾ 'ಅಂಬಾ...' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ಆಕೆಯನ್ನು ಓಂದಕ್ಕೆ ಕರೆಯುತ್ತಿರುವನೇನೋ ಎನಿಸಿತು. ನಾನು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕೂತು ಮೈದಡವಿದೆ. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ 'ಅಂಬಾ...' ಎಂದ. ಈ ಬಾರಿಯಂತೂ ಎಲ್ಲೋ ಆಳದಿಂದ ಬಂದಂತಿತ್ತು ಅವನ ದನಿ. ನಾನು ಅವನ ಹಣೆ ಸವರಿದೆ. ಕಣ್ಣಲ್ಲಿನ ನೀರು ಕೆಳಗೆ ಹರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಅದೇ ಭಂಗಿಯಲ್ಲಿ ಕೂತಿದ್ದು ಮತ್ತೆ ನೆಲಕ್ಕೆ ಉರುಳಿದ. ಅಗಲವಾಗಿ ತೆರೆದಿದ್ದ ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಮಾತ್ರ ಅಜ್ಜಿಯ ಹಾದಿಯತ್ತಲೇ ನೆಟ್ಟಿದ್ದವು. ನಾನೂ ಅತ್ತಲೇ ನೋಡುತ್ತಾ, ಅವನ ಮೈ ಸವರುತ್ತಾ ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಹಾಗೇ ಕೂತಿದ್ದೇನೋ ಅಜ್ಜಿ ಬಂದಾಗಲೇ ಎದ್ದದ್ದು. 'ಬಟ್ಲು ಕೊಡವ್ವ...' ಅಜ್ಜಿ ಕೇಳಿದಾಗ ತರಲು ಒಳಹೋದೆ. ನನ್ನ ಹಿಂದೆಯೇ ಅಜ್ಜಿಯ ಚೀತ್ಕಾರ ಕೇಳಿಸಿ ಹಾಗೆಯೇ ಹಿಂದಕ್ಕೋಡಿ ಬಂದೆ. ಅಜ್ಜಿ ಬಸವನ ದೇಹಕ್ಕೆ ತನ್ನ ತಲೆ ಚಚ್ಚಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ತನ್ನೆರಡು ಕೈಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನ ಬಾಚಿ ತಬ್ಬಿದ್ದಾಳೆ. 'ನೀನೂ ನನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ಹ್ವಂಟೋದೇನಪ್ಪ ಬಸ್ವಾ... ನನ್ವಟ್ಟೆಗುಟ್ಟಿದ ಮಗಿದ್ದಂಗೆ ಇದ್ಯಲ್ಲೊ... ನನ್ದನಿ ಕೇಳ್ತಿದ್ದಂಗೆ ವೋಡೋಡಿ ಬರ್ತಿದ್ಯಲ್ಲೊ ಬಸ್ವಾ... ಇನ್ಮ್ಯಾಕ ನಾನ್ಯಾರ್ನ ಕರೀಲಿ, ಯಾರ್ನ ಮಾತಾಡುಸ್ಲೀ... ನಾನೇನನ್ಯಾಯ ಮಾಡುದ್ನೆಲಾ ನಿನಿಗೇ...' ರಾಗವಾಗಿ ಹಾಡಾಡಿಕೊಂಡು ಅಜ್ಜಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ಕೆಲವರು ನಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವರು ಅಚ್ಚರಿ ಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನೂ ಅಜ್ಜಿಯೊಡನೆ ಮನದಲ್ಲೇ ಅಳುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಅಜ್ಜಿಯದು, ಬಸವನದು ಹೆಚ್ಚುಕಮ್ಮಿ ವರುಷದ ನಂಟು. ಅದುವರೆಗೂ ಬೀದಿ ದನವೆಂಬ ದಿವ್ಯ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ತನ್ನ ಪಾಡಿಗೆ ತಾನು ಅಡ್ಡಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಗೂಳಿ ಬೋರಜ್ಜಿಯ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದದ್ದೇ ಬೀದಿ ಬಸವ ಎಂದು ನಾಮಕರಣಗೊಂಡು ಪ್ರತಿ ಶುಕ್ರವಾರ, ಮಂಗಳವಾರ ಅಜ್ಜಿಯೊಡನೆ ಆಕೆ ಹೋಗುವ ಮನೆಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ತಾನೂ ಅತಿಥಿಯಾಗಿದ್ದ. ತನಗೇನಾದರೂ ನೀಡುತ್ತಾರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಅವನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅವನ ಪಾಲಿನದನ್ನು ಕೊಡಿಸದೆ ಬಿಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಬೋರಜ್ಜಿ. 'ಯಾವ್ದೊ ಜಲುಮದಾಗೆ ಬಸ್ವ ನನ್ವಟ್ಟೆಗೆ ಮಗನಾಗಿ ವುಟ್ಟಿರ್ಬೇಕು...' ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಕೊರಗನ್ನು ಹೀಗೆಂದುಕೊಂಡು ಮರೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಳೇನೋ ಆಕೆ.

ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ಎಂಟೂವರೆ ತನಕ ನಮ್ಮನೆ ಜಗುಲಿ ಮೇಲೆ ಅಳುತ್ತಲೇ ಕೂತಿದ್ದಾಕೆಯನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿ ನಮ್ಮನೆಯಿಂದ ಎರಡು ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ದೂರವಿರುವ ಅವಳ ಗುಡಾರಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದು ಬಿಟ್ಟು ಬರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸಾಕಾಗಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಆಕೆಯ ಗುಡಾರದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಮನೆ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದ ವಾಚಮನ್ ಮಲ್ಲೇಶಿಯ ಹೆಂಡತಿ ನಿಂಗವ್ವನನ್ನು ಕರೆದು, ಅಜ್ಜಿಯನ್ನು ಆಕೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗೊಪ್ಪಿಸಿ ಬಂದಿದ್ದರೂ ಸ್ವತ ಮನಸ್ಸಲ್ಲಿ ಏನೋ ಅಸಮಾಧಾನ. ಕೆಟ್ಟ ಬೇಸರ. ನಿಂಗವ್ವಗೆ ಅಜ್ಜಿಯನ್ನು ಮರುದಿನ ಮನೆಗೆ ಕರೆತರಲು ಹೇಳಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಇಬ್ಬರೂ ಪತ್ತೆಯಿಲ್ಲ. ಮೂರು ದಿನಗಳಾದರೂ ಅವರಿಬ್ಬರ ಸುಳಿವಿಲ್ಲ. ತಡೀಲಾರದೆ ಸುಮಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯಿತು ಅಜ್ಜಿ ಮರುದಿನವೇ ತನ್ನ ಬಟ್ಟೆಗಂಟು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಊರಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದಳೆಂದು. ಆಕೆಯ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ ವಾರ ಹಿರಿಯರ ಹಬ್ಬವಂತೆ. ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಅವಳ ಬಳಗವೆಲ್ಲಾ ಸೇರುವುದಂತೆ. ಆಕೆಯ ಗಂಡ, ಅವಳ ಸವತಿಯೂ ಹಬ್ಬ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಿರಿಯರಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದಾರಂತೆ. ಸವತಿಯ ಮಕ್ಕಳೂ ಬರುತ್ತಾರಂತೆ. ಈಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಅವರೊಡನೆ ಹೋಗಿ ಅವರೊಂದಿಗೇ ಇರಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ್ದಾಳಂತೆ. ಸುಮಾ ಬಂದು ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಅಂತೆಕಂತೆ ತಿಳಿಸಿದಾಗ ನಾನು ನಿಟ್ಟುಸಿರಿಟ್ಟೆ ಆ ಅಜ್ಜಿಯ ಅಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ನಗೆಯೂ ಬಂತು. ಹೆತ್ತ ಮಕ್ಕಳೇ ಅಪ್ಪ ಅಮ್ಮಂದಿರನ್ನು ಕಡೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ದುಸ್ತರವಾಗಿರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಹೆತ್ತ ಮಕ್ಕಳು ತನ್ನನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲಿ ಎಂದೇ ಆಕೆ ಸದಾ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಆಕೆ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಪಡಲಿಗೆ ಹಿಡಿದು ಬರಲು ಶುರುಮಾಡಿ ಹೆಚ್ಚುಕಮ್ಮಿ ವರುಷ. ವಾರದ ಪ್ರತಿ ಮಂಗಳವಾರ ಮತ್ತು ಶುಕ್ರವಾರ ದೇವರು ಹೊತ್ತಿರುವ ಆಕೆ ಊರಾಡುವುದು ಕಡ್ಡಾಯವಂತೆ. ಈ ಊರಿಗೆ ಬಂದ ಹೊಸದರಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟುವ ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಾಯುವ ಕಾಯಕ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಬೋರಜ್ಜಿಯ ಊರಿನವನೇ ಆದ ಮಲ್ಲೇಶಿಯ ಮುದಿ ತಾಯಿ ನಮ್ಮ ಕಷ್ಟಗಳೆಲ್ಲಾ ತೀರಲು ದೇವಿಯ ಮುದ್ರೆ ಹೊರಬೇಕು, ಆಕೆಯನ್ನು ನಿತ್ಯ ಪೂಜಿಸಬೇಕು, ಜೋಗತಿಯಾಗಿ ಊರಾಡಬೇಕು ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಬೋಧಿಸಿದ್ದರ ಫಲ ಇಂದು ಬೋರಜ್ಜಿ ಜೋಗತಿಯಾಗಿರುವುದು. ಊರಿನಲ್ಲಿ ಬೋರಜ್ಜಿಗೆ ಆಕೆಯ ಬಳಗ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಿರುಕುಳ, ಒಂಟಿ ಹೆಣ್ಣಿನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದೆ ಆಕೆಯನ್ನು ತೊಲಗಿಸಲು ಅವರು ಹೂಡುತ್ತಿದ್ದ ಹುನ್ನಾರ ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡಿದ್ದ ಮಲ್ಲೇಶಿ. ಆಕೆಯೂ ಆಗಲೇ ರೋಸಿ ಹೋಗಿದ್ದಳು. ಸರಿಯಾಗಿ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಊಟವಿಲ್ಲ. ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತುಗಳಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಕುಡಿತದ ದಾಸರಾಗಿದ್ದ ಆ ಜನರು ಈಕೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬಡಿದಿರುವುದೂ ಉಂಟಂತೆ. ಹೀಗೆಯೇ ಒಮ್ಮೆ ಬಡಿಸಿಕೊಂಡು ನಗರಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದ ಮಲ್ಲೇಶಿಯ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿ 'ನಾನು ಬಿಕ್ಸೆನನ ಯೆತ್ಕಂಡು ಬದುಕ್ತಿನಿ ನನ್ನಿಂದ ಇಲ್ಲಿರದಾಗಲ್ಲಪ್ಪ...' ಅನ್ನುತ್ತಾ ಓಡಿಬಂದಿದ್ದ ಆಕೆ ಜೋಗತಿಯಾದ ನಂತರ ಮನೆ ಮನೆಗೆ ಕಂತೆ ಬಿಕ್ಷೆ ಎತ್ತಿಯೇ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಸಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದ್ದಳು. ಎಲ್ಲಾ ಮನೆಗಳು ಮುಗಿಸಿ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾಕೆ ಅಂದು ಸಂಗ್ರಹವಾದ ಹಣವೆಷ್ಟೆಂದು ಎಣಿಸಿ, ಜೋಳಿಗೆಯೊಳಗೆ ಅಕ್ಕಿ ಎಷ್ಟಿದೆಯೆಂದು ನೋಡಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲೇಶಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಹಾಕುತ್ತ ಕೂರುತ್ತಿದ್ದಳು. ನಮ್ಮ ಸುಮ 'ಅಪ್ರಿಗೆ ಕೊಡ್ಲೇಬೇಕೇನಜ್ಜಿ...?' ಅಂತ ಕೇಳಿದ್ರೆ 'ಊಂನವ್ವ... ನನ್ನಿಂದ

ಮಾಡ್ಕೊಂಡುಂಬದು ಆಗಲ್ಲ. ಒಂದೈದು ರುಪ್ಪೆ ಮಲ್ಲೇಶಿ ಯೆಣ್ತಿ ನಿಂಗಿ ಕೈಗಿಟ್ರೆ ನನ್ಗೆಂಗೋ ಜ್ಞಾಪನ ಮಾಡ್ತಳೆ. ದಿನಾಲು ಮುದ್ದೆ ಮಾಡಿ ಉಂಬಕಿಕ್ತಳೆ, ಯಲ್ಡು ದಿನಕ್ಕೊಂದಪ ನೀರ್ಕಾಯಿಸ್ಗಿ ವೈತಾಳೆ, ಬೆನ್ನು ಮೈಯ್ಯಿ ತಿಕ್ಕಿ ಸೀರೇನೂ ಕುಕ್ಕಿಕ್ಡತ್ತಳೆ. ನಾನು ಪಕ್ಕುಕ್ಕೆ ಬ್ಯಾರೆ ಗುಡಾರ ಹಾಕ್ಕೊಂಡು ಇದ್ರೂ ಸೈತ ಯೇನು ಮಾಡಿದ್ರೂ ನನ್ಗಿಟ್ಟು ತ್ರಿಸ್ನಲ್ಲಾಗ್' ಆ ಪುಡ್ಗಿ. . ಪಟ್ಟಾಗುಟ್ಟಿದ್ ಮಗ್ಗಿಗಿಂತ ಯೆಚ್ಚು ಮಾಡಿ ನೋಡ್ಕೊಂತಳೆ...' ಏಂದರೂ ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಆಕೆಯನ್ನು ಬಿಡದ ಕೊರಗು. 'ಯೇನ್ಮಡನವ್ವ ನನ್ವಟ್ಟೆಗೂ ಒಂದು ಪುಳ್ಳೆವುಟ್ಟಿದ್ರೆ ಆ ಪರಿಪಾಟ್ಲು ಇರ್ತಿರ್ಲಿಲ್ಲ...' ಎಂದು ಸದಾ ಪರಿತಪಿಸುರ ಬೋರಜ್ಜಿ ನಿಜಕ್ಕೂ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಹುಳಹುಪ್ಪಡಿಗಳಲ್ಲೂ ತಾಯ್ತನದ ಖುಷಿ ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಬೋರಜ್ಜಿಗೆ ಮದುವೆಯಾದಾಗ ಸಣ್ಣ ವಯಸ್ಸಂತೆ. ದಪ್ಪ ಮೀಸೆಯ, ಉದ್ದನೆಯ ಆಳು ಪರಶುರಾಮ. ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದರೇ ಈಕೆಗೆ ಪುಕುಪುಕು. ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಲು ಸ್ವಲ್ಪ ತಡವಾಯ್ತು ಅಷ್ಟೇ. ಅವ ಡ್ಯೂಟಿ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಮುಂಜಾನೆ ಮಲ್ಲೂರಿಗೆ ಹೋದವನು ಸಂಜೆ ಬರುವಾಗ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳನೆಯ ಚಂದುಳ್ಳಿ ಚೆಲುವೆಯೊಬ್ಬಳನ್ನು ಕರೆತಂದೇ ಬಿಟ್ಟ ಅಂದೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯ್ತು ಈಕೆಗೆ ಚಿತ್ರಹಿಂಸೆ. 'ಅಯ್ಯೋ ಸಿವ್ನೆ ಆ ವಡ್ತ ಯಂಗಿದ್ವು ಅಂತೀಯವ್ವ... ಕಾಲಿಸ್ಕು ಅನ್ನನು. ನಾನು ಕಾಲಿಸ್ಕೊಂತ ಕುಂತು, ಕುಂತು ಸಾಕಾಗಿ ತೂಕುಡಿಸಿದ್ನೆ ನೈಪ ಮಾಡ್ಕೊಂಡು ಕಾಲ್ನಂಗೆ ಜಾಡ್ಸಿ ವದಿಯಾನು. ನಾನು ಉಲ್ಡುಕ್ಕೊಂಡೋಗಿ ವಸ್ಲುಕೊಲ್ಡುತಾವ ಬೀಳ್ತಿದ್ದೆ. ಕಾಪಿ ಮಾಡು ಅಂಬನು. ಕಾಪಿ ಕೈಗೆ ಕ್ವಟ್ರೆ ಒಂದ್ಗುಟುಕು ಕುಡ್ದು ಮಕ್ಕಂಗೇ ವುಗುಳಾನು. ಮದ್ಲುಮದ್ಲಿಗೆ ಅಂಗುಯಿಂಗು ವಂದೀಟು ಅಂಜರು ಅಳುಕರು. ಬರ್ತಾಬರ್ತಾ ನನ್ನದುರ್ಗೆ ಇಬ್ಬರು ಮಂಚುದ್ಮ್ಯಾಗೆ ಮಕ್ಕಣರು. ವಡಿಸ್ಕೊಂಡು, ಬಡಿಸ್ಕಂಡು, ನೋಡ್ಬಾರ್ದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡ್ಕೊಂಡು ಯೇಟು ದಿನ ಸುಮ್ಕಿರ್ಲೇಳು? ವಂದಿನ ಕಿತ್ಗಂಡದೇ ಬಂದ್ಬುಟ್ಟೆ ಅದೇ ಕಡೆ ಮತ್ತಾಕಡಿಗೆ ತಲೆಹಾಕ್ಲಿಲ್ಲ. ನಾನ್ವಂಟಿಯಾದೆ. ನನ್ನ ಗಂಡುನಿಂದೆ ಓಡಿ ಬಂದ್ ಸೂಳಿಗೆ ಮೂವರು ಮಕ್ಳು. ಅವ್ನ ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿಯೆಲ್ಲಾ ಅವುಳ್ದಿಯಾ. ಓಡಿ ಬಂದೋಳ್ಗೆ ಸಿರಿಸಂಪತ್ತು. ತಾಳಿ ಕಟಿಸ್ಕೊಂಡು ಲಗ್ನಾದಳ ಬಾಯಕೆ ಮಣ್ಣು, ಯಂಗೈತ್ನೋಡರ್ವ ಪರಪಂಚ...' ಎಂದು ವಾರಕ್ಕೊಮ್ಮೆಯಾದ್ರೂ ಬೋರಜ್ಜಿ ಹಿಂದಿನದೆಲ್ಲಾ ನೆನಸಿಕೊಂಡು ಕಣ್ಣೀರಿಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಈಕೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ತವರು ಸೇರಿದವಳು ಗಂಡ ತೀರಿ ಹೋದಾಗ ಮತ್ತೆ ಗಂಡನೂರಿಗೆ ಹೋದಳಂತೆ. ಮುತ್ತೈದೆ ಭಾಗ್ಯ ತೆಗೆದು ಹಾಕಲು ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಆಕೆಯನ್ನು ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಹೋದರಂತೆ. ಹೋದವರು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು 'ನಿನಿಗಿದರಾಗೆ ಪಾಲೈತೆ ಬಿಡುಬ್ಯಾಡ ಇಲ್ಲೇ ಇರು...' ಎಂದು ಹೇಳಿ ತಮ್ಮ ತಲೆ ತೊಳೆದುಕೊಂಡರಂತೆ. ಎಂದೋ ಹೋದಾಕೆ ಗಂಡ ಸತ್ತಾಗ ಬಂದು ಆಸ್ತಿಗಾಗಿ ಪಾಲು ಕೇಳಿದರೆ ಯಾರು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಾರು. ಅವರು ಆಕೇನ ಮನೆಯ ಕೆಲಸದವಳಿಗಿಂತ ಕಡೆ ಮಾಡಿದ್ದರಂತೆ. ಸವತಿ ಬದುಕಿರುವವರೆಗೂ ಪರ್ವಾಗಿಲ್ಲ ಅನಂತರ ಅವಳ ಸ್ಥಿತಿ ನಾಯಿಪಾಡು ಆಗಿ ಕೊನೆಗೂ ಅಲ್ಲಿಂದಲೂ ಪರಾರಿಯಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸೇರಿದ್ದಳು. ಸವತಿಯ ಮಕ್ಕಳನ್ನೇ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಅವರ ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟೇ ಹಂಬಲಿಸಿದರೂ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಈಕೆ ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ಅವರು ಆದರಿಸುವುದಿರಲಿ, ಈಕೆಯನ್ನು ಕಡೆಗಣ್ಣಿನಿಂದಲೂ ನೋಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದೇ ಬೋರಜ್ಜಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ನೋವಿನ ಸಂಗತಿ. ಈಗಾಕೆ ಮತ್ತೆ

ಅಲ್ಲಿಗೇ ಹೋಗಿರುವುದೇ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಕಳವಳದ ಸ್ಥಿತಿ. ಈಗಾಗಲೇ ತಿಂಗಳು ಮೀರಿ ಹೋಗಿತ್ತು ಆಕೆ ಹೋಗಿ. ನನಗೋ ಏನೋ ಕಳೆದುಕೊಂಡಂತಾಗಿತ್ತು.

ಅದಾವುದೋ ತಿಳಿಯದು ನನ್ನ ಮತ್ತು ಬೋರಜ್ಜಿಯ ನಡುವಿನ ಬಂಧ. ನಮ್ಮ ಮನೆಯೆದುರು ನಿಂತು 'ಭಾಗ್ಯಮ್ಮಾ... ಅಮ್ಮಾ... ಮಗಳೇ...' ಎನ್ನುವ ಆಕೆಯ ಕರೆಯೇ ನನ್ನನ್ನು ಆಕೆಯತ್ತ ಸೆಳೆದು, ಆತ್ಮೀಯತೆಯಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಮುಂದಿನ ತುಳಸಿ ಗಿಡವಿರಲಿ, ಬೀದಿನಾಯಿಗಳಿರಲಿ, ಮನೆ ಮನೆಗೂ ಹಾರಿ ಕಿಟಕಿಗಳಿಂದ ಹಾಲು ಕುಡಿಯಲು ಹೊಂಚು ಹಾಕುವ ತುಡುಗು ಬೆಕ್ಕುಗಳಿರಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಬೋರಜ್ಜಿಯ ಪ್ರೀತಿ ಪಾತ್ರರು. ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಆಕೆಗೆ ತನ್ನ ಸುತ್ತಲಿನ ಎಲ್ಲವೂ, ಎಲ್ಲರೂ ಮಮತೆಯ ರೂಪಗಳು. ಇಂಥಾಕೆ ಮಮತೆ, ಮಮಕಾರವನ್ನೇ ತಿಳಿಯದ ಕಟುಕ ರನ್ನರಸಿ ಹೋಗಿರುವುದು ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳ್ಳಿನಂತೆ ಚುಚ್ಚುತ್ತಿತ್ತು. ಹೋದವಾರ ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದ ಮಲ್ಲೇಶಿಯೂ ಅದೇ ಮಾತನ್ನಾಡಿದ್ದ. ಅವಳು ಖಾಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದ ಹರಕುಮುರುಕು ಗುಡಾರದಲ್ಲಿ ಗಬ್ಬಾದ ಹಂದಿಯೊಂದು ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಅದು ಐದಾರು ಮರಿಗಳನ್ನೂ ಹಾಕಿದೆಯಂತೆ. 'ಏನ್ಮಾಡನಕ್ಕ ಅದುನ್ನ ಓಡಿಸಾಕೂ ಮನಸಾಗ್ತಿಲ್ಲ. ಈವಜ್ಜಿ ಬಂದಾನ ಬರುವಳ್ಳು...' ಅಂದಿದ್ದ 'ಏನೋ ಬಿಡು ಮಲ್ಲೇಶಿ ಆ ಹುಡುಗರು ಮನಸ್ಸು ಕರಗಿ ಅವಜ್ಜಿಗೆ ಆಸರೆ ಕೊಟ್ಟಿರಬಹುದೇನೋ... ಇಲ್ಲಾಂದಿದ್ರೆ ಇಷ್ಟೊತ್ತಿಗೆ ಬಂದಿರೋಳು. ಎಲ್ಲೊ ಪಾಪ ಸುಖವಾಗಿದ್ರೆ ಸಾಕು...' ಅಂದು ಬಂದವಳು ಬೋರಜ್ಜಿಯನ್ನು ಮರೆತಿದ್ದೆ.

ಇವತ್ತು ಸುಮಾಗೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ೮.೩೦ಕ್ಕೆ ಕ್ಲಾಸು ಇದ್ದುದರಿಂದ ನನ್ನ ಕೆಲಸವೂ ಬೇಗ ಮುಗಿದಿತ್ತು. ಅಂದಿನ ಪೇಪರನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಜಗುಲಿ ಮೇಲೆ ಕೂತೆ. ಎಳೆ ಬಿಸಿಲು ಮೈಗೆ ಹಿತವೆನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಹೊರಗೆ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ನಾಯಿಗಳು ಜೋರಾಗಿ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಬೊಗಳತೊಡಗಿದವು. ನಾನು ಕಲ್ಲೊಂದನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಗೇಟು ತೆರೆದು ಆ ನಾಯಿಗಳನ್ನು ಓಡಿಸಲು ಬೀಸಿ ಒಗೆದೆ. ಚಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿಯಾಗಿ ಓಡಿದವು. ಯಾಕ್ಹೀಗೆ ಬೊಗಳಿದವು ಎಂದು ತಲೆಯೆತ್ತಿ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿದರೆ ನಮ್ಮನೆ ಸಾಲಿನ ಕೊನೆಯ ಮನೆ ಮುಂದೆ ಅದೇ ಪಡಲಿಗೆ ಹೊತ್ತು, ಜೋಳಿಗೆ ಇಳಿಬಿಟ್ಟು ನಿಂತಿದ್ದಾಳೆ ಬೋರಜ್ಜಿ! ಕೈಯಲ್ಲೊಂದು ಕೋಲು ಹಿಡಿದು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದೆರಡು ನಾಯಿಗಳನ್ನು ಅದರಿಂದ ಹೆದರಿಸಿ ಓಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ...! ಅರೆ ಇದ್ಯಾಕೆ ಎಂದುಕೊಂಡು ನಾನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದೆ. ಅಲ್ಲಿತ್ತು ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಉತ್ತರ. ಅಜ್ಜಿಯ ಹಿಂದೆ ಹಂದಿಯ ಹಿಂಡು. ಆ ಮರಿಗಳಿಗೆ ಯಾರೂ ತೊಂದರೆ ಮಾಡದಿರಲೆಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೋಲು ಹಿಡಿದು ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ ಅವುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗೆ. 'ಬೋರಜ್ಜೀ...' ನಿಂತಲ್ಲಿಂದಲೇ ಜೋರಾಗಿ ಕೂಗಿದೆ. ಆದರೆ ಆಕೆ ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಮನೆಯವರು ಕೊಟ್ಟ ಯಾವುದೋ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ತನ್ನ ಹಿಂದಿದ್ದ ಹಂದಿ ಮರಿಗಳಿಗೆ ಹಂಚುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮಧ್ಯೆ ಮಧ್ಯೆ ಕೋಲಿಡಿದು ಯಾರೂ ಇವರ ತಂಟೆಗೆ ಬಾರದಂತೆಯೂ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳದೇ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮುಳುಗಿದ್ದ ಆಕೆಯನ್ನು ಗಾಢವಾಗಿ ನೋಡಿದೆ. ಒಸವನನ್ನು ಕಂಡ ಪ್ರಥಮದಲ್ಲಿ ಆಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅದೇ ಹುರುಪು, ಜೀವನೋತ್ಸಾಹ,ತುಂಬಿದ ಮಮತೆಯ ಸೆಲೆ ಪುಟಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಭಂಗ ತರಲು ಇಚ್ಛಿಸದೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಸರಿದುಕೊಂಡೆ.

❑

ದೂಪ್ಪಳ್ಳಿ ಸೆಕ್ಸಿ ದುರುಗ

ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಅರಚಾಟವೇ ಅರಚಾಟ. ಆ ಅರಚಾಟ ಕೇಳಲಾರದೆ ಪರದೆ ಕಿತ್ತು ಹೊರಬಂದು 'ಥೂ, ಒಳ್ಳೆ ಮಧ್ಯರಾತ್ರೀಲಿ ಇದೊಳ್ಳೆ ದರಿದ್ರ ಗೋಳಾಟ... ನೆಟ್ಟಗೆ ನಿದ್ದೆ ಮಾಡೋಕೂ ಬಿಡಂಗಿಲ್ಲ...' ನನ್ನ ಗೊಣಗಾಟ ಕೇಳಿ ಅತ್ತ ಕಡೆ ಮಲಗಿದ್ದ ಸಣ್ಣಜ್ಜಿ ಅತ್ತಿತ್ತ ಹೊರಳಾಡಿ, ಮುಲುಕಾಡುತ್ತ 'ಅಯ್ಯೋ ನಮ್ಮವ್ವೆ ಬೆದಿಗ್ಬಂದೈತೆ ಕಣೆ ಅದಕ್ಕಂಗೆ ಅರುಸ್ತೈತೆ ಪಾಪ... ಯಾರನ ಹೋಗಿ ಕಟ್ಟಿಸ್ಕಂಡು ಬವಾವರ್ರೊ ಹಿಂಗೆಯಾ...' ಅಂದ್ಲು. 'ಇನ್ನೊಂದಿನ ಹಿಂಗೆ ಇದು ಅರಚಾಡಿದ್ರೆ ಖಂಡಿತ ತಲೆಕೆಟ್ಟು ಮೊಸರ್ ಗಡಿಗೆಯಾಗತ್ತಷ್ಟೆ...' ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತ ಅಂದೆ. 'ನಾಳಿಕೆ ನಮ್ ಸಿಂಗ್ರಳ್ಳಿ ರಾಮು ಬರ್ತದೇನೂ ಕಣೇ ನಿಮ್ಮವ್ವ ಹೇಳಿಕಳಸ್ಯಾಳೆ... ಅವ್ನು ಬಂದ್ರೆ ವಡ್ಕಂಡೋಗ್ತನ್ ಬಿಡು...' ಅಂತಂದು 'ಸಿರ್... ಸಿರ್...' ಅಂತ ಉಸಿರುದಬ್ಬುತ್ತ ಮತ್ತೆ ನಿದ್ರೆಗೆ ಜಾರಿದಳು ಸಣ್ಣಜ್ಜಿ.

ಲಕ್ಷ್ಮಿನ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಂದು ಹೋದ ಹುಡುಗರೆಷ್ಟೊ ನಮ್ಮಮ್ಮನ ಅತಿಶಿಸ್ತು, ಅಪ್ಪನ ಕೋಪಾವೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದವರ್‍ಯಾರು ಹದಿನೈದು ದಿನದ ಮೇಲಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಣ್ಣಜ್ಜಿ ಹೇಳಿದ ಸಿಂಗ್ರಳ್ಳಿ ರಾಮಪ್ಪನೂ ಸುಮ್ಮನೇ ಬರುವವನಲ್ಲ. ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಮಿಕನ ಹಿಡಿದೇ ತರಬೇಕಿತ್ತು. 'ದೇವ್ರೇ ನಾಳೆ ಆ ರಾಮಪ್ಪನ್ನ ಹೇಗಾದರೂ ನಮ್ಮನೆ ತಲುಪುವಂತೆ ಮಾಡು...' ಎಂದು ಮನದಲ್ಲೇ ಕಾಣದ ಆ ದೇವರಿಗೆ ಮೊರೆಯಿಟ್ಟು, ಕಣ್ಣು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಮುಚ್ಚುತ್ತ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟೆ.

ನನ್ನ ಮೊರೆ ಆ ದೇವರಿಗೆ ಖಂಡಿತ ಕೇಳಿಸಿರಬೇಕು, ಮರುದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ನಾ ಏಳುವ ಹೊತ್ತಿಗಾಗಲೇ ರಾಮಪ್ಪ ಬಂದು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಹೊಡೆದುಕೊಂಡೂ ಹೋಗಿ ಮನೆ ಶಾಂತವಾಗಿತ್ತು. ನಾನು ಸೀದಾ ಅಡುಗೆಮನೆ ಹೊಕ್ಕೆ. ಅಮ್ಮ, ಸಣ್ಣಜ್ಜಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಯ ವಿಚಾರವೇ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. 'ಸದ್ಯ, ರಾಮಪ್ಪ ಬಂದ. ಇಲ್ಲಂದಿದ್ರೆ ಆಕೀ ಒದರಾಟ ಏನ್ಕೇಳ್ತಿ...?' ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳು ಸಣ್ಣಜ್ಜಿ. ಅಮ್ಮ ಕೊಟ್ಟ ಕಾಫಿ ಕುಡಿಯುತ್ತ 'ಅಲ್ಲಾ, ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಬೆದಿಗೆ ಬಂದ್ರೆ ಇವ್ರಿಗೆಲ್ಲಾ ಎಷ್ಟೊಂದು ಕಾಳಜಿ? ಎಷ್ಟೊಂದು ಒದ್ದಾಟ? ಅದೆಷ್ಟು ಅಂಡರ್‌ಸ್ಟ್ಯಾಂಡಿಂಗೂ...' ಅಂದುಕೊಂಡೆ. ಹಿಂದೆಯೇ ಯೋಚನೆಯೊಂದು ಹೊರಳಿ ಬಂದು ನಗು ತಡೆಯದಾಯ್ತು. ಒಬ್ಬಳೇ ನಗತೊಡಗಿದೆ. ಅಮ್ಮ ಅದೇನೆಂದು ಹೇಳುವ ತನಕ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಗದರಿಸಿ, ಗದರಿಸಿ ಕೇಳತೊಡಗಿದಳು. 'ಹೇಳಿದ್ಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ಬೈಬಾರ್ದು ನೋಡೂ...' ಎನ್ನುತ್ತಲೇ ಮೆಲ್ಲನೆ ಹೇಳಿದೆ. 'ಅಲ್ಲಾ ದನಗಳು ಬೆದೆಗೆ ಬಂದು ಒದರ್ತಾವಲ್ಲಾ... ಹಂಗೇ ಮನುಷ್ಯರೂ ಒದರಂಗಿದ್ದಿದ್ರೆ ಹೆಂಗಿರ್ತಿತ್ತೂಂತ' ಅಮ್ಮ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ

ಸಿಂಬೆ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡು 'ಎದ್ದೋಗ್ತಿಯಿಲ್ಲೆ ಗಬ್ಬುಮುಂಡೇ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ, ಬೆಳಿಗ್ಗ ಅದೇನಾತ್ತು...' ಎಂದು ನನ್ನತ್ತ ಬೀಸಿ ಒಗೆದಾಗ ನಾನು ಹೊರಕ್ಕೆ ನೆಗೆದು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡೆ. ನನ್ನ ಹಿಂದೆ ಅಮ್ಮ, ಸಣ್ಣಜ್ಜಿ ಇಬ್ಬರೂ ಮುಸಿ ಮುಸಿ ನಗುತ್ತಿದ್ದುದು ಕಿವಿಗೆ ಬೀಳದಿರಲಿಲ್ಲ.

ಮುಖ ತೊಳೆಯಲು ಹಿತ್ತಲಿಗೆ ಹೊರಟ ನಾನು ಅಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಅಪರಿಚಿತ, ಹೊಸ ಆಕೃತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಆರೆಕ್ಷಣ ಹಿಂಜರಿದು ನಿಂತೆ. ನನ್ನ ನೋಡಿದ್ದೇ ಓಡಿಹೋಗಿ ಮರೆಯಾಯ್ತು. ನನ್ನ ಹಿಂದೆಯೇ ಮುಸುರೆ ಪಾತ್ರೆಯಿಡಿದು ಬಂದ ಅಮ್ಮ ನನ್ನ ಮುಖ ನೋಡಿ, ಏನು ನಡೆದಿದೆಯೆಂದು ಊಹಿಸಿ 'ಅದೇ ಕಣೆ ರಾಮಪ್ಪಾವ ಕರ್‍ಕಂಡು ಬಂದಾನೆ. ದುರುಗ ಅಂತ ಹೆಸರು... ಅವರೂರ ಪಕ್ಕದಳ್ಳಿ ದೊಡ್ಡಳ್ಳಿ ಹಟ್ಟಿ ಹುಡುಗ್ನಂತೆ...' ಅಂತ ಡಿಟೇಲ್ಸ್ ಹೇಳಿ 'ದುರುಗಾ...' ಅಂತ ಕರೆದ್ಲು. 'ಏನಮ್ಮೋ...' ಎಂಬ ವಿಚಿತ್ರ ಶಬ್ದ ಮಾತ್ರ ಹೊರಬಂತು ಎಮ್ಮೆ ಮನೆಯಿಂದ. 'ಇದೇನಮ್ಮ ನೀನು ಕರದ್ರೆ ಅದೇನೋ ಮ್ಯೆ ಮ್ಯೆ ಅಂತಿದೆ ಒಳಗ್ನಿಂದ...' ಎಂದೆ ನಾನು ಕೀಟಲೆ ದನಿಯಲ್ಲಿ 'ಸುಮ್ನಿರೆ ಶುರು ಮಾಡ್ಬೇಡ ನಿನ್ನ ವರಸೇನ...' ಎಂದು ಗದರಿ, ಅವನನ್ನು ಹೊರಕ್ಕೆಳೆದು ತಂದಳು ಅಮ್ಮ. ಗಳುಪಿನಂತೆ ಗಳಗಳ ಅಲ್ಲಾಡುತ್ತಿದ್ದ ದುರುಗನ ಮೈಬಣ್ಣವೊ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯ ಚಂದಿರನಂತೆ. ಆದರೇನು ಹಲ್ಲು ಬಿಟ್ಟಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಹಾಲು ಬೆಳದಿಂಗಳು. ದನದ ಮೈಯುಜ್ಜುವ ನಾರಿನಂತೆ ಬಿರುಸಾಗಿ, ಪೊದೆಯಂತಿದ್ದ ಮೀಸೆ ಅವನ ಮುಖಕ್ಕೊಂದು ಕಳೆ ಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. ಒಗೆದು ಇಮ್ಮರಿಸಿದ್ದ ಬಿಳಿ ಪಂಚೆ, ಬಿಳಿ ಅಂಗಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಲು ಲಕ್ಷಣ ಅಂತನ್ನಿಸಿದರೂ ಜನರನ್ನು ಮಿಕಿಮಿಕಿ ನೋಡುವ ರೀತಿ, ಕಣ್ಕಟ್ಟು ಬಿಡುವ ರೀತಿ ಅವನಿಗೊಂದು ತೆರನ ಪೆದ್ದುಕಳೆ ನೀಡಿದ್ದವು. ಬೇಕಂತಲೇ ಅವನನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ 'ನಿನ್ನ ಹೆಸರೇನು...?' ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಒಂದು ಕೈ ಮುಖಕ್ಕೇ ಅಡ್ಡಯಿಡಿದು, ಮುಸಿಮುಸಿ ನಗುತ್ತ, ನುಲಿಯುತ್ತ 'ದುರುಗಂತ...' ಅಂದ. ಅಬ್ಬಾ, ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಕಂಚಿನ ಕಂಠ. 'ಈ ಗಳುವಿಗೆಂತಹ ಗಟ್ಟಿ ದನಿ' ಎಂದುಕೊಂಡೆ.

ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಕೆಲಸ ಪೂರ್ತಿ ಅವನ ಪಾಲಾಯ್ತು. ಅವನೂ ಸಹ ಅದೇಗೋ ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಅಪ್ಪ, ಅಮ್ಮನಿಗಿಂತಲೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಜೋಪಾನ ಮಾಡಹತ್ತಿದ. ಅಮ್ಮ ಅವನಿಗೆ ದಿನವೂ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವುದನ್ನೂ, ಶೌಚಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬಂದೊಡನೆ ಕೈ ಸೋಪಚ್ಚಿ ತಿಕ್ಕಿ ತಿಕ್ಕಿ ತೊಳೆಯುವುದು, ಕಾಲಿಗೆ ನೀರಾಕಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಉಗುರನ್ನು ಎರಡು ದಿನಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಕತ್ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ದಿನವೂ ಹಲ್ಲುಜ್ಜುವುದು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅವನ ಬೆನ್ನತ್ತಿ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಳು. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಅವನಿಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಮನೆಯ ಹಾಲ್‌ವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ. ಮೊದಮೊದಲು ಅವನೂ ಕಳ್ಳಾಟ ಮಾಡಿದನಾದರೂ ಅಮ್ಮನ ಕೈಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಲ್ಲ. ಇರುವ ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಹೀಗಿರಬೇಕು ಎಂದು ಮುಲಾಜಿಲ್ಲದೆ ಹೇಳಿದಾಗ ಅವ ಬಗ್ಗಿದ. ಏನು ಹೇಳಿದರೂ ವಿಷಯ ಆ ತಲೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಅಮ್ಮನಿಂದ, ಸಣ್ಣಜ್ಜಿಯಿಂದ ಸದಾ ಬೈಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನವ. ಆದರೂ ನಗುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದ. ಮಾತುಮಾತಿಗೂ ನಗು. ಅಮ್ಮ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಆ ನಗುವನ್ನು ಸಕತ್ ಎಂಜಾಯ್ ಮಾಡಿದರೆ, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಕಿರಿಕಿರಿಯಿಂದ ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು ಕೂಗಾಡಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅದು ಹೀಗಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮುಂಬಾಗಿಲ

ಬಳಿ ಹೊಸ್ತಿಲಿಗೆ ಹಾಕಲು ತಟ್ಟೆ ತಾರೋ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅವ ಸೀದಾ ತಟ್ಟೆಯಿಡಿದು ಬಂದು ಕೂತುಬಿಟ್ಟಾಗ, ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಅಪ್ಪನ ಸ್ನೇಹಿತರ ಹೊಸದಾಗಿ ಮದುವೆಯಾದ ಮಗ, ಸೊಸೆಯನ್ನು ನಮ್ಮನೆಗೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಕರೆದಿದ್ದರು. ಊಟವೆಲ್ಲ ಆದಮೇಲೆ ಅದೇನು ರೂಢಿಯೋ ಆ ಹುಡುಗಿ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲು ಏಲಕ್ಕಿ ಕೇಳಿದಳು. ಒಳಗೋ ಡಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ ಖಾಲಿ. ಸರಿ ಇವನ ಕೈಲಿ ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟು 'ನೋಡು ಬೇಗ್ಬಾ, ಆ ಹುಡ್ಗಿಗೆ ತಿನ್ನಕೆ ಏಲಕ್ಕಿ ಬೇಕಂತೆ ಒಂತೊಲ ತಗಂಬ್ಬಾ...' ಅಂತೇಳಿದಳು ಅಮ್ಮ. 'ಹೂ...' ಎಂದು ದುಡ್ಡು ಇಸಿದುಕೊಂಡವ ಸುಮ್ಮನೆ ತಲೆ ಕೆರೆಯುತ್ತ ಒಳಕ್ಕೆ ಹೊರಕ್ಕೆ ಓಡಾಡಿದ. ಆ ಹುಡುಗಿಯೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಕೂತಿದ್ದ ನಾನು ಅವನನ್ನು ಗಮನಿಸಿ 'ಏಯ್ ಬಾರೋ ಇಲ್ಲಿ ಹೋಗಿಲ್ವೇನೋ...?' ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ 'ಅಲ್ಲಮ್ಮೆ ಅದೆಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ತೈತೆ...? ಅದ್ನೆಂಗೈ ತರಾಮೂ...?' ತಲೆ ಕೆರೆಯುತ್ತ ಕೇಳಿದಾಗ ಅಲ್ಲೆ ಕೂತಿದ್ದ ಅಮ್ಮ ತಾಳ್ಮೆಗೆಟ್ಟು 'ಏನನ್ನಲೇ...' ಎಂದಳು ಹಲ್ಲು ಕಡಿಯುತ್ತ, 'ಅದೇ ಕಣಮ್ಮೆ ಈಯಮ್ಮನಿಗೆ ತಿನ್ನಾಕೆ ಹೈಲು, ಅಕ್ಕಿ...' ಎಂದುಬಿಟ್ಟ. ಸ್ಸರಿ ಅದುವರೆಗೂ ತಿಂದಿದ್ದೆಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲೇ ಕಕ್ಕಿಕೊಂಡ ಆ ಹುಡುಗಿ, ಮತ್ತೆ ಏಲಕ್ಕಿ ತರಿಸುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಏನೂ ತಿನ್ನುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಂದು ಅವನನ್ನು ಹೊಡೆಯುವುದೊಂದು ಬಾಕಿ. ಅಮ್ಮ ಸಿಟ್ಟೆಗೆದ್ದು ಸಿಕ್ಕಾಪಟ್ಟೆ ಬೈದಾಡಿದರೂ ಅವ ಮುಸಿಮುಸಿ ನಗುತ್ತಿದ್ದ. ಆ ದಿನ ಮಾತ್ರ ಅವನ ಆ ನಗು ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಹುಚ್ಚೆಡಿಸದಿದ್ದುದೇ ಆಶ್ಚರ್ಯ. ಇಂತಹ ಅನರ್ಥಗಳು ಆಗಾಗ ಸಂಭವಿಸುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದವು... ಇವ ನಗುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದ...

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ರಾತ್ರಿ ಊಟ ಮಾಡುತ್ತ ಎಲ್ಲರೂ ಟಿ.ವಿ.ಯ ಮುಂದೆ ಕೂರುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಆದರೆ ಇವನು ಬಂದ ಮೇಲೆ ಟಿ.ವಿ.ಗಿಂತ ಇವನನ್ನು ನೋಡುವುದೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಟಿವಿಯಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಅತ್ತರೇ ತಾನೂ ಅವರೊಡನೆ ಅಳುತ್ತಿದ್ದ. ಪ್ರಣಯದ ದೃಶ್ಯಗಳು ಬಂದರಂತೂ 'ಯಮ್ಮೇ... ನಾನ ವಲ್ಲೇಯವ್ವ... ನಾ ವಲ್ನೇ...' ಎನ್ನುತ್ತ ಮುಖ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೊರಗೋಡುತ್ತಿದ್ದ. ಸಂವಾದ, ಚರ್ಚೆಗಳಿದ್ದಾಗ ಏನೋ ಎಲ್ಲಾ ಅರ್ಥ ಆದವನಂತೆ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ನಿಂತು ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಏನೋ ಗಹನವಾಗಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವವನಂತೆ ಕಣ್ಣು ಕಿರಿದುಗೊಳಿಸಿ, ಮೂತಿ ಉದ್ದ ಮಾಡಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಚಾಚಿ, ಒಂದು ಕೈ ಸೊಂಟದ ಮೇಲಿಟ್ಟು ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದ ಅವನ ಭಂಗಿ ಎಲ್ಲವೂ ನಮಗೆ ಮನೋರಂಜನೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಟಿ.ವಿ.ಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪ್ರತಿ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ವಿಪರೀತ ಕುತೂಹಲ; ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಕೆಟ್ಟ ಕಾತರ. ಒಮ್ಮೆ ಯಾವುದೋ ಸಿನಿಮಾದಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಸತ್ತರೆಂದು ಗೋಳಾಡುತ್ತ 'ಪಾಪ, ಆಟ್ಸೆನ್ನೊಯ್ಸು ಯಂಗೆ ತೀರ್ಕೆಂಡ್ನಲ್ಲಮ್ಮೆ...? ಏನಮ್ಮೆ ಅವ್ನಿಗೇನರ ಬ್ಯಾಂಡೀಜಾಗಿತ್ತೇನಮ್ಮೆ...?' ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ನಾನು ಹಣೆ ಚಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ 'ಅದೇನಲೇ ಬ್ಯಾಂಡೀಜೂ...?' ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಅದುವರೆಗೂ ಅಳುತ್ತಿದ್ದವ ಜೋರಾಗಿ ನಗತೊಡಗಿದ. 'ಬ್ಯಾಂಡೀಜಂದ್ರೆ ಗೊತ್ತಿಲೇನಮ್ಮೆ...? ನಮ್ಮೂರ್ ಡಾಟ್ರು ಯೇಳಿದ್ರು ಅದೊಂದ್ ದೊಡ್ಡ ರೋಗಂತೆ. ಮತ್ತೆ... ನಮ್ಮ ಸಣ್ಣಪ್ಪನ್ಮಗ ಹಿಂಗೆಯಾ ಹೋದ್ವರ್ಸ ಬ್ಯಾಂಡೀಜಾಗಿ ತೀರ್ಕೆಂಡ. ಅಲ್ಲಮ್ಮೆ, ಪಾಡಗೇ ಇದ್ದ. ಒಮ್ಮೆಗೆ ಮೈಯೆಲ್ಲ ಅರುಸ್ನ... ಕಣ್ಣೆಲ್ಲ ಅರುಸ್ನ... ಕ್ವನೀಗೆ

ತಿರುವ್ಕೊಂಡು, ತಿರುವ್ಕೊಂಡು ತೀರ್ಕೊಂಡೇಬಿಟ್ಟಮ್ಮ...' ದುರುಗ ಮತ್ತೆ ಅಳತೊಡಗಿದ. ಅವ 'ಅರುಸ್ಣ' ಅಂದಾಕ್ಷಣ ನಂಗೆ ಫ್ಲ್ಯಾಷ್ ಆಗಿದ್ದು ಅವರೂರ ಡಾಕ್ಟ್ರು ಹೇಳಿದ ದೊಡ್ಡ ರೋಗ ಬ್ಯಾಂಡೀಜಲ್ಲ ಜಾಂಡೀಸ್ ಅಂತ. ಅವ ಅಳುತ್ತಿದ್ದು ನೋಡಿ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ನಗು ನುಂಗಿದೆ. 'ಹೋಗ್ಲಿ ಬಿಡೊ...' ಅಂದರೂ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ ಅವ. 'ಅಯ್ಯೋ ಈಗಿನ್ಕಾಲದಾಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ್ರೆ ಹುಗ್ಗಿದ್ರೆ ಸಾಯ್ತಾರ್ಕಣಮ್ಮ ಮನುಸ್ರು... ಬ್ಯಾಂಡೀಜಂಗಿಲ್ಲ ನಮ್ಮಟ್ಟಿ ಮಲ್ಲಪ್ಪಣ್ಣನೇಣ್ತಿ ರತುನ ಸಾವ್ಕಾರ್ರು ಮನೆಯೋರ್ಜೊಡ ಹಾಲಿಂಡಸ್ಟೂರು ಮಾಡಿ ತೀರ್ಕೊಂಡ್ಪ್ಹೋದ್ಲು...' ನಾನವನ್ನ ಅರ್ಧಕ್ಕೆ ತಡೆದು 'ಏನಂದೆ...? ಏನ್ಮಾಡಿದ್ಲು ಅಂದೆ...?' ಎಂದು ಒತ್ತಿಒತ್ತಿ ಕೇಳಿದೆ. 'ಅದೇ ಕಣಮ್ಮ ಹಾಲಿಂಡಸ್ಟೂರು ಮಾಡಿ, ದೆವ್ವ ಮೆಟ್ಕೊಂಡು ಮುರ್ಕೊಂಡದೇ ಹೋತು ಆಕಿನ...' ಅಂದ. 'ಅಯ್ಯೋ ಮಾರಾಯ ಅದೇನ್ ಹಾಲಿಂಡಸ್ಟೂರು? ಅದೇನ್ ಮುರ್ಕಂತು...? ನನಗಂತು ಏನೇನು ತಿಳೀವಲ್ದು...' ಎಂದು 'ನೋಡೂ, ಬೇರೆ ಪುರಾಣ ಎಲ್ಲ ನಿಲ್ಸಿ ಮೊದ್ಲು ಹಾಲಿಂಡಸ್ಟೂರು ಅಂದ್ರೇನು ಹೇಳು...' ಅಂದೆ. ಅವ ನನ್ನ ಮೇಲಿಂದ ಕೆಳಗೆ ನೋಡತೊಡಗಿದ. ನನ್ನ ಮಹಾ ಪೆದ್ದಳೆಂದು ಭಾವಿಸಿದನೋ ಅಷ್ಟ ಅವನಿಗೇನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ತೋಚಲಿಲ್ಲವೋ ಕಣ್ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡತೊಡಗಿದಾಗ 'ಅಲ್ವೊ ದುರುಗ, ಹಾಲಿಂಡಸ್ಟೂರು ಅಂದ್ರೆ ಏನು...? ಅಲ್ಲ ಕಣೋ ಹಾಲ್ನ ಸ್ಟೋರ್ ಮಾಡೋದಾ...? ಇಲ್ಲ ಹಾಲಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಏನಾದ್ರು ಪದಾರ್ಥನ...? ಅಥ್ವಾ ಹಾಲಿನಿಂದ ಮಾಡೋ ತಿನಿಸಾ...? ಅಂದ್ರೆ ಪಾಯಸ, ಹುಗ್ಗಿ...?' ನನ್ನ ಮಾತು ಕೇಳಿದ್ದೆ ಅವ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಡಿದು ಉರುಳಾಡಿ ನಗತೊಡಗಿದ. ನಾನೊಂದು ಕ್ಷಣ ಪೆಚ್ಚಾದೆ. ಇವ ನನ್ನ ಲೇವಡಿ ಮಾಡಿ ನಗುವನಲ್ಲ ಎಂದು ಕೋಪವೂ ಬಂದು 'ನಗಬೇಡ...' ಅಂತ ಗದರಿದೆ. ಅವ ಎದ್ದು ಕುಳಿತು ನಗುತ್ತಲೇ ಹೇಳಿದ 'ಅಲ್ಲಮ್ಮ ಹಾಲಿಂಡಸ್ಟೂರಂದ್ರೆ ಹುಗ್ಗಿ ಅಂತೀಯಲ್ಲಾ...? ಅಂಗಂದ್ರೆ... ನಮ್ ದೇಸನ ಆ ಮೂಲೆಿಂದ ಈ ಮೂಲಿತಂಕ ಬಿಡದಂಗೆ ಎಲ್ಲಾ ನೋಡ್ಕೊಂಡ್ಬರಾದೂ...' ಅಂದ. 'ನಮ್ ದೇಸಾ...?' ನಾನು ಯೋಚಿಸತೊಡಗಿದೆ. 'ನಮ್ ದೇಸ.. ಹಾಲಿಂಡಸ್ಟೂರು, ಹಾಲಿಂಡಸ್ಟೂರು... ನಮ್ ದೇಸ, ಅಂದ್ರೆ ಇಂಡಿಯಾ... ಯೆಸ್ ಇಂಡಿಯಾನ್ ಆ ಮೂಲೆಯಿಂದ ಈ ಮೂಲೆತನ್ಕ ಅಂದ್ರೆ ಟೂರ್ ಮಾಡಿರ್ಬಹುದೇ...? ಅಂದ್ರೆ ಇಂಡಿಯಾ... ಓಹ್!' ನಾನೀಗ ಬಿದ್ದುಬಿದ್ದು ನಗತೊಡಗಿದೆ. ಆಲ್ ಇಂಡಿಯಾ ಟೂರ್ ಅವನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹಾಲಿಂಡಸ್ಟೂರಾಗಿತ್ತು. ನಕ್ಕು, ನಕ್ಕು ಸಾಕಾಗಿ ಆಮೇಲೆ ಕೇಳಿದೆ 'ಅಲ್ವೊ, ಸ್ವರಿಯಪ್ಪ ಹಾಲಿಂಡಸ್ಟೂರಿಗೂ, ದೆವ್ವಕ್ಕೂ ಏನೋ ಸಂಬಂಧ...?' 'ಅಯ್ಯ, ಅದೊಂದೊಡ್ಕತೆ ಕಣಮ್ಮ.' ಎಂದು ಹೇಳತೊಡಗಿದ. ನಾನು ಮತ್ತೆ ನಗಲು ರೆಡಿಯಾಗಿ ಕೂತೆ. 'ನಮ್ಮೂರ್ನ ಸಾವ್ಕಾರ್ರನ್ನೆರೆಲ್ಲ ಸೇರ್ಕೊಂಡು ಹಾಲಿಂಡಸ್ಟೂರು ಮಾಡಕೊಂಟ್ರೇನಮ್ಮ. ಅಲ್ಲೋದ್ಬಳ್ಕೆ ಎನನ ಕೆಲ್ಸ ಪಲ್ಸಕ್ಕೆ ಬತ್ತಳಂತೆ ನಮ್ ಮಲ್ಲಪ್ಪಣ್ಣನೇಣ್ತಿ ರತುನನ್ನು ಜತಿಗೆ ಕರ್ಕಂಡ್ರು. ಆಕೆ ಅಲ್ಲೇ ಅವರ್ಮನ್ಯಾಗ ಕೆಲ್ಸಕಿದ್ಲು. ಪಾಪ ಕಣಮ್ಮ ಎಂಟ್ತಿಂಗ್ಳು ಕೂಸಿತ್ತು. ಆಕಿ ಹೋಗಂಗೇ ಇರ್ಲಿಲ್ಲ. ಗಂಡುನ ಮನಿಗ ಕರಸ್ಕಂಡ್ರು, ಒಂದ್ನೈನೂರ ಕೊಟ್ಟು ಬೆಳಗ್ಗೆ, ಸಂಜೀಗೆ ಮಗೀಗೆ ಹಯ್ನಾಲು ತಂದಾಕು ಅಂದ್ರು, ರತುನನ್ನು ಕರ್ಕೊಂಡದೇ ಹೋದ್ರು. ಕೂಸ್ನ ಬಿಡಲಾರ್ದ ಬಿಟ್ಹೋದ್ಲು.

ತಿರ್ಗಿ ಬಂದ್ಮಾಕೆ ನೋಡ್ತೀವಿ... ಮೈಯ್ಯಾಗೆ ಕಸುವೇ ಇಲ್ಲಂಗೆ, ಜರ ಸುಟ್ಕೊಂಡೂ... ಸೋತು ಸುಣ್ಣಾಗಿದ್ಲು ಕಣಮ್ಮ... ಏಟೊತ್ತಂದ್ರೆ ಆಟೊತ್ನಾಗೆದ್ದು ಜೋರಾಗಿ ಅರುಸ್ತಳು... ಬಿಡ್ರೊ ನನ್ನಿಡ್ರಪ್ಪ ನಿಮ್ ದಮ್ಮಯ್ಯ ನಿಮ್ಕಾಲಿಗ್ಬೀಳ್ತೀನಿ ಬಿಡ್ರೋ... ಅಂತ ಅರಸ್ಬುಳಂಗಯಾ...' 'ಡಾಕ್ಟರಿಗ ತೋರ್ಲಿಲ್ವೇನೊ...' ಆಕಳಿಸುತ್ತ ಕೇಳ್ದೆ ನಾನು, ಕಣ್ಣೀರೆಯುತ್ತಿದ್ವು. 'ಆಯ್ತೂ ಸಿಪ್ಗೆ ಎಲ್ಲಿರುಂಟೇನಮ್ಮ?' ಅಕ್ಕೆ ವೋದ್ಕಡ್ಗೆ ಏಲ್ಲಂದ್ರಲ್ಲಿ, ಏಟೊತ್ನಗಂದ್ರೆ ಆಟೊತ್ನಾಗಿ ಸುತ್ತಿಬ್ಬಾರೆ, ಮೊದ್ಲೆ ಬಾಣ್ತಿ, ಹಸಿ ಮೈಯಿ ಕೇಳ್ತಿಯೇನಮ್ಮ ಒಳ್ಳೆ ಗನವಾದ ದೆವ್ವ ಹಿಟ್ಕೊಂಡ್ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಒಂದ್ತಿಂಗ್ಳು ಗಂಟ ಅಂಗೆ ಅರುಸ್ತಿದ್ಲು...? ಅಮ್ಯಾಕೆ ತಿರುಸ್ಕಳ್ಳಾಕತ್ತಿದ್ಲು. ಏಸ್ತಿಂದ್ರೂ ತಿರುಸ್ಕಳ್ಳಾದೆ... ಏನ್ಮಾಡುದ್ರೂ ತಿರುಸ್ಕಳ್ಳಾದೆಯಾ... ಕೂಸಿಗೇ ಯಾತ್ರುದ್ದು ವಾಸ್ನೇನೂ ಆಗ್ತರ್ಲಿಂಗಾತೂ...' ಇದುವರೆಗು ಅವ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಹಗುರವಾಗಿ ತಗೊಂಡು ನಗುತ್ತಿದ್ದ ನಾನು ಒಮ್ಮೆಗೆ ಗಂಭೀರಳಾಗಿ 'ಅಲ್ವೊ ಸಾವ್ಕಾರ್ರೂ...' ನಾನು ಕೇಳಿದ ಕುತೂಹಲದಿಂದ. 'ಬಂದ್ರಮ್ಮ ರತುನ ತಿರುಸ್ಕಂತಳೆ ಅಂತ ಗೊತ್ತಾಗಿ ತಕ್ಷಣುಕ್ಕೆ ಬಂದ್ರು. ನಿಂತ ನಿಲುಪಿನ್ಯಾಗೆ ರತುನನ್ನ ಗಾಡಿಮ್ಯಾಕೆ ಆಕ್ಕೊಂಡು ತಗಂಡೋದ ಮಲ್ಲಪ್ಪ ಸಾವ್ಕಾರ್ರು ಪಟ್ಣಾಪ್ಕೆ ಅಲ್ಲಾರೋ ಪಂಡಿತ್ರು ಬಂದಿದ್ರಂತೆ. ಏನೇನ್ ಬಡುದಾಡಿದ್ರು ಉಹೂಂ ರತುನ ವುಳಿಲಿಲ್ಲ. ಕೂಸಿಗೆ ಮೈಯಲ್ಲ ನೀಲ್ಯಾಗಿ, ಬಾಯ್ತುಂಬ ನೊರೆ ಕಕ್ಕಿ ಅಲ್ಲೇ ಸಾವ್ಕಾರ್ರ ನಿತಾವ ಸತ್ತೋದ್ಲು. ದಿವುಸುಕ್ಕೆ, ಮಣ್ಣಿಗೆ ಪಾಪ ಎಲ್ಲಾ ಖರ್ಚು ಸಾವ್ಕಾರ್ರೆ ಕೊಟ್ರು ಕಣಮ್ಮ. ರತುನ ಸತ್ತು ಒಂದ್ವಾರ್ಕೆ ಕೂಸು ಹಾಲಿಲ್ದಂಗೆ, ನೋಡಾರಿಲ್ದಂಗೆ ಪಯ್ಕೊಂಡು, ಪಯ್ಕೊಂಡು ಅದೂ ತೀರ್ಕೆಂತು...' ದುರುಗ ಅಳುತ್ತಿದ್ದ. ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲೂ ವಿಚಿತ್ರ ಸಂಕಟ, ತಳಮಳ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು ದುರುಗನಿಗೆ ನಿಜಸ್ಥಿತಿ ಏನೆಂದೇ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ರತುನಳನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿದ್ದು ದೆವ್ವಕ್ಕಿಂತಲೂ ಭಯಂಕರವಾದ, ಮೃಗಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಡೆಯಾದ ನೀಚ ಮನುಷ್ಯರ ವಿಕೃತ ಕಾಮುಕತೆ ಎಂಬ ಸತ್ಯ ತಿಳಿದರೆ ಇವ ಏನಾದಾನು...? ಯೋಚಿಸಿ ನಿಟ್ಟುಸಿರಿಟ್ಟೆ. ನನ್ನ ನಿದ್ದೆ ಹಾರಿಹೋಗಿತ್ತು. ದುರುಗ ಮತ್ತೆ ಹೇಳತೊಡಗಿದ 'ಅದಾಗಿ ಸ್ವರ್ಯಾಗಿ ಒಂದ್ತಿಂಗ್ಳಿಗೆ, ಅಮಾಸೆ ದಿನ ಸಾವ್ಕಾರ್ರೇಣ್ತಿನೂ ದೆವ್ವ ಮೆಟ್ಕೊಂಡು ಸತ್ತೇವೋದ್ಲು. ರತುನ ನಾನ್ ತೈಪ್ಮಾಡ್ದೆ. ನಾವೆಲ್ಲ ತ್ರಪ್ಮಾಡ್ತಿದ್ವಿ ನಮ್ಮುನ್ನ ಬಿಟ್ಬಿಡಪ್ಪ... ಅಂತ ಅರುಸ್ಸಿ, ಅರುಸ್ಸಿ ಅವ್ಳೂ ಸತ್ಲಂತೆ. ರತುನ ಆಕೇನೂ ಮೆಟ್ಗೆಂಡು, ಮುರ್ಕಂಡದೇ ವೋದ್ಲಮ್ಮ. ಅಮ್ಯಾಕೆ ಇಡೀ ಹಟ್ಟಿಗೇ ಮಂತ್ರುವಾದಿನ್ ಕರ್ಸಿ ಕಟ್ಟು ಮಾಡ್ಸಿದ್ವೆಮ್ಮ...' ಅಯ್ಯೊ ಎಂತಹ ಮುಗ್ಧಾಳತನ! ಎಂತಹ ಅಮಾಯಕತೆ...! ಒಂದು ವೇಳೆ ನಿಜಸ್ಥಿತಿ ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ಇವರು ಏನಾದರೂ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿತ್ತೆ? ಇವರಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತೆ...? ರತುನಳ ಸಾವು, ಅವಳ ಕೂಸಿನ ಸಾವು ಕೇವಲ ಸಾವೆ? ಇಲ್ಲ ಕೊಲೆಯೆ...? ಇದೇ ಮುಂತಾದ ವಿಚಾರಗಳು ಕಣ್ಣವೆಯಲ್ಲಿ ನುಸಳಿ, ನುಸುಳಿ ಮತ್ತೆ, ಮತ್ತೆ ಕಾಡುವ ನೊರಜಗಳಂತ ಇಡೀ ರಾತ್ರಿ ಕಾಡಿದವು.

ಇನ್ನೆರಡು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಫೈನಲ್ ಇಯರ್ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು ಶುರುವಾಗುವುದರಲ್ಲಿದ್ದವು. ಪಾರು, ಗೌರಿಯ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ರೇಖಳೂ ಉಳಿದ ಸಬ್ಜೆಕ್ಟ್ ಕ್ಲಿಯರ್ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಊರಿಂದ ಬಂದಿದ್ದಳು. ನಾವು ನಾಲ್ವರು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿದೆವೆಂದರೆ ಮುಗೀತು ನಾವು

ಮಾತನಾಡದ ವಿಷಯಗಳಿಲ್ಲ. ರಾಜಕೀಯ, ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ, ಶೋಷಣೆ, ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಅತ್ಯಾಚಾರ, ವ್ಯಭಿಚಾರ, ಸೆಕ್ಸು ಈ ಎಲ್ಲವೂ ನಮ್ಮ ಚರ್ಚೆಗೆ ಒದಗುತ್ತಿದ್ದ ವಿಷಯಗಳು. ಅದರಲ್ಲೂ ರೇಖಳಿಗೆ ಸೆಕ್ಸ್ ತುಂಬಾ ಆಕರ್ಷಕವಾದ ಮತ್ತು ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ವಿಷಯ, ಒಬ್ಬಳೇ ಮಗಳೆಂಬ ಅತಿಮುದ್ದಿನ ಫಲವಾಗಿ ತೀರ ಚೆಲ್ಲುಚೆಲ್ಲಾದ, ಎಗ್ಗುಸಿಗ್ಗಿಲ್ಲದ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಸೀರಿಯಸ್‌ನೆಸ್ ಇಲ್ಲದ ಖ್ಯಾತನಾಮಳು. ಆಕೆಯ ಸಿನಿಮಾದ ಹೀರೋಗಳಿರಲಿ, ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ಮಾರ್ಟಾದ ಬೀದಿ ಕಾಮಣ್ಣಗಳಿರಲಿ, ಕಸಗುಡಿಸುವವ ಆಗಲಿ, ತಿಪ್ಪೆ ಎತ್ತುವವನಾಗಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಆಕೆಗೆ ಸೆಕ್ಸಿಯೆ. ಅಷ್ಟೆ ಏಕೆ ಬೆಳಗ್ಗಿನ ಜಾಗಿಂಗ್ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಫಿಟ್ಟಾದ ಅಜ್ಜ ಬಂದರೂ ತೀರಿತು 'ಲುಕ್ ಯಾರ್... ವ್ಹಾಟ್ ಎ ಸೆಕ್ಸೀ ಗ್ರಾಂಡ್ ಪಾ...!' ಎಂದವರ ಹಿಂದೆಯೇ ಓಡಲು ತೊಡಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ನಾವು ಆಕೆಯ ಹಿಡಿದು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಎಳೆದೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಮಾತು ಮಾತಿಗೂ ಸೆಕ್ಸೀ ಎನ್ನುವುದು ಆಕೆಗೆ ರೂಢಿಯಾಗಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಇಂತವಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದ ದುರುಗ. ನಾಲ್ವರು ಕಂಬೈನ್ಡ್ ಸ್ಟಡಿ ಮಾಡಲು ನಮ್ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಸೇರುತ್ತಿದ್ದೆವು.

ದುರುಗನನ್ನು ನೋಡಿದ ಘಳಿಗೆಯಿಂದಲೇ 'ಟೈಂಪಾಸ್ ಮಾಡಲು ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಾಧನ ಇನ್ನೇನು ಬೇಕು...' ಎನ್ನುತ್ತ ಅವನ ಎದುರು ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲ ಸಿಳ್ಳೆ ಹೊಡೆದು, ಕಣ್ಣೊಡೆದು, 'ಯೂ ಆರ್ ರಿಯಲೀ ಸೆಕ್ಸಿ ಕಣೋ ದುರುಗ...' ಎಂದೋ; 'ನಿನ್ನ ಮೀಸೆ ಸೆಕ್ಸಿ...' ಎಂದು ಅವನ ಮೀಸೆಯಿಡಿದು ಜಗ್ಗುವುದು, 'ನಿನ್ನಂಗಿ ಸೆಕ್ಸಿ...' ಎಂದು ಅವನ ಅಂಗಿ ಎಳೆಯುವುದು, 'ನೀ ನಕ್ಕರೆ ಸೆಕ್ಸಿ...' ಎಂದು ಕೆನ್ನೆ ಹಿಂಡುವುದು ಇವೇ ಮುಂತಾದ ಚೇಷ್ಟೆಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಬಫೂನ್ ಮಾಡಿ, ತಾನು ಮಜ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಕೆಯೊಡನೆ ನಾವು ಸೇರಿ ನಗುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಅವಳ ಚೇಷ್ಟೆ ಜಾಸ್ತಿಯಾದ ಹಾಗೆ ಒಂದು ದಿನ ದುರುಗ ಬಂದವನೆ 'ಅಲ್ಲಮ್ಮೆ ನಮ್ಮೂರ್ನಾಗೆ ವೊಲ್ಲು ತುಳುದ್ರೆ, ಯೇಸ್ಗೆ ಮಾಡಿದ್ರೆ ಇಸ್ಸಿ... ಇಸ್ಸಿ ಅಂತಾರೆ. ಈಯಮ್ಮ ದಿನಾಲು ನನ್‌ಮೈಯಲ್ಲ ಮುಟ್ಟುಟ್ಟಿ ಇಸ್ಸಿ ಇಸ್ಸಿ ಅಂತಾಳಲ್ಲ... ಏನಮ್ಮ ನನ್‌ಮೈಯಿ ಅಟೊಂದ್ ವೊಲ್ಸಾಗೈತ್ತೆ...?' ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಎಲ್ಲರೂ ಪೆಚ್ಚಾದೆವು. ರೇಖಳಿಗೆ ಅವನ ಮೈಕೈ ಮುಟ್ಟಬೇಡ, ಅತಿ ಮಾಡಬೇಡ...' ಎಂದು ನಾನು ಆಗಾಗ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದರವಳು 'ಲೇ ನಾನ್ಮುಟ್ಟಿನಿ ಅನ್ನೊ ಫಿಲಿಂಗಾದ್ರೂ ಆ ಎಮ್ಮೆಗೆ ಆಗುತ್ತೊ ಇಲ್ವೊ ಸುಮ್ನಿರೆ... ಬಿಟ್ಟಿ ಮನೋರಂಜನೆ ಯಾರಿಗುಂಟು ಯಾರಿಗಿಲ್ಲ...' ಎಂದು ನನ್ನ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರಿಂದು ಅವನು ಆಡಿದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ನಾವೆಂದುಕೊಂಡಷ್ಟು ಕೊರಡಲ್ಲ ಅವ ಎನಿಸಿತು. 'ನೋಡು ನಿನ್ನ ಹುಡುಗಾಟ ಪೇಚಾಟಕ್ಕಿಟ್ಟುಕೊಂಡೀತೆ ಸಾಕು ಮಾರಾಯ್ತಿ ನೀನವ್ನ ಸುದ್ದಿಗಿನ್ನ ಹೋಗ್ಬೇಡ...' ಎಂದು ರೇಖಳನ್ನು ವಾರ್ನ್ ಮಾಡಿ ತಡೆಯುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದೆ. ಆದರಾಕೆ ಎಲ್ಲಿ ಕೇಳಬೇಕು. ಬದಲಿಗೆ ದುರುಗನನ್ನೆ ಒಲೈಸತೊಡಗಿದಳು. 'ಅಯ್ಯೊ ದುರುಗಾ, ನಾನು ನಿನಗೆ ಇಸ್ಸಿ ಅಂತೀನೇನೊ...? ಅಲ್ವೊ ನಾನಂದದ್ದು ಸೆಕ್ಸೀ ಅಂತ. ಹಂಗಂದ್ರೆ ಹುಡುಗೀರು ಯಾರ್ನ ಭಾಳ ಪ್ರೀತಿ ಮಾಡ್ತರಲ್ಲ ಅವರ್ನ ಸೆಕ್ಸೀ ಅಂತಾರೆ... ಗೊತ್ತಾಯ್ತೇನೋ ಸೆಕ್ಸಿ ದುರುಗಾ...' ಮತ್ತೆ ಅವನ ಕೆನ್ನೆ ಸವರಿದಳು. ಸ್ವರಿ, ಅವ ನಾಚಿ ನೀರಾಗಿ, ಬೆವತು,

ಗವಗವ ನಡುಗಿ, ಮೂರ್ಛೆ ಹೋಗುವುದೊಂದು ಬಾಕಿಯಷ್ಟೆ. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಬಟ್ಟೆಬರೆ, ಕೂದಲು, ಮುಖ, ಚರ್ಮ ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ಹೊಸ ಆಸಕ್ತಿ ಮೂಡತೊಡಗಿತು. ಹಾಗೆಯೇ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯ, ಊಟ, ತಿಂಡಿ, ಕೊನೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಲ್ಲೂ ಆಸಕ್ತಿ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದ. ರೇಖಿ ಹೇಳಿದ್ದೆಲ್ಲ ವೇದವಾಕ್ಯ ಆಗಿಹೋಯ್ತು ಅವನಿಗೆ. ಒಮ್ಮೆ ಆಕೆ 'ದುರುಗ ನೀನು ಮೀಸೆ ಬೋಳ್ಸು ನೋಡೂ... ಅಷ್ಟು ಸೆಕ್ಸಿಯಾಗಿ ಕಾಣ್ತೆಯಾಂದ್ರೆ ನಿನ್ನಂಗೇ ಯಾರೂ ಇರಲ್ಲ ಬಿಡೊ...' ಎಂದುಬಿಟ್ಟಳು ಮೈಯಲ್ಲ ಕುಣಿಸುತ್ತ. ಅವ ಆ ಕ್ಷಣವೇ ಮೀಸೆ ಬೋಳಿಸಲು ತಯಾರಾದ. ಮೈಯೆಲ್ಲ ಉರಿ ಎದ್ದ ನಾನು ಕೆಟ್ಟದಾಗಿ ಗದರಿಸಿ, ನಿಲ್ಲಿಸಿದೆ ಅವನನ್ನ. 'ಲೇ ತೆಪ್ಪಗಿರ್‍ತೀಯೋ ಮೀಸೆ ಬೋಳಿಸಿದ್ರೆ ಸೆಕ್ಸಿಯಾಗಿ ಕಾಣಲ್ಲ ನೀನು, ಬದ್ಲಿಗೆ ಖೋಜಾ... ಖೋಜಾ ತರಹ ಕಾಣ್ತೆಯ. ಇಲ್ನೋಡು ಇರೋ ಮೀಸೆನ ಬೋಳಿಸಿದ್ರೆ ಎಲ್ರೂ ಕಾಣದು ಹಾಗೇನೆ ಖೋಜಾ ತರಹ... ಗೊತ್ತಾಯ್ತಾ...? ಹೋಗ್ ಕೆಲ್ಸ ನೋಡು ನಡಿ...' ಎಂದವನನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲದೆ ಓಡಿಸಿದ್ದೆ. ಇಷ್ಟಾದರೂ ರೇಖ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ ಅವನಿಗೆ ಪ್ಯಾಂಟು ಟೀ ಶರ್ಟ್‌ನ ಹೊಸ ಐಲು ಹಿಡಿಸಿ ಕೈಬಿಟ್ಟಳು. ಅವನು ಒಮ್ಮೆಗ್ ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಗಂಟುಬಿದ್ದು, ಒಪ್ಪಿಸಿ ಊರಿಗೆ ಹೊರಟ. ಅವನತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಲು ನಾವು ಸಂಪೂರ್ಣ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಟೆನ್ಷನ್ನಲ್ಲಿ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಓದತೊಡಗಿದೆವು. ಪರೀಕ್ಷೆ ಸ್ಸರಿಯಾಗಿ ಒಂದುವಾರ ಉಳಿದಿತ್ತು. ನಾವು ಸೀರಿಯಸ್ ಡಿಸ್ಕಷನ್ನಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದೆವು, ದಿಢೀರನೆ ಪ್ಯಾಂಟು, ಟೀ ಶರ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮೆದುರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾದ ದುರುಗ. ಮೀಸೆಯನ್ನೂ ಬೋಳಿಸಿದ್ದ. ಕಣ್ಣು ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಾಲ್ವರೂ ದಂಗಾಗಿ ಕುಳಿತೆವು. ಅವ ಸೀದಾ ಹೋಗಿ ರೇಖಳ ಮುಂದೆ ನಿಂತು ಭುಜ ಕುಣಿಸಹತ್ತಿದ. ಶಿಳ್ಳಾಕುತ್ತ, ಆಕೆಯ ತರಹವೇ ಕಣ್ಣು ಮಿಟುಕಿಸುತ್ತ 'ಚೆಸ್ಸಿ ರ್‍ಯಾಖಾ...' ಎಂದ. ರೇಖ ಮಾತಾಡುವುದಿರಲಿ ಉಸಿರಾಡಲೂ ಆಗದಂತೆ ಸ್ಟಿಲ್ಲಾಗಿ ಕೂತಿದ್ದಳು. ಅವನನ್ನು ಆ ವೇಷದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ ಘಳಿಗೆಯೇ ಆಕೆ ಪೂರ್ಣ ತಣ್ಣಗಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಳು. ಅವಳಿಂದ ಯಾವ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯೂ ಬಾರದಾಗ ಅವನೇ ಮುಂದುವರಿದ. ರೇಖಳ ಕೆನ್ನೆಗಳನ್ನು ಸವರಿ, ಎಳೆದು ಹಿಂಡಿಬಿಟ್ಟ ಕಿಟಾರನೆ ಕಿರುಚಿದಳಾಕೆ. ಅವ ನಗಹತ್ತಿದ. ನಾನು ಗಾಬರಿಗೊಂಡು ಧಾವಿಸಿದವಳೆ ಅವನ ಕೆನ್ನೆಗೆ ನಾಲ್ಕು ಬಿಗಿದು, ಕೋಣೆಯಿಂದ ಆಚೆ ದಬ್ಬಿದೆ. ಮೂವರು ಸೇರಿ ರೇಖಳನ್ನು ಎಷ್ಟು ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಿದರೂ ಕೇಳಲಿಲ್ಲಾಕೆ. 'ಥೂ ಅಸಹ್ಯ...!' ಎಂದು ಕೆನ್ನೆಗಳನ್ನು ಜೋರಾಗಿ ತಿಕ್ಕುತ್ತ ನಡುಗತೊಡಗಿದೆ ಗಲಾಟೆ ಕೇಳಿ ಅಮ್ಮ ಓಡಿಬಂದೇ ಬಿಟ್ಟಳು. ವಿಷಯ ತಿಳಿದು ಸೀದ ಅವನನ್ನಟ್ಟಿಸಿ ಎಮ್ಮೆ ಮನೆಗೆ ಓಡಿದಳು. ಅಪ್ಪ ಅದುವರೆಗೂ ಗೋಡೆಯಲ್ಲಿ ಷೋಗೆ ನೇತಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಬಾರಕೋಲಿಗೆ ಕೈಹಾಕಿದ್ದೆ ಏನಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಅರಿವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ದುರುಗನನ್ನು ಸೆಳೆತ ಸೆಳೆದಿದ್ದ. ಈ ಗಲಾಟೆಯಲ್ಲಿ ಅದ್ಯಾವ ಮಾಯೆಯಲ್ಲೊ ಓಡಿಹೋದ ರೇಖ ತನ್ನ ಕಸಿನ್‌ಗಳನ್ನು ಕರೆತಂದಳು. ಮೈಲಿಗೆ ಆದವಳಂತೆ, ಮಲೀನಗೊಂಡವಳಂತೆ ಚಡಪಡಿಸುತ್ತ ಅಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಳು. ಅಪ್ಪ ಅಮ್ಮ ತಾವುಗಳಾಗಲೇ ಅವನನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಿಸಿರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದರೂ ಕೇಳದೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸೀದ ಎಮ್ಮೆ ಮನೆಗೆ ನಡೆದರು.

ನಾನು ಅಸಹಾಯಕಳಾಗಿ ನಿಂತ ಅಮ್ಮನನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ತಬ್ಬಿಕೊಂಡೆ. ದುರುಗನ ಚೀರಾಟ ಹೊಟ್ಟೆ ತೊಳೆಸತೊಡಗಿ, ಬಾಯ್ತುಂಬ ನೀರು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಬಚ್ಚಲಿಗೆ ಓಡಿ ಕುಸಿದು ಬಿದ್ದೆ. ಎಷ್ಟೊ ಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಒಮ್ಮೆಗೆ ಮೌನ ಆವರಿಸಿ, ಅಪ್ಪ ಬಂದವರೇ ಅಮ್ಮನನ್ನು, ನನ್ನನ್ನು ಒಳಗಿನ ಕೋಣೆಗೆ ಹೋಗುವಂತೆ ಬಲತ್ಕರಿಸಿ, ಬಾಗಿಲಾಕಿಕೊಂಡು ಹೊರಟುಹೋದರು. ಮತ್ತೆ ಅಪ್ಪ ಬಂದು ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆದಾಗ ಹೊರಗೆ ಕಾರು ಹೋದ ಶಬ್ದವಾಯ್ತು. ಮಂಕಾಗಿ ಹೆದರಿದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಅಪ್ಪ 'ಊರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಬರ್ತೀವಿ ಅಂತ ಕರ್ಕಂಡೋದ್ರು...' ಎಂದೇಳಿ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕುಸಿದ. 'ಸದ್ಯ, ಊರಿಗಾದ್ರೂ ಕರೆದ್ನೊಯ್ತರಲ್ಲ...' ಎಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಾಧಾನವಾಯ್ತು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ.

ಸಿಂಗ್ರಕ್ಕಿ ರಾಮಪ್ಪ ಬರಬಹುದು, ಅವನಿಂದ ದುರುಗನ ವಿಷಯ ತಿಳಿಯಬಹುದು ಎಂದು ಕಾಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೆ ನಾನು. ದುರುಗ ಹೋಗಿ ಆಗಲೇ ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳಾಗಿದ್ದವು. ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಮಶಾನ ಮೌನ. ಸಣ್ಣಜ್ಜಿ ಮಾತ್ರ ಆಗಾಗ ಕದ್ದು ಕದ್ದು ಕಣ್ಣೀರು ಹಾಕುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅಚ್ಚರಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ರೇಖಳನ್ನು ಈ ಹಿಂದೆ ಮಾತನಾಡಿಸಿದಂತೆ ಮಾತನಾಡಿಸುವುದು ನನ್ನಿಂದ ಆಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ಇಲ್ಲೇ ಆಕೆಯ ಮದುವೆಯೂ ಸೆಟಲ್ ಆಗಿ, ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಫೋನ್‌ನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕರೆದಳು. 'ನನ್ ವುಡ್‌ಬೀ ಬಂದು ನೋಡೇ... ಹಿ ಇಸ್ ಸೋ ಸೆಕ್ಸಿ ಕಣೇ... ಒಳ್ಳೆ ಸೆಕ್ಸ್ ಸಿಂಬಲ್ ತರಹ ಇದ್ದಾರೆ ಕಣೇ...' ನಾನು ರಿಸೀವರ್ ಪಟ್ಟಂತ ಕುಕ್ಕಿಬಿಟ್ಟೆ ಆ ಪದವೇಕೋ ನನ್ನಲ್ಲಿ ನಡುಕ ಹುಟ್ಟಿಸಿತ್ತು. ಅಂದೇ ಸಂಜೆ ಬಂದ ರಾಮಪ್ಪ. ಅವನನ್ನು ಸೀದ ಕೋಣೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದು ಬಾಗಿಲಿಕ್ಕಿಕೊಂಡರು ಅಪ್ಪ, ಅಮ್ಮ. ನಾನು ಅನುಮಾನದಿಂದ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಕಿವಿಯಾನಿಸಿ ನಿಂತೆ. ಅಪ್ಪ, ಅಮ್ಮನ ದನಿಗಳೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿತ್ತಷ್ಟೆ ಮಾತುಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. 'ಅವಳತ್ರ ಮಾತಾಡ್ಬೇಡ...' 'ಅನುಮಾನ ಬಂತಾ...?' 'ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಯಾ...?' 'ಏನಂದ್ರೂ...?' ಇದೇ ತುಣುಕುಗಳು ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದವು.

ಆದರೆ ರಾಮಪ್ಪನವರು ತುಂಬ ದೊಡ್ಡದನಿ. ಅವನ ಮಾತುಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕೇಳಿಸಿದವು. 'ನೀವು ಕೊಟ್ಟ ಮೂರು ಸಾವ್ರ ಕೊಟ್ಟೆ ಇಸ್ಗಂಡ್ರು. ಮೊನ್ನಿನಾಗೆ ಊರಿಗ್ಬಂದಾನು ಫ್ಯಾಟೆರಿಗೆ ತಕ್ಕಂಗೆ ನಾನು ಇರ್ಬೇಕು, ಹೊಸ ಬಟ್ಟೆಬರೆ ಬೇಕು ಅಂತ ಅವರಪ್ಪ, ಅಮ್ಮನ್ನೂಟೆ ಗುದ್ದಾಡಿ, ಪಾಪ ಅವ್ರು ವರ್ಸಪೂರ್ತಿ ಕಸ್ಟಪಟ್ಟು ಬೆಳೆಸಿದ್ದ ಒಂದು ಚೀಲ ಸೇಂಗ ಮಾರ್ಕಂಡು ದುಡ್ಡು ತಗಂಡದೇ ಬಂದಿದ್ನಂತೆ... ಅದುಕ್ಸರ್ಯಾಗಿ ನಾನು 'ಇಲ್ಲ ಕಣಪ್ಪ ನಿಮ್ ದುರ್ಗ ಹೇಳ್ದೆಕೇಳ್ದೆ ಕೆಲ್ಸ ಬಿಟ್ಟು, ಮನಿಬಿಟ್ಟು ಆಯಮ್ಮ ಬೈದಾಡಿದ್ಕೆ ಸಿಟ್ಟಾಕ್ಕೊಂಡು ಅದೇ ವೋಗ್ಯಾನಂತ ಸ್ವಾಮೇರು ಬೈದಾಡಿ ಅವ್ನ ಸಾವಸನೇ ಬ್ಯಾಡಂತ ಲೆಕ್ಕ ಚುಕ್ತಾ ಮಾಡು ಅಂದ್ರು ತಗ ದುಡ್ಡು...' ಅಂತ ಮೂರು ಸಾವ್ರ ಕೊಟ್ಟು ಬಂದ್ಬುಟ್ಟೆ ಪಾಪ..., ಅವ್ನು ಮತ್ತೆ ತಿರುಗಿ ಬರಲ್ಲ ಅಂತ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಅವ್ರಿಗೆ. ಅವರವ್ವ ಭಾಳ ಗೋಳಾಡಿದ್ಲು ಕಣಮ್ಮ. 'ಎಲ್ಲೋಯ್ತು ಕಣಪ್ಪ ನನ್ನ ಕೂಸು...? ಪಾಪ, ಪುಣ್ಯೇವು, ಮೋಸವಂಚ್ನೆ ಒಂದೂ ತಿಳೀದದ್ಕೆ... ಅಂತ ವಯ್ದಾಡ್ತಿದ್ಲು

ಕಣಮ್ಮ...' ಅಂದ ರಾಮಪ್ಪ ಅಳುತ್ತಿದ್ದ. ಅದುವರೆಗೂ ಒಳಗೇ ಸಿಕ್ಕು ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕೋಪ, ಅಸಮಾಧಾನ, ದುಃಖ ಎಲ್ಲವೂ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಹೊರಬಂದವು. ರೇಖಳ ನಂಬರ್ ತಿರುಗಿಸಿದೆ. 'ಥೂ ಪಾಪಿ, ಕೊನೆಗೂ ಅವ್ನ ಪ್ರಾಣ ತಗೊಂಡೇಬಿಟ್ಯಲ್ಲೆ... ಅಯ್ಯೊ ರಾಕ್ಷಸಿ, ಅವ್ನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿನ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅವ್ನ ಇನ್ನೊಸೆನ್ಸ್ ಜತೆ ಆಟ ಆಡಿ ಅವ್ವನ್ನ ಮುಗ್ಸ್ ಬಿಟ್ಯಲ್ಲೇ... ನಿನ್ನ ಮುಟ್ಟೋಷ್ಟು ಧೈರ್ಯ ಅವ್ನಗೆ ಹೆಂಗೆ ಬಂತೂ...? ಅವನ್ನ ಪ್ರೇರೇಪಿಸ್ಲೋರ್ಯಾರು...? ಅವನ ಮೈಕೈ ಎಲ್ಲಾ ಮುಟ್ಟಿ ಸವರಿ ಅವ್ನ ಉದ್ರೇಕಿಸಿ, ನೀನು ಬಿಟ್ಟಿ ಸುಖ ಅನುಭವಿಸ್ತಿದ್ದಲ್ಲ ಕಂತ್ರಿ ಆಗ ನಿಂಗೆ ಅಸಹ್ಯ ಆಗ್ತಿರ್ಲಿಲ್ಲಾ...? ಅವ್ನು ನಿನ್ನ ಮುಟ್ಟಿದಾಕ್ಷಣ ಏನೇ ನಿಂದು ಕೊಳ್ಳೆ ಹೋಗಿದ್ದು...? ಅವ್ನ ಎಮ್ಮೆ ಅಂತಿದ್ಯಲ್ಲಾ ಯೂ ಫೂಲ್ ಎಮ್ಮೆನೂ ಒಂದ್ಸಾರಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮೈ ನೇವರಿಸಿ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಎದುರಿಗೆ ಹೋದ್ರೆ 'ಅಂಬಾ...' ಅಂತ ನಮ್ಮನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಕರೆಯುತ್ತೆ. ಅಂತಾದ್ರಲ್ಲಿ ಅವ ಮನುಷ್ಯ ಕಣೇ ನಿನ್ನ ಹಾಗೇ... ನೀನು ಮುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದಿಯಾ ಅಂತ ಅವ್ನಿಗೆ ಫೀಲ್ ಆಗ್ದೆ ಇದ್ದಿರ್ಬಹುದು ಆದ್ರೆ, ಅವನನ್ನು ಮುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದೀನಿ ಅನ್ನೋ ಭಾವನೆ ನಿಂಗೆ ಆಗ್ತಿರ್ಲಿಲ್ವಾ...? ಬೊಗ್ಳೆ ನೀನು ಆ ಸ್ಪರ್ಶನ ಫೀಲ್ ಮಾಡ್ತಿರ್ಲಿಲ್ವಾ...? ಯೂ ಬಿಚ್ ಅದನ್ನ ನೀನು ಎಂಜಾಯ್ ಮಾಡ್ತಿರ್ಲಿಲ್ವಾ...? ಆನ್ಸರ್ ಮೀ ಯೂ ಡರ್ಟಿ ಬಿಚ್...' ಅವ್ಳ ಛಟೀರನೆ ನನ್ನ ಕೆನ್ನೆಗ ಬಾರಿಸಿದಾಗಲೇ ನನಗೆಚ್ಚರ ರಿಸೀವರ್ ಜಾರಿ ಕೆಳಗುರುಳಿತ್ತು.

ಸುಮ್ಮನೇ ಸೂರು ನೋಡುತ್ತ ಮಲಗಿದ್ದೆ. ರೇಖ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾರಣಳಾದರೆ ನಾನು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾರಣಳಾಗಿದ್ದೆ ಎಲ್ಲ ಹಗರಣಕ್ಕೆ. ಆಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಚೇಷ್ಟೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ನಕ್ಕು, ನಕ್ಕು ಕುಮ್ಮಕ್ಕು ಕೊಡುತ್ತಲಿದ್ದೆ. ಇಬ್ಬರೂ ಸಮಾನ ಹೊಣೆಗಾರರು. ಇದೆಂತಹ ವಿಚಿತ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ? ಇದೆಂತಹ ವಿಚಿತ್ರ ಶಿಕ್ಷೆ...? ಶಿಕ್ಷೆ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾದವರು ನಾವು... ಹೌದು ಶಿಕ್ಷೆ ನಮಗೆ... ಚೀರಿದೇನೇನೊ ಅಮ್ಮ ಓಡಿಬಂದಳು. 'ಸುಮ್ನೆ ಬಿದ್ಕೊಳೆ ಅತಿ ಆಡ್ಬೇಡ. ನೋಡು ಪಾಪ, ಆ ಹುಡ್ಗಿಗೆ ನಿನ್ನೆ ಏನೇನೋ ಅಂದ್ಯಲ್ಲ ಅವ್ಳಿಗೆ ರಾತ್ರಿ ಎಲ್ಲಾ ಜ್ವರ ಬಂದು, ಏನೇನೋ ಮಾತಾಡ್ತಿದ್ಲಂತೆ ಪಾಪ, ರಾತ್ರೋರಾತ್ರಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಸೇರ್ಸಿದ್ರಂತೆ...' ಇನ್ನು ಏನೇನೋ ಒದರಿಹೋದ್ಲು ಅಮ್ಮ. 'ಇವರೆಲ್ಲ ಮನುಷ್ಯರೇ...? ಹೌದೆ...? ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಎಂತಹ ಮನುಷ್ಯರಿವರೂ...?' ಗಲಿಬಿಲಿಗೊಳ್ಳುತ್ತ ಚಡಪಡಿಸ ತೊಡಗಿದೆ. ನನ್ನ ಯಾರೋ ಹಿಡಿದು ಅಲ್ಲಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಣ್ಣು ತಿರುಗಿಸಿದರೆ ದುರುಗ...! ಅರೆ, ಅದೇ ದೂಪ್ಡಳ್ಳಿ ದುರುಗ...! ಅದೇ ಸೆಕ್ಸಿ ದುರುಗ...! 'ಅದೇ ಕಣಮ್ಮ ನಮ್ ಮಲ್ಲಪ್ಪಣ್ಣನೇಣ್ತೆ ರತುನ... ಹಸಿಮೈ ಬಾಣ್ತಿ... ದೆವ್ವ ಮೆಟ್ಕಂಡು, ಮೈಯೆಲ್ಲಾ ನೀಲ್ಗಟ್ಟಿ, ಬಾಯ್ತುಂಬ ನೊರೆ ಕಕ್ಕಿ ತೀರ್ಕೆಂಡೇ ಬಿಟ್ಲು. ಮತ್ತೊಂದ್ಸಾರ್ಕೆಯ ರತುನ ದವ್ವಾಗಿ ನಮ್ಮೂರ್ ಸಾವ್ಕಾರ್ನೇಣ್ತೆನ ಮೆಟ್ಕಂಡು, ಮುರ್ಕಂಡವೇ ವೋದ್ಲು...' ಹೇಳೇಳುತ್ತಲೇ ನಗತೊಡಗಿದ. ಹೊಟ್ಟೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಿದ್ದು, ಬಿದ್ದು ಉರುಳಾಡಿ ನಗತೊಡಗಿದ. ನನಗೂ ತಡೆಯದಾಯ್ತು. ನಗತೊಡಗಿದೆ ಜೋರಾಗಿ ನಾನೂ ಅವನಂತೆಯೇ, ಅವನೊಂದಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಬಿದ್ದು ಉರುಳಾಡಿ...

❐

ಮನಸ್ಸಿನಂತೆ ಮಹಾದೇವ

ವಿನಾಯಕ ಜೋರಾಗಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದ. ಅರೆ! ಅಳುವ ಸದ್ದು. ಹೌದು ವಿಶಾಲು ಅಳುತ್ತಿರುವಂತಿದೆ. ವಿನಾಯಕನೂ ಓದುವುದನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ. ಅವನಿಗೂ ಕೇಳಿಸಿರಬೇಕು. ರೂಮಿನಿಂದ ಹೊರಬಂದೆ. ಹಾಲಿನ ಸೋಫಾದ ಮೇಲೆ ಅಂಗೈಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖವುದುಗಿಸಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ ವಿಶಾಲು. 'ಯಾಕೆ? ಏನಾಯ್ತು?' ವಿನಾಯಕ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ನನ್ನ ನೋಡಿದವನೇ 'ಅಮ್ಮಾ...' ಅಂತ ಏನೋ ಹೇಳೋಕೆ ಹೊರಟ. ನಾನು ಸುಮ್ಮನಿರುವಂತೆ ಕಣ್ಸನ್ನೆ ಮಾಡಿದೆ. ನನ್ನ ಇರುವು ಗೊತ್ತಾದೊಡನೆ ತಟ್ಟನೆ ತಲೆಯೆತ್ತಿ, ದುರುದುರು ನೋಡುತ್ತಾ 'ಎಲ್ಲಾ ನಿನ್ನಿಂದಾನೆ, ನಿನ್ನ ಸಪೋರ್ಟಿನಿಂದಾನೇ ಇವ್ನು ಮಾತ್ಮಾತ್ರಿಗೂ ನನ್ನ ಆಡ್ಕೊಳ್ತಾನೆ. ಮಾತಿನ ನೆಪದಲ್ಲಿ, ಹಾಡೋ ನೆಪದಲ್ಲಿ, ಓದೋ ನೆಪದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಚುಚ್ತಾನೆ, ಹಂಗಿಸ್ತಾನೆ...' ಅವಳ ಮಾತುಗಳಿನ್ನೂ ಮುಗಿದಿರಲಿಲ್ಲ ವಿನೂ ಧಾವಿಸಿದವನೇ ಆಕೆಯನ್ನು ಒರಟಾಗಿ ಹಿಡಿದು, ಮುಖವೆತ್ತಿ ಪುಸ್ತಕ ತೆರೆದಿಟ್ಟು 'ಬಿಡು ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣು, ನೋಡಿಲ್ಲಿ ನಾನು ಇದುವರ್ಗೂ ಓದ್ಕೊಳ್ತಾ ಇದ್ದದ್ದು ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಇದ್ಯೊ ಇಲ್ವೊ ನೋಡು... ನೀನು ಬಂದೇ ಬಂದೆ ನಮ್ಮನೆ ನರಕ ಆಗೋಯ್ತು. ನಾವ್ಯಾರೂ ಸಮಾಧಾನದಿಂದ ಬದುಕುವಂತೇ ಇಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೊಂದು ನೀನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿದ್ರೆ ಯಾಕಿನ್ನೂ ಇಲ್ಲೇ ಸಾಯ್ತಿಯಾ? ಎಲ್ಲಾದರೂ ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗ್ಬಾರ್ದೇನೂ...' ಬಡಬಡಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ ವಿನಾಯಕ ನಾನು ಧಾವಿಸಿ ಕೆನ್ನೆಗೆ ರಪ್ಪನೆ ಬಾರಿಸುವ ತನಕ. ಒಂದೂ ಮಾತನಾಡದೆ ರೂಮು ಸೇರಿಬಿಟ್ಟ ಬಾಗಿಲು ಜಡಿದು. ನಾನು ವಿಶಾಲೂಗು ಏನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಒತ್ತಲಿಗೆ ನಡೆದು ಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂತು ಬಿಟ್ಟೆ ಏನಂತ ಹೇಳೋದು, ಎಷ್ಟಂತ ಹೇಳೋದು.

ಗಂಡ ಕೆಡುಕ, ಕುಡುಕ. ತಾನೇ ಮೆಚ್ಚಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡವ. ಬಿಟ್ಟು ಬಂದು ಆಗಲೇ ಎರಡು ವರ್ಷ. ಅವನೂ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ ಈಕೆಯೂ ಹೋಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆಗಿನಿಂದಲೂ ಇದೇ ಗೋಳು. ಮಾತಿಗೊಂದು, ನಡೆಗೊಂದು, ನಗುವಿಗೊಂದು ಅಪಾರ್ಥ. ಇದರಿಂದ ಗೆಳತಿಯರೂ ದೂರ. ಖಾಲಿ ಕೂರುವ ಬದಲು ಏನಾದರೂ ಮಾಡೆಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ನೂರಾರು ಸಿದ್ಧ ಕಾರಣಗಳು. ಟ್ಯೂಷನ್ ಹೇಳು ಎಂದರೆ 'ಅಯ್ಯೊ, ಮಕ್ಕಳೆಂದರೆ ಅಲರ್ಜಿ, ಇನ್ನು ಮ್ಯಾತ್ಸು, ಸೈನ್ಸು ನಂಗೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ' ಎಂಬ ಕಾರಣ. ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಎಂದರೆ 'ತಲೆನೋವು.' ಬಿ.ಎ. ಆಗಿದೆಯಲ್ಲಾ ಎಂ.ಎ. ಮಾಡು ಅಂದರೆ 'ನೋ ಕಾನ್ಸೆನ್‌ಟ್ರೇಷನ್' ಹೋಗಲಿ ಕಸೂತಿ, ಪೇಟಿಂಗ್, ಟೈಲರಿಂಗ್ ಅಂದ್ರೆ 'ಕಣ್ಣು ನೋವು'.

ನನ್ನೊಬ್ಬಳದೇ ದುಡಿಮೆ. ಇವರು ಸತ್ತ ನಂತರ ಬಂದ ಹಣದಲ್ಲೇ ಇವಳ ಮದುವೆ ಮಾಡಿದ್ದು; ಉಳಿದದ್ದು ವಿನಾಯಕನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ. ಇವರೇ ಇವಳು ಹೀಗಾಗಲು ಕಾರಣ. ಬದುಕಿರುವವರೆಗೆ ಕೂತರೆ ಕಷ್ಟ, ನಿಂತರೇ ಕಷ್ಟ, ಒಬ್ಬಳೇ ಹೊರ ಹೋದರೆಂಗೋ ಬಂದರೆಂಗೋ, ಒಂದು ಚೂರು ಮೈ ನೋಯುವಂಗಿಲ್ಲ ಎಲ್ಲಾ ಕೂತ ಕಡೆಯಲ್ಲೇ, ಕಷ್ಟದ ಅರಿವೇ ಇಲ್ಲದಂತೆ. ಅಬ್ಬಾ! ಓವರ್ ಪ್ರೊಟೆಕ್ಟಿವ್. ಇವತ್ತಿಗೂ ಅದನ್ನೆ ಸಾಧಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಆಯ್ತು ಅದೂ ನಡೆಯಲಿ ಅಂದರೆ ಎಲ್ಲದರಲ್ಲೂ ಕೊಂಕು, ಇಲ್ಲಸಲ್ಲದ ಹುಡುಕಾಟ. ಅವನಿಗೆ ವಿಚ್ಛೇದನ ಕೊಟ್ಟು ಕೈತೊಳೆದುಕೊ, ಹೊಸ ಜೀವನ ಪ್ರಾರಂಭಿಸು ಅಂದರೂ ಆಗದು. ಹೋಗಲಿ ಆದದ್ದಾಯ್ತು ಅನುಸರಿಸಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗು, ಅವನೊಡನೆ ಬದುಕು ಅಂದರೂ ಆಗದು. ಮೊನ್ನೆ ಬ್ಯುಟಿಷಿಯನ್ ಕೋರ್ಸಿಗೆ ಅರ್ಜಿ ಹಾಕು ಅಂದ್ರೆ ಅವಳ ಗಂಡನಿಗದು ಇಷ್ಟವಾಗುವುದಿಲ್ಲವಂತೆ. ಅವನೋ ಇವಳು ಸತ್ತಿರುವಳೋ ಬದುಕಿರುವಳೋ ಅಂತಲೂ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿಲ್ಲ ಅಂದಿನಿಂದ. ಇದಕ್ಕೇನು ಪರಿಹಾರ ಅಂತ ಯೋಚಿಸಿದರೆ ಉತ್ತರ ಸೊನ್ನೆ.

ಶಬ್ದವಾಯ್ತು ತಿರುಗಿದರೆ ವಿನಾಯಕ. 'ತಪ್ಪಾಯ್ತಮ್ಮಾ...' ಅನ್ನುತ್ತಾ ಪಕ್ಕಕ್ಕೇ ಕುಳಿತು ಭುಜಕ್ಕೆ ತಲೆಯೊರಗಿಸಿದ. ಅವನ ಕೆನ್ನೆ ಸವರಿ 'ಪೆಟ್ಟಾಯ್ತೇನೊ...' ಅಂದೆ. 'ಇಲ್ಲಪ್ಪಾ ಮುತ್ತು ಕೊಟ್ಟಂಗಾಯ್ತು...' ಅಂದು ನಕ್ಕ. 'ಅಮ್ಮಾ ಇನ್ನು ಎಷ್ಟು ದಿನ ಹೀಗೇ...' ಅವನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಬರಿಯ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಉತ್ತರ. ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿ ಕೂತೆ. 'ಅಮ್ಮ ಅಮ್ಮಾ ಅಲ್ನೋಡು...' ತಿವಿಯುತ್ತ ಹೇಳಿದ ವಿನಾಯಕನ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಕುತೂಹಲ. ಕಣ್ಬಿಟ್ಟು ಮನೆಯ ಹಿಂದಿನ ಜಾಲಿಯತ್ತ ಕಣ್ಣಾಯಿಸಿದೆ. ಜಾಲಿಯ ನಡುವಿನ ಕಾಲುದಾರಿಗುಂಟ ಇತ್ತಲೇ ನಡೆದು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ ಹಣ್ಣು ಹಣ್ಣು ಮುದುಕಿ. ಮೈಯ ಚರ್ಮವೆಲ್ಲಾ ನೆರಿಗೆಗಟ್ಟಿ ಜೋತು ಬಿದ್ದು ಇಡೀ ದೇಹವೇ ಸುಕ್ಕುಗಟ್ಟಿದಂತಿದೆ. ಎಡ ಕಂಕುಳಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟೆಯ ಗಂಟು, ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿ ಕೋಲೂರಿಕೊಂಡು ಇತ್ತಲೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ದೇಹ ಪೂರ್ತಿ ಬಾಗಿದೆ. ಬಾಯನ್ನು ಒಂದೇ ಸಮನ ತೆರೆದು ಮುಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮನೆ ಹತ್ತಿರ ಬಂದಂತೆ ಇದ್ದಬದ್ದ ಕಸುವೆಲ್ಲಾ ಕೂಡಿಸಿ, ನಡುಗುವ ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಕೂಗಿದಳು 'ಒಣಮೀನಮ್ಮೊ...' ದೇಹ ಬಾಗಿ, ಬೆಂಡಾಗಿದ್ರೂ ಕಂಠ ಘಂಟೆ ಹೊಡೆದಂತಿತ್ತು. ವಯಸ್ಸಿನ ಪ್ರಭಾವ ಕಂಪನದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅದೇ ಕೂಗು. 'ಅಮ್ಮಾ ಕರೆಯೋಣ ಅಜ್ಜೀನ. ಅಪ್ಪ ಇದ್ದಾಗ ಮಾಡ್ತಿದ್ಯ ಬದನೆಕಾಯಿ, ನೀರುಳ್ಳಿ ಹಸಿಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ, ಟೊಮೆಟೊ ಎಲ್ಲಾ ಸುಟ್ಟು ಅದಕ್ಕೇ ಉಪ್ಪು, ಕೊತ್ತುಂಬರಿ, ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಸೇರಿಸಿ, ಒಣಮೀನು ಹುರ್ದು ಅದರೊಳಗೆ ಕಿವುಚಿ ಆಹಾ! ಅಮ್ಮಾ ಕರಿಯಮ್ಮಾ...' ಅಂದು ಕರೆದ.

ಅಜ್ಜಿಯ ಗಂಟಿನಲ್ಲಿ ಒಣಗಿದ ಸೀಗಡಿ, ಬಂಗುಡೆ, ಸಣ್ಣ ಮೀನು ಇದ್ದವು. ಎಲ್ಲಾ ಖಾಲಿಯಾಯಿತು. ಖುಷಿಗೊಂಡು ಅಜ್ಜಿ 'ನೀರ್ಕೊಡವ್ವ ಕುಡಿಯಕೆ...' ಅಂದ್ಲು. ನೀರು ಕುಡಿದ ಮೇಲೆ 'ಏನಾದ್ರು ತಿನ್ನೋಕೆ ಕೊಡ್ಲೇನಜ್ಜಿ...' ಅಂದೆ. 'ನಾನು ದುಡ್ಕಂಡು

ತಿಂಬಳಿ ವರ್ಸ್ನ ತಿರ್ಕ್ಂಡು ತಿಂಬಲ್ಲ ಕಣೇ ತಾಯಿ' ಅಂದಾಗ ಅಜ್ಜಿ ರಪ್ಪನೆ ಬಾರಿಸಿದಂತಾಯ್ತು. 'ತಪ್ಪು ತಿಳಿಬೇಡಜ್ಜಿ ನಿನ್ನ ವಯಸ್ಸು, ಈ ಬಿಸಿಲು ನೋಡಿ ಅಯ್ಯೊ ಅನ್ನಿಸ್ತು...' ಎಂದೆ. 'ಜೋತ್ಬಿದ್ದಿರ ಈ ತೊಗುಲ್ನೋಡಿ ವಯಸ್ಸಾತು ಅಂಬ್ತಿಯಾ? ಇಲ್ಲ ಗಟ್ಟಿವಸಿ ಇಲ್ಲಿ...' ಎದೆಮುಟ್ಟಿ ತೋರಿಸಿತು ಅಜ್ಜಿ. ಅವಳ ಸೆಡವು, ಗಟ್ಟಿತನ ಮತ್ತಷ್ಟು ಕುತೂಹಲ ಹುಟ್ಟಿಸಿ 'ಯಾರಜ್ಜಿ ನೀನು? ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದೆ? ನಿನಗ್ಯಾರು ಇಲ್ವಾ?' ಒಂದೇಟಿಗೆ ಕೇಳ್ದೆ. 'ನಮ್ಮ್ರಿ ಇಲ್ಲೇ ಬಂದೂರು ಕ್ಯಾಂಪು. ಐದ್ಮಂದಿ ಮಕ್ಳು. ಯಲ್ಡು ಯಣ್ಣು, ಮೂರ್ಗಂಡು. ಯಲ್ಲಾರ್ಗೂ ಲಗ್ನ ಆಗೇತಿ. ಗಂಡ ಸತ್ತು ಭಾಳ ವರ್ಸಾತು. ಮಕ್ಕಿಲ್ಲೆ ಕಟುಕರಂಗ್ಡಿ ಇಟ್ಗಂಡರೆ...' 'ಕಟುಕರಂಗ್ಡಿ...' ವಿನಾಯಕ ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಕೇಳಿದ. 'ಹೂಂನಪ್ಪ ಮಾಂಸ ಮಾರಾಟ ಮಾಡ್ತರೆ...' 'ಹಂಗಾದ್ರೆ ಒಳ್ಳೆ ಆದಾಯನೇ ಇರುತ್ತೆ. ನಿನಗೇನು ಧಾಡಿ ಮನೇಲಿ ಕುಂತು ತಿನ್ಬಾರ್ದಾ...?' ಎಲ್ಲರಂತೆ ಹೇಳಿದೆ. 'ಇನ್ನ ಪರೇವು ಇರ ನಿನ್ ಬಾಯ್ನಾಗೆ ಈ ಮಾತು ಬರ್ಬಾರ್ದು...' ನಡುಗುವ ದನಿಯಲ್ಲೂ ಹಮ್ಮು. 'ಮೀನು ಪತ್ಗಂಡು ಬರ್ತಿ, ಅಂದ್ಬುಟ್ರೆ ಮಕ್ಳು ಉಂಬಕಾಕಲ್ಲ ಅಂಬ್ತೇನು? ಕುಂತು ತಿನ್ನ ಜಾಳಿಯಲ್ಲ ನಂದು. ಒಂದನಿ ನೀರೂ ಗಂಟ್ಲಾಗಿಳಿಯಲ್ಲ. ಪಟ್ರಿಣ ಒಟ್ರ ಹಂಗು ನನಿಗ್ಬ್ಯಾಡ...' ತಲೆ ಗಿಮ್ಮಂತು. ಈ ಅಜ್ಜಿ ಉಲ್ಟಾ ಹೋಡೀತಾಳಲ್ಲ ಎನಿಸಿ 'ಅಲ್ಲಜ್ಜಿ, ಈ ವಯಸ್ನಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ನೋಡ್ಕೊಬೇಕಾದ್ದು ಅವರ ಕರ್ತವ್ಯ. ನಿನ್ನ ಕೂರಿಸಿ ಊಟಕ್ಹಾಕ್ಬೇಕು...' ಅಂದ್ರೆ 'ತಿರ್ಗ ಅದುನ್ನೆ ಯೇಳಿಯಲ್ಲವ್ವ ಕೈಲಾಗ್ದರು ಯೇಳೋ ಮಾತು... ನೀನಿಂಗಂತಿ ನಾನೇನನ ಮನ್ಸ್ಯಾಗೆ ವಂತಾಸತ್ತು ಸುಮ್ನೆ ಕುಂತ್ರೆ ಯಾಕವ್ವ ಪಾಡಿಲ್ಲೇನು? ಯೇನಾತು? ಅಂತ ಮಕ್ಳು ಯಾದಾರ ಪಡ್ತಾರೆ, ವೈದಾಡ್ತರೆ. ನಾನು ಓಡಾಡ್ಕಂಡು ಇದ್ರೆ ನಮ್ಮವ್ವ ಗಡ್ಯದಳೆ ಅಂತ ಖುಷಿ ಪಡ್ತಾರೆ...' 'ಆಯ್ತು ಒಪ್ಕೊಳೋಣ ಅಜ್ಜಿ. ಆದ್ರೆ ನೀನು ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಇಷ್ಟು ದೂರ ಯಾಕೆ ಬರ್ತಿ? ಮನೆಯ ಹತ್ರಾನೇ ಕೂತು ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡು... ಏನಾದ್ರು ಯೆಚ್ಚುಕಮ್ಮಿ ಆದ್ರೇ...' ನನ್ನ ವಾದ. 'ಖರೇವ್ವ ನೀನ್ಹೇಳದು. ಅದುನ್ಯಾರು ಕಂಡಾರೇಳೂ...? ಹೆಚ್ಚುಕಮ್ಮಿ ಕುಂತಾವೇ ಆದಾತು. ನಮ್ ನೆಳ್ಳಿನಂಗೆ ವೊದ್ತಾವೆಲ್ಲ ಬರ್ತೈತದು. ಟೇಮು ಬಂದಾಗ ಕುಂತ್ರೂ ಬಿಡಲ್ಲ, ನಿಂತ್ರೂ ಬಿಡಲ್ಲ. ಅದೋ ಅಲ್ನೋಡು...' ನಮ್ಮ ಮನೆ ಹಿಂದೆ ಜಾಲಿಯ ಅತ್ತ ಕಡೆಯಿರುವ ಬಡಾವಣೆಯತ್ತ ಕೈತೋರಿ ಹೇಳಿದಳು. 'ಅಲ್ಲಿ ಐದು ಬ್ರಾಯ್ಮಂ ಮನೆ ಅದಾವೆ. ಐವತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಸಿಗ್ತೈತೆ. ಅದು ಕುಂತ್ರೆ ಬರ್ತತೇನವ್ವ ಮೈ ಬಗ್ಗುಸ್ಬೇಕು. ನಾಳೀಕೆ ದೀಪಾವಳಿ ಅಂತೆ. ಎಲ್ಲಾ ಮಡಿ ಮಾಡೀವಿ ಇವತ್ತು ಬ್ಯಾಡ ಮೀನು ಅಂದ್ರು. ಹೌದೂ... ನೀವ್ಯಾ ಜನ ಸಾಬ್ರೇನೂ?' ಹುಬ್ಬಿಗೆ ಅಡ್ಡ ಕೈ ಹಚ್ಚಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸುವವಳಂತೆ ನಮ್ಮತ್ತ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಅಜ್ಜಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ನಗುತ್ತಾ 'ಇಲ್ಲ ಕಣಜ್ಜಿ ಹಂಗ್ಯಾಕೇಳ್ದೆ...?' ಎಂದ ವಿನಾಯಕ. 'ಅಲ್ಕಣಪ್ಪಾ ನಿಮ್ಗೆ ಅಂಟು ಮುಂಟು ಇಲ್ಲೇನು? ನಾಳೀಕೆ ಹಬ್ಬ...' ಅಜ್ಜಿ ಮಾತಿಗೆ 'ಉಹೂಂ ಮೀನಿಗೆಲ್ಲಾ ಅಂಟುಮುಂಟು ಇಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಪಾಯಸ ಹೋಳಿಗೆ ಅಂದ್ರೇನೆ ನಮ್ಗೆ ಅಂಟು ಮುಂಟು...' ಎಂದ ಅವನ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಬೊಚ್ಚು ಬಾಯಗಲಿಸಿ ಪಕಪಕನೆ ನಕ್ಕಳಾಕೆ. ಮಗುವಿನ ಮುದ್ದು

ನಗು! ಖಾಲಿಯಾದ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನೆತ್ತಿ ಕೊಡವಿ ತಲೆಮೇಲೆ ಹೊದಿಯುತ್ತಾ 'ಮನಸ್ನಂತೇ ಮಾದೇವ...' ಅಂದ್ಲು. 'ಅಜ್ಜಿ, ಅಜ್ಜಿ ನಾಳೆ ನಮ್ಮನೆ ಪೂಜೆಗೆ ಬರ್‍ತಿಯಾ...?' ಪಿಸೂಪಿಸ ಹುಡುಗಾಟ. 'ಮಾಡ್ರಪ್ಪ ಮಾಡ್ರಿ, ಮಾಡ್ಬೇಕು ಪೂಜೆ. ಪೂಜೆ ಪುನುಸ್ಕಾರ ವಳ್ಳೆದೆಯಾ. ನನಿಗೆ ನನ್ ದುಡಿಮೇನೆ ಪೂಜೆ. ಅವರಾಗಿಂದ ಬರೋ ರೊಕ್ಕನೇ ಪ್ರಸಾದ...' ಎಂತಹ ಮಾತು! ಅಜ್ಜಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವೇ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಆ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ. 'ನಿನ್ನೊಟ್ಟೆ ತಣ್ಣಗಿರ್‍ಲವ್ವ ತಾಯಿ...' ಎಂದು ಕೋಲೂರಿಕೊಂಡು ಇಡೀ ದೇಹವನ್ನೇ ಅಲ್ಲಾಡಿಸುತ್ತ ಟಕಟಕ ಹೊರಟಳಜ್ಜಿ. 'ಅಮ್ಮಾ ಹೌ ಇಸ್ ಇಟ್ ಪಾಸಿಬಲ್? ಈ ವಯಸ್ನಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ದೂರ ನಡೆದು, ಬಂದು...' ವಿನಾಯಕ ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಅಜ್ಜಿಯನ್ನೇ ಕಣ್ಣಗಲಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ. 'ಆಕೆ ಮಾತು ಕೇಳಿದ್ಯಲ್ಲ ದುಡಿಮೇನೆ ದೇವರು ಆದಾಯವೇ ಪ್ರಸಾದ ಅಂತ... ಎಲ್ಲಾ ಅವರಲ್ಲೇ ಇದೆ. ದೇಹದಲ್ಲಿ ನಿಶಕ್ತಿ ಆದರೆ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಬಲುಶಕ್ತಳು ಆಕೆ. ಆದರೆ ನಾವುಗಳು ಮಾನಸಿಕವಾಗಿಯೇ ಅಶಕ್ತರು ಅದಕ್ಕೇ ನಮ್ಮ ಕೈನಲ್ಲಿ ಏನೂ ಮಾಡೋಕಾಗೋಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೇ ಆ ಅಜ್ಜಿಯೂ ನಮಗೊಂದು ಸೋಜಿಗ...' ಎಂದು ಬಗ್ಗಿ ಮೀನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಒಳಹೋಗಲು ತಿರುಗಿದೆ. ವಿಶಾಲೂ! ನನ್ನಿಂದೆ ತಾನೂ ಒಳಬರಲು ತಿರುಗಿದ ವಿನಾಯಕನೂ ಗಾಬರಿಗೊಂಡು ನನ್ನ ಅವುಚಿ ಹಿಡಿದ ಹಿಂದಿನಿಂದ. ಮುಂದೇನು ಕಾದಿದೆಯೋ ಎಂಬ ಆತಂಕ ಅವನ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಒಂದೇ ಕ್ಷಣ ನೆಟ್ಟ ನೋಟ ತಟ್ಟನೆ ತಿರುಗಿ ನಡೆದುಬಿಟ್ಟಳು.

'ಅಮ್ಮಾ, ಅಮ್ಮಾ...' ಅಂತ ವಿನಾಯಕ ಅವಳ ಹಿಂದೆ ಓಡಲು ಹೋದ ನಾನು ತಡೆದೆ. 'ಅಲ್ಲಮ್ಮ ಆ ಅಜ್ಜೀನ ಇವ್ಳೇನಾದ್ರು ಅಂದ್ರೆ ಪಾಪ...' ಅವನ ಗಾಬರಿ ನೋಡಿ ನನಗೆ ನಗುಬಂತು. 'ಆ ಅಜ್ಜೀನ ಇವ್ಳು ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಮಾತಾಡಿಸಿದ್ರೆ ಒಳ್ಳೇದೇ ಆಗುತ್ತೆ ಸುಮ್ನೆ ಇರು...' ಎನ್ನುತ್ತಾ ಅವನೊಡನೆ ಮುಂಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದೆ. ಮನೆಯದುರಿನ ಬೂತ್‌ನಲ್ಲಿ ಯಾರೊಡನೆಯೋ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು ವಿಶಾಲು ಫೋನ್ನಲ್ಲಿ. 'ಮನೇಲೇ ಫೋನಿತ್ತು... ಹೆಂಗೋ ಸಧ್ಯ ಅಜ್ಜಿ ಬಚಾವು'. ವಿನೂ ಮಾತಿಗೆ ಅವನ ಜೊತೆ ನಾನೂ ನಕ್ಕೆ. ಬಂದವಳು ವಿಶಾಲು ಮಾತಾಡದೆ ರೂಮು ಸೇರಿದಳು. ರಾತ್ರಿಯಾದರೂ ಹೊರಬರಲಿಲ್ಲ. ಒಳಗಡೆ ಸಪ್ಪಳವೂ ಇಲ್ಲ. ಏನೋ ತಳಮಳ. ಊಟಕ್ಕೆಂದು ಬಾಗಿಲು ಬಡಿದಾಗ 'ಬೇಡಾ...' ಎಂಬ ಉತ್ತರ ಕೇಳಿ ಮತ್ತೆ ಜೀವ ಸಂಚಾರ. ಆಕೆಯ ರೂಮಿನ ಎದುರು ಸೋಫಾದ ಮೇಲೆ ಕೂತು ಹಾಗೇ ನಿದ್ದೆ ಹೋಗಿದ್ದೆವು ಯಾವಾಗಲೋ ಇಬ್ಬರೂ. ಬೆಳಗ್ಗೆ ಕಣ್ತೆರೆದಾಗ ಆಲೇ ಗಂಟೆ ಎಂಟು. ರೂಮಿನ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದಿತ್ತು. ವಿಶಾಲು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮನೆಯಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಸುಳಿವಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಗಾಬರಿ, ಆತಂಕ, ಹುಡುಕಾಟ. ಅಕ್ಕಪಕ್ಕ ಎದುರು ಬದುರು ಎಲ್ಲಾ ನೋಡಿ ಬಂದ ವಿನಾಯಕ 'ಅಮ್ಮಾ...' ಅಂತ ಬಿಕ್ಕಿದ. ನನಗೂ ಅಳು ಒತ್ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂತು. ಸೆರಗಿನಿಂದ ಕಣ್ಣೊತ್ತಿಕೊಂಡು ಅವಳ ಗಂಡನಿಗಾದರೂ ಕೇಳಿ ನೋಡೋಣ ಎಂದು ಫೋನೆತ್ತುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಗು... ಮಕ್ಕಳ ಮಾತು... ವಿಶಾಲು ಜೊತೆಗೆ ಗೆಳತಿ

ಅಂಬುಜಾ, ನಾಲ್ವರಿದ್ದರು ಮಕ್ಕಳು. ಅವರೊಡನೆ ತನ್ನ ರೂಮಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕದವಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಳು. ನಮ್ಮ ಅಚ್ಚರಿಯ ಮುಖಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅಂಬುಜಾ ಮೆಲ್ಲನುಸುರಿದಳು 'ಆಂಟಿ ಆ ಮಕ್ಕಿಗೆ ಪಾಠ ಹೇಳ್ತಾಳಂತೆ. ಒಬ್ಬರಿಗೆ ನೂರು. ದಿನವೂ ಬೆಳಗ್ಗೆ, ಸಾಯಂಕಾಲ ಒಂದೊಂದು ಗಂಟೆ ಸಾಕಲ್ವಾ...?' ವಿನಾಯಕ ಒಮ್ಮೆ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಜಿಗಿದು, ಹಾರಿ 'ಯಾಹೂಂ ಅಜ್ಜೀ ಯೂ ಆರ್ ಗ್ರೇಟ್!' ಅಂದು ಹಿಂದಿನಿಂದ ನನ್ನ ಬಳಸಿ ಹಿಡಿದು ಭುಜಕ್ಕೆ ತಲೆಯೊತ್ತಿದ. ನಾನೂ ಹಗುರಾದೆ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪಾಠ ಮುಗಿಸಿ ಹೊರಬಂದವಳು ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಗೋ ಹೊರಟು ನಿಂತಳು. ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಬಹುದೇನೊ ಎಂಬ ಕಾತರ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೆ. ಚಪ್ಪಲಿ ಮೆಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ 'ಅಂಬೂ ನಾನು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಕ್ಲಾಸ್‌ಗೆ ಹೋಗ್ತಿದೀನಿ. ಬರೋದು ಲೇಟಾಗತ್ತೆ...' ಅಂಬುಜಾಳಿಗೆ ಹೇಳಿ, ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಕಣ್ಣಗಲಿಸಿ ನಿಂತಿದ್ದ ವಿನಾಯಕನನ್ನು ಒಂದು ಕ್ಷಣ ದುರುದುರ ನೋಡಿ 'ಯಾಕೋ ನನ್ ಹಂಗ್ನೋಡ್ತಿ? ನಾನೇನು ದೆವ್ವ ಭೂತಾನ...' ಹೂಂಕರಿಸಿ ಮುಖ ತಿರುವಿ ಸರಕ್ಕನೆ ಹೊರಟುಹೋದಳು. 'ಮನಸ್ಸಿನಂತೇ ಮಾದೇವ...' ವಿನಾಯಕ ಅಜ್ಜಿಯ ಸ್ಟೈಲಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವರ ನಡುಗಿಸಿ ಹೇಳಿದಾಗ ಅದುವರೆಗೂ ತಡೆದಿದ್ದ ನಗುವಿನ ಕಟ್ಟೆಯೊಡೆಯಿತು.

❐

ನೆಪ

ಸೂರ್ಯ ಅಸ್ತಮಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಮೇಯಲು ಹೋಗಿದ್ದ ದನಗಳೆಲ್ಲಾ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಬಾಲ್ಯದಳ್ಳಿಗೆ ಬರುವ ಕೊನೆಯ ಬಸ್ಸು ವೆಂಕಟೇಶ ಮೋಟಾರ್ ಸರ್ವೀಸ್ಸು ಬರುವ ಹೊತ್ತು. 'ಹೊಯ್ ಕಲ್ಡೀ... ಹೊಯ್ ಲಕ್ಷ್ಮೀ...' ಅಂತ ದನಗಳನ್ನು ಬೆದರಿಸುತ್ತ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಮೈದುನ ಸೂರಪ್ಪನ ದನಿ ಕೇಳಿದ್ದೆ 'ವೆಂಕಟೇಸ ಬರೋ ವೊತ್ತಾತು...' ಅಂತ ತನ್ನ ಕೆಲಸದ ಗತಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದಳು ಮಸ್ತಿ. ಒಲೆ ಮೇಲಿದ್ದ ಸಾರನ್ನು ಕೆಳಗಿಳಿಸಿ, ಮುದ್ದೆಗೆ ಎಸರಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳಿ ದಬ್ಬಿ ಉರಿ ಮಾಡಿದಳು. ಬಸ್ಸಿನ ಹಾರನ್ ಕೇಳಿಸಿಯೇಬಿಡ್ತು. ತಡಬಡಾಯಿಸುತ್ತ ಹೊರಕ್ಕೋಡಿ ಬಂದ್ಲು. ಆ ಬಸ್ಸಿನ ವೇಗಕ್ಕೆದ್ದ ದೂಳೇ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಕಾಣಿಸಿತೆ ಹೊರತು ತಮ್ಮ ಮನೆಯತ್ತ ಯಾರೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಬಸ್ಸು ಹಾಗೆ ಹೊರಟು ಹೋಯ್ತು. ನಿಟ್ಟುಸಿರಿಡುತ್ತ ಬಂದಳು ಮಸ್ತಿ ತಿರುಗಿ. ಒಲೆಯ ಮೇಲಿನ ಎಸರು ಕುದಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂದಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಅವಳ ಗಂಡ ಮುತ್ತ, ತನ್ನ ಸಂಬಂಧಿ ಪರುಸಪ್ಪನೊಟ್ಟಿಗೆ ನೌಕರಿ ಸಲುವಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಎರಡು ತಿಂಗಳು. ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸಿದ ಮಸ್ತಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಅತ್ತೆ ಸುರಿಗೆವ್ವನ ಕರುಳು ಚುರ್ರಂತು. ಅವಳ ಮುಂದೆ ಕುಂತು ತಲೆಸವರಿ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿದಳು.

ಬ್ಯಾಲದಳ್ಳಿ ಸುಂಕಪ್ಪ, ಸುರಿಗೆವ್ವ ಇವರ ಹಿರಿಮಗನೇ ಮುತ್ತ. ಸುಂಕಪ್ಪನ ಸೋದರತ್ತೆ ಮಗಳೇ ಸುರಿಗೆವ್ವ. ಸಿದ್ದವ್ವನಳ್ಳಿ ತಿಪ್ಪಯ್ಯನ ಮಗಳು ಸುರಿಗೆವ್ವ ಹರೆಯದಲ್ಲಿ ಭಲೇ ಜೋರಿನ ಹೆಣ್ಣು. ಮೇಲಿನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆಂದು ಯಾವಾಗಲು ಗೌಡರ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಓಡಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದವಳು. ಮನೆಗೆಲಸವಾಗಲಿ, ಹೊಲದ ಕೆಲಸವೇ ಆಗಲಿ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಸೈ. ನೋಡಲು ಮಾತ್ರ ಕಂಚಿಕಡ್ಡಿಯಷ್ಟೇ ಗಾತ್ರ. ಆದರೆ ಅಷ್ಟೇ ಘಾಟಿ. ಗಂಡಾಳುಗಳಿಗೆ ಸಮನಾದ ಜೋರುಕು, ಗಟ್ಟಿತನ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಗೌಡತಿಗೆ ಅವಳೆಂದರೆ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚು. ಆಕೆಯೊಬ್ಬಳಿದ್ದರೆ ಹತ್ತಾಳು ಇದ್ದಷ್ಟು ಧೈರ್ಯ. ಅವಳ ಗಟ್ಟಿತನಕ್ಕೆ ಸೋಜಿಗ ಪಡುತ್ತಲೇ ಮೇಲೆ ಅವಳನ್ನ ತಮಾಷೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳಾಕೆ. 'ಅಲ್ಕಣೆ ವುಡ್ಗಿ ನಿನ್ನಿಡಿಯಾಗಿ ಕ್ವಯ್ದಾಕಿದ್ರೂ ಕೆಜ್ಯೋಟು ಮಾಂಸವುಟ್ಟಲ್ಲ ಎಟೊಂದು ಜೋರು ನಿಂದೂ...? ಬಜಾರಿ ಅಂತ ನಾಳೆವತಾರೆ ಯಾವೊನು ಮಾಡ್ಕೆಂಡೋಗ್ದಿದ್ರೆ ಯೇನ್ಮಾಡ್ತಿ...?' 'ವೋಗ್ಲಿಬಿಡು ದೊಡ್ಡವ್ವ... ಅಂಗೆದ್ರಿ ವೋಗನಿನ್ನ್ಯಾವ ಸೀಮೆ ಗಂಡ್ಸು? ಅಂತನ್ನ ಕಟ್ಕೆಳ ಬದ್ಲು ಅಂಗೆಯಿದ್ರಾತು...' ಅನ್ನೋಳು ಸುರಿಗೆವ್ವ. 'ನೋಡನಿರು ಈ ಧಿಮಾಕು ಅದೇಟ್ದಿನಿದ್ದಾತು...' ಅನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳು ಗೌಡ್ತಿ.

ಹಾಗೇ ಆಯ್ತು. ಸುಗಮವಾಗಿ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಸುರಿಗೆವ್ವನ ಬದುಕು ದಿಢೀರನೆ ಆಘಾತದ ತಿರುವು ಪಡೆದು ಆಕೆ ದಿಕ್ಕೆಟ್ಟು ಕೂತಳು. ಒಂದು ಮಟಮಟ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಬುತ್ತಿ ಒಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ತಡವಾದ್ದರಿಂದ ಮೊದಲೇ ಹುಷಾರಿಲ್ಲದ ಅಪ್ಪಯ್ಯ ಹಸಿದು, ಸಂಕಟಪಡುತ್ತಿರಬಹುದು ಅಂತ ರಭಸವಾಗಿ ಹೊಲದತ್ತ ಹೊರಟಿದ್ದಳು. ಆಗಿನ್ನೂ ನಾಟಿಯಾಗಿತ್ತು. ಬದುವಿನ ಮೇಲೇ ಹುಷಾರಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವಳು ಎದುರಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಸುಬ್ಬಾಜೋಯಿಸರನ್ನ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಆತ ರಭಸವಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದವಳನ್ನು ನೋಡಿ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸರಿಯಲು ಹೆಣಗುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಸುರಿಗೆವ್ವ ಅವನಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಡಿಕ್ಕಿ ಹೊಡೆದಿದ್ದಳು. ಬಾಯಿ ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಕೆಸರಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿದ್ದವನನ್ನು ಈಕೆಯೇ ಎತ್ತಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದಳು. ಆದರೂ ಅವನು ತನ್ನ ಮಡಿ, ಆಚಾರವೆಲ್ಲ ಹಾಳಾಯಿತೆಂದು ಕೋಪದಲ್ಲಿ ಒದರುತ್ತಿದ್ದ. 'ನಿಮ್ಮನ್ನ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಹಾಕುಸ್ತೀನಿ, ನೀರು ಬೆಂಕಿ ಸಿಗದಂಗೆ ಮಾಡುಸ್ತೀನಿ... ಅದೆಷ್ಟೇ ಪೊಗರು ನಿನಿಗೆ...? ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮೈಮೇಲೆ ಬೀಳುವಷ್ಟು ಸೊಕ್ಕೆ ನಿನಿಗೆ...? ನೋಡ್ತಿರು ತಕ್ಕ ಶಾಸ್ತಿ ಮಾಡುಸ್ತೀನಿ...' ಅಂತ ಕೋಪದಲ್ಲಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೊರಟನವ. ಆದರೆ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಅಂತ ಕೇಳಿದ್ದೆ ನಡುಗಿಬಿಟ್ಟಳು ಸುರಿಗೆವ್ವ. ಅವನನ್ನು ತರುಬಿ, ಕಾಲಿಡಿದು ಕೂತಳು. 'ಬ್ಯಾಡ ಅಯ್ಯ ನನಿಗ್ಬೇಕರೆ ಏಟನ ಸಿಕ್ಷೆ ಕೊಡ್ರಿ ನಾನನುಬೈಸ್ತೀನಿ. ಆದ್ರೆ, ಬಹಿಸ್ಕಾರ ಬ್ಯಾಡಿ ಅಯ್ಯ...' ಅಂತ ಅಂಗಲಾಚಿದಳು. 'ಸ್ರರಿ, ನಾನೇಳ್ದಂಗೆ ಕೇಳ್ತಿಯಾ...?' ಅಂದ ಜೋಯಿಸ ಆಕೆ ಹೂಂ ಅನ್ನಲೂ ಕಾಯದೆ ಬಗ್ಗಿ ಅವಳ ಭುಜವಿಡಿದು ಎಬ್ಬಿಸಿದ. ಅವಳನ್ನೊಮ್ಮೆ ಮೇಲಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ನೋಡಿ ಸೊಟ್ಟಗೆ ನಕ್ಕ.

ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂಗೆ ಮಂಕಾಗಿ, ಕಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದ ಸುರಿಗೆವ್ವನ ನೋಡಿ ಗೌಡತಿಗೆ ಅನುಮಾನ ಬಂದೇ ಬಂತು. 'ಅದ್ಯಾಕಂಗೆ ತಿರುವಿಸ್ಕಂತಿ? ಏನಾ[illegible] ಹೇಳು...?' ಅಂದು ಗದರಿಸಿದಾಗ ಸುರಿಗೆವ್ವ ನಡೆದದ್ದೆಲ್ಲ ತಿಳಿಸಿದಳು. 'ಮೊದಲೇ ದಡುಕುದುಡುಕಿನಕಿ ನೀನು ಎದುರಿಗೆ ಬರ್ತಿದ್ದೋನು ಕಾಣ್ಲಿಲ್ಲೇನು...? ಮೈಮ್ಯಾಲ ಗ್ಯಾನಿಲ್ದೆ ಹೊದ್ರೆ ಹಿಂಗೇಯ... ನೋಡು, ಈ ವಿಸ್ಯ ಯಾರ್ತಾವೂ ಉಸುರ್ಬ್ಯಾಡ. ಅವ್ನು ಕೆಸರಿಗ್ಬಿದ್ದುದ್ದೇ ನ್ಯಪ ಮಾಡ್ಕೆಂಡು ತನ್ನ ಚಟ ತೀರಿಸ್ಕೆಂಡನೆ...' ಅಂದೋಳೆ ಗೌಡನಿಗೆ ವಿಷಯ ಅರುಹಿದಳು. ಗೌಡ ಬೆಚ್ಚಿದ. ಬರುವ ತಿಂಗಳು ಎಲೆಕ್ಷನ್ನು ಬೇರೆ ಈ ವಿಷಯ ಊರಲ್ಲಿ ಗುಲ್ಲಾದರೆ ಊರಿಗೆ ಊರೇ ಹೊತ್ತಿ ಉರಿಯುವುದು ಖಂಡಿತ. ಇದನ್ನ ಎಲ್ಲರು ತಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯಕ್ಕೆ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಹುಡುಗಿ ಜೀವ್ನನೂ ಹಾಳಾಗುತ್ತೆ ಅಂದುಕೊಂಡು ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಅವಳ ಅಪ್ಪ, ಅವ್ವನ ಕರೆಸಿ ಹಣಕಾಸಿನ, ಕಾಳುಕಡಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿ ಸುರಿಗವ್ವನ ಸೋದರತ್ತೆ ಮಗನಿಗೆ ಎಂಟೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟರು. ಗಂಡನ ಮನೆಯೋರು ಕಡುಬಡವರು. ಹೊಲಮನೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಕೂಲಿಯೇ ಜೀವನಾಧಾರಕ್ಕೆ. ಮದುವೆಯಾಗಿ ಒಂಭತ್ತು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮುತ್ತ. ಬೆಳ್ಳಗೆ ಕಳಕಳೆಯಾಗಿದ್ದ. ಅವನ ಹಿಂದೆಯೇ ಮತ್ತೆ ಮೂರು ಹಡೆದಳು. ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು, ಎರಡು ಗಂಡು. ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೂ ಮುತ್ತ ಬಲು ಚುರುಕು. ಸದಾ ಓದುವ ಹಂಬಲ. ಮಗನನ್ನು ನೋಡುತ್ತ, ನೋಡುತ್ತ ಅವಳ ಮನದಲ್ಲೂ ಒಂದು

ಛಲ ಹುಟ್ಟಿತ್ತು. ಅವನ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಆದ ಅಪಮಾನ, ಅನ್ಯಾಯವನ್ನ ಅವನನ್ನ ದೊಡ್ಡ ವಿದ್ಯಾವಂತನನ್ನು ಮಾಡಿ, ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿ ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕು ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದಳು. ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ಗಾಣದೆತ್ತಿನಂಗೆ ದುಡಿದಳು. ಮಕ್ಕಳಿಬ್ಬರನ್ನ ಸಂಬಳಕ್ಕಿಟ್ಟು ಮಗಳನ್ನ ತವರ್ಮನೆಯ ಗೌಡರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟಳು. ಮುತ್ತಯ್ಯನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವೇ ಅವಳ ಕನಸು, ಉಸಿರು. ಮುತ್ತಯ್ಯನು ಮೈಬಗ್ಗಿಸಿ ಎಂದೂ ದುಡಿಯದಿದ್ದರೂ ಆ ಶ್ರಮದ ಅರಿವಿತ್ತು, ಗೌರವವಿತ್ತು. ಸದಾ ಅದು ಅವನನ್ನ ತಾಗಿದ್ದರಿಂದಲೇ, ಆ ಶ್ರಮದ ಸಾರ್ಥಕತೆ ಇರುವುದೇ ತನ್ನ ಏಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ, ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಎಂಬ ಅರಿವಿದ್ದುದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವನೂ ಛಲದಿಂದ ಓದಿ ಎಲ್ಲೂ ಫೇಲಾಗದೆ ಬಿ.ಎ. ಮುಗಿಸಿಬಿಟ್ಟ. ಮುಂದೆ ಓದುವ ಹಂಬಲವಿದ್ದರೂ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ನೌಕರಿ ಬಲು ಮುಖ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ವಯಸ್ಸಾದ ಹೆತ್ತವರು, ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ತಂಗಿ ಅವರಿಗೆ ಅವನು ನೆರವಾಗಲೇಬೇಕಿತ್ತು. ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ಶ್ರಮದಿಂದ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಬೇಕಿತ್ತು.

ಆದರೆ ಬಿ.ಎ. ಮುಗಿಸಿ ಊರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಸುರಿಗೆವ್ವ ನೆಲಕಚ್ಚಿ ಸಾಯುತ್ತೇನೆಂದು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಹೆದರಿಸಿಬಿಟ್ಟಳು. ತನ್ನ ನಂತರ ಮನೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಬೇಕೆಂದು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮದುವೆ ಆಗುವಂತೆ ಮುತ್ತನಿಗೆ ದಂಬಾಲು ಬಿದ್ದಳು. ದುಡಿದುಡಿದು ಹಣ್ಣಾದಕಿಗೆ ತನ್ನಂತೆ ದುಡಿಯುವ, ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಆಸರೆ ಯಾಗುವ ಮತ್ತೆರಡು ಕೈಗಳು ಬೇಕೆನಿಸಿ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಖಾಯಿಲೆಯ ನೆಪವೊಡ್ಡಿ ಕೂತಿದ್ದಳು. ನೌಕರಿ ಸಿಗುವವರೆಗೆ ಮದುವೆ ಬೇಡವೆಂದು ಮುತ್ತ ಎಷ್ಟೇ ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡರು ಸಾಯುತ್ತೇನೆಂದು ಹೆದರಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ ಮೈದುನನ ಮಗ ಸಿದ್ದೀರನ ಹೆಂಡತಿಯ ದೂರದ ನೆಂಟರೊಬ್ಬರ ಮಗಳು ಮಾಸ್ತಿಯವ್ವನನ್ನು ಮನೆ ತುಂಬಿಸಿ ಕೊಂಡಳು. ಓಬಳಾಪುರದ ಮಾಸ್ತಿಯವ್ವ ಎಲ್ಲರ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಸ್ತಿ ತನ್ನ ಓರಗೆಯ ಮೇಗಳಟ್ಟಿಯ ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವುದನ್ನ ನೋಡುತ್ತ, ನೋಡುತ್ತ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕನವರಿಸಿ, ಕನಸುತ್ತ ಬೆಳೆದವಳು. ಬೆಳೆದಂತೆ ಶಾಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ, ವಿದ್ಯೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮೋಹ, ಆಸೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳೇ ಹೊರತು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಇದ್ದ ಭಕ್ತಿ ಹಾಗೇ ಇತ್ತು. ಓದಿದವರು, ಓದುವವರು ಎಂದರೆ ಅವರೇನು ದೇವತೆಗಳೋ, ಯಕ್ಷ ಗಂಧರ್ವರೋ ಎಂಬಂತೆ ಅವರನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿ, ಕಣ್ಣಿಗೊತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಭಕ್ತಿ, ಗೌರವ ಅವಳಿಗೆ. ಬಿ.ಎ. ಪಾಸು ಮಾಡಿದ ಮುತ್ತ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಬೆವರು ಹರಿಸಿದ ಅವನ ಮನೆಮಂದಿ ಅವಳ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ದೇವರ ಸಮಾನ. ತಾನೇತಾನಾಗಿ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರೀತಿ, ಗೌರವಾದರಗಳು ಹುಟ್ಟಿದವು. ತನ್ನ ಜನ್ಮ ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತೆಂಬಂತೆ ಭಾವಿಸಿದಳು.

ಶೋಭನದ ರಾತ್ರಿ ಅವನನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿ, ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿ ಆನಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಸ್ತಿ ಮುತ್ತನ ಮುಖವನ್ನ ಅಂಗೈಲಿಡಿದು 'ಮುತ್ತ' ಇನ್ಮ್ಯಾಕೆ ಈ ಮನಿಮಠ ಚಿಂತ್ಯೆಲ್ಲ ನನಗ್ಬಿಡು. ನಿನಗೋಸ್ಕರ ದುಡುದಿರೋ ಅವರ ಸೇವೆ ಮಾಡದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯ. ಇನ್ಮ್ಯಾಕೆ ನಾನು ಅವರಿಗೋಸ್ಕರ ದುಡೀತಿನಿ. ನಿಮ್ಮ ಕಷ್ಟಗಳೆಲ್ಲ ಇನ್ಮ್ಯಾಕೆ ನನ್ನವು. ನೀನು ಸಾಯಗಂಟ ಬೇಕರೆ ವೋದು. ನನ್ ಮೈಯಾಗೆ ಜೀವಿರತನ ದುಡೀತಿನಿ. ನೀನು ದೊಡ್ಡಮನ್ಸ ಆಗು. ನಿಮ್ಮಪ್ಪನ ಆಸೆ ತೀರ್ಸು. ದುಡ್ಡಿನ್ಯೋಚ್ನೆ ಬಿಡು. ನಾನು ಸಂಪಾಳ್ಸಿ

ಕೊಡ್ತೀನಿ. ಇನ್ನ್ಯಾಕೆ ಈ ಜೀವ ನಿಮ್ಗೇ ಮೀಸಲು...' ಅಂದಾಗ ಅವಳ ಈ ಪ್ರೀತಿ, ಆರಾಧನೆಯಿಂದ ಧೈರ್ಯವುಕ್ಕಿ, ನಿರುಮ್ಮಳ ಎನಿಸಿ 'ನೀನೊಬ್ಳು ಓಂಗೆ ನನ್ನ ಜತೆಯಾಗಿದ್ಬಿಡು ಮಸ್ತಿ ಸಾಕು ನನಗಿನ್ನೇನು ಬ್ಯಾಡ...' ಅಂತ ಅವಳ ತಲೆ ನೇವರಿಸಿ, ಗಾಢವಾಗಿ ತಬ್ಬಿ, ಪ್ರೀತಿ ಮಾಡಿದ್ದ.

ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ಎಷ್ಟೇ ಹೇಳಿದರೂ ಕೇಳದೆ ಮುತ್ತ ಓದು ಮುಂದುವರಿಸದೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸತೊಡಗಿದ. ಈ ಮಧ್ಯೆ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟು ಸಾಲ ಮಾಡಿ ತಂಗಿಗೂ ಲಗ್ನ ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿದ. ಆ ಸಾಲ ತೀರಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ತಮ್ಮಂದಿರಿಬ್ಬರು ದುಡಿಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಪ್ರತಿಸಾರಿ ಅವನು ಊರಿಂದ ಹೊರಡುವಾಗ ಏಷ್ಟೊಂದು ಆಸೆ, ಕನಸು, ನಿರೀಕ್ಷೆ ಇಟ್ಟು ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದ. ಆದರೆ ಅತ್ತಲಿಂದ ಬರುವಾಗೊಮ್ಮೆ ಎಲ್ಲಾ ಖಾಲಿ! ಆದರೆ ಮಸ್ತಿ ಸುಲಭಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡದೆ ಅವನಿಗಾಸರೆ ಯಾಗಿ, ಧೈರ್ಯ ಕೊಡುತ್ತಲೇ ಬಂದಳು. ಅವಳೂ ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂರಲಿಲ್ಲ. ಕೂಲಿ ಮಾಡುವುದರ ಜತೆಗೆ ಸಿದ್ದೀರನ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಬೀಳುಬಿಟ್ಟಿದ್ದ ಎರಡುಗುಂಟೆ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಹೂವು ಬೆಳೆಯಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದಳು. ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಪ್ಪಿಸಿ, ಸಿದ್ದೀರನನ್ನೂ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಸರಿಪಾಲಿಗೆಂಬಂತೆ ಭೂಮಿ ಹಸನು ಮಾಡಿ, ಅತ್ತೆ ಮಾವ, ಮೈದುನರೊಟ್ಟಿಗೆ ದುಡಿದೇ ದುಡಿದಳು. ಅಷ್ಟಿಷ್ಟು ಹಣ ಒಟ್ಟು ಮಾಡತೊಡಗಿದಳು. ಸಿದ್ದೀರನೂ ಯಾವೊಂದು ತಕರಾರಿಲ್ಲದೆ ಇವರೊಟ್ಟಿಗೆ ಕೈಜೋಡಿಸಿದ. ಎಲ್ಲರ ಉತ್ಸಾಹ ನೋಡಿ ತಾನೂ ಮೊದಮೊದಲಿಗೆ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದಲೇ ಅಡ್ಡಾಡಿದರೂ ಬರುಬರುತ್ತ ಸೋಲತೊಡಗಿದ ಮುತ್ತ. ಎರಡು ವರ್ಷ ಕಳೆದರೂ ನೌಕರಿ ಸಿಗುವ ಲಕ್ಷಣಗಳೇ ಕಾಣದೆ, ತನ್ನ ಜಾಣ್ಮೆ ವಿದ್ಯೆಗೆ ಬೆಲೆಯೇ ಇಲ್ಲ ಹಣ, ಅಧಿಕಾರದ ಮುಂದೆ ಎಂಬ ಸತ್ಯ ವಿಚ್ಛಳವಾಗತೊಡಗು ತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಕಂಗೆಟ್ಟ. ಅದೇ ನೋವಿನಲ್ಲಿ, ಬೇಗುದಿಯಲ್ಲಿ ಊರಿಗೆ ಮರಳಿದವ ಒಂದು ದಿನ ತನ್ನ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನ, ಅಂಕಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸುಡಲು ಹೋದ. ತಡೆಯಲು ಬಂದ ಮಸ್ತಿಯೆದುರು ಕುಸಿದು ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅತ್ತಿದ್ದ. 'ಇನ್ನಾಗಲ್ಲ ಮಸ್ತಿ... ನಾನು ಊರಿಂದ ಬಂದ ಸರ್ತಿಗೆಲ್ಲ ಆಸೆ ಹೊತ್ತ ನಿಮ್ಮ ಆ ನೋಟಗಳು, ಆ ಹುಡುಕಾಟ ಎದುರಿಸೋ ಶಕ್ತಿ ನನಗಿಲ್ಲ. ಮಸ್ತಿ ನನ್ನ ವಿದ್ಯೆಗ್ಯಾವ ಬೆಲೆನೂ ಇಲ್ಲ ಕಣೆ ಬರೇ ದುಡ್ಡು, ವಶೀಲಿ. ನಾನೆಲ್ಲಿಂದ ತರನ ಅವುನ್ನ...? ಈ ಜನುಮದಾಗಂತು ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಋಣ ತೀರಿಸದು ನನ್ನಿಂದಾಗ್ದು. ನನ್ನ ಬದುಕೇ ವ್ಯರ್ಥ. ಇತ್ತ ನೌಕರಿಯೂ ಇಲ್ಲ ಅತ್ತ ಹೊಲಮನೆ ಕೆಲಸವೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದವನ್ನೆ ಮಸ್ತಿ ನಾನು... ನೋಡು, ನಿಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಕುಂದ್ರಿಸಿ ನಾನು ದುಡ್ದು ಹಾಕ್ಬೇಕಿತ್ತು. ಆದ್ರೆ ಕುಂತು ನಿಮ್ಕೈಲಿ ದುಡಿಸ್ಕೆಂಡು ತಿನ್ತ ಇದೀನಿ. ಈ ಜನುಮದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಸ್ಗೆ ಬಂದೈತೆ ಮಸ್ತಿ... ಇನ್ನು ನನ್ನಿಂದಾಗ್ದು. ನನ್ ಪಾಡಿಗೆ ನನ್ ಸಾಯಾಕೆ ಬಿಟ್ಬಿಡ್ರಿ ನೀವಾದ್ರೂ ಸುಖವಾಗಿರ್ರಿ...' ಅಂದ ಅಳುತ್ತಲೇ. ಈ ಮಾತು ಕೇಳಿದ್ದೆ ಸುರಿಗೆವ್ವ ಎದೆಎದೆ ಬಡಿದುಕೊಂಡು ರೋದಿಸಿದಳು. 'ಎಂತಹ ಮಾತಾಡ್ತಿಯೋ ಮುತ್ತಾ? ಇಂಥಾ ಕೆಲ್ಸ ಮಾಡಿ ನಾವ್ ಪಟ್ಟ ಪಾಡ್ನೆಲ್ಲ ನಗೆಪಾಟ್ಲು ಆಗಂಗ್ಮಾಡ್ತಿಯೇನೊ? ಸುಧಾರ್ಸೊ ಕಂದ ಸುಧಾರುಸುಪ್ಪಾ ವಳ್ಳೆ ದಿನುಗುಳ ಬಂದೇ ಬತ್ತವೆ. ನನ್ ಮೈಯ್ಯಾಗಿನ ರಕುತನೆಲ್ಲ ನಿನಗೋಸ್ಕರ ಬಸ್ದು ಕೊಟ್ಟೇನು ಇನ್ನೆಂದೂ

ಯಿಂಗೆಲ್ಲ ಮಾತಾಡ್ಬ್ಯಾಡ...' ಅಂತ ಅಳುತ್ತಿದ್ದ ಮಗನನ್ನು ಬಾಚಿ ತಬ್ಬಿದ್ದಳು. ಮನೆಮಂದಿಯಲ್ಲ ಹೀಗೆ ಗೋಳಾಡುತ್ತ ಇರುವಾಗಲೇ ಸುರಿಗೆವ್ವನ ಸೋದರ ಮಾವನ ಮಗ ಪರುಸಪ್ಪ ಅಪರೂಪಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿದ್ದ. ಸದಾ ಊರೂರು ಅಲೆಯುವ ಅಲೆಮಾರಿ ಪೋಕರಿ ಎಂದೇ ಹೆಸರಾದವ. ಇವರ ಗೋಳಾಟ ನೋಡಿ, ವಿಷಯ ತಿಳಿದು 'ನೋಡಯ್ಯ ಮುತ್ತ ನನ್ನ ದೂರದ ನೆಂಟ ಶರಣಪ್ಪ ಅಂತ ಬೆಂಗ್ಳೂರಗೆ ಸಬ್ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಆಫೀಸ್ನಗೆ ಅವ್ನೆ. ಹಣಕ್ಕೇನು ಕೊರ್ತೆ ಇಲ್ಲ. ಜನಬಳಕೆ ಮನುಷ್ಯ. ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷದಿಂದ ಬೆಂಗ್ಳೂರು ನೀರು, ಗಾಳಿ ಕುಡ್ದದನೆ. ಅವ್ನ ಹಿಡುದ್ರೆ ಏನನ ಗಿಟ್ಟಿಸ್ಬಹುದು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡನ ನಡೀ...' ಅಂತ ಬಿಡದೆ ಆ ಕ್ಷಣವೇ ಅವನನ್ನ ಹೊರಡಿಸಿ ಕೊಂಡು ಬೆಂಗಳೂರಿನತ್ತ ಪಯಣಿಸಿದ್ದ ಪರುಸಪ್ಪ.

ಕಡೆಗೂ ಮುತ್ತ ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮಿ ಮೋಟಾರ್ ಸರ್ವೀಸ್ನಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದಾಗ ಮನೆ ಮಂದಿಯಲ್ಲ ಅತ್ತ ದೌಡಾಯಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಅವನು ಸುಸ್ತಾದಂತಿದ್ದ. ತುಂಬಾ ಗಂಭೀರವಾಗಿದ್ದ. ಮಾತಿಲ್ಲ ಕತೆಯಿಲ್ಲ ಬರೀ ಮೌನ. ಮಸ್ತಿ ಎಷ್ಟೇ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ 'ಹಾಂ', 'ಹೂಂ', ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೆ ಮಾತಿಲ್ಲ. ರಾತ್ರಿ ಇಬ್ಬರೆ ಉಳಿದಾಗಲು ಮೌನ, ನಿರ್ಲಿಪ್ತತೆ. ರಾತ್ರಿ ನಿದ್ದೆಯೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಒಂದೇ ಸಮ ಮಗ್ಗಲು ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಏನೋ ಚಡಪಡಿಕೆ; ಬರಿ ನಿಟ್ಟುಸಿರು. ನೌಕರಿ ಸಿಗದಿರುವ ಬೇಸರ ಇನ್ನೂ ಇರಬೇಕೆಂದು ಮೊದಲಿಗೆ ಭಾವಿಸಿದರೂ ಬರುಬರುತ್ತ ಮಸ್ತಿಗೆ ಮುತ್ತ ತನಗೆ ಮುಖ ಕೊಟ್ಟು ಮಾತಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ, ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಎನಿಸತೊಡಗಿತು. ಆಕೆ ಎದುರಾದರೆ ಸಾಕು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿ ಸಿಕ್ಕಿ ಬಿದ್ದವನಂತೆ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಇತ್ತಿತ್ತಾಗೆ ಮನೆಗೂ ಬಾರದೆ ರಾತ್ರಿ ಯಾರದೋ ಕಣಗಳಲ್ಲಿ ಕಳೆಯ ತೊಡಗಿದ. ಆದರೆ ಅತ್ತೆ, ಮಾವನೂ ಒಂದು ನಮೂನಿಯಾಗಿ ಆಡತೊಡಗಿದಾಗ ಮಸ್ತಿಗೆ ದಿಗಿಲಾಯಿತು. ಎಂದೂ ಸೊಸೆಗೆ ದನಿಯೆತ್ತರಿಸಿಯೇ ಮಾತಾಡದ ಸುರಿಗೆವ್ವ ಮಾತುಮಾತಿಗೂ ಸಿಡುಕತೊಡಗಿದಳು. ಹೆಜ್ಜೆಜ್ಜೆಗೂ ತಪ್ಪು ಹುಡುಕತೊಡಗಿದಳು. ಸದಾ ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲೊ ನೋಟ, ಎಲ್ಲೊ ಜ್ಞಾನವಿಟ್ಟು ಕೂರುವ ಮಗನೆದುರು ತಾನೂ ಕಲ್ಲಾಗಿ ಕೂರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಏನೋ ಆಗಬಾರದ್ದು ಆಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಈಗೀಗ ಅವಳಿಗೆ ಖಾತ್ರಿಯಾಗತೊಡಗಿತು. ತನ್ನ ಕಷ್ಟ ಸುಖ ತೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಕೊನೆಗೆ ಮಸ್ತಿಗೆ ಉಳಿದದ್ದು ಸಿದ್ದೀರ ಒಬ್ಬನೆ. ಸಂಕಟ ತಡಿಯಲಾರ್ದೆ ಒಂದು ದಿನ ಅವನೆದುರು ಅತ್ತಾಗ ಅವನಿಗೂ ಇವಳ ಸಂಕಟ ನೋಡಲಾರದೆ ತನ್ನ ದೊಡ್ಡಪ್ಪನ್ನ ಒಂದು ದಿನ ತರಾಟೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಹೊಲದಲ್ಲಿ. ಮಸ್ತಿಯೂ ಇದ್ದಳು ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟ ಸುಂಕಪ್ಪ. 'ಎನ್ಮಡನಪ್ಪ ಯಲ್ಲಾ ನಮ್ ಗಾಚಾರ. ಬೆಂಗ್ಳೂರ್ನಗೆ ಪರುಸಪ್ಪನ ನೆಂಟ ಅವ್ನಲ್ಲಾ... ಅವುನೇನೋ ಮುತ್ತಂಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಕೆ ತಯಾರದನಂತೆ. ಅವ್ನು ಮನಸು ಮಾಡ್ಬುಟ್ರೆ ನಾಳೆವತಾರ್ಕೆ ಕೆಲಸನೂ ಗ್ಯಾರಂಟ್ಯೆಂತೆ. ಆದ್ರೆ ಬಡ್ಡಿ ಮಗ ಒಂದು ಸರ್ತು ಇಟ್ಟವ್ನಂತೆ. ಕೆಲ್ಸ ಬೇಕು ಅನ್ನಂಗಿದ್ರೆ ಅವ್ನ ಮಗ್ಳುನ್ನ ಇವ್ನು ಲಗ್ನ ಆಗಬೇಕಂತೆ...!' ಮಸ್ತಿ ಜೀವ ಹೊಯ್ದಾಡಿತು. ಸಿದ್ದೀರ 'ಅಲ್ಕಣಪ್ಪ ಇವ್ನು ಯೇಳ್ಬೆಕಿತ್ತು ಲಗ್ನಾಗೈತೆ ಅಂತ...' ಅಂದ. 'ಯೋಳಿದ್ನಂತೆ ಕಣಲಾ ಅವ್ನೇನು ಕೇಳ ಸ್ಥಿತಿಯಾಗೇ ಇಲ್ವಂತೇ... ಅದುನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ಬಾ ಮುಂದಿಂದು

ನಾನು ನೋಡ್ಕಂತ್ನಿ; ನಿನಿಗೆ ಯೆಣ್ತಿ ಮುಖ್ಯನೋ? ಕೆಲ್ಸ ಮುಖ್ಯನೋ? ಒಂದು ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡ್ಕೊಂಡೇ ಬಾ ತಿರುಗಿ ಬರ್ಬೇಕರೆ ಅಂತ ಖಡಾಖಂಡುತ್ವಾಗಿ ಯೇಳ್ಬಿಟ್ಟಂತ್ನೆ...' ಅಂತ ಪೇಳಿದವನೆ 'ಯಾರ್‍ಯಾರ ಪಣೆಬರ್‍ಹ ಯಂಗೈತೋ ಅಂಗಾತದೆ ಬಿಡು. ನಾನಾಗ್ಲೆ ಬಡ್ಕಂಡಿದ್ದೆ ಮುಟ್ಟಿಗೇನ್ ಅವುಸುರ ಮೊದ್ಲು ಕೆಲ್ಸಪಲ್ಸ ಆಗ್ಲಿ ಅಂತ. ಈಗ ಬಾಯಿ ಬಡ್ಕಂತ್ರೇನ್ಲಂತು ಭಾಗ್ಯೇವು... ಅನ್ನುತ್ತ ಕೋಲೂರಿಕೊಂಡು ಪೊರಟ ಮನೆ ಕಡೆಗೆ. ಮುಸ್ತಿ ಪಲ್ಲು ಕಡಿಯುತ್ತ ಎದ್ದು ನಿಂತಳು. 'ಏನಾದ್ರೂ ಆಗ್ಲಿ ನನ್ ಮುತ್ತನ್ನ ಬಿಟ್ಕೊಡಲ್ಲ. ನೀವ್ಯಾರು ಏನ್ ಬೇಕನ ಮಾಡ್ಕೊಳ್ರಿ... ನಾನೇ ದುಡೀತಿನಿ, ಪೂ ಬೆಳೀತಿನಿ, ಪಣ ಸಂಪಾಳ್ಸಿ ನನ್ನ ಮುತ್ತನಿಗೆ ನಾನೇ ನೌಕ್ರಿ ಕೊಡುಸ್ತಿನಿ. ಯಾವನ ಪಂಗೂ ಬ್ಯಾಡ... ಅಂದವಳೆ ಪಗಲು ರಾತ್ರಿ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಹತ್ತಿದಳು. ತಾನೇ ದುಡಿದು, ಕೆಲಸ ಕೊಡಿಸಿಯೇ ಕೊಡಿಸುತ್ತೇನೆಂಬ ಭ್ರಮೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದವಳಿಗೆ ಬೇರಾವ ಯೋಚನೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸಿದ್ದೀರ ಅವಳಿಗೆ ಸಹಕಾರ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ. ಆದರೆ ಅವಳ ಭ್ರಮೆಯಲ್ಲ ಹರಿದು ನಿಚ್ಚಳವಾಗುವಂತೆ ಮುತ್ತ ಒಂದು ದಿನ ಅವಳನ್ನ ತಡಪಿಕೊಂಡ 'ನಿನಿಗೇನು ಹೇಳೋರು ಕೇಳೋರ್‍ಯಾರು ಇಲ್ಲೇನು? ನಿನ್ನಿಷ್ಟ ಬಂದಾಗ ಬರೋದು, ಇಷ್ಟ ಬಂದಾಗ ಹೋಗೋದು ಇದುನ್ನ ಎನಂದ್ಕಂಡಿಯಾ...? ಆ ಸಿದ್ದೀರಂಗು ನಿಂಗೂ ಏನ್ ಸಂಬಂಧ? ಎಷ್ಟು ದಿನದಿಂದ ನಡೀತೈತೆ ಈ ಆಟ...? ನನಿಗೇನೋ ಉಪಕಾರ ಮಾಡೋ ನೆಪ ಮಾಡ್ಕೊಂಡು ನೀನು ಚಲ್ಲಾಟ ಆಡ್ಬೇಡ. ನನಗೂ ನೋಡಿ, ನೋಡಿ ಸಾಕಾಗೈತೆ. ಇತ್ತಿತ್ಲಾಗೆ ನಿನ್ ಮುಖ ನೋಡಕು ಹೇಸ್ಗೆ ಬರ್‍ತೈತೆ...' ಅಂದು ಮುಂದೆ ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ಅವಳ ಎದುರು ನಿಲ್ಲಲಾರದೆ ಹೊರ ನಡೆದುಬಿಟ್ಟ. ಸೊಸೆ ಮೇಲೆ ಅಸಮಾಧಾನಗೊಂಡಿದ್ದ ಸುರಿಗೆವ್ವನೂ ಅರೆಕ್ಷಣ ಅಲ್ಲಾಡಿಬಿಟ್ಲು. ಅಂದು ಕೆಸರಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ನೆಪವೊಡ್ಡಿ ಜೋಯಿಸ ಅವಳನ್ನ ಹಾಳು ಮಾಡಿದ್ದ. ವಯಸ್ಸಾದ ತನಗೆ ಮೊದಲಿನ ತಾಕತ್ತಿಲ್ಲ, ಮಗನಿಗೆ ತೊಂದ್ರೆ ಆದಾತೆಂಬ ಭಯದಲ್ಲಿ ಸಾವಿನ ನೆಪವೊಡ್ಡಿ ಮಗನಿಗೆ ಮದ್ವೆ ಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಹೊರೆ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟು, ಅದು ತನಿಗೇ ಕುತ್ತಾಗಿ ಸಿಟ್ಟೆಲ್ಲ ಏನೂ ಅರೀದ ಮುಸ್ತಿ ಮೇಲೆ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು ತಾನು. ಈಗ್ನೋಡಿದ್ರೆ ಮಗ ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವ ಸೊಸೆಯ ಶ್ರಮವನ್ನೆ ನೆಪ ಎನ್ನುತ್ತ ಆಕೆನ ಅನುಮಾನಿಸಿ ತನ್ನ ಬೇಳೆ ಬೇಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಾತರದಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ. ಸುರಿಗೆವ್ವನಿಗೆ ನಗು ಅಳು ಒಟ್ಟೊಟ್ಟಿಗೆ ಬಂದ್ವು. 'ಹೌದಲೇ ಮುತ್ತ ನೆಪ! ಯಲ್ಲಾವೂ ನೆಪ! ಈ ನೆಪಗುಳೇ ಯಿಂಗೆ. ಸುಲಭಕ್ಕೆ, ಯಂಗೆ ಬೇಕಂದ್ರಂಗೆ ಸಿಕ್ಕುಬಿಡ್ತವೆ. ಮನ್ಸುಗುಳ್ಗೆ ಒಂದು ಮಾಡಕೆ ಇಲ್ಲ ಅಗಲ್ಸಕೆ...; ಪಿರಿತಿ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲ ಹಗೇಪಿಗೆ...; ಕೆಡುಸಕೆ, ಜಿಮುಸಕೆ, ಸೇರ್‍ಸಕೆ...; ನಮ್ ಬ್ಯಾಳೆ ಬೇಯಿಸ್ಕೆಳಕೆ, ನಮ್ ತೀಟಿಗೆ ತೈವಲಿಗೆ ಯಲ್ಲದುಕ್ಕೂ ಈ ನೆಪುಗಳ ನೈಟ್ಟನ ದಾರಿ ತೋರ್‍ಸಿಬಿಡ್ತವೆ. ಯಾವ ರೂಪ್ದಾಗೋ, ಯಾರ ರೂಪ್ದಾಗೋ ತಟ್ಟಂತ ಬಂದು ಯದುರು ನಿಂತುಬಿಡ್ತವೆ. ಸಿದ್ದೀರ ನಮ್ಮನೆ ವುಡ್ಗ. ಮುಸ್ತಿ ಈ ಮನಿಗೆ ಸೊಸಿಯಾಗೆ ಬಂದುದ್ದೇ ಅವ್ನಿಂದ. ಅವ್ನು ಅವ್ನ ಜತಿಗೆ ಕೈ ಜೋಡ್ಸಪೊತ್ಗ ಹೂ ಬೆಳ್ದು ನಾಕ್ಕಾಸು ಕೂಡ್ಸಿದ್ಲು ಆ ವುಡ್ಗಿ. ಆವಾಗದು ನಿನಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಯಾಕಂದ್ರೆ ಬ್ಯಾರೆ ಯಾವ ಉದ್ದೇಸನು ಇರ್‍ಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ರೀಗ ಸಿದ್ದೀರ್‍ನ

ನೆಪವಾಗಿಟ್ಕಂಡು ನಿಮುದ್ದೇಸನ ಈಡೇರಿಸ್ಕೊಳಕೆ ಹೊಂಟಿದಿ...' ಅಂತ ಹೀಗೆ ಒಬ್ಬಳೇ ಮಾತಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಮುತ್ತ, ಪರುಸಪ್ಪನೊಟ್ಟಿಗೆ ಬಂದ. ಇಷ್ಟು ದಿವಸಗಳ ನಂತರ ನಗುತ್ತಿದ್ದ, ಗೆಲುವಾಗಿದ್ದ, ಖುಷೀಲೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಪರುಸಪ್ಪನ ನೋಡುತ್ತ್ಲೆ ವಿಷಯ ಏನಂತ ಸುರಿಗೆವ್ವಗೆ ತಿಳಿದುಹೋಗಿತ್ತು. ಇಷ್ಟು ದಿನ ತಲೀಮ್ಯಾಲೆ ಬಂಡಿಗಲ್ಲು ಹೊತ್ತು ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮುತ್ತ. ಆದರೊಂದು ನೆಪ ತಾಸೊತ್ತಿಗೆ ಅವ್ನ ಉರುಳಿಸಿ ಎಸೆದುಬಿಟ್ಟಿತ್ತು! ಏನೂ ಮಾಡಲು ತೋರದೆ ಸೋಜಿಗ ಪಡುತ್ತಲೇ ಕುಂತಿದ್ದಳು ಸುರಿಗೆವ್ವ. ಸಿದ್ದೀರ ಒಂದೇ ಸಮ ಏದುಸಿರುಬಿಡುತ್ತ 'ಮಸ್ತಿಯಕ್ಕ...' ಅಂತ ಕೂಗುತ್ತ ಬಂದವನು 'ದೊಡ್ಡಪ್ಪ ಅಕ್ಕಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಹೂವಿನ ತೋಟಕ್ಕೆ ನುಗ್ಗಿ ಬಂದ್ಬಿಟ್ಟನೂ ಬಿಡ್ಡಂಗೆ ಕೊಚ್ಚಾಕ್ಬುಟ್ಟವ್ರೆ...' ಅಂದ. ಸುರಿಗೆವ್ವನ ಎದೆ ಧಸ್ಸಂತು. 'ಅವ್ವ ಅವಕ್ಕನ ಗತಿಯಂಗೇ...? ಹೂ ಬೆಳೀತಿನಿ, ಹಣ ಸಂಪಾಳ್ಸಿ ನನ್ನ ಮುತ್ತನ್ನ ಉಳುಸ್ಕಂತಿನಿ ಯಾವನ ಹಂಗೂ ಬ್ಯಾಡ ಅಂತ ವಯ್ದಾಡ್ತಿದ್ಲು ಪಾಪ! ಅವಕ್ಕನ ಗತಿಯಂಗೆ...? ನಾನು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮೆದ್ಕಪುರಕ್ಕೆ ಹೋದನು ಈ ಬರ್ತದಿನಿ ಅವಕ್ಕನ ಗತಿಯಂಗೆ...?' ಬಡಬಡಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ ಸಿದ್ದೀರ. ಮನೆಮಂದಿಯಲ್ಲ ಒಂದಾಗಿ ಸುತ್ತಿದರೂ ಮಸ್ತಿ ಮತ್ತೆ ಕಾಣಲೇ ಇಲ್ಲ.

❐

ಒಬ್ರು ಸುದ್ದ್ಯಾsssಕೆ... ಒಬ್ರು ಗದ್ದ್ಯಾsssಕೆ...

ಚಿನ್ನ ತೂಗುತ್ತಿದ್ದ ಅಕ್ಕಸಾಲಿ ಬಿಟ್ಟ ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟಂಗೆ, ಬಿಟ್ಟ ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟಂಗೆ ನಿಂತ. ಬೀಡಿ ಸೇದುತ್ತ ಅವನೊಡನೆ ಮಾತಾಡ್ತಿದ್ದ ಕಮ್ಮಾರ ಮಾತು ನಿಂತಿದ್ದು ಗಮನಿಸಿ ತಲೆಯೆತ್ತಿ 'ಅದ್ಯಾಕೋ ಗರಬಡ್ದಂಗೆ ನಿಂತೆ...?' ಅನ್ನುತ್ತ ಅಕ್ಕಸಾಲಿಯ ದೃಷ್ಟಿ ಅನುಸರಿಸಿದವ ತಾನೂ ಗಪ್ಪನೆ ನಿಂತ. ಎದುರಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಇಬ್ಬರೂ ಊರಿಗೆ ಹೊಸಬರಿದ್ದಂಗಿತ್ತು. ಅವನು ಇಪ್ಪತ್ತು ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡರ ತರುಣ. ಅವನ ಪಕ್ಕಕ್ಕಿದ್ದವಳೆ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಹೀಗೆ ಗಪ್ಪಾಗಲು ಕಾರಣಳಾದವಳು ಕಂದುಬಣ್ಣದ, ಹದಿನೆಂಟರ ಚೆಲುವೆ. ಎಣ್ಣೆ ಮೆತ್ತಿ ಬಿಗಿದು ಹೆಣೆದಿದ್ದ ಜಡೆ, ಜಡೆ ತುಂಬಾ ಸೇವಂತಿಗೆ. ಕೆಂಪು ಸೀರೆ, ಹಳದಿ ಕುಪ್ಪಸ, ಕಾಲಲ್ಲಿ ಕಾಲುಂದಿಗೆ, ಕೈತುಂಬಾ ಹಸಿರು ಬಳೆ. ಅವರ ಸಂಕೋಚದ ನೋಟ, ನಡಿಗೆಯಿಂದ ಹೊಸಬರೆಂದು ಸಾಬೀತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇಬ್ಬರು ತಮ್ಮ ಅಂಗಡಿಯ ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಲು ಅವರನ್ನ ತರುಬಿದರು ಕಮ್ಮಾರ, ಅಕ್ಕಸಾಲಿ. 'ಯಾವ್ರೂರಮ್ಮ...? ಯಾರ್ಮನಿಗೆ...?' ಹಲ್ಲುಬಿಡುತ್ತ ಕಮ್ಮಾರ ತರುಣಿಯನ್ನ ವಿಚಾರಿಸಿದ. ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಯುವಕನೊಮ್ಮೆ ಅವನನ್ನ ಮೇಲಿನಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೇ ನೋಡಿ ಗುರಾಯಿಸಿ 'ಯಾಕಣ್ಣಾ...?' ಅಂದೊಡನೆ 'ಅಯ್ಯೊಯ್ಯೊ ನೀನದೀಯಲ್ವಾ ಪಕ್ಕದಗೆ...? ವಯಸ್ನಾತ್ನೋಡೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಣ್ಣು ಐಬು...' ಕಮ್ಮಾರ ಮಾತು ಮುಗಿಸುವ ಮೊದಲೇ ಅಕ್ಕಸಾಲಿ ಗತ್ತು ತೋರಿಸಿದ. 'ಯಾವ್ರೂರಯ್ಯಾ? ಊರಿಗೆ ಹ್ವಸುಬ್ರೇನೂ...?' 'ಹೌದು, ಕೆಳಗಟ್ಟಿ ಮಾಳಗಿಮನಿ ಸಿವರುದ್ರಣ್ಣನ್ ಸ್ವಾದರಳಿಯ ನಾನು. ಇವ್ಳು ನನ್ನೆಂಡ್ರು...' ಅಂದ ತರುಣ. ಕಮ್ಮಾರ ಮತ್ತೆ ಹಲ್ಕಿರಿದ 'ಓಹೊಹೊಹೊ... ನಮ್ ಸಿವರುದ್ರಣ್ಣನ್ ಸ್ವಾದರಳಿಯನೋ...? ನೀನೇನು ಬ್ಯಾರೆ ಅಲ್ಲಣಪ್ಪ. ಸಿವರುದ್ರ ನಾವೆಲ್ಲ ಭಾಳ ಸ್ನೇತ್ರು. ಹೌದೂ..., ನಿನ್ನ ಹೆಸರೇನಪ್ಪ...?' ಅಂತ ಕೇಳುತ್ತ. 'ನನ್ ಹೆಸ್ರು ನುಂಕಪ್ಪ. ನನ್ನೆಂಡ್ರು ಕಲ್ಯಾಣಿ ಬತ್ತೀವಿ...' ಅಂದವನೆ ಹೆಂಡತಿ ಕರ್ಕೊಂಡು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೊರಟ ನುಂಕಣ್ಣ. 'ವಳ್ಳೆ ತೊಲೆ ತುಂಡಾಗ್ಯೆಳಲ್ಲೊ...' ಕಮ್ಮಾರ ಅವರು ಹೋದ ದಿಕ್ಕನ್ನೆ ಮೂಸುತ್ತ ಹೇಳಿದ. 'ಬಾ, ಬಾ ಆ ಗಾಳಿನ್ಯಾಕೆ ತಟ್ತ್ರುಸಾಡ್ತಿ ಸಂಜೀಕಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸಿವರುದ್ರನ್ನ ಒಂದೇ ರವಂಡು ಮಾತಾಡ್ಸಿ ಬರನ...' ಅಂದ ಅಕ್ಕಸಾಲಿ.

ಸಂಜೆ ಮೂವರು ಕಲೆತಾಗ ಸಿವರುದ್ರ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಿದ. ತನಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ತಮ್ಮನ ಮಗ್ಳು ಕಲ್ಯಾಣಿನ, ತಂಗಿ ಮಗ ನುಂಕಪ್ಪನ್ನ ತನ್ನ ಜತೇಲೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಹೊಲದಾಗೆ ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೆ ಬೇರೆ ಗುಡಿಸಲು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟು, ಹೊಲದ ಉಸ್ತುವಾರಿ ವಹಿಸಿಬಿಡಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ್ದು. 'ಊರಿಗಂತೂ ಬಂದಾತು ಹೆಣ್ಣು

ನೀರಿಗ್ಬರ್ಂಗಿದ್ವಿತೆ...?' ಪಿಸುನುಡಿದ ಕಮ್ಮಾರ ಅಕ್ಕಸಾಲಿಯ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ. ಆದರೆ ಆ ದಿನ ನೋಡಿದ್ದೆ ಮತ್ತೆ ಆಕೆ ಇವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ದಿನಾಲು ನೀರಿಗೆ ಕೊಡ ಹೊತ್ತು ನುಂಕಪ್ಪ ಬರುತ್ತಿದ್ದ. ನೋಡಿ, ನೋಡಿ ಒಂದು ದಿನ ಕೇಳಿಯೇಬಿಟ್ಟ ಕಮ್ಮಾರ. 'ಅಯ್ಯಯ್ಯೊಯ್ಯೊಯ್ಯೊ ಇದೇನ್ ನುಂಕಣ್ಣಾ ನಿನ್ ಕಥೆ...? ನೀರಿಗೆ ಕ್ವಡ ವತ್ಗಂಡು ನೀನ್ ಬತ್ತಿಯಲ್ಲಾ...? ಯಣ್ಮಕ್ಳು ಮಾಡ ಕೆಲ್ಸಪ್ಪ ಇದೂ...' 'ಹೂಂ ನೀನೇಳದೇನೋ ಸರಿ ಐತೆ ಕಣ್ಣಾ ಆದ್ರೆ, ಕಲ್ಯಾಣಿ ಊರಿಗೆ ಹ್ವಸುಬ್ಳು ಸಲುಪ ಹಿಂಜರ್ಕೆ ಆಟೆ...' ಅಂದ ನುಂಕಣ್ಣ. 'ಹ್ವಸುಬ್ರು ಅಂತ ಮನಿವಳ್ಗೆ ಕುಂತ್ರೆ ಹಳುಬ್ರಾಗದೆಂಗೈ...? ಹ್ವರಗೇ ಬರ್ಬೇಕು, ಅಡ್ಡಾಡ್ಬೇಕೂ ನಾಕ್ಜನ ಪರಿಚಯ ಆಗ್ತರೆ...' ಅಕ್ಕಸಾಲಿ ಸಲಹೆ ನೀಡಿದ. 'ಹೂಂಕಣಣ್ಣ ನೀನೇಳದು ಸರೀನೆಯ. ಇನ್ಮ್ಯಾಕೆ ಆಕಿನೆ ಕಳುಸ್ತಿನಿ ನೀರಿಗೆ...' ಅಂದು ಕೊಡ ಹೊತ್ತು ಹೊರಟ ನುಂಕಪ್ಪನ್ನ ನೋಡಿ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಇಬ್ಬರೂ ಕಿಸಿಕಿಸಿ ನಕ್ಕರು.

ಈ ಇಬ್ಬರ ಜೋಡಿ ಸುತ್ತಳ್ಳಿಗೆ ಹೆಸರುವಾಸಿ. ಅಕ್ಕಸಾಲಿಯಂತೂ ಸುತ್ತ ಏಳೆಂಟು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಒಬ್ಬನೆ. ಚಿನ್ನ, ಬೆಳ್ಳಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವವರು, ಪಡವೆ ಮಾಡಿಸುವವರು ಇವನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕು. ಈ ಕಸುಬಿನ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಬಡ್ಡಿ ವ್ಯವಹಾರವೂ ಇತ್ತು. ಇವನ ಬಳಿ ಅಡವಿಟ್ಟ ಯಾವುದೇ ವಸ್ತು ಹಿಂದಕ್ಕೋಗಿಲ್ಲ ಇದುವರೆಗೂ. ಬಡ್ಡಿ ಕಟ್ಟೇ ಸುಸ್ತಾಗಬೇಕು ಹಾಗೆ ವ್ಯವಹಾರ. ಆದರೂ ಕೇಳಿದಾಕ್ಷಣ ಇಲ್ಲವೆನ್ನದೆ ದುಡ್ಡು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದನಾದ್ದರಿಂದ ಜನ ಇವನ ಹತ್ತರವೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಬ್ಬರು ಹೆಂಡರು. ಇಬ್ಬರಿಂದ ಒಟ್ಟು ಹತ್ತು ಮಕ್ಕಳು. ಸುಮಾರು ನಲವತ್ತೈದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ವಯಸ್ಸು. ತೀರದ ಚಪಲ. ತನ್ನ ಬಳಿ ಬರುವ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ನಕ್ಕು, ಮಾತಾಡಿಸಿ, ಉಪಚಾರ ಮಾಡದೆ ಎಂದೂ ಕಳುಹಿಸದವನಲ್ಲ. ಇವನಿಗೆ ತಕ್ಕ ಜೋಡಿ ಕಮ್ಮಾರ. ಇವನಿಗಿಂತಲೂ ಒಂದು ಕೈ ಮೇಲು. ಕಚ್ಚೆಹರುಕ ಅಂತಲೇ ಹೆಸರುವಾಸಿ. ಹೆಣ್ಣುಗಳ ವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಪುಣ. 'ಆ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಅವ್ನಿಗೆ ಆಟೊಂದು ಹೆಣ್ಣು...' ಅಂತ ಎಲ್ಲರೂ ಅವನ ಆರು ಮಂದಿ ಹೆಣ್ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೋಡಿ ಆಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೊನೆಯ ಇಬ್ಬರು ಗಂಡು ಹುಡುಗರು. ಒಟ್ಟು ಎಂಟು ಮಕ್ಕಳು. ಹಿರಿಯಾಕೆ ಧನಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಹತ್ತತ್ತಿರ ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷ. ಆರು ಹೆಣ್ಣು ಇದ್ದರೂ ಆರೂ ಒಂದೊಂದು ರೀತಿ. ಒಂದು ವಂಡರ್ಗಣ್ಣು, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡುಕಪ್ಪು, ಮತ್ತೊಂದಕ್ಕೆ ಹಲ್ಲುಬ್ಬು, ಇನ್ನುಳಿದವು ಮೈಯಲ್ಲ ಉಬ್ಬುಬ್ಬು ಇದ್ದುದರಲ್ಲಿ ಧನಲಕ್ಷ್ಮಿ ತೆಳ್ಳಗೆ, ಬೆಳ್ಳಗೆ ಇದ್ದರೂ ವಿಪರೀತ ಹಲ್ಲುಬ್ಬು ಜತೇಲಿ ಮೆಳ್ಳೆಗಣ್ಣು. ಕಮ್ಮಾರನ ನಿರಂತರ ಪ್ರಯತ್ನದ ನಡುವೆಯೂ ಈ ಅಂಶಗಳು ಆಕೇನ ಇನ್ನೂ ಕುಮಾರಿಯಾಗಿಡಲು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದುವು. ಒಂದು ಗಂಡು ಅಂತಾಗ್ಬಿಟ್ರೆ ಸಾಕು ಯಾವನನಾಗ್ಲಿ ಗಂಟಾಕೇನು ಅಂತ ಕಮ್ಮಾರ ಎಷ್ಟೇ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಬಂದವರಲ್ಲ ತಿಂದು ತೇಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರಷ್ಟೆ ಇತ್ತಿತ್ಲಾಗೆ ಸಾಕಾಗಿ ಅವನೂ ತಣ್ಣಗೆ ಕೂತಿದ್ದ. ಆದರೆ ಧನಲಕ್ಷ್ಮಿ ಬೆಂಕಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಓರಗೆಯವರೆಲ್ಲ ಉಗಾದಿಗೋ ಮಾರ್ನೋಮಿಗೊ ತವರಿಗೆ ಬಂದಾಗ ತಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಈಕೆಯ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಉಸುರಿ, ಪಿಸು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹುಸಿನಕ್ಕು 'ಇದ್ನೆಲ್ಲ ನೀನ್ಯಾವಗ್ಲೆ ಅನುಭೈಸದೂ...? ಹರೇವೆಲ್ಲ ಹ್ವಾದ್ಮ್ಯಾಕೆ

ಎನ್ಸಂತು ಭಾಗ್ಯೇವು...' ಅಂದು ಅವಳ ಒಡಲಲ್ಲಿ ಕೆಂಡ ಸುರುವಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ರಂಪಾಟ, ರಾಮಾಯಣಗಳಿದ್ದರೂ ಹೆಣ್ಣೆಂದರೆ ಸಾಕು ಇಬ್ಬರೂ ಎಲ್ಲಾ ಮರೆತು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಊರಿಗೆ ಚನ್ನಾಗಿ ಮಳೆಯಾಗಿ, ಭೂಮಿ ತೊಯ್ದು ನುಂಕಣ್ಣಗೆ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಬಿದ್ದಾಗ ಬಂದಳು ಕಲ್ಯಾಣಿ ಕೊಡ ಹೊತ್ತು ಅಂತೂ. ಆಕೇನ ನೋಡಿದ್ದೆ ತಡ ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದೇಟಿಗೆ ಅಂಗಡಿ ಬಿಟ್ಟು ಅವಳೆದುರಿಗೆ ಬಂದು ನಿಂತರು. ಕಲ್ಯಾಣಿಗೆ ಮೊದಲ ದಿನವೇ ಅವರ ಚರಿತ್ರೆ ತಿಳಿದುಹೋಗಿತ್ತು. 'ವಕ್ಕರಿಸಿದ್ವು ಪೀಡೆಗಳು...' ಅಂತ ಬೈದುಕೊಂಡೆ ನಿಂತಳು. 'ಎಲ್ಲೋಗಿದ್ದೆ ಕಲ್ಯಾಣಿ? ಏಟ್ದಿನಾತು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳ್ದೆ ಇಲ್ಲಾ...?' ನಗುತ್ತ ಕೇಳಿದ ಅಕ್ಕಸಾಲಿ. ಕ್ಯಾಕರಿಸಿ ಉಗಿರ ಮನಸ್ಸಾದರೂ ತಡೆದು, ಬಿಗುವಾಗಿ ಹೇಳಿದಳು 'ನಾನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಭಾಳ ಬಿದ್ರೆ ವಳ್ಳೇದಲ್ಲ ಕಣಣ್ಣ ಮತ್ತೆ ಕಣ್ಣೇ ಕಾಣ್ಸಂಗಾದತು...' ಅಂತ. 'ಅಯ್ಯೊ ಮಾತೇ ಇಟೊಂದು ಬಿಗು...' ಮೈಯಲ್ಲ ಕುಣಿಸಿದ ಕಮ್ಮಾರ. ಮುಂದೆ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಟ್ಟವಳನ್ನ ಮತ್ತೆ ತಡೆದು 'ಹೌದೂ ಉಂಡ್ಯಾ ಕಲ್ಯಾಣಿ...' ಅಂದ ಅಕ್ಕಸಾಲಿ 'ಇಲ್ಕಣಣ್ಣ ಇನ್ನ್ಯಾಕೆ...' ಅಂದು ಮತ್ತೆ ಹೊರಟಳು. ಅವಳ ಜತೆಯಲ್ಲೆ ಕಾಲಾಕಿದರು 'ಅಲ್ಲಾ, ನಮ್ಮನ್ನ ಉಣ್ಣಕೆ ಕರಿಯಲ್ಲೇನು...?' ಅನ್ನುತ್ತ. 'ಅಯ್ಯ ಬರ್ರಣ್ಣ ಒಂದಿನ ಬರ್ರಿ...' ಅಂದಳು ಮನಸಲ್ಲೆ ಹಲ್ಲುಕಡಿಯುತ್ತ 'ಯಂದ್ವರನ ಹೇಳ್ಬಿಡು ಮತ್ತೆ...' ಅಂತ ಅಕ್ಕಸಾಲಿ ಅಂದರೆ 'ಇವತ್ತೆ ಬಂದ್ಬಿಡ್ತಿವಿ ಬಿಡೂ...' ಅಂದ ಕಮ್ಮಾರ. 'ಬರ್ರಿ, ಬರ್ರಿ ಸ್ಲರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿಡ್ತಿನಿ...' ಅಂತ ಗೊಣಗಿಕೊಂಡ 'ಇವತ್ತು ಬ್ಯಾಡ ಕಣಣ್ಣ ಅಂತ ವಿಸೇಸ್ವಾದ್ದೇನೂ ಇಲ್ಲ...' ಅಂದಳು. 'ಅಂಗರೆ ವಿಸೇಸ್ವಾದ್ದು ಮಾಡಿ ನಮ್ಮುನ್ನ ಉಣ್ಣಾಕರೀತಿ ಏನೂ...?!' ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಅಚ್ಚರಿ, ಸಂಭ್ರಮ. 'ಮತ್ತೆ ನೀವು ಬರ್ತೀರಂದ್ಮ್ಯಾಕೆ ವಿಸೇಸ್ವಾದ್ದೆ ಆಗ್ಬೇಕಲ್ಲಣ್ಣ...' ಕಲ್ಯಾಣಿಯೂ ಉತ್ಸಾಹ ತೋರಿಸಿದಳು. ಅವಳ ಉತ್ಸಾಹ ನೋಡಿ ಗುಂಗಾದ ಇಬ್ಬರೂ 'ಅಂಥಾ ವಿಸೇಸ್ವಾದ್ದು ಏನ್ಮಾಡ್ತಿ ಕಲ್ಯಾಣಿ...?' ಅಂದಾಗ ನಿಂತಳು ಕಲ್ಯಾಣಿ. 'ನೋಡ್ರಣ್ಣ ನೀವಿಲ್ಲಿತನ್ಕ ಉಂಡಿರಬಾರ್ದು ಅಂತದ್ದು ಇಲ್ಬುಗ್ಗಿಬೆಲ್ಲಾದ್ಲು! ಆಯ್ತೇನ್ರಣ್ಣ ನಾನೀಗ ಹೋಬೇಕು ಬತ್ತೀನಿ...' ಅಂದು ಸರಾಸರ ನಡೆದಳು. ಅತ್ತಕಡೆಯಿಂದ ತಲೆಮೇಲೊಂದು, ಸೊಂಟದಲ್ಲೊಂದು ಕೊಡ ಹೊತ್ತು ಬಂದವಳನ್ನು ನೋಡಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ಹುಚ್ಚೆದ್ದು ಅಂಗಡಿಯಿಂದಲೇ 'ಕಲ್ಯಾಣಿ ಇಲ್ಬುಗ್ಗಿ ಬೆಲ್ದಾಲು...' ಅಂದ ಕಮ್ಮಾರ. 'ಹೂಂ, ಹೂಂ ಇಲ್ಬುಗ್ಗಿ ಬೆಲ್ದಾಲೇ...' ಅನ್ನುತ್ತ ನಕ್ಕು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೊರಟಳು ಕಲ್ಯಾಣಿ.

ಅವಳತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಬಂದ ನುಂಕಣ್ಣ. ಅವನನ್ನೂ ಬಿಡದೆ ತಡೆದರವರು. 'ಏನ್ ನುಂಕಣ್ಣ ಕೆಲ್ಸ ಜೋರೇನೂ...? ನಿನ್ನೇಣ್ತೆ ಬಂದಿದ್ಲು ನೀರೀಗೆ...?' ಅಂದ ಅಕ್ಕಸಾಲಿ. ಮೊದಲೇ ಸುಸ್ತಾಗಿದ್ದ ನುಂಕಣ್ಣ ಕೆರಳಿದ 'ಯಾಕ್ರಣ್ಣ ನಿಮಗೇನನ ಕಷ್ಟಾತ...?' 'ಅಯ್ಯೋ ಎಲ್ಲಾನುಂಟೇನಪ್ಪ ಅಲ್ಲಾ, ನಿನ್ನೇಣ್ತೆನ ನೋಡಿದ್ವಿ, ಮಾತಾಡಿದ್ವಿ ಭಾಳ ಒಳ್ಳೆ ಹೆಣ್ಮಗ್ಳು ಕಣಪ್ಪ... ನಮ್ಮಿಬ್ರುನ್ನ ಉಣ್ಣಕೆ ಕರುದ್ಲು...' ಅಂತ ಕಮ್ಮಾರ ಹೇಳಿದ ಒಡನೆ ಅಕ್ಕಸಾಲಿ 'ಅದೇನೋ ವಿಸೇಸ್ವಾದ್ದು ಮಾಡ್ತೀನಂದ್ಲು ಕಣ್ ನುಂಕಣ್ಣ ಇಲ್ಬುಗ್ಗಿ ಬೆಲ್ದಾಲಂತೆ...' ಅಂದ. ಆ ಮಾತು ಕೇಳಿದ್ದೆ ಕೆರಳಿದ್ದ ನುಂಕಣ್ಣ ಜೋರಾಗಿ

ನಗತೊಡಗಿದ. ಪೆಚ್ಚಾದರು ಇಬ್ಬರು. 'ಯಾಕಂಗೆ ನಗ್ತಿಯಪ್ಪಾ...' ಅಂದರು. 'ಅಣ್ಣಾ ನೀವುಂಡಂಗೇಯ...' ನಗುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ ಸುಂಕಣ್ಣ 'ಅದ್ಯಾಕಂಗಂತಿ ಮಾರಾಯ? ಹುಗ್ಗಿ ಬೆಲ್ಲಾಲು ಕೇಳಿದ್ರೇ ಬಾಯ್‌ಗೆ ನೀರು ಬರ್‍ತವೆ...' ಕಮ್ಮಾರ ಅವನ ನಗುವಿನಿಂದ ಸಿಟ್ಟಾದ. 'ಅಯ್ಯೊ ಹುಗ್ಗಿ ಅಲ್ರಪ್ಪ ಅದು ಇಲ್ಬುಗ್ಗಿ ಬೆಲ್ಲಾಲು...' ನಗುತ್ತಲೇ ಇದ್ದನವ. ಅಕ್ಕಸಾಲಿ 'ಅದುನ್ನೆ ಕಣಲೇ ನಾವೂ ಹೇಳಿದ್ದೂ...' ಅಂತ ಗುರುಗುಟ್ಟಿದ. 'ಅದ್ಯಾಕಂಗ ಗುರುಗುಟ್ತಿ ಆಚಾರಣ್ಣ? ವಳ್ಳೆ ಬುದ್ವಂತರಂಗೆ ಕಾಣ್ತೀರೀ ಇಲ್ಬುಗ್ಗಿ ಬೆಲ್ಲಾಲಂದ್ರೆ ತಿಳೀಲಿಲ್ಲಾ...? ಅಲ್ರಣ್ಣ ಇಲ್ಡಿರ ಹುಡ್ಗಿಗೆ ಹಾಲೆಲ್ಲೀದೂ...? ಅದುನ್ನ ಉಂಬವೆಂಗೆ ಉಂಬ್ತೀರಿ...?' ತೆಪರುಗಳೇ ಎಂಬಂತೆ ಹಣೆ ಚಚ್ಚಿಕೊಂಡು ನಗುತ್ತಲೇ ಹೊರಟು ಹೋದ. ಈಗ ಅವರ ತಲೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿತು. ಕಲ್ಯಾಣಿ ಬೆಪ್ಪರನ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಳು ಅವರನ್ನ. ನಿಗರಾಡಿದ ಅಕ್ಕಸಾಲಿ 'ಅದೇಟಲ ಆ ಚಿನಾಲಿಗೆ ಕೊಬ್ಬು...? ಏನನ ಆಗ್ಲಿ ಕಮ್ಮಾರ ಈ ಅಂಗ್ಡಿನ ಹರಾಜಾಕಿದ್ರೂ ವೋಟೆವೋತು ಅವ್ಳನ್ನ ಮಾತ್ರ ಬಿಡ್ಬಾರ್ದು...' ಅಂದು ಶಪಥ ಮಾಡಿದ.

ಮರುದಿನ ಆಕೆ ನೀರಿಗೆ ಬರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೈಯಲ್ಲಿ ನೋಟಿನ ಕಂತೆಯೊಂದು ಹಿಡಿದು ಕೂತ ಅವನೆದುರು ರಸ್ತೆಗೆ ಕಣ್ಣು ನೆಟ್ಟು ಕಮ್ಮಾರ. ಬಂದಳು ಕಲ್ಯಾಣಿ ಕೊಡ ಹೊತ್ತು. ಕಂತೆಯಿಂದ ಒಂದೊಂದೆ ನೋಟನ್ನು ಎಳೆದೆಳೆದು ಹಾಕುತ್ತ, ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತ ಆಕೆ ಅಂಗಡಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಂದೊಡನೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿದ ಅಕ್ಕಸಾಲಿ, 'ನೂರು ಹ್ವೋದ್ರೇsssನು... ನೂರು ಬಿಟ್ರೇsssನು...' ಹಿಂದೆಯೇ ಕಮ್ಮಾರನು 'ಹೌದುದು ಆಚಾರಿ, ನೂರು ಹ್ವೋದ್ರೇsssನು... ನೂರು ಬಿಟ್ರೇsssನು...' ಅಂದಾಗ ಕ್ಯಾಕರಿಸಿ ಉಗಿದು ಕಲ್ಯಾಣಿ 'ಬೇವರ್ಸಿಗುಳು...' ಎಂದು ಬೈದುಕೊಂಡು ಮುಂದಕ್ಕೋದ್ಲು. ಅತ್ತಲಿಂದ ಬರುವಾಗಲು ಅದೇ ರಾಗ. ಮರುದಿನ 'ನಗವೇsssನು ನಾಣ್ಯೆsssನು...' ಅಂದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ದಿನ ಕೈತುಂಬಾ ಚಿನ್ನದ ಒಡವೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು 'ಚಿನ್ನೇsssನು ಬೈಳ್ಯೇನೂ...? ಮುತ್ತೇsssನು... ಹವಳೇsssನು...' ಅಂತ ರಾಗ. ವಾರ ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳಾದರೂ ರಾಗಗಳು ನಿಲ್ಲದೆ ದಿನದಿನ ಜಾಸ್ತಿಯಾದವು. ಕಲ್ಯಾಣಿಗೂ ಸಾಕಾಗಿ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಪಾಠ ಕಲಿಸಬೇಕು, ಇನ್ಯಾವ ಹೆಣ್ಣಿನ ತಂಟೆಗೂ ಹೋಗದಂಗೆ ಮಾಡಬೇಕು ಅಂತ ಮನದಲ್ಲೆ ನಿರ್ಧರಿಸಿದಳು. ಗಂಡನಿಗೆ ಏನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಮೊದಲೇ ದುಡುಕು, ಸಿಡುಕು ಹಿಡಿದು ತದುಕಿದ್ರೆ ಬಗೆಹರಿವ ವಿಚಾರವಲ್ಲ ಎಂದುಕೊಂಡು ತಾನೇ ಒಳ್ಳೆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಕಾದಳು.

ಅಷ್ಟೊತ್ತಿಗಾಗಲೇ ಕಲ್ಯಾಣಿಗೆ ಊರಿನ ತುಂಬ ಗೆಳತಿಯರು. ತನ್ನ ಸರಳ, ಸ್ನೇಹ ಸ್ವಭಾವದಿಂದ ಹಿರಿಯರಿಗೂ, ಕಿರಿಯರಿಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಬೇಗನೆ ಆತ್ಮೀಯಳಾದಳು. ಆಕೆಗೆ ನಿಕಟವೆಂದರೆ ಕಮ್ಮಾರನ ಹಿರಿಮಗಳು ಧನಲಕ್ಷ್ಮಿ. ಸೇದುವ ಬಾವಿ ಬಳಿ ದಿನವೂ ಇಬ್ಬರು ಸೇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಕೆ ಮೂಲಕ ಕಮ್ಮಾರನ ಹೆಂಡತಿಯ ಪರಿಚಯವೂ ಆಗಿ, ಆಕೆಯೂ ಹತ್ತಿರವಾದಳು. ಧನಲಕ್ಷ್ಮಿ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ನೋವು, ಸಂಕಟ ಇವಳ ಮುಂದೆ ಯಾವ ಸಂಕೋಚವಿಲ್ಲದೆ ತೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. 'ಯಂಥದ್ದೊ ಒಂದು ಕಲ್ಯಾಣಿ, ಗಂಡು ಅಂಬ ಪ್ರಾಣಿ ಆದ್ರಾತು...' ಅನ್ನುತ್ತ ಸದಾ ಕಣ್ಣೀರಾಕುವುದೇ

ಅವಳ ಕೆಲಸ; ಇವಳದು ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸುವುದು. ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ಬಿಡದೆ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಅಕ್ಕಸಾಲಿಯ ಹೆಂಡತಿಯ ರತ್ನನ್ನೂ ಮಾತಾಡಿಸ ಗೆದ್ದಳು. ಹೀಗೆ ಊರಿನ ಹೆಂಗಸರ ವಿಶ್ವಾಸ ಗೆದ್ದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ದಿನ ನೀರಿಗೊಂಟ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಅಕ್ಕಸಾಲಿ ಅಂಗಡಿ ಮುಂದೆ ನಿಂತು ಅವನತ್ತ ಓರಿನೋಟ ಬೀರಿ, ನಸುನಕ್ಕು ಮುಂದಕ್ಕೋದಳು. ಅವ ಹಾರಿದವನೆ ಮುಂದಿದ್ದ ಕಮ್ಮಾರನನ್ನು ಬಿಗಿವಪ್ಪಿ 'ಇಟ್ಟಿನುಕ್ಕೆ ಇವತ್ತು ನಮ್ ಮ್ಯಾಲೆ ಕರ್ಣೆ ತೋರ್ಸಿದ್ಲಲ್ಲೊ ಕಲ್ಯಾಣೀ...' ಅಂತ ಬಡಬಡಿಸಿದಾಗ ಕಮ್ಮಾರ ಅವನನ್ನೆತ್ತಿ ಅತ್ತ ಒಗೆದು 'ಥೂ ನಿನ್ನ ಯಿಂಗೆ ಯಾಮಾರಿದ್ರೆಂಗೆ? ಆದೇನು ಸುಮ್ಕೆ ಜೀಳ ಮಿಕ ಅಲ್ಲ ಅನ್ನುಸ್ತೈತೆ. ಸರ್ಯಾಗೇ ಬೆಚ್ಚಗೆ ಮಾಡ್ಬೇಕಣ್ಣಾ...' ಅಂದಾಗ 'ಮಾಡನ ಬಿಡೋ. ವಡವೆ, ದುಡ್ಡು ಹ್ವಾದ್ರೆ ಮತ್ತೆ ಸಂಪಾಳಿಸ್ಬಹುದು ಆದ್ರೆ ಈ ಯೆಣ್ಣು ಬಿಟ್ರೆ ಮತ್ತೆ ಸಿಗಾದುಂಟೆ...?' ಎಂದು ಅಕ್ಕಸಾಲಿ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ತಯಾರಾದವನಾಗಿ ಮರುದಿನ ಕಲ್ಯಾಣಿಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಹಣ ಕೊಡಲು ಹೋದ. 'ತಗಿ ಮಾರಾಯ ದುಡ್ ತಗಂಡು ನಾನೇನ್ ಮಾಡನ...' ಅಂತ ಕೊಡವಿ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಳಾಕೆ. 'ಎಲಾ ಇವ್ಳ ದುಡ್ಡು ಕ್ವಟ್ರೆ ತಿರುವ್ಕೆಂಡು ವೋಗ್ತಳಲ್ಲೊ...' ಅಂತ ತಿರುಗ್ದಿನ ಮುತ್ತಿನ ಸರವಿಡಿದು ನಿಂತ. 'ಕಲ್ಯಾಣಿ ಇತ್ನೋಡು ಮುತ್ತು, ಮುತ್ತು! ಮುತ್ತಿನ ಸರ...!' ಅಂದಾಗ ಆಕೆ ನಾಚಿ, ನೀರಾಗಿ ನಿಂತಲ್ಲೆ ನುಲಿದು 'ನೀನೇ ಹಾಕು ಕ್ವಳ್ಳಿಗೆ.' ಅಂದಾಗ ಅಕ್ಕಸಾಲಿ ನಚ್ಚಗಾದ. ಒಡನೆ ಕಮ್ಮಾರ 'ಇಲ್ಲಿ ಓಡಾಡೋ ಜನುಕ್ಕೆ ನಮ್ಯಾಲೇ ಕಣ್ಣು. ಈಗ ಅದೆಲ್ಲ ಬ್ಯಾಡ ಸುಮ್ಕೆ ಮರೇಲಿ ತಗಂಡೋಗು...' ಅಂದ. ಸರ ಇಸಿದುಕೊಳ್ಳುವ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಅವನ ಕೈಯನ್ನೊಮ್ಮೆ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಸವರಿದಾಗ ಪೂರ ಜ್ಞಾನ ತಪ್ಪಿದ ಅಕ್ಕಸಾಲಿ 'ಇನ್ನ ಭಾಳದಿನ ತಡಿಯಕಾಗ್ದು ಕಮ್ಮಾರ ಇದುಕ್ಕೇನನ ಯವಸ್ಥೆ ಆಗ್ಲೇಬೇಕು...' ಅಂತ ಪಟ್ಟಿಡಿದು ಕುಂತ. ಹೇಳುತ್ತೇಳುತ್ತಲೇ ನಾಲ್ಕೈದು ಸರ ಕಳಕೊಂಡ.

ಇತ್ತ ಕಲ್ಯಾಣಿ ನೀರಿಗೆ ಹೋದಾಗೊಮ್ಮೆ, ನೀರ್ಕಡಿಗೆ ಹೋದಾಗೊಮ್ಮೆ ತನ್ನ ಬಳಿಯಿದ್ದ ಸರಗಳನ್ನು ಧನಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ತೋರಿಸಿದಳು. ಆಕೆ ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆಸೆ ತೋರಿದಾಗ 'ನೀನೇ ಇಟ್ಕ...' ಅಂತ ಎಲ್ಲವೂ ಅವಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟಾಗ 'ಯಲ್ಲಾ ನಿನ್ನವೆಯೇನೂ...?' ಅಂತ ನಂಬಲಾರದೆ ಕಣ್ಕಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟವಳ ಬೆನ್ನು ತಟ್ಟಿ 'ಅಲ್ಲ ಯಲ್ಲ ನಿನ್ನವು... ನೀನೇ ಇಟ್ಗ...' ಅಂದುಬಿಟ್ಟಳು ಕಲ್ಯಾಣಿ. ಎಗರಿಬಿದ್ದಳು ಧನಲಕ್ಷ್ಮಿ 'ಅಲೆ ಇವ್ಳ ನನ್ನವೆಂಗಾದಾವೂ? ನಿನ್ಗಂಡೇನಂದಾನೂ?' 'ಅಯ್ಯೊ ನನ್ಗಂಡ ಮಾಡ್ಸಿ ಕ್ವಟ್ಟವಲ್ಲ ಕಣೇ ಆ ಅಕ್ಕಸಾಲಿ ಕ್ವಟ್ಟ...' ಕಲ್ಯಾಣಿ ಮಾತಿನ್ನೂ ಮುಗಿದಿರಲಿಲ್ಲ ಒಡನೆ ಧನಲಕ್ಷ್ಮಿ 'ನನಿಗೆ ಕ್ವಡು ಅಂತ ಕ್ವಟ್ನಾ...?' ಅಂತ ಕೇಳಿದಾಗ ಎಗರಿಬೀಳುವ ಸರದಿ ಕಲ್ಯಾಣಿದಾಯ್ತು. ಆದರೂ ತಲೆ ಓಡಿತು ಚುರುಕಾಗಿ. 'ಹೂಂ ನಿನ್ಗೆಯ ಇಟ್ಗ...' ಅಂದ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಮಾತಿಗೆ 'ಸ್ವಲುಪ ವಯ್ಸು ಯಚ್ಚು ಅನ್ನದ್ಬಿಟ್ರೆ ಅವ್ನು ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಾಗೇ ಅದಾನಲ್ಲ ಕಲ್ಯಾಣಿ...?' ಯಾವುದೋ ಗುಂಗಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಸುಮ್ಮನೆ ತಲೆಹಾಕಿದಾಗ 'ಅಂಗಾರೆ ಅವ್ನಿಗೆ ನನ್‌ಮ್ಯಾಲೆ ಆಸೆ ಇರವೊತ್ಗೆಯ ಇವುನೆಲ್ಲ ಕಳ್ಸಿದಾನೆ... ನಾಳೀಕೆ ಸಿಕ್ರೆ ಕೇಳ್ಬಿಡ್ತಿನಿ...' ಅಂದಳು ಧನಲಕ್ಷ್ಮಿ. ಕಲ್ಯಾಣಿ ತಲೆಯಲ್ಲ ಅದುರಿದಂಗಾಗಿ 'ಅಂಗೆಲ್ಲನ ಮಾಡ್ಬಿಟ್ಯೆ ನಮ್ಮಪ್ಪ ನಮ್ತಾಯಿ ಒಂದ್ನಾಕು ದಿನ ಸುಮ್ಕಿರು. ಮೊದ್ಲು ಆ ವಡ್ವೆ ನಿಮ್ಮವುನ

ಕಣ್ಣಿಗೆ ಜಿದ್ರೆ ಯೇನೇಳ್ತಿ ಯೇಳು...?' ಕೇಳಿದಳು ಕಲ್ಯಾಣಿ. 'ಅಯ್ಯ ನಾನೆಲ್ಲ ಬಚ್ಚಿಡ್ಕಂತ್ನಿ ಬಿಡೂ... ಅಂಗೂ ಆಕಿ ಬಯಲು ಮಾಡಿದ್ಲು ಅಂತಿಟ್ಕ ಇರ ಪಿಸ್ಯ ಯೇಳದಟಿ...' ಕಲ್ಯಾಣಿ ಒಳಗೆ ನಡುಗಿದಳು. ನಡುಗುತ್ತಲೇ 'ಏನಂತೇಳ್ತಿ? ನನ್ ಕೈಯಗೆ ಕ್ವಟಂತನ...?' ಅಂತ ಕೇಳಿದಳು. 'ಯಲ್ಲಾನುಂಟೇನೆ ಕಲ್ಯಾಣಿ...? ನಿನೊಬ್ಬಕಿ ನನ್ ನಿಜವಾದ ಗೆಣೆಕಾತಿ ನನಿಗೇಟು ಸಹಾಯ ಮಾಡ್ತಿ, ಧೈರ್ಯ ಯೇಳ್ತಿ ನಿನ್ನೆಂಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕ್ವಟ್ಟೇನೂ? ನನಿಗೇ ಕ್ವಟ್ಟ ಅಂತೇಳ್ತೀನಿ...' ಅಂತ ಹೇಳಿದಾಗ ಸಮಾಧಾನಿಲೆ ಉಸಿರಾಡಿದಳು. 'ಗೆದ್ದೆ...!' ಅಂತ ಮನಸ್ಸು ಕೇಕೆ ಹಾಕುತ್ತಿತ್ತು. ಧನಲಕ್ಷ್ಮಿ ಏನೇ ಆದ್ರೂ ಮಾತಿಗೆ ತಪ್ಪೋಳಲ್ಲಂತ ಗ್ಯಾರಂಟಿ.

ಸರ ಹಾಕಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಧನಲಕ್ಷ್ಮಿ ಅಕ್ಕಸಾಲಿನ ನೋಡೋ ರೀತಿಯೇ ಬದಲಾಯ್ತು. ಈಗಾಗ್ಲೆ ಮೂವತ್ತು ತುಂಬಿದ್ದ ಅವಳಿಗೆ ಲಗ್ನ ಕನಸು ಅನ್ನೋದು ಖಚಿತವಾಗಿತ್ತು. ಅವಳಿಂದಾಗಿ ಹಿಂದಿನವೂ ಹಾಗೆ ಕೂತಿದ್ದವು. ಬಹಳ ಯೋಚಿಸಿ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಒಂದು ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ಈ ಮಧ್ಯೆ ಆಕಿ ಬಸುರಿ ಬೇರೆ. ಆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅಂಗೂ ಹಿಂಗೂ ಮಾಡಿ ಕಮ್ಮಾರ ತನ್ನ ತೋಟದ ಮನೆ ರಿಪೇರಿ ಮಾಡಿಸಿದ. ಅಕ್ಕಸಾಲಿಯೂ ಬಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ. ಹೊಸ ಮಂಚ, ಹಾಸಿಗೆ, ದಿಂಬು ಎಲ್ಲವೂ ಬಂದವು. ಕಲ್ಯಾಣಿ, ಅಕ್ಕಸಾಲಿಯ ಪ್ರೇಮ ಸಮ್ಮಿಲನಕ್ಕೆ ಅಮವಾಸ್ಯೆಯ ದಿನವೊಂದು ನಿಗದಿಯಾಯ್ತು. ಒಳಗಿಂದೊಳ್ಗೆ ಅಕ್ಕಸಾಲಿಯನ್ನ ಭೇಟಿಯಾಗಿ ಆ ದಿನ ಕಮ್ಮಾರ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲು ಸುಳಿಯಕೂಡದು ಅಂತ ಅವನಿಂದ ಭಾಷೆ ತಗೊಂಡಿದ್ದಳು ಕಲ್ಯಾಣಿ. ಆ ದಿನ ಸೂರ್ಯ ಮುಳುಗುವ ಮುನ್ನ ತಾನು ಆ ಮನೆ ಸೇರುವುದಾಗಿ, ಸೂರ್ಯ ಮುಳುಗುತ್ಲು ಅವನೆಲ್ಲಿಗೆ ಬರಬೇಕು ಎಂಬುದಾಗಿ ತಾನೇ ನಿರ್ಧರಿಸಿದಳು. ಆಕೆಗೆ ಹೊಸ ಸೀರೆ, ರವಿಕೆ, ಮುತ್ತಿನ ಸರ ಬಂದವು. ಅವಳ ಮೂಲಕ ಅವು ಧನಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ದೇಹವನ್ನಲಂಕರಿಸಿದವು. ಸೂರ್ಯ ಮುಳುಗುವ ಮುನ್ನ ಧನಲಕ್ಷ್ಮಿ ತಮ್ಮ ತೋಟದ ಮನೆ ಸೇರಿದಳು. ಪಡುವಣ ಕೆಂಪೇರುತ್ತ, ಏರುತ್ತ ಹೋದಂತೆ ತೋಟದ ಮನೆ ಕಂಪಾಯ್ತು. ಕಾದ ಮೈಗಳಿಗೆ ವಶವಾಗಿದ್ದ ಮನಸ್ಸುಗಳು ಯೋಚಿಸುವ ವ್ಯವಧಾನವೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದವು.

ಹೊರಗೆ ದೂರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಒಳಗಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ತಳಮಳಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಕಮ್ಮಾರ. ಯಾವುದೋ ಗುಂಗು, ಎಲ್ಲಿಯೋ ನೋಟ, ಏನೋ ಮಂಥನ. ಒಮ್ಮೆಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ದನಿಗಳು, ನಗುವೂ ಕೇಳಿಸಿ ನಿಟ್ಟುಬಿದ್ದು ಎದ್ದು ಕುಳಿತು ಸುತ್ತಾ ನೋಡಿದ. ಅವನಿಗೆ ಬೆನ್ನು ಮಾಡಿ ಹತ್ತೆಂಟು ಹೆಣ್ಣುಗಳ ಸಣ್ಣಗುಂಪು ತಮ್ಮ ತೋಟದ ಮನೆಯತ್ತಲೇ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ದನಿಯೇ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅನುಮಾನವೇ ಇಲ್ಲ. ಕೆಲವರ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಲಾಟೀನು ಗದಗದ ನಡುಗಿದ ಕಮ್ಮಾರ ಕದಲಲೂ ಆಗದೆ ನೆಲದೊಳಕ್ಕೆ ಕಾಲುಗಳು ಹೂತು ಹೋದ ಹಾಗಾಗಿ ಅಲ್ಲೇ ಕುಸಿದ.

ಹದಿನೈದು ದಿನಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಹೆಲ್ತ್ ಸೆಂಟರ್‌ಗೆ ತಪಾಸಣೆಗೆಂದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಕಲ್ಯಾಣಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಮಿಡ್‌ವೈಫ್ ಆಗಿದ್ದ ಭಾಗ್ಯಮ್ಮ ಪರಿಚಯ ಆಗಿದ್ದಳು.

ಅವಳು ಕುಟುಂಬ ಯೋಜನೆ ಬಗ್ಗೆ, ಮಕ್ಕಳ ಬಗ್ಗೆ, ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಈಕೆಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಳಲ್ಲದೆ 'ನಿಮ್ಮೂರಿನ ಹೆಂಗಸರನ್ನ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸೇರಿಸು, ನಾನೊಮ್ಮೆ ಬಂದು ಅವರಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡುತ್ತೀನಿ...' ಅಂತೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು. 'ಭಾಗ್ಯಕ್ಕ ಮನ್ಯಾಗೆ ಗಂಪಕ್ಕಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗ್ಬಾರ್ದು. ಬ್ಯಾರೆ ಯಣ್ಮಕ್ಳುನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳಿ ನಾನೊಂದಿನ ಯೇಳ್ತೀನಿ ಅವತ್ತು ಬಾ...' ಅಂತೇಳಿ ಬಂದಿದ್ದಳು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಬಂದ್ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಆಪ್ತರೊಡನೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ, ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಪ್ಪಿಸಿ, ಕಮ್ಮಾರನ ಹೆಂಡತಿ ಮನವೊಲಿಸಿ ಅಮವಾಸ್ಯೆಯಂದು ಅವರ ತೋಟದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನೂ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿ ಧನಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಇವರ ಸುಳಿವು ಸಿಗದಂತೆ ಎಚ್ಚರ ವಹಿಸಿದ್ದಳು.

ಕಮ್ಮಾರ ಬಾಯಿ ಸತ್ತಂಗಾಗಿದ್ದ. ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ತೋಟದ ಮನೆ ಬಾಗಿಲು ಬಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯುವಲ್ಲದು. 'ಈ ಕೆಲ್ಸ ಹ್ವಟ್ಟುರಿನನ್ಮಗುಂದೆಯು...' ಅಂತ ಕಮ್ಮಾರನ್ನ ಬೈದುಕೊಂಡು, ಗಡಿಬಿಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಟ್ಟೆ ತೊಟ್ಟ ಅಕ್ಕಸಾಲಿ ಕಡ್ಡಿಗೀರಿದ ಮುಂದಿದ್ದವಳನ್ನು ನೋಡಿ ಚೀರಲು ಬಾಯ್ತೆರೆದರೆ ಶಬ್ದ ಬರಲೊಲ್ಲದು. ಹುಚ್ಚಾಚ್ಚರ ಹಾರಿ, ಏಗರಿ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದು ಹೊರಬಂದರೆ ಸುತ್ತಲು ಹೆಣ್ಮಕ್ಕಳು! ಎಲ್ಲರೂ ದಂಗುಬಡಿದು ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಹಿಂದೆಯೇ ಧನಲಕ್ಷ್ಮಿ ಹೊರಬಂದಾಗ ಮರೇಲಿಂದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಮ್ಮಾರ ಅಲ್ಲೇ ಮೂರ್ಛೆ ಹೋದ. ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಬಾಯಿ ಬಡಿದುಕೊಂಡು ಅಳತೊಡಗಿದಾಗ ಜತೇಲಿದ್ದ ಅಕ್ಕಸಾಲಿಯ ಚಿಕ್ಕ ಹೆಣ್ತಿಯೂ ಅದಕ್ಕೆ ದನಿಗೂಡಿಸಿದಳು. ನೋಡು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂಗೆ ಜನ ಸೇರಿಯೇಬಿಟ್ಟರು. ಧನಲಕ್ಷ್ಮಿ ಎಲ್ಲಾ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಳು. ಕಲ್ಯಾಣಿಯ ಮಾತೆಲ್ಲೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ನಡೆಯುವಾಗ ಅವಳ ಸುಳಿವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನನ್ನ ತವರಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯಲು ಬಂದಿದ್ದ ಅಪ್ಪ, ಅವ್ವನೊಡನೆ ಆಕೆಯಾಗಲೇ ಬಸ್ಸತ್ತಿ ಕುಂತಿದ್ದಳು. ತನ್ನನ್ನು ನೋಡಲು ಆಗಾಗ ಊರಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ನುಂಕಪ್ಪ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಗಲೇ ಇಲ್ಲವೆಂದೂ, ಎಲ್ಲರೆದುರು ತಪ್ಪು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ಊರ ಮುಂದಲ ಹನುಮಂತ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಊರಿನ ಸಮಕ್ಷಮ ಧನಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ತಾಳಿ ಕಟ್ಟಿದನೆಂದೂ; ಧನಲಕ್ಷ್ಮಿ ಬಸುರಿಯಂತ ಅವನ ಸೋದರತ್ತೆ ತಿಳಿಸಿದುದಾಗಿಯೂ ಎಲ್ಲಾ ವಿವರ ತಿಳಿಯಿತು. 'ಇನ್ಯಾಕೆ ಮಾವ ಅಳಿಮಯ್ಯ ಇನ್ಯಾವ ಯಣ್ಮಕ್ಳ ತಂಟೆಗೂ ಹ್ವೋಗಲ್ಲ ಬಿಡು...' ಅಂತ ಕಲ್ಯಾಣಿ ತನ್ನ ಉಪಾಯ ಫಲಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಸಂಭ್ರಮಪಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅತ್ತ ಕಮ್ಮಾರ ಒಬ್ಬನೆ ಸಿಕ್ಕಾಗ ಅಕ್ಕಸಾಲಿ ಅವನ ಕಾಲಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು 'ಚಿನಾಲಿ ಮುಂಡೆ ಹಿಂಗೆ ಮೋಸ ಮಾಡ್ತಳಂತ ಕನ್ಸುಮನ್ಸುನಗೂ ತಿಳಿಲಿಲ್ಲ. ನಿನ್ಮಗ್ಳು ಅಂತ ಗೊತ್ತೆ ಆಗ್ಲಿಲ್ಲ...' ಅಂತ ಕಣ್ಣೀರಾಕುತ್ತಿದ್ದರೆ ಕಮ್ಮಾರ ಅಳಬೇಕೊ ನಗಬೇಕೊ ತಿಳಿಯದೆ ಕಂಗಾಲಾಗಿದ್ದ. ಅವನು ಪ್ರತಿಸಾರಿಗೊಮ್ಮೆ 'ಅವತ್ತು ನಾನೆನರ ಯಾಮಾರಿ ಅಕ್ಕಸಾಲಿ ಬದ್ಲು...' ಅಂದುಕೊಂಡಂತೆಲ್ಲ ಎದೆ ನಡುಗಿ ಚೀರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ಸಾಧ್ಯ, ಅಸಾಧ್ಯಗಳನ್ನು ನೆನೆನೆನೆದು ಬೆಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದ. ಹುಚ್ಚೆಲ್ಲ ಕೊಚ್ಕೊಗಿತ್ತು. ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗೆ ಮೂವರು ಹೆಂಡಿರು. ಹತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಹನ್ನೊಂದಕ್ಕೇ ಆಗಲೇ ಅಣಿ ಮಾಡಿದ್ದ. ನಗುವಿಲ್ಲ, ನಲಿವಿಲ್ಲ; ಮುಖದಲ್ಲಿ ಚೂರೂ ಗೆಲುವಿಲ್ಲ. ಯಾವಗ್ನೋಡಿದರೂ ತಲೆಮೇಲೆ ಕೈಹೊತ್ತು ಕೂತಿರುತ್ತಿದ್ದ.

ಬಾಣಂತನ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಕೂಸೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಂದಳು ತಿರುಗಿ ಕಲ್ಯಾಣಿ. ಒಂದ್ವಾರ ಬಿಟ್ಟು ಮತ್ತೆ ಹೊರಟಳಾಕೆ ಸೀರಿಗೆ ಯಥಾ ಪ್ರಕಾರ. ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೂತಿದ್ದ ಇಬ್ಬರೂ ಇವಳನ್ನ ನೋಡಿದ್ದೆ ದೆವ್ವ ಮೆಟ್ಟಿದವರಂತೆ ಸೆಟೆದು ಕೂತರು. ಅರೆಕ್ಷಣ ಅಂಗಡಿ ಮುಂದೆ ನಿಂತು, ಅತ್ತ ತಿರುಗಿ 'ಏನ್ರಣ್ಣಾ ಚನ್ನಗದೀರಾ...?' ಅಂದಳು ಕಲ್ಯಾಣಿ. ಊಹೂಂ ಮುಖ ಎತ್ತಲಿಲ್ಲ, ಉಸಿರೇ ಇಲ್ಲ. 'ಹ್ಹೋಗ್ಲಿಬಿಡ್ರಣ್ಣಾ ನೀವ್ಯಾಕೋ ಮಾತಾಡಂಗಿಲ್ಲ...' ಅಂದು ನಗುತ್ತ ಮುಂದಕ್ಕೊರಟಳು. ಅತ್ತಲಿಂದ ಕೂಡ ಹೊತ್ತು ಬಂದಾಕೆ ಮತ್ತೆ ನಿಂತು ಅಂಗಡಿಯತ್ತ ತಿರುಗಬೇಕು ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕಮ್ಮಾರ 'ಒಬ್ರು ಸುದ್ದ್ಯಾsssಕೆ...? ಒಬ್ರು ಗದ್ಲ್ಯಾsssಕೆ...?' ಅಂದ. ಒಂದೆಯೇ ಅಕ್ಕಸಾಲಿಯೂ 'ಹೂಂಕಣ್ಣಾವ ಒಬ್ರು ಸುದ್ದ್ಯಾsssಕೆ...? ಒಬ್ರು ಗದ್ಲ್ಯಾsssಕೆ...?' ಅಂದಾಗ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಉಕ್ಕಿಬರುತ್ತಿದ್ದ ನಗುವನ್ನ ತಡೆದುಕೊಂಡು 'ಆಯ್ತು ಬಿಡ್ರಣ್ಣ...' ಎನ್ನುತ್ತ ಮುಂದಡಿಯಿಟ್ಟಳು. ಅವರ ಸ್ಥಿತಿ ನೋಡಿ ಅಯ್ಯೋ ಅಂತಲೂ ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ತಿರುಗಿ ನೋಡದೆ ಆಕೆ ಹೊರಟರೂ 'ಒಬ್ರು ಸುದ್ದ್ಯಾsssಕೆ...? ಒಬ್ರು ಗದ್ಲ್ಯಾsssಕೆ...?' ಎಂದು ಮಂತ್ರದಂತೆ ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವರಿಬ್ಬರ ಈ ರಾಗ ಆಕೇನ ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು.

❑

ನೆಲಬಾನಿನ ಗೆಳೆತನ

ಪ್ರಿಯಳ ಮಗನ ಹುಟ್ಟುಹಬ್ಬ ಆಕೆಯ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳೂ ಸ್ನೇಹಿತರೂ ಆದ ಪ್ರಭಾ, ಸುಷ್ಮಾ ಇಬ್ರೂ ಮೊದಲೇ ಬಂದು ಅವಳಿಗೆ ನೆರವಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. 'ಎಲ್ಲೇ ಪ್ರಿಯ ಆ ಪಾರ್ವತಿ ನಿನ್ನ ಪೆಟ್ ಫ್ರೆಂಡೂ...?' ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ಕೇಳಿದ್ಲು ಸುಷ್ಮಾ. 'ನಂಗೇನೂ ಫ್ರೆಂಡಲ್ವೆ. ಶ್ರೀರಾಮ್ ಕಲೀಗಲ್ವಾ ಅವ್ಳೂ... ಮನೇನು ಇಲ್ಲೇ ಹತ್ರ ಬಂದು ಹೋಗಿ ಮಾಡ್ತಳಷ್ಟೆ...' ಪ್ರಿಯ ಹೇಳ್ದಾಗ 'ನೀನೇನು ಹೇಳಿದ್ರು ಅದನ್ನ ಕಂಡ್ರೆ ನನಗಾಗಲ್ಲಪ್ಪ. ಅದೊಂದು ಸ್ಪೆಸಿಮನ್ನೂ. ನೀಟಾಗೊಂದು ಡ್ರೆಸ್ ಮಾಡ್ಕೊಳ್ಳೋಕು ಬರಲ್ಲ ಅದ್ಕೆ...' 'ಸುಮ್ನಿರೆ ಸಾಕು...' ಅಂದ್ಲು ಪ್ರಭಾ ಸುಷ್ಮಾಳಿಗೆ. 'ಅಲ್ವೆ ಎದುರಿಗೆ ಸಿಕ್ರೆ ಬಿಟ್ಟೇ ಇರಲ್ಲಾ ಅನ್ನೊ ಹಾಗಾಡ್ತಿಯಾ...? ಏನೆಲ್ಲ ಕೆಲ್ಸ ಮಾಡಿಸ್ಕೋತಿಯಾ...' ರಾಗವಾಗಿ ಹೇಳಿ ಅವಳನ್ನ ಕೆಣಕಿದಳು. ಸುಷ್ಮಾಳು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. 'ಕುತ್ಕೊಳೆ ಸಾಕು ನೀನೇನ್ ಕಮ್ಮಿ. ಅದು ಪರಿಚಯ ಆಗಿ ಇನ್ನೂ ತಿಂಗ್ಳಾಗಿಲ್ಲ ಅದ್ನ ಕಾರ್ನಲ್ಲಿ ಓಡಾಡ್ಸಿ, ಯಾಮಾರ್ಸಿ ಅದ್ರ ಕೈಲಿ ಪೇಂಟಿಂಗ್ ಮಾಡಿಸ್ಕೊಳ್ಳಿಲ್ವಾ...' ಪ್ರಿಯಳಿಗಂತು ಇವರ ಮಾತು ಅಚ್ಚರಿ. 'ಮತ್ತೆ ನೀನೇನು ಮಾಡಿಸ್ಕೊಂಡೆ ಸುಷ್ಮಾ?' ಅಂತ ಕೇಳಿದ್ಲು. 'ಅದೇನೋ ಬರೆಯುತ್ತ ಕಣೆ. ಒಂಚೂರು ತಲೆ ಐತೆ ನೋಡೋಕೆ ಗುಗ್ಗು ತರಹ ಇದ್ರೂ. ನಾಲ್ಕು ಸರ್ತಿ ಮನೆಗೆ ಕರ್ದು ಊಟಕ್ಕೆ ಹಾಕ್ದೆ ನೋಡು ಮೊನ್ನೆ ನಮ್ ಕ್ಲಬ್‌ನ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ನುಡಿ, ಪ್ರಾಸ್ತಾವಿಕ ನುಡಿ, ಸ್ವಾಗತ, ವಂದನಾರ್ಪಣೆ ಎಲ್ಲಾ ಅದರ್ದೆ. ಕೇಳಿದ್ ತಕ್ಷಣ ಬರ್ದು ಕೊಡ್ತು...' 'ಹೌದೂ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಮಾಡಿಸ್ಕೊಂಡು ಅವ್ಳ ಬಗ್ಗೆ ಎಷ್ಟು ಕೇವಲವಾಗಿ ಮಾತಾಡ್ತಿರಲ್ಲಾ...' ಪ್ರಿಯಳಿಗೆ ಅವರ ಮಾತು ವಿಚಿತ್ರ ಅನ್ನಿಸ್ತಿತ್ತು. 'ಹೂಂನೇ ಅದೊಂದ್ ತರಹ ವಿಚಿತ್ರವಾಗೈತವ... ಒಂದೊಂದ್ಸಾರಿ ಮಾತಾಡುತ್ತೆ. ಒಂದೊಂದ್ಸಾರಿ ಮಾತೇ ಬರಲ್ಲ ಅನ್ನಂಗಾಡುತ್ತೆ. ಏನೋ ನಾನು ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನ ಅಂತ ತೋರಿಸ್ಕೊಳುತ್ತೆ...' ಪ್ರಭಾ ತಮ್ಮ ನಡತೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡ್ಲು 'ಮತ್ತ್ಯಾಕೆ ಮಾತಾಡಿಸ್ತೀರಿ...?' ಪ್ರಿಯಳ ಪಟ್ಟು ಬಿಡದ ಪ್ರಶ್ನೆ. 'ಹೀಗೇ ಯಾವಾಗ್ಲಾದ್ರೂ ಕೆಲ್ಸಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತೇಂತ. ಅದನ್ನ ಪೂರ್ತಿ ಇಟ್ಕೊಂಡೂ ಇಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟೂ ಇಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಒಂದು ಡಿಸ್ಟೆನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಇದೆ...' ಸುಷ್ಮಾ ಹೇಳ್ದಾಗ ಪ್ರಭಾ ಕಣ್ಣು ಮಿಟುಕಿಸಿದಳು.

ಇವರೆಲ್ಲ ಹೀಗೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಎಲ್ಲರೂ ಬಂದರು. ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಸುಧಾಕರನ ದನಿ ಕೇಳಿದ್ದೆ ಪ್ರಭಾ ಬೆಚ್ಚಗಾಗಿ 'ಸುಷ್ಮಾ ಬಂದ...' ಅಂತ ಪಿಸುಗುಟ್ಟಿದ್ಲು. ಶ್ರೀರಾಮನ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿ ಸುಧಾಕರ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅವನ ಹೆಸರು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ

ತುಂಬಾ ಜನಪ್ರಿಯ. ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನ ಉದ್ಯೋಗಿ ಕವನ ಬರೆಯುವ ಹವ್ಯಾಸ. ತನ್ನ ಕವನಗಳ ಮೂಲಕ ಚಿರಪರಿಚಿತ ಸಾಹಿತ್ಯಾಸಕ್ತರಿಗೆ. ಅಷ್ಟೇ ಆಕರ್ಷಕ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ. ಮಾತಾಡಿದರಂತು ಉಕ್ಕುವ ನಗೆಬುಗ್ಗೆ ಎಂತಹವರನ್ನೂ ಅವನತ್ತ ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಪ್ರಿಯ ಅವನನ್ನು ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತೆಯರಿಗೆ ವಾರದ ಹಿಂದೆಯಷ್ಟೇ ಪರಿಚಯಿಸಿದ್ದು. ಮೊದಲ ನೋಟಕ್ಕೆ ಪರಸ್ಪರ ಆಕರ್ಷಿತರಾಗಿದ್ದರು ಪ್ರಭಾ, ಸುಧಾಕರ. ಪ್ರಭಾಳದು ತುಂಬಾ ಮೋಹಕ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ. ಚಿಗರೆಯ ಹಾಗಿದ್ದವಳು. ಅವರಿಬ್ಬರ ನೋಟದಲ್ಲಿನ ಮಿಂಚು, ಮಾದಕತೆ ಸುಷ್ಮಾ ಗುರುತಿಸಿದ್ದಳು. ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಗಂಧವೇ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಸುಧಾಕರನಿಗಾಗಿ ಒಲವು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹವಣಿಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಪ್ರಿಯ ತುಂಬಾ ಮುಗ್ಧೆ. ಆಕೆಗಿದೊಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಕೆಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ತಮಾಷೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಸ್ನೇಹಿತರೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಪಾರ್ವತಿಯೊಡನೆಯು ಅಷ್ಟೇ ಆತ್ಮೀಯತೆಯಿಂದ ಇದ್ದಳು. ಅವಳಿಗೆಂದು ಪಾರ್ವತಿ ವಿಚಿತ್ರ ಎನಿಸಿರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಆಕೆಯಾದರೂ ಈ ಊರಿಗೆ ಬಂದು ಆರು ತಿಂಗಳಷ್ಟೆ ತಂದೆ ಮಾತ್ರ ಇದ್ದದ್ದು. ಮಾತು ಕಮ್ಮಿಯೇ. ತಾನಾಗಿ ಯಾರನ್ನೂ ಮಾತಾಡಿಸುವವಳಲ್ಲ. ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಚನ್ನಾಗಿಯೇ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಸುಷ್ಮಾ, ಪ್ರಭಾರ ಮಾತು ಪ್ರಿಯಾಗೆ ನಿಜಕ್ಕೂ ಬೇಸರವಾಗಿತ್ತು.

ಎಲ್ಲರೂ ಊಟಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕೂತರು. ಪ್ರಭಾ ಸುಧಾಕರನ ಎದುರೇ. ಊಟ ರಂಗೇರಿತ್ತು. ಶ್ರೀರಾಮ್ 'ಎಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿಯವ್ರು ಬರ್ಲೇ ಇಲ್ಲ...' ಅಂತ ವಿಚಾರಿಸಿದ. 'ಹೌದು ಕಾಣ್ತ ಇಲ್ವಲ್ಲಾ...' ಅಂತ ಸುಧಾರಕನೆಂದೊಡನೆ ಎದುರು ಕೂತಿದ್ದ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಒಮ್ಮೆಗೆ ನೆತ್ತಿಗೇರಿತು. ಅಷ್ಟೊತ್ತಿಗೆ ಪಾರ್ವತಿ ಬಂದೇಬಿಟ್ಟಳು. 'ಬಂತ್ನೋಡು ಮುಂಡೇದು. ಅದ್ಸರಿ ಇವ್ನ್ಯಾಕೆ ಅದರ್ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಿಸ್ತಿದಾನೆ...?' ಸುಷ್ಮಾ ಪಿಸಿಪಿಸಿ ಎಂದಾಗ ಶ್ರೀರಾಮ್ ತಮ್ಮನ್ನೆ ಗಮನಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಅರಿತು 'ಸುಮ್ನಿರು ಆಮೇಲೆ ಮಾತಾಡೋಣ...' ಅಂದು ತುಟಿಯಿಗ್ಗಿಸಿ ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಕರೆದು ಕೂರಿಸಿ ಕೊಂಡಳು ಪ್ರಭಾ. 'ಯಾಕೆ ಲೇಟೂ...?' ಶ್ರೀರಾಮ್ ಸುಧಾಕರ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕೇಳಿದ್ರು. 'ಅಪ್ಪಂಗೆ ಮೈಲಿ ಹುಷಾರಿರ್ಲಿಲ್ಲ ಹಾಗಾಗಿ ತಡವಾಯ್ತು...' ಪಾರ್ವತಿ ಹೇಳ್ದಾಗ 'ಸದ್ಯ ಈಗ್ಲಾದ್ರು ಬಂದ್ರಲ್ಲ ಇವರಿಬ್ರು ನಿಮ್ಮನ್ನ ನೆನಸ್ಕೊಂಡು ನೆತ್ತಿಗೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ರು...' ಸುಧಾಕರ ಹೇಳ್ದಾಗ ಪ್ರಭಾ, ಸುಷ್ಮಾ ಹೊರತು ಎಲ್ಲಾ ನಕ್ಕರು. ಊಟ ಮುಗಿಸಿ ಎಲ್ಲರೂ ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ ಅಗಿಯುತ್ತ ಕೂತಾಗ ಶ್ರೀರಾಮ್ ಎದ್ದು ನಿಂತು 'ಒಂದು ಅನೌನ್ಸ್‌ಮೆಂಟ್...' ಅಂದ. 'ನಾಳೆ ಸಂಜೆ ೬ ಗಂಟೆಗೆ ಟೌನ್‌ಹಾಲಲ್ಲಿ ಸುಧಾಕರನ ಹೊಸ ಕವನ ಸಂಕಲನ ಬಿಡುಗಡೆ ಇದೆ. ಸಣ್ಣ ಸಮಾರಂಭ ದಯಮಾಡಿ ಆಸಕ್ತರೆಲ್ಲ ಬನ್ನಿ...' ಅವನು ಮಾತು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದೆ ತಡ ಸುಷ್ಮಾ ಎದ್ದು ನಿಂತು 'ಹಾರ್ಟಿ ಕಂಗ್ರಾಟ್ಸ್ ಮಿ. ಸುಧಾಕರ್...!' ಎಂದು ಸಂತೋಷ ತಾಳಲಾರದೆ ಸುಧಾಕರನ ಕೈಯನ್ನ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅದುಮಿ ಹಿಡಿದು 'ಆ ಕುವೆಂಪು ಗಿವೆಂಪು ಅವ್ನೆಲ್ಲ ನಿಮ್ಮುಂದೆ ನೀವಾಳ್ಸಿ ಎಸೀಬೇಕು ಹಾಗ್ ಬೆಳೀರಿ...' ಅಂದುಬಿಟ್ಟಳು. ಸುಧಾಕರ ಅವಳ ಕೈಕೊಡವಿ ಪೆಚ್ಚಾಗಿ ನಿಂತ. ಶ್ರೀರಾಮ್ 'ಕುವೆಂಪು ಬಗ್ಗೆ ಹಾಗೆಲ್ಲ ಮಾತಾಡ್ಬೇಡಿ. ಸುಧಾಕರ್ ಎತ್ತರ ಬೆಳದಷ್ಟು ನಮ್ಗೆಲ್ಲ ಸಂತೋಷನೆ...' ಅಂದ. ಸುಷ್ಮಾ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ 'ಯಾಕ್ ಮಾತಾಡ್ಬಾರ್ದು?

ನಾನೇನ್ ತಪ್ಪು ಹೇಳಿಲ್ಲ...' ವಾದಿಸಿದಳು. 'ಖಂಡಿತ ತಪ್ಪು ಸುಷ್ಮಾ...' ಪಾರ್ವತಿ ಖಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿದಳು. 'ತಪ್ಪು ಖಂಡಿತ ತಪ್ಪು. ಕುವೆಂಪು ಅಂದ್ರೆ ಹುಡುಗಾಟ ಅಲ್ಲ. ಅವರೊಂದು ಮಹಾನ್ ಚೇತನ. ಅಂಥವರ ಬಗ್ಗೆ ಕೇವಲವಾಗಿ ಮಾತಾಡಿ ನೀವು ಸುಧಾಕರನ್ನೂ ಅವಮಾನ ಮಾಡ್ತ ಇದ್ದೀರ...' ಸುಷ್ಮ ಹಲ್ಲು ಕಡಿಯುತ್ತ ಅವಳತ್ತ ತಿರುಗಿದಾಗ ಸುಧಾಕರ್ 'ಇನ್ನೇನು ಮಾತಾಡ್ಬೇಡಿ. ನಿಮ್ಗೆ ಕಾವ್ಯ, ಕವಿ ಬಗ್ಗೆ ಏನೇನು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಕೈ ಮುಗೀತಿನಿ ಇನ್ನೆಂದೂ ಕುವೆಂಪು ಬಗ್ಗೆಯಾಗ್ಲಿ; ಯಾರ್ದೆ ವಿಷ್ಯವಾಗ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹಗುರವಾಗಿ ಮಾತಾಡ್ಬೇಡಿ...' ಎಂದೇಳಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟ. 'ಏನೇನೋ ಮಾತಾಡ್ತಿ ಕಣೇ ಒಂದೊಂದ್ಸಾರಿ ನೀನಂತು...' ಪ್ರಭಾ ರೇಗಿದಾಗ ಅದನ್ನ ಕಿವಿ ಮೇಲೆ ಹಾಕ್ಕೊಳ್ದೆ 'ನೋಡು ಆ ದರಿದ್ರದ್ದು ಅಷ್ಟೆಮುರ್ಗೆ ಎಷ್ಟು ಸ್ಕೋಪ್ ತಗೋಳುತ್ತೆ... ಸುಷ್ಮಾ ನೋಡೋಕೆ ಗುಗ್ಗು ತರಹ ಇದ್ರೂ ಭಾಳ ಚಾಲೂ ಇದೆ ಕಣೇ. ಇನ್ನೊಂದೆರ್ಡು ಸರ್ತಿ ಇವೇನಾದ್ರು ಹೀಗೆ ಸುಧಾಕರನೆದುರು ಮಾತಾಡಿದ್ರೆ ಖಂಡಿತ ಅವ್ನು ಇಂಪ್ರೆಸ್ ಆಗೇ ಆಗ್ತಾನೆ. ನೋಡು ನಿಂಗಿದೊಳ್ಳೆ ಅವಕಾಶ. ನನ್ನ ಪರವಾಗಿ ಕ್ಷಮೆ ಕೇಳೋ ಹಾಗೆ ಹೋಗಿ ಅವ್ನಿಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಹತ್ತಿರದವಳಾಗು. ಆ ಮುಂದೇದನ್ನ ಅತ್ತಿತ್ತ ಸುಳಿಯಕೂ ಬಿಟ್ಟಾರ್ದು ನೋಡು...' ಸುಷ್ಮಾ ಕುದೀತಲೆ ಹೇಳಿದಾಗ ಪ್ರಭಾ ಅವಳ ಐಡಿಯಾಕೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಸೂಸಲು ಬಗ್ಗಿ ಅವಳ ಕೆನ್ನೆ ಮೇಲೆ ಮುತ್ತಿಟ್ಟು ಸುಧಾಕರನ್ನ ಅರಸುತ್ತ ಹೊರಟಳು.

ಸುಧಾಕರ ಪ್ರಭಾಳನ್ನ ನೋಡಿಯೇ ಎಲ್ಲಾ ಮರೆತ. ಪ್ರಭಾಳೆ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು ಸುಧಾಕರ ಮೌನವಾಗಿ ಕೂತು ಅವಳನ್ನ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ. ಮೌನ ನೆಪಕ್ಕೆ ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳೇ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಜೀವರಸ ಭೋರ್ಗರೆವ ಜಲಪಾತದಂತಿದ್ದವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅದೇನೋ ಮೋಡಿ! ಅರೆಕ್ಷಣ ದಿಟ್ಟಿಸಿದರೂ ಸಾಕು ಅವು ಮಾತಿಗೇ ತೊಡಗಿ, ಎದೆಯಾಳವನ್ನು ಬಗೆದು ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ಬತ್ತಲೆಗೊಳಿಸುವಂತಹ ತೀಕ್ಷ್ಣತೆ. ತುಟಿ ಬಿಗಿದು ಕೂತಿದ್ದರೂ ಅವ ಮಾತಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆ, ಏನೋ ಹೇಳುತ್ತಿರುವಂತೆ ಅನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನ ಮಾತಿಗಿಂತ ಮೌನವೇ ಹೆಚ್ಚು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿತ್ತು.

ಪ್ರಭಾಳೂ ತನ್ನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಸುಲಭಕ್ಕೆ ತೋರ್ಪಡಿಸುವವಳಲ್ಲ. ಆದರಿಲ್ಲಿ ಸುಧಾಕರನೆದುರು ಸೋತು ಹೋಗಿದ್ದಳು. ಯಾವತ್ತೂ ಸೋಲುವುದಕ್ಕಿಂತ ಸೋಲಿಸುವುದನ್ನು ಇಷ್ಟಪಡುವ ಪ್ರಭಾಳಿಗೆ ತನ್ನ ಸೋಲನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಹಂ ಅಡ್ಡ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದು ಅವಳಲ್ಲಿ ಸುಧಾಕರನಂತಹ ಜನಪ್ರಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿ ತನಗೆ ಸೋತಿದ್ದಾನೆ ಎಂಬ ಜಂಭವನ್ನು, ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕುತ್ತಿತ್ತು. ಸುಧಾಕರ ತನ್ನನ್ನೆ ಕನವರಿಸ ಬೇಕು, ತನಗಾಗಿ ಹುಚ್ಚನಾಗಬೇಕು. ಹಾಗೆ ತನ್ನತ್ತ ಅವನನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವತ್ತಳೇ ಅವಳ ಗಮನವೆಲ್ಲ. ನಡುವೆ ಬರಲು ಯಾರಿಂದಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಇದ್ದಾಗ್ಯು ಪಾರ್ವತಿ ಎಲ್ಲಿಂದಲೋ ನುಸುಳುತ್ತ ಅವಳಿಗೆದುರಾಗಿ ಕಿರಿಕಿರಿಯುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅದ್ಯಾಕೋ ಪಾರ್ವತಿ ಸುಧಾಕರನ್ನ ಮಾತಾಡಿಸುವುದು, ಅವನತ್ತ ನೋಡುವುದನ್ನೂ ಇವಳಿಗೆ ಸಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಸುಧಾಕರನ ಅಭಿಮಾನಿ. ಬಹುಶಃ ಸುಧಾಕರನಿಗೂ ಪಾರ್ವತಿ ಪ್ರಿಯಳಿಂದ ಪರಿಚಯವಿರಬೇಕು ಎಂದುಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಪ್ರಿಯಳ ಮೇಲೇ

ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಸಿಟ್ಟು ಬರುತ್ತಲಿತ್ತು. ಬರೀ ಪರಿಚಯ, ಅಭಿಮಾನ ಎಂದೆಷ್ಟೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡರು ಅದು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನಾಟದೆ, ನೆಮ್ಮದಿ ಕೊಡದೆ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮಗದೊಮ್ಮೆ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ತನ್ನೊಡನೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುವ, ತನ್ನ ಸಮಕ್ಕೆ ಬರುವ ಅರ್ಹತೆಯೇ ಇಲ್ಲ; ಅವಳೊಡನೆ ಪೈಪೋಟಿಯೇ ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದ ಎನಿಸಿ ನಿರಾಳವೂ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರದು ಕ್ಷಣಿಕ. ಜತೆಗೆ ತನ್ನ ಹೊಯ್ದಾಟ, ತುಯ್ದಾಟಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆಡವದಂತೆ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ, ಅದುಮಿಡುವ ಹವಣಿಕೆ ಬೇರೆ. ಪ್ರಭಾವಹತಾಶೆಗೊಂಡಿದ್ದಳು. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಪಾರ್ವತಿಯ ನೆರಳನ್ನೂ ದ್ವೇಷಿಸುವ ಅವಳು ಆಕೆಯನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿ ದೂರಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ತಪ್ಪಾದೀತು ಅಂತ ಆಕೆಗೆ ಹತ್ತಿರದವಳಾಗಿಯೇ ಅವಳನ್ನ ನಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಚು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವಳು, ಸುಷ್ಮಾ ಇಬ್ಬರೂ ಆತ್ಮೀಯರಂತೆ, ಸ್ನೇಹಿತರಂತೆ ಸೋಗು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು ಅವಳೆದುರು.

ಅದುವರೆಗು ಎಲ್ಲಾ ಮುಸುಕಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಸ್ಫೋಟಗೊಂಡದ್ದು ಸುಧಾಕರ ತನ್ನ ಪುಸ್ತಕ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿದ್ದಕ್ಕೆ ಕನಿಷ್ಕಾದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟಾಗ. ಅಂದು ಪಾರ್ವತಿ ಇವರಿಂದ ದೂರವೇ ಉಳಿದಿದ್ದಳು. ಇವರೂ ಅವಳನ್ನ ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೇ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವಳೊಡನೆ ಸ್ವಿಡಿದು ಸುಧಾಕರ ಕೂತಾಗ ತಡೆಯಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇವರೇ ಎಲ್ಲಾ ಅತ್ತ ಹೋದರು. ಸುಷ್ಮಾಳಿಗೆ ಕುವೆಂಪು ಘಟನೆ ಇನ್ನೂ ಕುಟುಕುತ್ತಿತ್ತು. ಬೇಕೆಂದೇ ಕಟುಕಿದಳು 'ಅದ್ಯಾಕ್ರಿ ನೀವು ಜನರೊಡನೆ ಬೆರಿಯೋದೆ ಇಲ್ಲ. ಒಳ್ಳೆ ಒಂಟಿ ಪಿಶಾಚಿ ತರಹ ಒಬ್ಬೊಬ್ರೆ ಕೂತಿರ್ತೀರಾ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ...' ಸುಧಾಕರನಿಗೆ ಇದು ವಿಲಕ್ಷಣ ಎನಿಸಿತು. ಆದರೆ ಪಾರ್ವತಿ ಶಾಂತವಾಗೇ ಉತ್ತರಿಸಿದಳು. 'ನಂಗೆ ಏಕಾಂಗಿತನ ತುಂಬಾ ಇಷ್ಟರೀ...' 'ಅದರಲ್ಲೇನು ಅರ್ಥ ಇದೆ? ಏನು ಸುಖ ಇದೆ? ನಾಲ್ಕು ಜನರೊಡನೆ ಬೆರೆತು ಇರೋದೆ ಜೀವನ. ಆಗಲೇ ಅದು ಸಾರ್ಥಕ...' ಬಿಡಲಿಲ್ಲ ಸುಷ್ಮಾ. 'ಇರ್ಬಹ್ದು. ಇದು ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಜೀವನದ ಸಾರ್ಥಕತೆ ನಾನು ಕಂಡ್ಕೊಳ್ಳೋ ರೀತೀನೇ ಬೇರೆ. ಒಂದೇ ಆಗೋಕೆ ಸಾಧ್ಯ ಇಲ್ಲ...' 'ಸರೀನೆ ಆದ್ರೂ ಎಲ್ಲರೂ ಬಯಸೋದು ಪರಸ್ಪರ ಸ್ನೇಹ, ಪ್ರೀತಿ, ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನ...' ಸುಷ್ಮಾ ವಾದಕ್ಕೆ ನಿಂತಳು. 'ಇರ್ಲಿಬಿಡಿ ಅದೆಲ್ಲ ಅಷ್ಟೊಂದು ಸುಲಭ ಇಲ್ಲ...' ಪಾರ್ವತಿ ಮಾತು ಮುಗಿಸಲು ನೋಡಿದಳು. ಆದರೆ ಸುಷ್ಮಾ ಪಟ್ಟುಹಿಡಿದು ಕೂತಿದ್ದಳು. 'ಯಾಕೆ...? ಯಾಕ್ ಸುಲಭ ಅಲ್ಲ...? ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಸರಿ ಇದ್ರೆ. ಮನದಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿ ಇದ್ರೆ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಧ್ಯ...?' ಪಾರ್ವತಿ ನಕ್ಕಳು 'ನಿಜವಾದ ಪ್ರೀತಿ ಅತ್ಯಂತ ದುಬಾರೀರಿ...' 'ಇರಬಹುದೇನೋ ತುಂಬಾ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದವರಿಗೆ...' ಸುಷ್ಮಾ ಕಹಿಯಾಗೇ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. 'ಊಹೂಂ ಎಲ್ಲರಿಗೂ, ಯಾಕೆ ಗೊತ್ತಾ... ಪ್ರೀತಿ ಅಂದ್ರೆ ಏನ್ಹೇಳಿ...?' 'ನೀವೇ ಹೇಳ್ಬಿಡ್ರಿ...' ಪ್ರಭಾ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಿದಳು. 'ಗಿವ್ ಅಂಡ್ ಟೇಕ್ ಅಲ್ವಾ...' 'ಹೌದ್ಮೆತ್ತೆ ಪ್ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು ತಗೋಳೋದು ಇಲ್ಲಾಂದ್ರೆ ಅರ್ಥನೇ ಇಲ್ಲ...' ಸುಷ್ಮಾ ಇದೇನ್ ಮಹಾ ಅನ್ನುವಂತೆ ಹೇಳ್ದಾಗ 'ಮತ್ತೇನು ಅದು ಲೇವಾದೇವಿ ಆಗ್ಲಿಲ್ವಾ...?' ಪಾರ್ವತಿ ಕೇಳಿದಳು. 'ವಾಟ್ ಡು ಯೂ ಮೀನ್...!' ಸುಷ್ಮಾ ಕೆಟ್ಟದಾಗಿ ಕಿರುಚಿಯೇ ಬಿಟ್ಳು. 'ಐ ಮೀನ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನ್ನ

ತಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ತಗೊಂಡಿದ್ದನ್ನ ಕೊಡ್ಲೆಬೇಕು. ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನ್ನ ತಗೊಳ್ಳಿಕ್ಕಾಗ್ದಿದ್ರೆ, ತಗೊಂಡಿದ್ದನ್ನ ಕೊಡ್ಲಿಕ್ಕಾಗ್ದಿದ್ರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಬೆಲೇನೇ ಇಲ್ವಲ್ಲಾ...' ಪಾರ್ವತಿ ಹೇಳಿದಾಗ ಸುಧಾಕರ ಜೋರಾಗಿ ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟಿ, ನಗುತ್ತ ಪಾರ್ವತಿ ಕೈಕುಲುಕಿ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಸೂಚಿಸಿದ. ಪ್ರಭಾ ಸರಕ್ಕನೆದ್ದು ನಿಂತು ಅವನತ್ತ ಕಿಡಿನೋಟ ಎಸೆದು 'ನಾವಿನ್ನು ಬರ್ತೀವಿ...' ಅಂತ ಹೊರಟೇಬಿಟ್ಟಳು. ಪಾರ್ವತಿ ಮನಸಲ್ಲೇ ನಗುತ್ತಲಿದ್ದಳು.

ಮನೆಗೆ ವಾಪಸ್ಸು ಬಂದ ಪ್ರಭಾಳಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ತಳಮಳ ಚಡಪಡಿಕೆ, ಒಡಲೆಲ್ಲಾ ಬೆಂಕಿ. ಪಾರ್ವತಿಯೇ ಆ ಬೆಂಕಿ. ಅವಳು ಸ್ನೇಹಿತೆಯೋ ಶತ್ರುವೊ ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿಯೋ ನಿರ್ಧರಿಸದಾದಳು. ಹತ್ತಿರವಿದ್ದಾಗಲು ಕಿರಿಕಿರಿ, ದೂರ ಹೋದರು ಕಿರಿಕಿರಿ, ಅವಳದೂ ಅತಿರೇಕವೆ. ಇದ್ದರೆ ತೊಲಗಿದರೆ ಸಾಕಪ್ಪ ಎನಿಸುವಷ್ಟು ಹತ್ತಿರ. ಹೋದರೆ ಎಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆಂದು ಹುಡುಕುವಷ್ಟು ದೂರ. ಪ್ರಭಾಗಿದು ಸಹ್ಯವಲ್ಲ. ಅವಳಿಗೆ ಬೇಕಾದಾಗ ಸಿಗುವಂತೆ, ಬೇಡಾದಾಗ ಕಾಣದಂತೆ ಇರಬೇಕವಳು. ತಾನು ಬಯಸಿದ್ದು, ಚನ್ನಾಗಿರುವುದು ಎಲ್ಲಾ ತಾನೇ ಅನುಭವಿಸಬೇಕು. ತನ್ನ ಬಳಿ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು ಯಾರಲ್ಲಿಯೂ ಇರಕೂಡದು. ಇದ್ದರದು ತನ್ನ ವಶವಾಗುವವರೆಗೆ ಬಿಡುವವಳಲ್ಲ. ಬೇಕೆನಿಸಿದ್ದನ್ನು ಗಬಕ್ಕನೆ ಹಿಡಿದು ಮುಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೆ ಬೇಡೆನಿಸಿದ ಕ್ಷಣ ಯಾವ ಮುಲಾಜಿಲ್ಲದೆ ಅದನ್ನ ಎತ್ತಿ ಒಗೆಯಬಲ್ಲ ಗಟ್ಟಿಗಳು. ಅವಳೆದುರು ಯಾರ ಸ್ನೇಹ, ಸಂಬಂಧ ಎಷ್ಟೇ ಗಾಢವಾಗಿದ್ದರೂ ತಡೆಯವು. ಆದರೆ ಈ ಪಾರ್ವತಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸುಳ್ಳು ಮಾಡುವ ಹಂತದಲ್ಲಿದ್ದಳು. ಆಕೆಯೆಷ್ಟೇ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಅವಳ ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕದೆ ಉಸುಕಿನಂತೆ ಜಾರಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ತನ್ನೊಡನೆ ಸುಧಾಕರನ್ನ ಎಳೆದೊಯ್ದರೆ...? ಯೋಚನೆ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಕಂಪಿಸಿದಳು ಪ್ರಭಾ. ಸುಧಾಕರನ್ನ ನೇರವಾಗಿ ಪಾರ್ವತಿ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳಲು ಸಂಕೋಚ; ತನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಅವ ತಪ್ಪು ತಿಳಿದರೆ ಎಂಬ ಭಯ. ಏನೇ ಆಗಲಿ ಅವನು ಅವಳತ್ತ ಕಣ್ಣಾಯಿಸದ ಹಾಗೆ ತನ್ನ ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಲು ಏನು ಮಾಡುವುದು? ಯಾವ ರೀತಿ ಅವನನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು? ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿಯೇ ಯೋಚಿಸಿದಳು. ಅವಳಿಗೀಗ ಅದು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯೂ ಆಗಿತ್ತು. ಬಹಳಷ್ಟು ತಿಕ್ಕಾಟ, ತರ್ಕಗಳ ನಂತರ ಏನೇ ಆಗಲಿ ಅವನನ್ನ ಪಡೆದೇ ತೀರುವ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿ ಒಂದು ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಮನಸ್ಸು ಸ್ಥಿಮಿತಕ್ಕೆ ಬಂದು ಗೆಲುವಾದಳು.

ಆ ವರುಷದ ಕೊನೆಯ ರಾತ್ರಿ. ಸುಧಾಕರ ಪ್ರಭಾಳ ಬಾಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಮೂವತ್ತನೆಯ ದಿನ. ಇದುವರೆಗಿನ ಹೊಯ್ದಾಟಕ್ಕೆ ತೆರೆ ಎಳೆಯಲು ಅಂದೇ ಮುಹೂರ್ತವಿಟ್ಟಳು, ಔತಣವೇರ್ಪಡಿಸಿ. ಸುಧಾಕರ ಪ್ರಭಾಳ ಮನೆ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ. ನವಿರಾಗಿತ್ತು ಇಡೀ ವಾತಾವರಣ. ಇಬ್ಬರ ನೋಟ, ನಗುವಿನಲ್ಲೂ ಮಿಂಚು, ಕಾವು. ಮೋಹ ಮದ್ಯಗಳೆರಡೂ ಪರವಶಗೊಳಿಸಿ ಅವರನ್ನ ಬೆಸದಿದ್ದವು. ರೇಡಿಯೋ,

'ಕಾಮ ಕಂಪಾಗಿ ಬರಲೂ ಕಾಯ ಕೆಂಪೇರುತೇರುತಿರಲೂ
ಉಬ್ಬುಡುಗಿ ನೀರಿಗ ಸಡಿಲಗೊಂಡವೂ ದೇವ ರಸದೋಕುಳಿ ರಂಗೇರಿ...

ರಾಸಾಟ ರಸದೂಟ ಮನದಾಗ ಮನದೂಟ ಕಾಮದ ಕೊನೆಯೂಟ
ಅನುರಾಗದ ರಸಕೂಟ... ಅರಿಯದೆಲೆ ಇರುಳೆಲ್ಲ ಕಳೆದುಹೋದವು ಪೂರ
ತೋಳತೆಕ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಸಗ್ಗದಾಗಸದಿ ತೇಲಿ ತೇಲಿ...'

ಎಂದು ಹಾಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಮೈಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅಮಲೇರಿಸಿ, ಮಬ್ಬು ಹರಿಯುವ ಮುನ್ನ ಸುಧಾಕರ ಹೊರಟು ಹೋದ. ಪಡೆದುಕೊಂಡೆ, ದಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡೆ ಎಂದು ಖುಷಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾ ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಗಂಟೆ ಏಳಾದರೂ ಮೇಲೇಳಲಾಗದ ಮೈಮರವು. ಪಾರ್ವತಿ ನೆನಪಾದಳು. 'ಇನ್ನು ನಿನ್ನಾಟವೇನು ನಡೆಯದು. ಸುಧಾಕರನ್ನ ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ನೋಡಿದರೂ ಮುಗಿಸಿಬಿಡುವೆ...' ಮನದಲ್ಲೆ ಅವಳಿಗೆ ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತ 'ಹೇಗಾದರೂ ಅವಳಿಗೆ ಈ ವಿಷಯ ಗೊತ್ತಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಇನ್ನಾದರೂ ತೆಪ್ಪಗಿರುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು...' ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಹೊಸವರ್ಷದ ಶುಭಾಶಯ ತಿಳಿಸಲು ಆಕೆಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿದಳು.

ಅತ್ತ ಕಡೆಯಿಂದ 'ಹಲೋ...' ಎಂದೊಡನೆ ತಾನೂ 'ಹಲೋ...' ಎಂದವಳು ತಕ್ಷಣ 'ಈ ದಿನ...' ಎಂದುಕೊಂಡು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವಂತ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅದೇ ದನಿ ಕೇಳಿಬಂತು. ಮೈಯೆಲ್ಲ ಕಂಪಿಸಿ ಜಿಲ್ಲನೆ ಬೆವೆತಳು ಪ್ರಭಾ. ಮಾತು ಮರೆತು ರಿಸೀವರ್ ಹಿಡಿದು ಕೂತಳು. ಅವಳ ಮೈಯಲ್ಲಾ ಕಿವಿಯಾಯ್ತು. 'ಏಯ್ ಪಾರು, ಪಾರೂ ನಿಂಗಿರ್ಬೇಕು ಬಾಮ್ಮಾ ಯಾರೋ ಮಾತಾಡ್ತಿಲ್ಲ...' ಮತ್ತದೇ ದನಿ. ರಿಸೀವರ್ ಕೈ ಬದಲಾದ ಸದ್ದಿನೊಂದಿಗೆ ಪಾರ್ವತಿ ದನಿ ಕೇಳಿಸಿತು. 'ನೀನ್ಯಾಕಿಷ್ಟು ಬೇಗ ಎದ್ಬಿಟ್ಟೆ ಸುಧಾ ಮಲ್ಕೊ ಆಮೇಲೆ ಎಬ್ಬಿಸ್ತೀನಿ. ಏನೂ ಕವಿಗಳು ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿನ ಸೂರೆ ಹೊಡ್ದು ಬಂದ ಹಾಗೆ ಕಾಣ್ತೇರಿ...?' ಮತ್ತಾರದೋ ವಯಸ್ಸಾದ ಗಂಡಸರ ದನಿ 'ಅವ್ನ ಯಾಕ್ ಕಾಡ್ತಿಯಾ ಮೊದ್ಲು ಫೋನ್ ನೋಡು ಯಾರ್ದೂ...' ಅಷ್ಟೊತ್ತಿಗೆ ಪ್ರಭಾಳ ಕೈಯಿಂದ ರಿಸೀವರ್ ಜಾರಿತ್ತಾಗಲೇ. ಅದೂವರೆಗಿನ ಅಮಲೆಲ್ಲಾ ಇಳಿದು, ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ, ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿ ಎಸೆದಂತಾಗಿತ್ತು. ಒಮ್ಮೆಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಸ್ತಬ್ಧವಾದ ಅನುಭವ. ಹಾಗಾದರೆ ಇಲ್ಲಿಂದ ಸುಧಾಕರ ಸೀದಾ ಪಾರ್ವತಿಯಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದನೆ? ನನ್ನ ದನಿ ಗುರುತು ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲವೆ ಅವನಿಗೆ! ಕೆಲವೇ ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ಬದಲಾವಣೆ ಸಾಧ್ಯವೆ! ಅವಳು ಇಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವನನ್ನು ಹೇಗೆ ಯಾಮಾರಿಸಿರ್ಬಹುದೂ...? ಇದುವರೆಗು ನಡೆದದ್ದೇನು? ಆ ತುಡಿತ, ಮಿಡಿತಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವೇ ಇಲ್ಲವೇ? ಸುಧಾಕರ ತನ್ನನ್ನು ವಂಚಿಸಿದನೆ? ಪಾರ್ವತಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲ ಪಾರು... ಪಾರು...! ಅವ ಸುಧಾ...! ಇಲ್ಲ ಇನ್ನು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರೆ ಫಲವಿಲ್ಲ...' ಎದ್ದವಳೇ ಹೊರಟಳು ಪಾರ್ವತಿ ಮನೆಗೆ.

'ನಿಂಗೂ ಸುಧಾಕರ್‌ಗೂ ಏನ್ ಸಂಬಂಧ...? ಅವ್ರು ನಿಂಗೇನ್ ಆಗ್ಬೇಕು...?' ನೇರವಾಗಿ ವಿಷ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದಳು ಪ್ರಭಾ. ಇದನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದವಳ ಹಾಗೆ ಪಾರ್ವತಿ ತಣ್ಣಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದಳು. 'ಅವ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತ...' 'ದಯವಿಟ್ಟು ಈ ಸೋಗೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ನೇರವಾಗಿ ಹೇಳು...' ಪ್ರಭಾ ಮುಖ ಕಿವುಚಿದಳು. 'ಸ್ನೇಹಿತ ಅನ್ನೋದು ನೇರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಇನ್‌ಕ್ಲೂಡ್ ಆಗೋಲ್ಲ ಅನ್ನೋದಾದ್ರೆ ನನ್ನ ಉತ್ತರ ಮೌನ' ಪಾರ್ವತಿಯದು ಅದೇ ತಣ್ಣನೆಯ ಉತ್ತರ. 'ನೋಡು ನಿಂದೇನೆ ಇರ್ಲಿ ನಮ್ ವಿಷ್ಯಕ್ಕೆ ಬರ್ಬೇಡ. ನಾನು

ಸುಧಾಕರ ತುಂಬಾ ಕ್ಲೋಸು. ನಾವಿಬ್ರೂ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ರು ತುಂಬಾ ಹಚ್ಕೊಂಡಿದ್ದೀವಿ. ನಮ್ಮ ಪರ್ಸನಲ್ ವಿಷ್ಯಕ್ಕೆ ತಲೆ ಹಾಕ್ಬೇಡ...' ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಕುದಿಯುತ್ತಿದ್ದಳು ಪ್ರಭಾ. 'ನೀವಿಬ್ರೂ ಹಚ್ಕೊಂಡಿರೋದು, ನಿಮ್ಮ ಕ್ಲೋಸ್‌ನೆಸ್ಸೂ ಹೇಗೆ ನಿಮ್ಮ ಪರ್ಸನಲ್ಲೊ ಹಾಗೇನೆ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಸ್ನೇಹ ನಮ್ಮ ಪರ್ಸನಲ್ ಆಗೋಲ್ವಾ...?' ನಕ್ಕಳು ಪಾರ್ವತಿ. 'ಪ್ರೀತಿನೇ ಬೇರೆ ಸ್ನೇಹನೇ ಬೇರೆ...' ಒಡನೇ ಬಂತು ಉತ್ತರ. 'ಅಲ್ವಾ... ಮತ್ಯಾಕೆ ನೀವದನ್ನ ಒಂದು ಮಾಡ್ಲಿಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದೀರಾ...?' ಅಷ್ಟೇ ತಣ್ಣನೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ. 'ಸ್ನೇಹ ಬರೀ ಸೋಗು. ನಮ್ಮೊಳಗಿನ ಸುಳ್ಳುಗಳಿಗೆ ಹಾಕ್ಕೋಳೋ ಮುಖವಾಡ...' ಪ್ರಭಾ ಉರಿದಳು. 'ಹಾಗೇನೆ ನೀವ್ಹೇಳೋ ಆ ಪ್ರೀತಿ ನಿಮ್ಮ ಕೀಳು ಕಾಮನೆಗಳಿಗೆ ನೀವು ಹಾಕ್ಕೊಂಡಿರೋ ಮುಖವಾಡ ಅಂತ ನಾನ್ ಹೇಳಿದ್ರೇ...' ಮತ್ತೆ ನಗು. 'ನೋಡು ದಯವಿಟ್ಟು ನಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿ ಬಗ್ಗೆ ಹಗುರವಾಗಿ ಮಾತಾಡ್ಬೇಡ. ಬೇಕಾದ್ರೆ ಸುಧಾಕರನ್ನೇ ಕೇಳು...' ಪಾರ್ವತಿ ಈಗ ಜೋರಾಗಿ ನಕ್ಕಳು. 'ಅನುಮಾನ, ಅಪನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ಕಂಗಟ್ಟಿರೋದು ನೀವು. ಅದನ್ನ ಕೇಳ್ಬೇಕಾದೋರು ನೀವೇ. ಹಾಗ್ನೋಡಿದ್ರೆ ನಿಮ್ಮ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸಬೇಕಾದೋನು ಸುಧಾಕರ ನಾನಲ್ಲ. ನೀವೇನು ಅಪರಿಚಿತರಲ್ಲ ಅಂತ ನಿಮ್ಹತ್ರ ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಮಾತಾಡಿದೆ...' 'ಆದರೂ ಒಬ್ಬ ಸ್ನೇಹಿತೆಯಾಗಿ...' ಅಂತ ಏನೋ ಹೇಳಲು ಹೊರಟ ಪ್ರಭಾಳನ್ನು ಅರ್ಧಕ್ಕೆ ತಡೆದು 'ದಯವಿಟ್ಟು ಸ್ನೇಹಿತೆ ಅಂತ ಹೇಳ್ಬೇಡಿ. ಸ್ನೇಹಕ್ಕೆ ಯಾವ ಉದ್ದೇಶವೂ ಇರೋಲ್ಲ...' ಅಂದಳು ಪಾರ್ವತಿ. 'ಹಾಗಾದ್ರೆ ನೀನು ಸುಧಾಕರ್‌ನ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದಿರೋದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಉದ್ದೇಶನೂ ಇಲ್ವಾಂತೀಯಾ...?' ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಗಿತ್ತು ಪ್ರಶ್ನೆ. ಪಾರ್ವತಿ ಮತ್ತೆ ನಕ್ಕಳು. 'ಸುಧಾಕರನ ಕವನ, ನನ್ನ ವಿಚಾರಗಳು ನಮ್ಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಇಷ್ಟ. ನಮ್ಮ ಆಸರಿಕೆ ಬೇಸರಿಕೆಗಂತ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ದಿನ ಮಾತ್ರ ಭೇಟಿಯಾಗ್ತಿವಿ... ಒಂದಿನ ಶಾಪಿಂಗ್, ಔಟಿಂಗ್ ಅಂತ ಹೋಗ್ತಿವಿ. ಮತ್ತೊಂದಿನ ಅವಳ ಬೈಕಲ್ಲಿ ಗುಡ್ಡ ಬೆಟ್ಟ ಕಾಡುಮೇಡು ಸುತ್ತೋದು ಹಾಗೆ. ಉಳಿದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಊಟ, ಆಟ, ಸಂಗೀತ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಂತ ಆಗೋಗತ್ತೆ. ಅನಂತರ ಉಳಿದ ದಿನಗಳು ನಮ್ಮ ಪಾಡಿಗೆ ನಾವು. ತುರ್ತಿದ್ರೆ ಫೋನು ಇಲ್ಲಾಂದ್ರೆ ಅದೂ ಇಲ್ಲ. ಪರಸ್ಪರ ಇಂಟರ್‌ಫಿಯರೆನ್ಸ್ ಟೋಟಲಿ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗೇಳಿ ನಾನು ಹೇಗೆ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಅಡ್ಡಿ ಅಂತ...' ಪ್ರಭಾಳಿಗೆ ತನ್ನ ಕಾಲ ಕೆಳಗಿನ ಭೂಮಿ ಅಲ್ಲಾಡಿದಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಕಾಲೂರಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತ 'ಅಲ್ಲಾ ಪರಿಚಯ ಆದ ತಿಂಗಳಲ್ಲೇ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ...?' ಅಂತ ಕೇಳಿದಳು. 'ತಿಂಗಳಾ! ಇಲ್ವಲ್ಲಾ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಸ್ನೇಹ ಮೂರು ವರ್ಷದ್ದು...' ಪಾರ್ವತಿ ಹೇಳಿದಾಗ ಪ್ರಭಾ ಕುಸಿದಳು. ಎಲ್ಲವೂ ತಲೆಕೆಳಗು. 'ಯಾಕೆ ಪ್ರಭಾ...? ಯಾಕಿಷ್ಟೊಂದು ಅಪ್‌ಸೆಟ್ಟಾಗಿದ್ದೀರಾ...?' ಪಾರ್ವತಿ ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಕೇಳಿದಳು. 'ನೋ ನಿನ್ನ ಅನುಕಂಪ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನೋಡು ನೀನಿಷ್ಟು ಕ್ಲೋಸು ಅಂತಾದ್ರೆ ನಿನಗೆಲ್ಲ ವಿಷ್ಯ ಗೊತ್ತೆ ಇರುತ್ತೆ...' ಪ್ರಭಾ ಆವೇಶಗೊಂಡಿದ್ದಳು. 'ನೋಡಿ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಾನಾಗಿ ಅವನ ಗರ್ಲ್‌ಫ್ರೆಂಡ್ಸ್ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳೋಲ್ಲ. ಅವ್ನಾಗಿ ಹೇಳಿದರಷ್ಟೆ...' ಪಾರ್ವತಿಯ ಒಂದೊಂದು ಮಾತು ಒಂದೊಂದು ಪೆಟ್ಟಾಗಿ ಪ್ರಭಾಳನ್ನು ಘಾಸಿಗೊಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗಂತು ಅದುರಿ

ಹೋದಳು. 'ವಾಟ್ ಗರ್ಲ್‌ಫ್ರೆಂಡ್ಸಾ...?!' ಕಣ್ಣರಳಿಸಿ ಕೇಳಿದಳು. 'ಕಮಾನ್ ಪ್ರಭಾ ನಿಮ್ಗೆಲ್ಲ ಗೊತ್ತಿರ್ಲೆಬೇಕು. ವೆನ್ ಯು ಬೋತ್ ಆರ್ ಇನ್ ಲವ್ ಎಲ್ಲಾನು ಷೇರ್ ಮಾಡೇ ಇರ್ತೀರಿ... ಎನ್ನಾಮ್ಡೋದೇಳಿ ಸುಧಾಕರ ರಸಿಕ, ಸೌಂದರ್ಯಾರಾಧಕ. ಸುಂದರವಾದ ಪ್ರತಿ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಅವ್ನು ಪ್ರೀತಿಸ್ತಾನೆ. ಅವಳ ಸಾಮೀಪ್ಯ, ಅವಳ ಒಡನಾಟ ಅವನಿಗೆ ತುಂಬಾ ಪ್ರಿಯವಾದ್ದು ಹಿತವಾದ್ದು. ಬಹುಶಃ ಅವನ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಈ ಒಡನಾಟವೇ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಅಂದ್ರೂ ತಪ್ಪಾಗಲಾರ್ದು...' ಪಾರ್ವತಿಯ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿದಳು ಪ್ರಭಾ. 'ವಿ ಆರ್ ಇನ ಲವ್' ಅಂತ ಸುಧಾಕರ್ ಆಗ್ಲಿ ನಾನಾಗ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಹೇಳಿದ್ದೆ ಇಲ್ಲ. ಒಂದು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ನಾವಿಬ್ರೂ ಮಾಡಿದ್ದೇನು? ಪರಸ್ಪರ ಪ್ಲೀಸ್ ಮಾಡಲು, ಇಂಪ್ರೆಸ್ ಮಾಡಲು ಅಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟ್ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸ್ತಿದ್ವಿ ಅಷ್ಟೆ. ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಬಗ್ಗೆ ನಾವೇನು ಮಾತಾಡ್ಕೊಂಡ್ವಿ? ಏನ್ ತಿಳ್ಕೊಂಡ್ವಿ...? ನಾನೇನು? ಅವನೇನು? ಉಹೂಂ ಏನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನಾವು ಷೇರ್ ಮಾಡಿದ್ದೇನು...? ದೇವರೆ! ಅಷ್ಟೇನೆ. ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ನಾನಿಷ್ಟೆಲ್ಲ ಬಡಿದಾಡಿದ್ನೆ...? ಪಾರ್ವತಿ ತನ್ನ ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿ ಆಕೇನ. ತೊಲಗಿಸ್ಬೇಕೂಂತ ನಾನು ಹುಡ್ಕೊಂಡ ದಾರಿ ಯಾವ್ದು? ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಾ ಸಿಕ್ಬಿಡ್ತು ಅನ್ನೊ ಭ್ರಮೆ ನಂಗ್ಯಾಕೆ ಹಿಡೀತು...? ಅವನನ್ನ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳೊ ಭ್ರಮೇಲಿ ವಿವೇಚನೆಯಿಲ್ದೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಳಕೊಂಡ್ಬಿಟ್ನೆ...? ನಾನೇನು ಸಾಧಿಸಿದೆ...? ಪಾರ್ವತಿಯ ಒಂದು ಕೂದಲನ್ನೂ ಕೊಂಕಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ಆಕೆಯಿದ್ದಲ್ಲಿಯೇ ಭದ್ರವಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಹೌದು ಅವಳೆಷ್ಟು ನಿರುಮ್ಮಳ ವಾಗಿರುವಳು. ಅವಳಿಗ್ಯಾಕೆ ಈ ಅಸೂಯೆ, ಅನುಮಾನ, ಈ ತಳಮಳ ಒಂದೂ ಇಲ್ಲ. ಅವಳಿಗೆ ಸುಧಾಕರನ್ನ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಭಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಸುಧಾಕರ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ದಿನ ಬಂದೇ ಬರುತ್ತಾನೆಂದು ಎಷ್ಟೊಂದು ನಂಬಿಕೆ ಅವಳಿಗೆ. ಆದರೆ ಆ ನಂಬಿಕೆ ನನಗಿದ್ಯೆ? ಅವನು ಬರಬಹುದು ಬಾರದೆಯೂ ಇವಬಹುದು. ಬಂದರೂ ಏನೀಗ...? ಎಲ್ಲವೂ ಮುಗಿದುಹೋಯ್ತು. ಹೌದು ಮುಗಿದುಹೋದದ್ದೇನು...? ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯೇ? ಅದೇಕೋ ಪ್ರೀತಿ ಅಂತ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳೋಕೆ ಸಂಕೋಚವಾಗುತ್ತಿದೆ... ಇದೇಕೆ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಪರಿತಾಪ...? ನಾನೇಕೆ ಹೀಗೆ ಬಡಬಡಿಸ್ತಾ ಇದ್ದೀನಿ...? ಎಲ್ಲೋ ನಾನು ಸೋಲನ್ನೊಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲ ತಾನೆ...? ಹಾಗೆನಿಸಿದೊಡನೆ ದಿಗ್ಗನೆದ್ದು ಕುಳಿತಳು ಪ್ರಭಾ. 'ನೋ ನಾನೆಂದು ಸೋಲಲ್ಲ...' ಅದುವರೆಗೂ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದು ಇದುವರೆಗೂ ನಡೆದದ್ದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಕಾರಣವಾದ ಅವಳ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮತ್ತೆ ಜಾಗೃತಗೊಂಡು ತನ್ನ ಕೆಲಸ ಮುಂದುವರಿಸಿತು. ಅಷ್ಟಕ್ಕೂ ಏನಾಗಿಹೋಯ್ತೆಂದು ನಾನ್ಹೀಗೆ ಕಂಗಾಲಾಗಿದ್ದೀನಿ... ನನ್ನ ರೂಪಕ್ಕಂತೂ ಅವನು ಮರುಳಾಗೇ ಇದ್ದಾನೆ. ಸ್ನೇಹ ಸಂಪಾದಿಸಿಯೇ ತೀರುವೆ. ಇನ್ನು ಇವಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೇ ಕಿರಿಕಿರಿಯಾದರೂ ಈಕೆಯನ್ನು ಸಹಿಸಲೇಬೇಕು ಸುಧಾಕರ್‌ಗೋಸ್ಕರ. ಅವನ ಸ್ನೇಹ ಗಳಿಸಲು ಈಕೆಯೇ ಮೆಟ್ಟಿಲು. ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ಇವಳ ಬಾಯ್ಬಿಡಿಸುವೆ. ಪಾರ್ವತಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲ ಪಾರು ನಿನಗೆ ಬೇಕೋ ಬೇಡವೋ ನನಗದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾನು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ ದೃಢವಾಗಿತ್ತು ಅವಳ ನಿರ್ಧಾರ. ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನೊಮ್ಮೆ ದೀರ್ಘವಾಗಿ ನೋಡಿದಳು. ಮರುಕ್ಷಣ ಅವಳ ವರ್ತನೆ, ಮುಖಭಾವ ಸಂಪೂರ್ಣ ಬದಲಾಯ್ತು. 'ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ ಪಾರ್ವತಿ.

ನಿಮ್ಮನ್ನ ತುಂಬಾ ತಪ್ಪಾಗಿ ತಿಳ್ದು ಸಣ್ಣವಳಾದೆ. ನಾನು ಒಪ್ಕೊತಿನಿ. ನೀವು ಇವತ್ತು ನನ್ನ ಕಣ್ತೆರೆಸಿದ್ರಿ. ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಸ್ನೇಹ ನೋಡಿ ನಿಜಕ್ಕೂ ಖುಷಿ ಆಯ್ತು. ಈ ರೀತಿ ಗೆಳತನ ನಿಭಾಯಿಸೋದು ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟ ಅಲ್ವಾ...? ಯೂ ಆರ್ ರಿಯಲೀ ಗ್ರೇಟ್! ನೀವು ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತೆಯಾದ್ದು ನನಗೂ ಹಾಗೇ ಅನ್ನಿಸ್ತಿದೆ. ನೀವೇನಾದರೂ ಅಂದ್ಕೊಳಿ. ಒಪ್ಕೊಳ್ಳಿ ಇಲ್ಲ ಬಿಡಿ. ಆದರೆ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಯಾವುದೋ ಅನುಬಂಧವಿದೆ. ಏನೋ ಸೆಳೆತ ಇದೆ. ನಿಮ್ಮೊಡನೆ ಮಾತಾಡಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಹಗುರವಾಗಿದೆ. ನಾನಂದು ನಿಮ್ಮನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತೆ ಅಂತ್ಲೆ ಅಂದ್ಕೊಂಡಿದ್ದೆ ಮುಂದೆಯೂ ಅಷ್ಟೆ. ಹೋಗಿ ಬರ್ತಿನಿ. ಆದ್ರೆ ಆಗಾಗ ಬರ್ತಾ ಇರ್ತೀನಿ...' ಎಂದು ಹೊರಟಳು. 'ಹೋಗ್ಬನ್ನಿ ಪ್ರಭಾ. ನಾವು ಏನೇನು ಅಂತ ನಮ್ಗೆ ಗೊತ್ತಾದ್ರೆ ಸಾಕು. ನಮ್ಮೇಲೆ ನಮ್ಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಇದ್ರೆ ಆಯ್ತು. ವಿಶ್ವಾಸ ಮುಖ್ಯ ಅದಿದ್ರೆ ಯಾರೂ ಯಾರ್ನೂ ಅಲ್ಲಾಡಿಸೋಕೆ ಆಗೋಲ್ಲ ಎಷ್ಟೇ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ರೂ. ಹೋಗ್ಬನ್ನಿ. ಖಂಡಿತ ಆಗಾಗ ಬನ್ನಿ. ಯೂ ಆರ್ ಆಲ್ವೇಸ್ ವೆಲ್‌ಕಂ...' ಪಾರ್ವತಿ ಹೇಳಿದಾಗ ಪ್ರಭಾ ಗೆದ್ದವಳಂತೆ ಖುಷಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರಟಳು. ಅದೇಕೋ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಅವಳ ಆ ಖುಷಿಯನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಲು ಇಷ್ಟವಾಗದೆ ಏನೂ ಅರ್ಥವಾಗದವಳಂತೆ ನಕ್ಕು ಕೈಬೀಸಿದಳು.

❐

ಬಿ.ಟಿ. ಜಾಹ್ನವಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕಳೆದುಕೊಂಡವಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಕಥೆಗಳು ಸಂಕಲನದ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಗಳಿಸಿದವರು. ಈ ಸಂಕಲನದ 'ವ್ಯಭಿಚಾರ', 'ವಿಮುಖ'ದಂತಹ ಕತೆಗಳನ್ನು ಓದಿದ ಹಲವರು ಬೆಚ್ಚಿಬಿದ್ದರೆ, ಕೆಲವರು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಗೆ ತಲೆಬಾಗಿದ್ದೂ ನಿಜ. ಇಂತಹ ಜಾಹ್ನವಿಯವರು ಒಂದು ದಶಕದ ಬಳಿಕ, ತಮ್ಮ ಹುಡುಕಾಟದ ಮೂಲಕ ಮತ್ತೆ ಸಾಹಿತ್ಯಾಸಕ್ತರ ಗಮನ ಮತ್ತು ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ತಮ್ಮೆಡೆಗೆ ಸೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಸಂಕಲನದ ಹದಿಮೂರು ಕತೆಗಳೂ ಒಂದೊಂದು ಬಿಡಿ ಮುತ್ತುಗಳು. ಇವುಗಳಿಗೆ ಹುಡುಕಾಟವೆಂಬ ಹೆಸರು ತುಂಬಾ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕತೆಯೊಳಗೂ, ಒಂದೊಂದು ಬಗೆಯ ಹುಡುಕಾಟವಿದೆ. ಈ ಹುಡುಕಾಟ ಜೀವಂತಿಕೆಯ ಲಕ್ಷಣವಾದಂತೆ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಲಕ್ಷಣವೂ. ತಮ್ಮ ಹುಡುಕಾಟದ ಫಲವಾಗಿ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕೆಲವರು ಕತೆಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಕೊಂಡರೆ, ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಕಾಣಲಾಗದೆ ಹತಾಶರಾಗುವುದಿದೆ. ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಉತ್ತರದ ಹುಡುಕಾಟಕ್ಕೆ ನಿಮಿತ್ತವಾಗುವವರು ಕೆಲವರಾದರೆ, ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಂದ ಉತ್ತರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವವರು ಕೆಲವರು.

ಜಾಹ್ನವಿಯವರ ಕತೆಗಳನ್ನು ಓದುವಾಗ ನಮ್ಮ ಗಮನಸೆಳೆಯುವ ಅಂಶಗಳು ಹಲವು. ಅವರು ಕಥನಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತೋರುವ ದಿಟ್ಟತನ, ಅದರ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಕಥನವಾಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ತನ್ಮಯತೆ - ಇವು ಓದುಗರನ್ನು ತಟ್ಟುತ್ತವೆ. ಭಾಷೆಯ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ನಿಸ್ಸಂಕೋಚವಾಗಿ ಗುಡಿಸಿ ಮೂಲೆಗಟ್ಟಿ, ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಮುರಿದು ಕಟ್ಟುವ ಅವರ ಭಾಷಾಪ್ರಯೋಗವೂ ವಿಶಿಷ್ಟ.

ಇವರ ಕತೆಗಳು ಒಂದು ಗುಂಪಿನ ಕಥನಗಳಲ್ಲ; ಹಳವಂಡಗಳಲ್ಲ. ಇವು ಎಲ್ಲ ವಯೋಮಾನ, ವರ್ಗ, ವರ್ಣ, ಲಿಂಗದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸೋಗಲಾಡಿತನ, ಇಬ್ಬಂದಿ ನಿಲುವು, ಅಂತಃಶಕ್ತಿ, ನಿರ್ವೀಯತೆ ಮತ್ತು ಹೊಸ ಭಳಕುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ತೋರಿಸುವಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತವಾಗಿವೆ; ಅಂತೆಯೇ ನಮ್ಮೊಳಗನ್ನು ತುಂಬುತ್ತವೆ. ಬಿ.ಟಿ. ಜಾಹ್ನವಿಯವರು ಇನ್ನಿಷ್ಟು ಬರೆಯಲಿ ಎಂದು ಆಶಿಸುವೆ.

– ಡಾ. ಸಬಿಹಾ ಭೂಮೀಗೌಡ
ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ
ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ

ಮಾತಂಗ ಪ್ರಕಾಶನ
ಮಹರ್ಷಿ ಮಾತಂಗ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಟ್ರಸ್ಟ್ (ರಿ)
ಮೈಸೂರು – 19.